

Пол Дохърти

ЗАГАДКИТЕ НА АЛЕКСАНДЪР МАКЕДОНСКИ

ДВЕРИТЕ НА АДА

ПОЛ ДОХЪРТИ ДВЕРИТЕ НА АДА

Превод: Мариана Димитрова

chitanka.info

През 334 г. пр.Хр. Александър Македонски продължава победоносния си поход в Азия, зад гърба му е голямата победа при Граник, пред несломимите му войски са отворили порти Ефес и Милет. Сега Александър е насочил възделенията си към още по-голяма плячка — богатия и силно укрепен град Халикарнас. Завземането на Халикарнас не е само въпрос на амбиция за младия македонски цар — градът крие някаква загадка, свързана с неговото минало.

Защитата на града се води от стария враг на Александър, гъркът-отстъпник Мемнон, персиеца Оронтобат и тиванеца Ефиалт, който се е закълел да отмъсти за опустошаването на Тива. Персийските шпиони готвят клопка на Александър, защитниците на Халикарнас са убедени, че предстените му ще рухне митът за непобедимостта на македонската войска.

Докато обсадени и обсаждащи се готвят за една от най-паметните битки на древността, в македонския лагер загиват хора при загадъчни обстоятелства. Всички се домогват до тайнствен документ, от който зависи успехът на обсадата, но писарят, който трябва да го разчете, е убит. Жертвите стават все повече, и Теламон, довереният лекар на царя, отново е въвличен в подмолните интриги на противниковите лагери. Теламон достига едва лине до адските двери, за да се добере до гнездото на предателите и да защити живота и делото на Александър.

*Посвещавам тази книга на Сара и Лора Мъри,
любимите ми ученички от Католическа гимназия Тринити,
Уудфорд Грийн, Есекс*

ИСТОРИЧЕСКИ ЛИЧНОСТИ В ТЕКСТА

МАКЕДОНСКО ЦАРСКО СЕМЕЙСТВО

ФИЛИП — Цар на Македония до убийството му през 336 г. пр.Хр. Баща на Александър

ОЛИМПИАДА — Дъщеря на царя на молосите, съпруга на Филип, майка на Александър. Съ-регентка на Македония по времето на завладяването на Персия от Александър

ЕВРИДИКА — Съпруга на Филип след развода му с Олимпиада, Племенница на любимия пълководец на Филип, Атал. Евридика, малкият ѝ син и Атал били екзекутирани след смъртта на Филип

АРИДЕЙ — Син на Филип от една от наложниците му, отровен от Олимпиада. Оцелява, но остава умствено увреден до края на живота си

МАКЕДОНСКИЯТ ДВОР

ЧЕРНИЯ КЛИТ — Брат на дойката на Александър. Негов личен телохранител

ХЕФЕСТИОН — Близък приятел на Александър

АРИСТАНДЪР — Придворен магьосник, съветник на Александър

АРИСТОТЕЛ — Учител на Александър в горите на Миеза, гръцки философ

ПАВЗАНИЙ — Убиецът на Филип Македонски

ДЕМАД — Строител и създател на обсадната техника на македонците

Парменион, Птолемея, Селевк, Аминт, Антипатър (оставен като съ-регент в Македония), Неарх, Никанор

ПЕРСИЙСКИ ДВОР

ДАРИЙ III — Цар на царете

МЕМНОН РОДОСКИ — Гръцки наемник на служба при персите, един от малкото пълководци, които са успявали да победят македонската армия

ОРОНТОБАТ — Градоначалник на Халикарнас

ЕФИАЛТ — Гръцки отстъпник, командир на наемниците, платени от Персия

ДВОРЪТ НА ХАЛИКАРНАС

МАВЗОЛ — Някогашен владетел на Халикарнас

ПИКСАДОР — Някогашен цар на Халикарнас

АДА — Законна царица на Халикарнас, прогонена в изгнание от Пиксадор

ПРЕДГОВОР

През 336 г. пр. Хр. Филип Македонски загива в зенита на славата си, убит от бивш любовник, точно когато трябва да получи признанието на завладените от него държави. В Гърция и Персия цари радост — нарастващото превъзходство на македонското царство ще бъде обуздано. Подозрението за убийството на Филип пада веднага върху жена му, известната с интригите си Олимпиада, царицата-вещица, и върху единствения им син, младият Александър. Враговете на македонците тайно предвкушат една възможна гражданска война, която ще унищожи Александър и майка му и ще сложи край на заплахата за гръцките държави, както и за разрастващата се персийска империя на Дарий III. Скоро Александър им доказва, че грешат. Съвършен актьор, хитър политик, безмилостен боец и блестящ военачалник, за две години той смазва всяка съпротива в държавата, побеждава дивите племена от север и е обявен за върховен военачалник на Гърция. Той става предводител на новия поход срещу Персия, за да отмъсти за нападенията на Кир Велики и неговите наследници срещу Гърция столетие по-рано.

С пълното унищожение на великия град Тива, родния град на Едип, Александър показва, че няма да търпи съпротива. После се отправя на изток. Обявява, че е готов да отмъсти за нещастията на гръците. Дълбоко в себе си той иска да задоволи жаждата си за завоевания, да стигне края на света, да докаже, че е по-велик воин от Филип, да спечели благословията на боговете, както и да потвърди разпространяваните от майка му слухове, че е заченат от бог.

През пролетта на 334 г. пр. Хр. Александър събира войските си в Сестос, докато зад проливите Дарий III, неговият „пазител на тайните“ Митра и военачалниците му планират пълното унищожение на самозабравилия се македонски цар. Но Александър е готов да се сражава срещу всички. Той прекосява морето, стъпва в Азия и разбива персийската армия при Граник. После поема на юг, завземайки важни

градове като Ефес, но най-важната му цел е Халикарнас (съвременен Бодрум), голям град с просторно пристанище на Егейско море.

Александър иска да завземе Халикарнас не само заради стратегическото му значение или за да демонстрира уменията си на „Велик обсадител на градове“. Халикарнас има връзка с мрачното му минало, със сложните му взаимоотношения с баща му Филип. Враговете на Александър знаят, че Халикарнас ще привлече македонца и се надяват, че армията му ще бъде разбита пред непревземаемите стени. Тримата пълководци — старият враг на Александър Мемнон Родоски, персиецът Оронтобат и гръцкият отстъпник Ефиалт смятат, че този път ще успеят да хванат в капан „Македонския вълк“ и да унищожат мечтите на завоевателя. Халикарнас е укрепен, капанът подготвен и Александър повежда войските си към една от най-драматичните битки в историята на античността...

Забележка: Тайният код, използван тук, е този на Полибий, описан в глава X от неговите „Истории“ (виж бележките на автора в края на книгата)

ПРОЛОГ

*„Мемнон вече бил назначен от Дарий за
наместник на Долна Азия и командир на цялата
флота“.*

Ариан, „Походите на
Александър“, Книга 1,
глава 20

Пътят от Миласа до Халикарнас беше разчистен за преминаването на личния пратеник на Царя на царете Дарий. Дарий беше изпратил от Персеполис по много важна задача Митра, пазителя на царските тайни; човекът, който действаше в сянка. С черна наметка с качулка и лице, скрито от златисто-червена маска, той бързаше да изпълни поръчението на господаря си. Заобиколен от личната си охрана, Забулените, той препускаше по пътя към Тройната порта — зейналият като пещера вход към голямото морско пристанище Халикарнас. Придружителите му влязоха преди него — облечени в черни роби, препасани с пурпурни пояси и сребристокбели маски, които трябваше не само да пазят устата им от праха, но и да скриват самоличността им. Всеки от тях носеше личния печат на Дарий, завързан на кожена каишка около китката си. Те се понесоха по пътя като ангели на смъртта. Не беше нужно да викат или да настояват: самото им присъствие беше достатъчно, за да се отдръпнат всички. Пътниците, изплашени от тези мрачни воители на тъмни коне със сребристочерни наметала и сбруя, бързо се отдръпваха встрани. Някои дори падаха на колене, притискаха чела в земята и запазваха мислите си за себе си. В тези опасни времена никой не смееше да протестира. Александър, Македонският вълк, беше разбил войската на Великия цар в кървава битка при Граник и беше поел на югоизток, където беше превзел големите градове Ефес и Милет.

Естествено, пътниците разговаряха помежду си в кръчмите и хановете из многобройните оазиси покрай царския път. Говореха, че Персийският лъв трябва да предизвика Македонския вълк, но тези думи бяха вдъхновени по-скоро от тежкото вино, отколкото от познания по военна стратегия. Войските на Александър бяха тръгнали на поход по крайбрежието на Егейско море и завземаха пристанищата едно след друго с лекотата, с която млада девойка обира зрелите ябълки в отрупана с плодове градина. Всички предполагаха какъв ще е следващият ход на Александър: търговците ценяха мира и парите, но не изпускаха от поглед войните.

Според слуховете Александър бил в планините на северозапад; гостувал на белокожата пълничка Ада с къносаната коса, някогашна царица на Кария и владетелка на най-големия ѝ град Халикарнас. Тя беше прогонена завинаги от роднината си от Пиксадор и персийския сатрап Оронтобат, и принудена да се крие в пустите планини, където прелитаха само сови — като бледа сянка на някогашната си слава. Хитрият Александър я ухажваше или поне така твърдяха търговците. Появил се в малкия двор на царица Ада, целунал отрупаните ѝ с пръстени ръце и обещал да я върне на законния ѝ трон. Ада примигвала с очертаните си с въглен очи и кършела пръсти, хвърляйки лукави погледи към златокосия завоевател, който още нямаше двадесет и пет години, но вече бе успял да прониже като стрела сърцето на империята на Дарий.

Търговците знаеха добре тази история. След продължителни превземки, чуруликане и усмивки тя беше съобщила неочаквано, че осиновява Александър. Той щял да отмъсти за нея и да прогони враговете ѝ от древното царство Кария. Разбира се, Александър беше приел това. Новините бързо се бяха разпространили. Ада и македонският цар си разменяха мили писъмца. Тя пращала всеки ден на македонците месо и изискани ястия, предложила им готвачи, пекари и занаятчи. Дори тайно да ѝ се надсмивал, Александър не го показвал. Отказал храната, върнал готвачите и учтиво ѝ отговорил, че няма нужда от тях, защото най-добрата разядка за закуската е нощен поход, а за обяда — пропуснатата закуска. Отговорът му се беше харесал на Ада, а Александър спази думата си. Той веднага пое на юг, насочвайки се като светкавицата на Зевс към могъщата крепост Халикарнас. Нищо чудно, че Дарий беше обезпокоен и Митра

препускаше с кортежа си към високите и здрави укрепления на Халикарнас. Търговците бяха решили какво да правят. Щяха да продадат стоките си и да си заминат възможно най-бързо, преди Македонецът да пристигне и да притисне града в желязна хватка.

Докато минаваше покрай търговците, Митра гледеше заплашително през маската си. Плешивата му глава и бузите му бяха облени в пот, краката го боляха от бързата езда, но въпреки стремителното пътуване той беше разпознал признаците. Хората бягаха, напускаха нивите и селата си, изкачваха се в планината, за да изчакат там края на битката. Търговците товареха каруците си, мърмореха извинително и се отправяха към вътрешността на страната. До известна степен Митра беше доволен от това: очевидно някои от тях не вярваха на Македонца и чакаха да видят резултата от кървавата битка, преди да решат на чия страна да застанат. Митра леко размаха мухобойката, за да прогони хилядите мухи, които го измъчваха по време на пътуването. Командирът на свитата се приближи към него. Съгледвачите се върнаха — всичко било наред и пътят напред бил чист. Бяха напоили конете си едва преди час и Митра се надяваше да влязат на сянка в Халикарнас, преди да почувстват обедната жега. Копнееше да отметне качулката, да свали маската и да наплиска лицето си, но знаеше, че този негов облик струваше повече от сто скитски наемници.

— Ако можеш, накарай хората да те обичат — беше прошепнал той на господаря си Дарий, — а ако не — накарай ги да се страхуват. За съжаление, господарю, повечето от тях могат да бъдат управлявани, ако всееш страх в душите им.

Митра се усмихна сухо при спомена за собствения си девиз. Страхът нямаше да победи Александър Македонски, нито фалангите му с дълги сариси, желязна дисциплина и блестяща военна стратегия. Затова Дарий и Митра имаха нужда от нещо друго.

— Господарю — началникът на охраната му доближи коня си и свали маската, — конете не са уморени, а Халикарнас е много близо.

Митра вдигна мухобойката, началникът изкрещя някаква заповед и свитата препусна в тръс, а после в устремен галоп. Облечените в черно ездачи литнаха по широкия пращен път. От двете му страни тучните ливади, буйните гори, нивите и килимът от пъстри диви цветя отстъпиха място на по-суров и сух терен. Митра забеляза това и се

усмихна доволно. Александър трябваше да разположи лагера си тук и да докара обсадните си машини. Но каква сянка щеше да намери? Какви дървета, потоци или кладенци? Нека се разположи тук, помисли си Митра, и да се изпече под палещото слънце. Чу викове отпред и вдигна поглед. Пред тях се бяха появили стените на Халикарнас — високите цитадели, тесните прозорци, назъбените укрепления и над всичко това укрепената кула, от която стражата наблюдаваше Тройната порта. Сега тя беше отворена и гръцките наемници се бяха опрели на стената, вдигнали копия за поздрав. Митра и свитата му препуснаха през големия двор отвъд стените, където бяха армейските казарми и складове. Тук съгледвачите спряха. Митра мина пред тях — втората, обкована с желязо порта беше отворена и те влязоха на територията на града.

Командирите минаха напред, за да ги придружат до двореца на градоначалника. Митра се огледа. Мемнон, главнокомандващият на Дарий, се беше потрудил добре. Част от къщите бяха съборени и разчистени, а улиците бяха пълни с каруци, които караха муниции и катапулти: те щяха да бъдат отнесени на бойното поле и бързо сглобени. Войниците се подготвяха, копаеха нови нужници, търсеха забравени извори. Митра одобрително кимна. Мемнон си разбираше от работата, а тя беше да се бие и да убива. Ако Александър дойдеше тук, може би щеше да падне в капана. Облечената в черно свита на Митра привличаше много погледи, но всички бяха предупредени и никой не се заглеждаше в тях за по-дълго. Хората свеждаха глави или се обръщаха с гръб. Пратеникът на Великия цар, Пазителят на тайните му, не биваше да бъде гледан, както се зяпат пътуващи актьори.

Скоро навлязоха в сърцето на града — широки улици, покрай които растяха кипариси и смокини, и по-тесни, които минаваха между белосаните къщи. Минаха покрай малки храмове с портици и колони на входа, през оживени и шумни пазарища. Във въздуха се носеше сладко-горчив аромат на плодове и месо, благовония и зехтин. Митра изучаваше всичко много внимателно. Пазарите бяха животворната кръв на всеки град, а в Халикарнас търговията изглежда вървеше както обикновено. Не долови паника или истерия — беше ли това хубаво или не? Може би жителите на Халикарнас бяха сигурни, че при всички положения ще оцелеят? Откакто беше акостирали при Абидос преди пет месеца, Александър не беше плякосал нито един град. Вместо това

възстановяваше гръцкото управление и връщаше демократите на власт. Митра скръцна със зъби. Нима винопродавците, шивачите на шатри, търговците на кожа и продавачите на благовония бяха осъзнали това? Че ако Александър бъде разбит, животът ще продължи, както обикновено, а ако победи, може да стане и по-добър? Митра рязко дръпна юздите, конят му изцвили и отметна глава.

— Градът е богат — прошепна командирът на свитата. — Има храна и вода в изобилие.

Митра не му обърна внимание. Изкачваха се по малкото възвишение към двореца и вниманието му беше привлечено от величествения Мавзолей, приютил останките на Мавзол, някогашния владетел на града, брат на прогонената царица Ада. Митра беше впечатлен от величието на тази внушителна гробница. Тя се извисяваше на 41 метра височина — шедьовър от мрамор, злато и сребро. Върху подиум беше издигнат правоъгълен храм с по девет колони на късите страни и единайсет на дългите, а над него имаше пирамида с двадесет и четири стъпала, върху която беше поставена огромна мраморна скулптура на колесница с четири коня.

— Истинско чудо — прошепна командирът. Този път Митра кимна. Някога Халикарнас беше столица на независимото царство Кария, чийто последен велик владетел бе Мавзол. Дарий с удоволствие би сринал великолепната постройка, която се мереше със собственото му величие, но Митра и останалите му приближени го бяха посъветвали да се въздържа. Пазителят на царските тайни присви очи. Може би трябваше да остави заповеди да разрушат Мавзолея, в случай че станеше чудо и Александър проникнеше в града. Но мраморът и златото не горяха. — Господарю, почти стигнахме.

Тук широката улица беше почти пуста. Пред тях блестяха белите стени на двореца на градоначалника, чиито врати бяха широко разтворени. Охраняваха го хоплити^[1] в пълно бойно снаряжение и воители от персийските полкове на Безсмъртните, гръбнакът на войската на Дарий. Сега те се подредиха в почетен шпалир. Персите паднаха на едно коляно, а гърците свалиха шлемовете си с пера и сведоха глави. Без да поглежда встрани, Митра навлезе в приятната прохлада на дворцовите градини и се насочи по калдъръмената пътека към малък вътрешен двор. Коняри се затичаха към него. Един от тях падна на длани и колене до коня му и Пазителят на царските тайни стъпи на

гърба му, за да слезе. Появиха се слуги с чаши вино, охладено с шербет, малки букети цветя и купи плодове. Митра пренебрегна цветята, свали маската и притисна хладната чаша до бузата си. Направи възлияние в праха и я подаде на командира, който отпи и му я върна. Едва тогава Пазителят на царските тайни навлажни устни, бавно отпи и изплакна устата и гърлото си. Взря се в сенките на колоните: един мъж в бяла туника с отпуснати покрай тялото ръце стоеше на вратата. Митра си проправи път към него и едва сега отметна качулката си. Посрещачът, който имаше плешиво теме и набръчкано лице, се приближи и протегна ръка. Митра я стисна.

— Мемнон от Родос — прошепна Пазителят на тайните, — нашият повелител, Великият цар, ти изпраща поздравите си и ти оказва голяма чест.

Тъмните непроницаеми очи на гръцкия наемник не трепнаха.

— Как са жена ми Барсина и децата ми?

— Те са скъпи на Великия цар и той се отнася към тях както към собственото си семейство.

Мемнон си позволи леко да се усмихне.

— Господарю, останалите ни чакат.

— Какво става със затворника? — попита Митра. — С шпионина?

— Умира.

— Тогава искам първо да видя него.

Мемнон сви рамене и тръгна по галерията. Митра и двама от свитата го последваха. Прекосиха калдъръмения двор и стигнаха до една пристройка, където се съхраняваха вино и зехтин. Въздухът беше свеж, макар че Митра долови мирис на огън, кръв и горяща плът. Мемнон слезе по стълбите в отсрещната част на помещението и почука на тежката дъбова врата, която веднага се разтвори. Стражи в кожени ризници стояха край стените на слабо осветения коридор, откъдето се влизаше в складовите помещения. Навлязоха в мрака. Въздухът стана студен и застоен. Докато минаваха покрай тъмниците, любопитни очи надничаха през малките решетести прозорчета високо на вратите. Завиха зад ъгъла и Митра покри устата и носа си, задушен от ужасната миризма. Коридорът завършваше в малко кръгло помещение с каменен свод. Влажните и плесенявали стени проблясваха в светлината на поставени в нишите маслени лампи и

големия мангал в средата. Мъже с кожени престилки и шапки се движеха като сенки насам-натам. От едната страна имаше маса, върху която бяха подредени инструменти за мъчение: Щипци и нажежени шишове, под които имаше локви кръв. Един мъж висеше на вериги в малка ниша. Голото му тяло беше отпуснато, главата увиснала на гърдите. Черна коса, сплъстена от пот и кръв, покриваше лицето му. Мемнон повдигна главата му нежно, както майка би докоснала детето си. Лицето на затворника беше покрито със засъхнала кръв. На мястото на едното му око се виждаше само празната орбита, а другото беше полузатворено; носът му беше счупен и приличаше на кървава топка. Мустаците и брадата му бяха спечени от кръв.

— Донеси ни факла, Цербер.

Главният тъмничар, облечен в кожа, взе една факла от стената и се приближи.

— Цербер? — попита Митра.

— Главният тъмничар на Халикарнас — поясни Мемнон. — Опитен в мъченията.

— Колко опитен? — попита Митра. — Проговори ли затворникът? — той погледна към тъмничаря, нисък набит мъж с отпуснато и сбръчкано лице и плешива глава, на която бяха останали само кичурчета коса над ушите.

— Вече не може да говори — каза тъмничарят, отвръщайки дръзко на погледа му.

Митра изпита желание да го удари през дебелиите, потни бузи с мухобойката, но преглътна гнева си.

— Умира ли? Цербер не се уплаши.

— Беше ми заповядано да го накарам да проговори и той говори известно време.

— Какво каза? — попита Митра. — Как е името му? Какво каза?

— Не спомена име, но каза, че е Певецът от Ефес.

— И какво се казваше в песента?

— Че не е певец от Ефес — предизвикателно отвърна Цербер.

Митра вдигна мухобойката и леко потупа мъжа по врата. Очите на тъмничаря, потънали в слой тлъстина, се насочиха към Мемнон.

— Свърших добра работа, господарю.

— Така е — съгласи се Мемнон. — Не е певец от Ефес, а един от приятелите на Александър — вестоносец и шпионин.

— И какво призна?

— Че Александър идва насам.

— Това го знам.

— Че пренася обсадната си техника към морето.

— И това знам.

— Че иска да намери пристанище близо до Халикарнас. — Гласът на Мемнон прозвуча хрипливо.

— Това също го знам. — Митра впери поглед в тъмничаря и притисна мухобойката по-силно.

— Кажи му! — нареди Мемнон. — Кажи му какво си научил.

— Ръкописът на Питий е у Македонца. Митра свали мухобойката.

— Какво още? — Той яростно изгледа Мемнон.

— Македонецът има цял легион шпиони в града. — Военачалникът млъкна, защото затворникът изстена.

— Спомена ли имена? — попита Митра.

— Няколко — отвърна Цербер. — Демократи, занаятчийци, търговци. Всички или поне повечето са заловени.

— Ще ги убиеш ли? — попита Митра.

— Убихме ги — увери го Мемнон.

Митра почувства как у него се надига гняв.

— Той няма око и е изгубил езика си. — Пазителят на царските тайни пристъпи по-близо и подхвърли мухобойката на Цербер. Извади изпод наметката си кама, вдигна главата на Певеца от Ефес и сръчно преряза гърлото му от ухо до ухо. Затворникът отвори уста, нещо избълбука в гърлото му и тялото му се затърчи сред дрънчене на вериги. Митра отстъпи, избърса кръвта в престилката на Цербер, прибра камата и изтръгна мухобойката от ръцете му. После се завъртя на пета и излезе от помещението.

На двора той се заразхожда нервно напред-назад, пляскайки с мухобойката по крака си. Мемнон стоеше неподвижно, скръстил ръце.

— Значи е у тях! — изсъска Митра и впи поглед в Мемнон. Гръцкият наемник изучаваше костеливото хищно лице на зловещия сановник. Тесни очи проблясваха върху слабото, изпито лице с тънък нос и цепка вместо уста. Главата и лицето на Митра бяха гладко избръснати и намазани с благовоно масло. От червените петна по хлътналите му бузи личеше, че е бесен.

— Може и да е у тях — успокои го Мемнон, — но дали ще могат да го прочетат?

Митра въздъхна. Загледа се в един от корнизите на сградата. Скулпторът беше издълбал емблемата на персийския двор, символа на бог Ахурамазда — Всевиждащото око — върху крилете на златен орел. Дарий се чудеше дали богът още е с тях или е оттеглил благоволението си от Персия. Беше ли се оттеглил високо в небето и оставил бога на мрака, Убиеца Ариман да броди из империята му и да я съсипе? Честно каза-но, Митра не вярваше в боговете, били те шумните гръцки божества с любовните им подвизи или скритото великолепие на Божествения пламък, горящ пред светилището на Ахура-мазда в Персеполис.

Александър щеше да бъде победен не с намесата на боговете, а с безмилостно лукавство и кървава жестокост.

— Господарят ни ти праща поздрав, Мемнон от Родос. Наемникът кимна безизразно. Митра бръкна в кесията си и извади пергаментов свитък. Подхвърли го на Мемнон, който сръчно го улови.

— От днес ти си наместник на Долна Азия — промърмори Митра. — И командир на всички персийски войски по суша и вода.

Мемнон разгърна пергамента и го прегледа. Очите му блестяха тържествуващо.

— Великият цар ти има голямо доверие — продължи Митра. — Ако бяхме последвали съвета ти, нямаше да се стигне до битката при Граник. Александър нямаше да победи. Великият цар одобри решението ти да езекутираш сатрапа, който докара войските си до такова позорно поражение. Това не трябва да се повтаря.

— Няма да се повтори, но ръкописът на Питий е у Александър. — Мемнон нави пергамента и го прибра в кесията на кръста си. — Останалите ни чакат — обяви той. — Трябва да обсъдим някои въпроси.

— А другото?

— Във втория час след обяд — отвърна гъркът. — Ще се срещна с него сам.

Влязоха в двореца и тръгнаха по тихите коридори, пълни със стражи. Излъсканият кедров под блестеше, въздухът беше изпълнен с тежкия аромат на цветята от кошниците. Стигнаха до източната част на сградата Свитата на Митра, който вече охраняваше вратите от кедрово

дърво, ги разтвори и Митра влезе в залата за пиршества — дълго помещение с нисък таван, в което имаше столове и маси. Стените му бяха голи с изключение на фриза, изобразяващ Аполон в колесницата му.

Двамата мъже, които ги чакаха, се изправиха при влизането им. Първият беше Оронтобат, градоначалник на Халикарнас. Носеше разкошна наметка над бяла туника, напъхана в пурпурни панталони, поръбени със злато. На краката си имаше високи обувки от мека кожа. Намазаната му с благовонни масла коса падаше на къдрици до раменете. Той беше свалил кръглата шапка със символите на ранга му и тя лежеше на масичката пред него. Дребен и здрав, с мургава кожа и тъмни влажни очи на мидиец, Оронтобат бегло приличаше на своя далечен роднина Великия цар, но подчертаваше тази прилика, поглаждайки непрестанно пищните си мустаци и намазаната си с благовония брада. Митра показа печата на Дарий, Оронтобат коленичи, целуна го и произнесе кратка молитва, с която призоваваше Свещения огън винаги да бди над господаря му. После стана, направи път на другия мъж — русокосия и червендалест Ефиалт от Тива — и го представи. Митра беше заинтригуван от него — висок, жилив мъж, с пронизващо сини очи, светла кожа и мъжествено лице. Отначало Пазителят на тайните помисли, че е зачервен от виното, но Ефиалт не залиташе, а очите и гласът му бяха ясни. Както всички гърци, той само се поклони леко, но когато Мемнон се покашля, коленичи на едно коляно и целуна кралския печат. Размениха си любезности, после Мемнон заведе всеки до лежанката му. Слугите поднесоха тъмно карийско вино, кошници с плодове, прясно изпечен хляб и сирене. Поляха на Митра с благовонна вода, за да измие ръцете и лицето си. Той хвърли кърпата си на един прислужник, съблече черната роба, метна я на пода и се настани удобно на лежанката. Мемнон пошепна нещо на Ефиалт и вдигна наздравица за Митра.

— Значи Македонецът идва. — Митра отпи голяма глътка. — Кога ще бъде тук?

— Беше при онази кучка Ада в планинската ѝ крепост — отвърна Мемнон. — Ще се спусне през планинските проходи, а после ще продължи по крайбрежието до Халикарнас.

— Как се подготвяте?

Мемнон посочи към картите, струпани до масата му.

— За да превземе града, Александър ще има нужда от обсадни машини. Ще трябва да ги придвижи по вода.

— Но той няма пристанища — възрази Оронтобат.

— Точно така — усмихна се Мемнон. — Трябва да завземе Минд, който е на запад, или Халикарнас. И двете пристанища са защитени от персийската флота, затова ще трябва да свали машините си на друго място и да ги пренесе с каруци. Това ще отнеме време и ще струва скъпо.

Мемнон спусна крака от лежанката. Разчисти масата си и с помощта на парченца хляб направи импровизирана карта.

— Халикарнас е град-пристанище. От юг е защитен от Егейско море, контролирано от персийската флота. Александър разпусна своята, останаха само няколко кораба. Останалата част от града — Мемнон сви рамене — е защитена от високи стени и скалист терен. Стените са подсилени с множество кули и малки укрепления.

— Непревземаеми ли са? — попита Митра.

— Достатъчно дебели, за да удържат и най-яроостното нападение.

— Какво още? — думите на Митра свистяха във въздуха като камшик.

— Строителите ни копаят голям ров около стените — шест метра широк и три метра дълбок.

— Мили боже! — прошепна Митра. — Какво друго?

— Видя каква е местността около града — продължи Мемнон. — Суха и гола. Има малко трева и почти никаква сянка. Няма извори, нито кладенци. Така е в радиус от осем километра. Фронтвата линия на Александър ще бъде на километър и половина от градските стени, а лагерът му зад нея. — Мемнон сви рамене. — Колкото повече се отдалечаваш, толкова по-плодородна става земята. На изток има няколко земеделски стопанства и богати имения. Александър ще разположи квартирата си в някое от тях.

— Значи — отпи Митра от виното си, — Македонецът идва насам. Не може да атакува по море. Ровът и теренът ще попречат на войските му да атакуват стените. Ще му бъде трудно да докара обсадните си машини. Ако успее, запасите му ще са малко. Лагерът му ще бъде изложен на природните стихии, а слънцето става все по-силно. Добре сте се подготвили.

— Ако Александър се появи в този миг — отвърна Мемнон, — ще заключим портите и ще го оставим да умре от глад.

— Да можеше да стане така! — Ефиалт се изправи на лежанката с блеснали от възбуда очи.

— „Да можеше да стане така“ — имитира го Митра. — Ефиалт, можеш ли да спечелиш битката?

— Знам, че ще спечелим. — Тиванецът не можеше да стои на едно място. Приседна на крайчеца на лежанката и се приведе напред, отмятайки русите къдрици от челото си. — Кажете на Великия цар, че ще се бием до смърт.

— Нямайте друг избор — усмихна се Митра. — Ти си от Тива, Ефиалт. Александър иска главата ти. Заклел се е, че ако му паднеш в ръцете, ще висиш дни наред на кръста.

— Ако аз го пленя — отвърна Ефиалт, — го очаква същото! Между мен и Александър Македонски има кръвна вражда! Тива беше напълно унищожена! — Гласът му трепереше от вълнение. — Жена ми, семейството ми, всички бяха изклани.

— Погледът му беше непреклонен. — Не се съмнявай в мен, господарю Митра. Аз избягах от страната си. Ядох вашия хляб и сол и приех златото ви. Обличам се в коприните ви, нося броня от вашите складове. Но дори да ме изгоните оттук гол и бос, аз пак ще се бия с Александър Македонски.

— Аз мога да го потвърдя — обади се Оронтобат. Гласът му беше мелодичен и благовъзпитан.

Митра погледна към него. Оронтобат не беше това, за което се представяше. Играеше ролята на отпуснат, обичащ разкоша придворен, но се беше проявил добре във войната срещу скитите. Блестящ военачалник и хитър стратег, той нямаше да предаде лесно града си. Митра се обърна към Мемнон и леко се усмихна.

— Много съм доволен — прошепна той. — И тримата сте на едно мнение. Господарят Дарий се притесняваше за това.

— Ние сме едно — съгласи се Мемнон, вперил мрачно поглед в чашата си.

— Изглеждаш ми разтревожен. — Митра потърси по-силна дума. — Разстроен.

Гъркът погледна нагоре към тъмните греди.

— Изпратих любимата си жена и деца в двора на Великия цар. И аз като Ефиалт ще се боря до смърт. Аз съм Мемнон от Родос. Александър ме нарича отстъпник, предател на гръцката кауза Ако падна в ръцете му, няма да моля за милост, защото няма да я получа Халикарнас е добре укрепен. Имам най-добрите наемници и част от елитните войски на Персия.

— И все пак? — настоя Митра.

— Александър е гений. Съдбата явно го покровителства. Всичко, което подхваща, се увенчава с успех.

— Просто късмет — подигравателно се обади Оронтобат.

— За един военачалник късметът е много важен — отвърна Мемнон. — Той ще дойде тук с другите вълци, за да се опита да надуши слабите ни места.

— Какви слаби места? — попита Оронтобат.

— Ръкописът на Питий е у него.

Оронтобат за малко не изгърва чашата си. Ефиалт изглеждаше объркан.

— Разкажи ми — подкани Митра Мемнон. — Обясни на Ефиалт за какво става дума.

— Преди много години — Мемнон отпи от чашата си, — Халикарнас бил главният град на царство Кария, управляван от Мавзол, чиято гробница можете да видите отвън. Едно от чудесата на света — саркастично добави той. — Мавзол умрял и избухнала гражданска война. Царица Ада, неговата сестра, по-късно била прогонена от града и избягала в планинската си крепост Алинде. Мавзол бил отличен строител. Той и наследникът му Пиксадор укрепели града така, както го виждате днес: подсилени порти, цитадели, укрепления. Заслугата за това е на архитекта Питий. Той бил гений, изключителен математик, но озлобен човек, който обвинил Пиксадор, че му откраднал някакво съкровище. Царят, разбира се, не обърнал внимание на обвиненията. Питий бил скъперник. Пиксадор се вбесил от постоянните му обвинения и заплашил да конфискува богатството му, затова архитектът го скрил някъде, вероятно в града, и избягал. Но преди това написал нещо с тайнопис.

— Ръкописа на Питий?

— Именно — потвърди Мемнон. — Написан е с тайнопис, който никой не може да разбере. Според легендата в него е посочено къде се

намира съкровището му. — Той погледна към Оронтобат. — Знаеш ли тази легенда?

— Да. — Персийският градоначалник кимна мрачно. — Пълно е с иманяри, които копаят къде ли не.

— По-важното е — продължи Мемнон, — че в ръкописа Питий разкрил голяма тайна. Твърдял, че една част от стените на града е по-слаба от останалите. Че има неотстраним недостатък, от който онзи, който обсажда Халикарнас, може да се възползва.

— И какъв е този недостатък? — попита Ефиалт. — Сигурно ще можем да го открием.

— Когато станах градоначалник — обади се Оронтобат, — приех легендата сериозно. Наех най-добрите строители. Те не откриха никакви слабости. Но в доклада си намекват какъв може да е дефектът. — Той взе две ароматни пръчици от масата и ги постави успоредно. — Ефиалт, ти си военачалник. Обсаждал си градове, надзиравал си строежа на крепостни стени.

Тиванецът кимна.

— Помисли си — продължи Оронтобат, — когато се строи една стена, първо копаеш и поставяш основите ѝ. — Той доближи двете пръчици. — Тези основи, с насипи от двете страни, ще държат здраво стената, която ще издигнеш. Нали?

— Ха! — възкликна Ефиалт. — Да не би да подозираш...

— Но в една част от стената — продължи Мемнон — основите може да са по-слаби и да не са здраво свързани с нея.

Митра слушаше внимателно. Писарите на Великия цар се бяха опитали да разгадаят ръкописа, но безуспешно. Дарий го смяташе за измислица, но Пазителят на тайните не беше съгласен с него. Именно ръкописът на Питий беше причина за посещението му тук.

— Продължавай. — Митра напълни отново чашата си.

— Питий написал всичко това с тайнопис. — Оронтобат разпери ръце. — На парче велен, широко тридесетина сантиметра, и го изпратил на царица Ада. Според слуховете, Ада наела най-големите умове, най-талантливите математици, за да се опитат да го разгадаят, но безуспешно. — Градоначалникът се приведе и взе чашата си. — След това забравили за ръкописа. Царица Ада се укрила в планинската си крепост, откъдето заплашвала и се оплаквала Годиците минавали. Ръкописът на Питий досега не представляваше опасност. Но

Александър Македонски успя да очарова царица Ада, нарича я „скъпа мамо“, а тя обяви, че го осиновява.

— И тя му е дала ръкописа на Питий?

— Да — потвърди Мемнон. — Дебелата мръсница обяви Александър за свой син и наследник. Дала му е ръкописа на Питий заедно с тайната, скрита в него.

— Значи той наистина съществува? — попита Ефиалт.

— Да, съществува — кимна Мемнон. — Оронтобат, покажи му. Персиецът се изправи и отиде до една странична масичка. Издърпа инкрустираната със слонова кост закопчалка и извади две рула пергамент. Едното подаде на Ефиалт, а другото на Митра Пазителят на царските тайни отвори своето.

— Точно ли е копието? — попита той.

— Платихме много злато и сребро — отвърна Оронтобат. — Имаме шпиони в двора на царица Ада, както и тя има в Халикарнас. Преписът беше направен преди два месеца и донесен тук.

Митра вдигна ръка, за да ги подкани да запазят тишина. После се вгледа в ръкописа, копие от който имаше и в архивите в Персеполис. Почеркът беше ясен и четлив: имаше само числа и квадрати. На първия ред пишеше:

45 : 64 : 54 : 33 : 34 : 11 : 53 : 11 : 52 : 23 : 33 : 34 : 54 :
0 : 23 : 54 : 54 : 44

— Писарите ми дълго се мъчиха — продължи Оронтобат — да разгадаят тайнописа Предложих им огромно възнаграждение, но те не успяха да се справят.

Същото се беше случило и в Персеполис. Митра нави свитъка и го пъкна в кесията на пояса си.

— Щом ние не можем да го разгадаем — попита той, — защо Македонецът да успее? Нашите писари са умни хора. Какво притежава Александър, което ние да нямаме?

— Късмет! — изхриптя Мемнон. — Щастлива звезда.

— Глупости! — Митра пресуши чашата си и я удари в масата. Облегна се на лежанката. Усещаше въздействието на виното: мускулите на краката му се отпуснаха, очите му натежаха, доспа му се.

Ръката му посегна към камата на пояса, както винаги, когато беше разтревожен.

— Ами Певецът от Ефес? — прошепна той. — Знаеше ли нещо за съдържанието на ръкописа?

— Не — отвърна Мемнон. — Само, че е у Александър.

— И така — Митра се опита да събере мислите си, — Македонецът ще разбере, че стените могат да бъдат съборени. Ръкописът на Питий ще му даде предимство. Какво друго?

— Има симпатизанти в града.

— Има ли още нещо?

— Обсадните му машини и хората, Шито ги обслужват. Митра седна на лежанката.

— За шпионите в града можем да се погрижим. Какви тайни преимущества имате?

— Имаме копие от Ръкописа на Питий — заяви Мемнон.

— И предложение за помощ. — Той се изправи и отиде до водния часовник в отсрещния ъгъл на стаята. Погледна го.

Водата беше паднала под средния пръстен.

— И ти ще се срещнеш с този предател? — попита Митра. — Знаеш ли кой е?

— Господарю — засмя се Мемнон и отметна глава, — по улиците на този град бродят мнозина, които биха отрязали главите ни за кесия злато. В лагера на Александър има хора, които биха взели неговата за по-малко. И сред нас, и сред тях има шпиони и предатели. Въпросът е кой ще удари пръв.

— И са се обърнали към теб? — настоя Митра.

— Да, получих съобщение.

— Защо не го заловиш? Доведи го тук, изтръгни признания.

— И да подплаша всички, които биха ми предложили помощта си? — усмихна се Мемнон. — Господарю Митра, очаквах повече от теб.

— Къде ще се срещнем с него?

Мемнон погледна през прозореца към дървените решетки зад уханните цветни лехи, около които се увиваха лози. Въпреки здравите крепостни стени, той се чувстваше уязвим и разтревожен не само за себе си, но и за красивата си жена Барсина и децата си. Понякога, докато лежеше върху походното легло в голата си стая във

вътрешността на двореца, той се чудеше дали е направил правилния избор. Демоните го измъчваха, понякога изкушението изглеждаше почти непреодолимо. Трябваше ли да продължи да служи на Персия? Защо да не се измъкне и не предложи меча си на Александър Македонски? Да склучи примирие с него. Затова ли беше дошъл Митра? Нима съмненията му изглеждаха толкова явни? Затова ли Великият цар, макар и любезно, беше настоял семейството му да бъде изпратено в персийския двор? Ами шпионинът, с когото трябваше да се срещне във винарната в квартала на майсторите на шатри? Беше ли искрен? Или щеше да се окаже таен убиец?

— Мемнон!

Резкият глас на Митра го откъсна от мислите му и той отново пристъпи към средата на стаята.

— Ти няма да дойдеш — заяви гъркът.

— Какво? — изфуча Митра.

— Ти няма да дойдеш — повтори Мемнон. — Дадох му дума, че ще отида сам, въоръжен само с меча си. — Той погледна към Оронтобат. — Никакви тайни съгледвачи, никакви стражи, нито войници.

— Откъде знаеш, че е искрен? — Митра седна на лежанката и спусна крака.

— Разказа ми за ръкописа на Питий и каза, че може да се довери на думата на Мемнон от Родос. — Гъркът отиде до вратата. — Няма да се бавя, но в никакъв случай не бива да ме следите.

Военачалникът излезе безшумно и се запъти към собствената си стая. Взе бойното си наметало и го метна на раменете си. На вратата се сети нещо, върна се и препаса бойния си колан. Извади от едно ковчеже малка кама и я скри под наметката си. После свали пръстените и гривната си, пусна качулката и се измъкна от двореца. Излезе през портите и спря за миг в подножието на ронещите се стълби, които водеха към храма на Посейдон. Когато се обърна, забеляза просяка, който се тътреше след него, увит в мръсна наметка, стиснал в едната ръка ясенов прът и кожена кесия в другата. Мемнон се усмихна и продължи. Нямаше намерение да рискува — всъщност просякът беше един от подчинените му, който щеше да следи срещата от разстояние.

— В този живот — прошепна си родосецът — не можеш да имаш доверие на никого.

Когато се отдалечи, Мемнон ускори ход, пробивайки си път през тълпата След компанията на дворцовите интриганти яркото слънце и оживлението на пазара му действаха ободряващо. Търговията вървеше с пълна пара въздухът ухаеше на печено месо и риба От време на време Мемнон спираше и се оглеждаше. Просякът го следваше. Той трябваше да пази гърба му и същевременно да се увери, че никой не го следи. Мемнон беше вървял твърде бързо, затова се спря, преструвайки се, че слуша някакъв разказвач, който твърдеше, че бил пленен от племе на русокоси хора с очи, зелени като изумруди, които яздели крилати коне и ходели на лов за грифони и други чудовища. Мемнон се взря в хитрото му лице и разсеяно се зачуди дали мъжът не е един от многото шпиони на Александър, изпратени в града, за да създават размирици. После продължи пътя си. Не беше забелязал нищо нередно — нито паника, нито потисната истерия, нито смразяващия страх, който цари в град, подготвящ се за обсада.

Струваше му се, че и той, и Александър приличат на актьори, а на публиката ѝ е все едно кой ще е на сцената. Спря и се загледа в огромния Мавзолей. Усмихна се мрачно. Онова, което другите — включително Оронтобат — не знаеха, беше че в писмото, донесено от Митра, Дарий нареждаше на Мемнон да подпали града, ако го изгуби. Млада танцьорка, по чиито дрехи бяха защити звънчета, се приближи до него и се затърчи сладострастно, за да привлече вниманието му. Той я побутна встрани и продължи. Стигна до квартала на майсторите на шатри, откри малката уличка с бедни къщи и купища смет навсякъде и влезе в ехлупена винопродавница.

— Тук ли е пътникът от Коринт? — изрече той уговорените думи.

— Да, чака горе — отвърна бузестият прислужник. Мемнон прекоси помещението, изкачи се по паянтово стълбище и отвори вратата най-горе. Стаята беше тъмна и прашна, напълно лишена от мебелировка. В средата на пода беше оставена запалена маслена лампа. На светлината ѝ се виждаше, че в далечния ъгъл има врата, която води към външните стълби.

— Затвори вратата — разнесе се гърлен глас от тъмнината. Мемнон присви очи. До отсрещната стена различи неясна фигура. Подскочи, когато нещо се разби в стената до него и ръката му хвана дръжката на меча.

— Не го прави, Мемнон от Родос! Не ти желая злото, но трябва да бъда предпазлив. Скоро очите ти ще свикнат с мрака. Ще поговорим и аз ще си тръгна. Затвори вратата и седни!

Мемнон се подчини. Огледа стаята — малкият прозорец беше покрит, а лампата беше поставена така, че сгъстяваше сенките по стените.

— Май си губя времето — остро каза Мемнон.

— Знаеш, че не е така. — Гласът му се стори по-тънък. Дали не е жена, запита се гъркът. — Иначе нямаше да си тук.

Пак имаше промяна — този път в гласа се усещаше силен гръцки акцент, сякаш човекът говореше койне — търговския гръцки, типичен за пристанищата. После, сякаш се подиграваше с Мемнон, той премина на атически диалект.

— В добро настроение ли е господарят Митра? Видях го, когато пристигаше. — Без да чака отговор, сянката продължи, този път с думи и произношение на човек, получил добро образование. — Думите са лекарство за разстроения ум, Мемнон.

— Умът ми не е разстроен — бързо отвърна гъркът, разпознавайки цитата от Есхил. — „Макар че“ — продължи да цитира той „Агамемнон“ — „Зевс е повелил мъдростта да идва чрез страданието“.

Отговорът му беше посрещнат с подигравателен смях.

— Какво има? — попита Мемнон. — Не искам да имам нищо общо с оня, който разгорещява и смразява с едни и същи думи.

— Тези думи — обади се сянката — са от басните на Езоп, нали? От „Мъжът и сатирът“? Добре, и аз ще цитирам същия автор — прекрасната басня за Херкулес и мъжът, който карал колесница. „Боговете помагат на онзи, който сам си помага“. Ще си помогнеш ли сам, Мемнон от Родос? — Гласът отново се беше променил.

Мемнон се зачуди дали срещу него не стои актьор. Вгледа се по-съсредоточено към отсрещната стена — сега виждаше по-добре. Не носеше ли загадъчният посетител гротескна маска? Една от онези, които използват пътуващите актьори?

— Това е само маска — обади се гласът, сякаш прочел мислите му. — Всеки може да си я купи.

— Какво предлагаш? — спокойно запита Мемнон.

— Македонецът идва — чу в отговор. — Ще обсади Халикарнас. Ръкописът на Питий е у него.

— И какво предлагаш?

— Объркване и хаос. Ще нанасям непрестанно удари срещу Александър и неговата войска.

— Ще се опиташ да убиеш Македонеца?

— Ако мога, но боговете пазят живота му. Ще поразя онези, които му вършат мръсната работа. Ще ти дам сведения. Ще разгадая ръкописа на Питий.

Мемнон рязко си пое дъх и отново дочу подигравателния смях.

— Да, Мемнон от Родос, ще направя това и още много.

— Как ще се свържеш с нас?

— Вдигни очи към небето — чу се шепот. — Когато обсадата започне, ще дам знак за присъствието си. — Сянката се раздвижи, объл прът, дълъг около метър, се изтърколи по пода. — Вземи това, военачалнико. Прочети Херодот и разбери какво е „скютале“.

— Знам какво е. Ти какво искаш?

— В замяна, господарю Мемнон, когато изпълня обещанието си, искам един талант злато и личното покровителство на Великия цар...

— И?

— И ръкописа на Питий.

— За какво? За да разкриеш тайните на града?

— Не, господарю Мемнон, за да открия съкровището. Обещай ми.

Мемнон мълчеше.

— Закълни се! — извика сянката. — В живота на жена си и децата си.

— Заклевам се.

— Добре. — Сянката тръгна към вратата. — Пак ще се срещнем. Довиждане.

Вратата бързо се отвори: Мемнон зърна очерталия се на фона й тъмен силует, после тя отново се затръшна и отвън пуснаха резето. Гъркът се взря в тъмнината. Не се съмняваше в думите на посетителя. Онзи, който беше планирал тази среща толкова внимателно, беше хитър и можеше да му се има доверие. Той се наведе и взе пръта. Но дали щеше да успее?

[1] хоплити — ударна сила на древногръцката Войска, пехота с тежко Въоръжение за близък бой. — Бел. ред. ↑

ПЪРВА ГЛАВА

„Цяла Кария вече била покорена, освен Халикарнас, който бил отбраняван от огромен гарнизон перси и гръцки наемници“.

Квинт Курций Руф,
„История на Александър
Велики“, Книга 2, глава 9

— Кръвта и цветята не си подходат. — Теламон потопи малката гъба във виното и проми раните върху ръцете на мъжа.

Де да беше истина, помисли си той. Спря и се огледа. В прекрасен ден като този му беше лесно да си представи, че се е върнал в някоя от храмовите градини на Египет и лежи в тревата с любимата си Анула под сянката на терпентиновото дърво. Слънцето беше силно, но множеството дървета в градината хвърляха дебела сянка, а прохладата се увеличаваше от ромонещия наблизо фонтан и малкото езеро с рибки, чиито вълнички искряха на светлината.

— Цветята и кръвта не си подходат — повтори Касандра, докато приготвяше ленените превръзки и гърненце със смола от акация. Раненият развеселено присви светлосините си очи. Теламон го изгледа любопитно. Сарпедон беше спартански наемник — среден на ръст, с тяло на атлет, той имаше вид на истински войник с набръчканото си обгоряло лице и късо подстригана коса, но беше гладко избръснат.

— Не носиш ли брада и мустаци?

Сарпедон се усмихна и Теламон забеляза, че някои от блестящо белите му зъби бяха остри като на хищник.

— Аз съм спартанец, лекарю. Когато напуснах страната си, реших да оставя всичко зад гърба си. — Той се усмихна още по-широко. — Включително брадата и мустаците.

— Къде си бил? — попита Касандра.

Войникът погледна сурово белоликата жена със зелени очи и коса като пламък, която обкръжаваше лицето ѝ.

— Със сигурност ти не си била по същите места. Бих запомнил коса като твоята. От келтите ли си?

Касандра поклати глава.

— Имам келтска кръв. Бях лечителка в Тива, преди Великият убиец — тя пренебрегна неодобрителното изсумтяване на Теламон, — преди македонският цар Александър да разруши града до основи.

— Робиня ли си? — попита Сарпедон.

— Родена съм свободна, но ме взеха в плен. Докато господарят ми — Касандра нежно докосна рамото на Теламон — не ме освободи, за да ме направи своя помощничка.

— Аз не съм ѝ господар — обади се Теламон. — Ако бях, щях да направя нещо, за да усмиря острия език и избухливата ѝ природа — той ѝ хвърли убийствен поглед, — която някой ден ще я вкара в беля. Сега обърни длани и разтвори пръстите.

Сарпедон се подчини. Теламон внимателно разгледа дълбоките порязвания върху дланите и между пръстите.

— Добре, дръж ги така.

Когато лекарят започна да полива дланите му с гъстото, почти лилаво вино, спартанецът отместил стола си назад. После Теламон попи течността с кърпа и намаза всяка рана с кашичка от мед и сол.

— Досега не бях виждал подобно нещо — каза Сарпедон.

— Научих го в Египет — обясни лекарят. Спартанецът го огледа внимателно. Беше висок и мургава, с късо подстригани коса и брада, скулесто лице и хлътнали очи, които изглеждаха ту тъмносини, ту виолетови.

Войникът не отместил преценяващия си поглед от Теламон, докато той почистваше раните му и ги превързваше. Нямахше да забрави този очевидно умен лекар с добри очи.

— Никога не съм виждал да лекуват така порязвания — повтори той.

— Египтяните го правят от векове — промърмори Теламон. — Според тях всички рани първо трябва да бъдат почиствани. Дори думата SEREF, която на техния език означава „инфекция“, се изобразява с йероглиф във формата на димяща купа. Ако гнойта остане в раната — обясни лекарят — плътта се възпалява и подува. Виждал

съм хора да умират от едно порязваш на крака — Той хвана мазолестата ръка на Сарпедон и се взря в една от раните. — Чудя се дали да не го зашия.

— Какво! — възкликна воинът.

— Ще съединя кожата и ще я зашия — обясни Теламон. — От колко време си войник, Сарпедоне?

— „Преплувах Вътрешното море като жаба“ — пошегува се спартанецът, цитирайки Сократ.

— Носиш име на герой.

— Да, прочутият герой, който се бил при Троя. — Сарпедон сви рамене. — Не съм чел за него — не съм толкова образован, но понякога се гордея, че нося името на син на Зевс. Служил съм в Египет — продължи той.

— Бях в гарнизона край Мемфис.

— И аз бях там. — Теламон взе една от превръзките и започна да я увива около ръката на Сарпедон. — Няма да я стягам, но ще я намажа със смола. Касандра ще ти сменя превръзките поне два пъти на ден.

— Два пъти на ден? — възкликна спартанецът. Теламон го погледна удивен.

— Не вярвай на бабешките приказки! Два пъти — сутрин и вечер. Мий си ръцете с гореща вода, плакни ги в силно вино. Използвай мед и сол, за да почистиш раните. Подрязвай ноктите си. — Той се взря в очите на воина. — Между другото, дясното ти око е възпалено. Промивай го със студена вода и го мажи със стрит въглен!

— И всичко това си научил в Египет? — попита Сарпедон.

— Част от него — отвърна лекарят. — Красива страна е Египет, нали?

— Там се е влюбил — намеси се Касандра. — Но един персиец убил любовницата му, а Теламон убил персиеца и трябвало да избяга. Олимпиада, майката на Александър, го притиснала и той нямал друг избор — добави тя дяволито, — освен да се присъедини към войската му.

Теламон се престори, че не чува и продължи да превързва раните.

— Не я пристягай — предупреди той спартанеца. — Нито пък я оставяй да падне, защото раните ще се инфектират. Трябва да дишат.

Готово. — После се зае с дясната ръка.

— Убил си човек? — попита Сарпедон.

Теламон мълчеше: представи си винопродавницата в Тива. Персийския офицер, който беше изнасил и убил Анула, се усмихваше с помътнели очи, поглаждаше намазаните си с благовонни масла мустаци, сякаш се наслаждава на подвига си. Спомни си как кръвта диво пулсираше в главата му. Ножа в ръката си. Бързото движение. Удовлетворението да види как наглата, безчувствена усмивка се стапя.

— Да, убих го — призна той. — И не съжалявам. После стисна устни. Само дето, помисли си той, вече никога няма да видя красивите очи на Анула, да притисна устни към нейните, да почувствам тялото ѝ до своето и да чуя веселия ѝ смях, да се чудя дали ми се присмива или не. Той вдигна очи — Касандра внимателно го наблюдаваше. Очите ѝ бяха безизразни, в тях нямаше подигравка, нито веселие, сякаш се опитваше да проникне в душата му.

— Ами ти, Сарпедон? Защо войник като теб, командир на стражата на царица Ада, е станал градинар?

Ръката на спартанеца не трепна. Носеше кожена ризница върху бялата фустанела, а на краката си имаше бойни сандали. Теламон беше забелязал белезите върху мускулестите загорели ръце, както и онзи от копие под ключицата.

— Ти си воин, Сарпедон, не градинар.

— Служих в Червените земи в Египет. Бях с други наемници — от Куш, Гърция и Кипър — всякакви главорези, които продават мечовете си срещу кесия сребро. Нападнаха ни либийци и се изгубихме в пясъчна буря. Повечето измряха от жажда. Тогава, насред морето от горещ пясък, се заклек, че никога вече няма да напускам прохладните места или градините. — Той замълча. — После обиколих персийската империя от Троя до Персеполис. Чух за царица Ада. Станах началник на стражата ѝ. Виждали ли сте крепостта ѝ?

Теламон вдигна очи към небето.

— Никога през живота си не съм бил толкова отегчен! — продължи Сарпедон. — Никакъв бой, никаква маршировка, съвсем малко учения.

— И се зае с градинарство?

— И се заех с градинарство. Тази сутрин ходих да подкастрия един див розов храст. — Сарпедон посочи към червения покрив на вилата, който се виждаше над дърветата. — Зад нея. Някой трябва да е донесъл тази роза. Та, както и да е, копаех си около нея...

— Трябваше да сложиш ръкавици — заяви Касандра. — Отсега нататък го прави. — Теламон привърши превръзката. — Носил ли си кожени ръкавици?

Сарпедон кимна.

— Намери си един чифт, с два размера по-голям от твоя. Носи ги върху превръзките. Ръцете ти ще се изпотят. И внимавай с тези рози.

Сарпедон се изправи и огледа превързаните си ръце.

— После намини при Касандра, за да ти смени превръзката.

— С удоволствие. — Спартанецът намигна на Касандра, която го изгледа мрачно в отговор.

— Не съм такава, за каквато ме мислиш.

— Й за каква те мисля, червенокоске? — наведе се Сарпедон.

Тя сбърчи нос при мириса на пот и кожа. Някъде из дърветата шумно цвърчеше птичка. Теламон вдигна поглед — листата потрепнаха и един горски гълъб излетя в слънчевата светлина.

— Красиво място, нали, Сарпедон?

— Като изключим змиите. — Спартанецът се изправи. — Градината гъмжи от тях.

— Змии или не — отвърна Теламон, — това е приятна промяна след Алинде. Какво знаеш за хората, които пазиш?

Сарпедон разпери превързаните си ръце.

— Че ти си Теламон, личен лекар на Александър Македонски и негов доверен съветник. Когато царят посети царица Ада, ти седеше близо до него на пиршеството.

— Царят понякога прекалява с пиенето — отвърна Теламон. — Седя при него, за да добавям колкото мога повече вода във виното му.

— Изпратиха те тук, във Вилата на Кибела — Сарпедон се огледа, — за да държиш под око писарите, които разгадават ръкописа на Питий.

Теламон го стрелна с поглед. — Знаеш ли нещо за него? Сарпедон поклати глава.

— Едно от задълженията ми беше да охранявам стаята с архивите, близо до покоите на царица Ада, където тя държеше книги и

ръкописи. Когато новините за победата на Александър стигнаха до нас, ръкописът на Питий беше изваден оттам. Тя нареди на писарите и архиварите да се опитат отново да го разгадаят, но те бяха напълно безпомощни и нищо не направиха.

— Знаеш ли какво представлява той? — попита Теламон.

Сарпедон направи гримаса.

— Познавам се с главния писар Солан. Понякога пийваме заедно по чаша вино. Той казва, че тайната на Питий не може да бъде разгадана. Младшият писар Бес смята, че може. Жрецът Херол иска да постигне голяма слава и почести, като го разгадае.

— Ами Памен?

— Той е странен. — Сарпедон сви устни. — Никой не знае откъде е дошъл — някои казват, че е от Атина, други — от Коринт. Но е умен. Твърди, че разбира от тайнопис. Мисля, че е работил дори в Египет.

Теламон се облегна назад на пейката и погледна към лозите, които окичваха плетения покрив на вилата.

— Ами другите ни гости? — попита Сарпедон. — Защо царят ги е изпратил тук?

— Генций е смятан за най-добрия актьор в цяла Гърция — обясни Теламон. — Изпълнението му в трилогията за Тива на Софокъл — той пренебрегна шумния смях на Касандра — се смята за шедьовър. Заедно с жена си Демерата пътува от двор на двор. И тъй като Александър е победител, Генций дойде в Азия.

— Царят го смята за артист — намеси се Касандра. — Той твърди, че познава всички велики пиеси, но — презрително добави тя — Александър не знае нищо, освен Омировата „Илиада“, която може да рецитира от начало до край и да отегчи всички до смърт.

Сарпедон се приведе и доближи лицето си до това на Касандра. Тя се усмихна и намигна бързо на Теламон, за да му покаже, че нищо не я заплашва.

— Толкова ли си страстна, колкото си гневлива, тиванке?

— Ако не внимаваш, няма да си останеш само с одраскванията по ръцете — отсече тя.

— Значи царят ще дойде тук? — изправи се спартанецът.

— Царят ще пристигне довечера — потвърди Теламон. Ако излезеш на езда, Сарпедоне, ще видиш войската му. Търси голям облак

прах.

— Ще търся нещо повече.

— Какво искаш да кажеш?

— Тук съм, за да пазя Вилата на Кибела — обясни Сарпедон. — В околностите знаят, че войната приближава. Халикарнас, който се намира на няколко мили оттук, ще бъде обсаден и пътищата са пусти. Убеден съм, че шпионите на Мемнон наблюдават вилата.

— Сигурен ли си?

— Колкото, че розите ухаят сладко. Както и да е — спартанецът протегна ръка — благодаря за лечението. Ще си намеря чифт ръкавици. Колко ти дължа, лекарю?

Теламон бутна встрани малката масичка.

— Две чаши вино и разговор за Египет. — Той видя изненадата върху лицето на Сарпедон. — Ти си тук, за да пазиш нас, спартанецо, или поне писарите на царица Ада. Откъсни и една роза за Касандра — добави той закачливо.

— Ще има по една всеки ден. — И градианрят излезе, подсвирквайки си тихичко с уста.

— Ама че странен човек! — възкликна Касандра. — Всички са странни. — Теламон посочи към гърненцата. — Ще ги прибереш ли в медицинското сандъче?

Тя събра ръце и се поклони.

— Да, велики господарю, фараоне на сърцето ми.

— За нахалството няма лекарство.

Касандра се канеше да му отвърне, когато във въздуха отекна пътен глас.

— „...щом се върнахме, уплашени от твоите закани, като магнахме пръстта, с която бе покрито тялото и тлеещия труп добре разгалихме...“^[1]

— Генций — промърмори Теламон.

Актьорът се показва иззад един храст и бързо се запъти към тях. Висок и върлинещ, със слаби крака и широк гръден кош, той имаше тънък врат, а главата му беше леко изтеглена напред като на птичка — впечатление, което се подсилваше от клюнезия му нос, малката уста и вечно стрелкащите се очи под буйната черна коса. Беше облечен с обикновена зелена туника. Теламон се загледа в камилската кожа, която Генций намяташе на раменете си — от нея не биха махнати

копитата. Той приближи до беседката, около която се виеха лози, следван по петите от дребната си тъмнокоса жена Демерата. Тя беше облечена в тъмносиня туника под кървавочервена мантия и носеше медни гривни на всяка китка, както и друга гривна с малки звънчета на десния си глезен. Демерата явно обожаваше съпруга си и го следваше навсякъде като вярна сянка. Касандра седна до Теламон на пейката и се загледа в странната двойка. Лекарят тайно се чудеше дали Генций се беше родил с дефект — раменете му бяха леко прегърбени. Но големите му дарби бяха изкуството на мимикрията и силният му пътен глас, който подсилваше магията на пиесите.

— Болен ли си? — попита Теламон.

Генций стоеше с разкрасени крака и отпуснати край тялото ръце, загледан неотклонно в лекаря. Демерата стоеше зад гърба му. В очертаните ѝ с въглен очи се четеше учудване.

— Не съм болен, макар гърлото ми да има нужда от козе мляко, мазно и вкусно — излая Генций. — Не позна ли пиесата?

Теламон преглътна нетърпението си.

— Софокъл.

— Това всеки може да предположи. И коя по-точно?

— „Антигона“ — Теламон стисна устни. — Думите на стража към Креон.

Демерата заръкопляска и заподскача като дете. Генций пристъпи с единия крак и вдигна ръка към гърдите си.

— Имаме работа — изправи се лекарят. — Бих искал да те чуя, но...

— Репетирам за довечера — обяви надутото Генций. — Разбрах, че царят ще вечеря тук. Не бива да го разочаровам. Ела, Демерата. — И като се завъртя на пета, той се отдалечи.

— Поразително е — прошепна Теламон — как толкова грозен човек може да създаде такава красота.

— Добър ли е?

— Гледах го в Коринт — обясни Теламон. — Настояваше да изиграе ролята на Медея в пиесата на Еврипид „Вакханки“.

— Играл е роля на жена?

— Носеше маска. Всички се готвеха да го освиркат, но Генций надмина себе си. Видях мъже да плачат. Да, не се изненадвай, той е велик актьор. Александър винаги наема само най-добрите.

От градината долетяха нови откъслеци от пиесата. Теламон се разсмя. Отначало тихо. Опита се да престане, но накрая седна на земята с тресящи се рамене и насълзени очи. Касандра го гледаше с отворена уста — това ли беше Теламон, мрачният лекар, тихият сдържан човек?

— Какво има? Теламон млъкна. Канеше се да ѝ отговори, когато отново го напуши смях и той скри лице в ръцете си.

— Слава богу, че Аристандър не е тук! — успя да каже най-накрая.

— Защо?

Лекарят погледна ядосаното лице на Касандра и отново избухна в смях.

— Той не знае. — Теламон млъкна, за да си поеме дъх. — Генций няма представа от Хора.

— О, не. — Касандра се обърна и погледна през градината. — Не ми казвай, че ще бъдат хубавците на Аристандър.

— Точно те — каза Теламон и спря да се смее.

Аристандър, пазителят на царските тайни, магьосник, астролог и довереник на краля и неговите „хубавци“, телохранителите, които наричаше „Хор“. Касандра се разсмя и отиде до ръба на езерото, взирайки се в лотосовите цветове, които се бяха разтворили напълно на слънцето. Теламон се приближи зад нея.

— Защо му е на Аристандър Хорът? — попита тя.

Лекарят хвана ръката ѝ.

— Една вещица каза на Аристандър, че ще умре от насилствена смърт заради предателство. Затова си нае за телохранители дванадесет яки келти. Нарича ги своите „хубавци“ или Хорът. Научи ги на гръцки и на всички сърцераздирателни откъси от пиесите на Софокъл, Еврипид и Аристофан. Не съм сигурен дали иска да ги образува или тайно се присмива на поетите.

— Кога пристига Великият убиец? — попита Касандра.

Теламон обхвана лицето ѝ с длани и леко го стисна.

— Касандра, смятам те за моя приятелка и помощничка.

— Но не и за компания в леглото.

— Не и за компания в леглото. Александър Македонски също е мой приятел.

— Той няма приятели.

— Александър Македонски е мой приятел — повтори Теламон спокойно. — Той е мил, щедър и...

— И велик убиец.

— Той е мил, щедър, сърдечен, смел...

— Но от друга страна? — тихо попита Касандра.

— Може да бъде убиец — съгласи се Теламон. — Кръвожаден като пантера, лукав като лисица. Когато се напие, не понася да го обиждат, затова си дръж устата затворена. Обещай ми.

В зелените ѝ очи проблесна гняв, пълните устни се присвиха.

— Обещай ми или ще те отпратя надалеч. Касандра се изтръгна от ръцете му.

— Заклевам се в боговете.

— Ти не вярваш в тях.

— Нито пък ти.

— Закълни се в приятелството ни.

Тя кимна.

— Заклевам се в приятелството ни. — Въздъхна и скръсти ръце. — Какво правим тук, Теламоне? Пристигнахме преди пет дни. Кажете ми какво правим тук. Какво планира величайшата лисица?

— Да завземе Халикарнас — отвърна Теламон. Хвана Касандра за ръката и я поведе надалеч от дърветата и храстите, където биха могли да се скрият подслушвачи. Отвори кесията си и извади карта. — Погледни, Касандра, това е крайбрежието на източна Азия, Егейско море, а това е Халикарнас. — И той ѝ подаде късчето пергамент.

— Ти ли я нарисува?

— Не, един от писарите на Александър. На нея се вижда какъв е проблемът. Виж как Халикарнас е заобиколен от стени. От изток е пристанището Миласа, от запад Минд, а от север Тройната порта. Градът е добре укрепен с кули, стени и цитадели. Южната му стена е защитена от морето и от персийската флота. Според нашите шпиони ровът край града е завършен, осем метра широк и много дълбок.

Касандра тихичко подсвирна.

— Разбираш проблема — продължи Теламон. — Александър трябва да прекоси този ров, за да атакува стените, които е невъзможно да бъдат пробити. Но Халикарнас има Ахилесова пета.

Теламон отпъди една пчела, която беше долетяла от цветните лехи край тях. Уханието на зюмбюлите беше в остро противоречие със

смъртта и унищожението, което се канеше да опише.

— Да се пробие тази отбрана ще бъде трудно — забеляза той. — Ще има много работа за лекарите.

— Спомена за Ахилесова пета. Теламон се канеше да отговори, когато в къщата нестройно отекнаха цимбали. Гласът на Генций се извиси над тях в откъс от пиеса на Софокъл: „О, черен ден, от колко време ти си нощ за мен.“

— Трябва ли да го правят? — попита Теламон, загледан през градината, където Сарпедон вдигаше един от дългите прътове, използвани, за да се увиват лозите около тях. Сега спартанецът носеше дебели ръкавици. Той им махна и изчезна между дърветата.

— Това е Демерата — отвърна Касандра — Явно цимбалите трябва да придадат по-драматично звучене на думите на съпруга й.

— От тях всички ще получим главоболие! — отсече Теламон. — Но да се върнем към Халикарнас. Вече съм ти разказвал историята. Архитектът Питий твърдял, че в стените на града има слабо място. Пазел го в тайна, но я записал в ръкопис, който никой не може да разшифрова. В него той описва и къде е заровил значителното си богатство. От години ръкописът лежи в архивите на парица Ада, а сега всички го искат. Ако Александър открие къде е слабата стена, там ще атакува.

— И няма друг начин да се разбере това?

— Никакъв. — Теламон отиде до езерото с рибките и се загледа в него — тръстиките и листата бяха сочни и зелени, водата бълбукаше край тях. От време на време някоя риба проблясваше като златна, когато скочеше към мухите, кръжащи над повърхността му.

— И защо сме тук? — повтори Касандра.

— Писарите на царица Ада — архиварят Солан, писарят Бес, жрецът Херол и Памен от месеци работят върху тайнописа Царицата решила, че трябва да ги доведат тук, а аз трябва да ги държа под око.

— Защо ти?

Теламон забеляза пръски кръв върху зелената си туника, останали от превръзката на Сарпедон.

— Разбирам от тайнопис. Царят смята, че мога да им помогна.

— А можеш ли? Лекарят поклати глава.

— Прегледах ръкописа на Питий много пъти. Трябва да открием ключа, но това е невъзможно. Ако можех да откроя някаква

закономерност, щях да имам шансове да разбера тайнописа. — Той направи гримаса. — Но нищо не мога да направя.

— Уби... — Касандра бързо се поправи. — Царят ще дойде довечера и ще пита докъде са стигнали.

— Тогава ще получи кратък отговор. Доникъде!

Появи се писарят Бес и им направи знак да отидат при него. Откъм къщата извънтя звънче. Сарпедон излезе измежду дърветата, придръпвайки ръкавиците си. Теламон и Касандра излязоха от градината през голяма порта и се озоваха в просторен калдъръмен двор. Прислужници с кани се трупаха около кладенеца. От всички страни на двора имаше дълги и ниски сгради, покрити с тъмни плочи. В далечния край се намираше двуетажна сграда, боядисана в бяло, чийто покрив от яркочервени плочи блестеше на слънцето.

— Дано не е още някоя среща! — изстена Касандра.

— Точно това е.

Те преминаха двора, влязоха през главния вход и се насочиха по коридора към стаята за тъкане. Подът беше покрит с мозайка в черно и бяло, в един ъгъл бяха струпани тежести за станове и хурки. Стаята беше избрана заради прозорците, разположени високо на стената. Беше украсена с вкус, по стените висяха разноцветни тъкани. Удобните столове с кръгли облегалки, на които жените сядаха, бяха подредени в полукръг. Касандра и Теламон седнаха в единия край, докато останалите писари се съберат. Солан беше потънал в работа, както винаги — късоглед мъж, чиито устни постоянно мърдаха, с прегърбените си рамене, изпъкнали очи, дълъг тънък нос и малка брадичка, той напомняше на стар лешояд. Впечатлението се подсилваше от плешивата му глава и космите, които стърчаха по бузите му.

— Дали някога се преоблича? — прошепна Касандра. Солан взе дъсчица за писане, седна на централния стол и започна да попива петната мастило върху мръсната си сива туника. Бес беше по-млад, дребен и набит, със загоряло и сбръчкано лице, блестящи очи и вечно усмихнат. Беше облечен с туника и наметка, около дебелия си врат беше увил огърлица от червеникав халцедон, а пръстите му блестяха от евтини накити. Малко по-късно, след като прислужниците съобщиха на висок глас името му, в стаята, сякаш влизаше в свещен храм, пристъпи жрецът Херол. По египетски обичай лицето и главата

му бяха гладко обръснати и лъщяха от масло. Облечен беше в ленена роба, която стигаше до ходилата му, на краката си имаше украсени сандали, на едното рамо беше праметнал наметка, а в другата си ръка държеше маска. Херол винаги я носеше и я слагаше, когато се молеше на странния бог, когото почиташе. Около врата му имаше медальон с изображение на змия. Същият символ беше издълбан на големия пръстен на лявата му ръка.

Теламон се обърна, когато дочу шум откъм вратата. Генций и Демерата се опитваха да влязат, но Сарпедон им беше препречил пътя.

— Ние можем да помогнем! — извика Генций. — Можем да бъдем полезни!

Бес намигна на Теламон. Сарпедон, който беше успял да се справи с нежеланите гости, затвори вратата и се подпря на нея.

— Няма да пусна тези двамата тук! — излая Солан и в очите му проблесна гняв. — Омръзна ми от речите им. До гуша ми дойде от проклетите цимбали. Впрочем, къде е Памен?

— Мисля, че ще слезе скоро — промърмори Бес. — Още е в стаята си, наричат я Стаята на призрака.

Солан сбърчи вежди.

— Вече ти казах, че няма никакъв призрак! — възкликна Бес — Просто дъските скърцат. Очевидно Памен се разхожда нагоре-надолу.

— Не можем да го чакаме! Нямаме време! — заяви Солан. — Имаме работа.

— Каква работа? — превзето се усмихна Херол, повдигайки маската към лицето си. Теламон се вгледа в нея, но не можа да реши дали изобразява козел или демон.

— Ако се занимаваше повече с наука и се молеше по-малко — отвърна му Солан, — сигурно щеше да имаш по-голям напредък. — Той показа няколко парчета пергамент. — Намерих това. Може ли някой да ми каже какво е?

Теламон приближи стола си, за да използва светлината, която влизаше през прозореца и почувства дълбоко отчаяние. Бяха в къщата от пет дни и бяха решили да се съсредоточат върху първия ред от ръкописа на Питий. Докато гледаше откритото от Солан, той осъзна, че почти не бяха напреднали — всъщност, никак. В стаята настъпи тишина. Сарпедон, седнал на стола със свалени ръкавици,

разглеждаше превръзките на ръцете си. Бес ги забеляза и започна да разпитва. Сарпедон му отговори. Солан му каза да мълчи.

— Царят пристига довечера — заяви той нацупено. — Не можем ли да му кажем нещо, вместо да се обвиняваме взаимно?

Теламон се взря в първия ред числа:

45 : 64 : 54 : 33 : 34 : 11 : 53 : 11 : 52 : 23 : 33 : 34 : 54 : 0 : 23 : 54 :
54 : 44

— Не знам какво означава квадратчето — заяви Бес, но числата може би са букви от азбуката.

— Невъзможно! — отвърна Солан. — Бих го приел, ако нямаше по-голямо число от 26, какъвто е броят на буквите от азбуката. — Той поклати глава. — Опитах по всички начини...

— Какво ще стане — Херол остави маската на пода, — ако не успеем да го разрешим? Може би никой не може да го разгадае.

— Памен смята, че може — обади се Бес.

— Къде е той? — Солан погледна ядосано Сарпедон. — Царят каза, че трябва да се съсредоточим върху това. Царица Ада очаква велики дела — той почука по облегалката на стола, движейки ръцете си като криле на прикована птица.

— Сарпедон, иди горе и кажи на Памен, че всички го чакаме.

Спартанецът сви рамене и излезе. Теламон гледаше към късчето пергамент. Той разбираше от тайнопис, и беше виждал такива неща в Египет и къде ли още не. Лекарите често водеха записките си с тайнопис, но обикновено той беше лесен за разгадаване. Солан беше прав: Питий беше използвал ключ, но какъв беше той? Дочу викове и тичащи стъпки. Сарпедон нахлу в стаята.

— Стаята на Памен е заключена. Не отваря, макар че чуках и виках!

— Ясно — обади се Херол. — Мисля, че чух вик. Теламон скочи на крака. Памен беше млад, но много опитен писар; от самото начало лекарят беше впечатлен от спокойното му излъчване на учен човек. Никога не беше ’закъснявал за срещите им. Теламон последва Сарпедон навън по коридора. Прислужник, който носеше гърне с вода, бързо отстъпи от пътя им. Тръгнаха по втората галерия, завиха, минаха покрай няколко стаи и стигнаха до най-крайната. Теламон потропа с юмрук на вратата; останалите го настигнаха и се скупчиха наоколо.

— Нещо не е наред!

Сарпедон изчезна и бързо се върна с железен прът.

— Открих го в стаичката на вратаря.

Той го пъкна между вратата и рамката.

— Не можем ли да я разбием? — попита Солан.

Докато натискаше лоста, Сарпедон кимна отрицателно.

— Кожените панти са поставени много наблизко и са четири.

Той пъкна пръта по-дълбоко в отвора и напъна. Дървото с трясък се сцепи. Цепнатината се разшири, макар спуснатите резета горе и долу още да се държаха. Сарпедон продължи да натиска. Донесоха пейка и всички я засилиха срещу вратата като таран. Горното, а после и долното резе с трясък излязоха от гнездата си и вратата се разтвори.

— Няма никой! — възкликна Теламон.

Огледа се. Вътре имаше писалище и столче. Подът беше затрупан с парчета пергамент, в отсрещния ъгъл имаше малко походно легло, чиито ленени завивки бяха отметнати. На масата стояха чаша и поднос с парче сирене и остатъци от хляб. Големият прозорец на отсрещната стена беше отворен, капациите — също. Теламон отиде до него и погледна навън. Забеляза перваза отдолу, храстите точно под него и след това видя тялото на Памен върху плочите. Кръвта образуваше локва около главата му като тъмно вино от спукана бъчва. Лекарят отстъпи и нещо под сандалите му изхрущя. Той се наведе и вдигна няколко зрънца, с каквито обикновено хранеха птиците.

— Какво има? — попита Солан с разтреперан глас. Теламон изтича покрай него. Сега и другите погледнаха навън и когато видяха трупа, нададоха викове. Следван от Сарпедон и Касандра, лекарят бързо излезе навън, пресече двора и заобиколи къщата. Тук градината беше пълна с буйни храсти, преплетени с плевели и висока трева. Памен беше паднал върху тясната пътека от червени плочи, която обикаляше сградата, за да не се налага във влажно време гостите да вървят през калта. Тялото беше с разперени ръце и свити крака, единият сандал беше полусъбут, устата и очите — отворени. Теламон докосна бузата му. Беше студена. Обърна трупа. Лявата част на главата беше смазана; тъмночервена драскотина стигаше от горната част на ухото до врата, рамото и ръката бяха поели удара върху твърдите каменни плочи. Лекарят опипа счупения череп и внимателно отмести тъмнокестенявата коса.

— Дълбока рана — прошепна той. — Кръв, кости, дори мозък. Ударил се е силно и е мъртъв от доста време.

Теламон погледна към прозореца и реши, че трябва да е на около пет метра височина. Солан още надничаше през него и с отворената си уста повече от всякога приличаше на лешояд. Другите слязоха, струпаха се наоколо и започнаха да задават въпроси. Теламон обърна трупа по гръб.

— Какво е това? — попита Касандра.

Лекарят вдигна дясната ръка на мъртвеца. В студената му длан още имаше зрънца, останалите бяха разпилени около трупа. От дърветата над тях излетя гълъб.

— О, не! — прошепна Бес.

— О, не, какво? — попита Теламон.

— Памен обичаше птиците и животните — отвърна писарят. — Винаги хранеше гълъбите.

Теламон внимателно огледа трупа. Забеляза развързания сандал, туниката, къса до коленете. Повдигна я и откри още охлузвания от лявата страна, но не и други рани. После прегледа задната част на главата: и там нямаше контузии или наранявания. Изправи се и стъпи на тревата, за да избегне кръвта, над която вече бръмчаха мухи.

— Злополука? — попита Касандра.

— Възможно е — отвърна лекарят. — Но искам да се убедя. Моля всички да отстъпят назад.

— Трябва ли да сляза? — При други обстоятелства въпросът на Солан би прозвучал комично.

— Не! — извика му Теламон. — Остани там, където си. Не пипай нищо в стаята. Касандра — нареди той, — върви и се погрижи да изпълни онова, което му казах.

Тя бързо се отправи към вратата. Появиха се Генций и Демерата с група слуги. Актьорът погледна разчувствано трупа. Демерата нададе писък и се пхна в храстите, за да повърне.

— Отдръпнете се! — предупреди Теламон. — Сарпедоне, помогни ми.

Коленичиха до трупа. Лекарят го върна в първоначалното му положение със свити крака и разперени ръце.

— Искам да запомниш това, спартанецо — заяви Теламон. — Трупът лежи на лявата си страна. Не откривам никаква друга рана или

следа от удар върху тялото, освен онези, които могат да се обяснят с падането. Един от сандалите е полусъбут. Виж, връзките му не са добре вързани.

— Може ли да се е подхлъзнал? — попита Сарпедон.

— Възможно е. Ако се е протягал, за да храни птиците, може да е изгубил равновесие, да се е опитал да се задържи, но сандалът да му е попречил и да е паднал. Паднал е на пътеката, което е логично. Загубил е равновесие, преметнал се е през прозореца и е паднал с главата надолу върху камъните. Първо се е ударила тя, после тялото му. Това обяснява счупения череп и охлузванията отляво. На лявото му коляно има прясна рана — вероятно от стената, докато е падал. Смъртта е била мигновена.

— Преди колко време е умрял? — попита Сарпедон. Теламон присви очи срещу слънцето.

— Скоро ще бъде обяд. Бих казал... — Той опипа туниката на мъртвеца; плътта под нея беше студена и лепкава. Притисна пръст към бедрото и почувства колко твърд бе мускулът. — Може би час. Внезапната загуба на кръв и шокът са изстудили тялото.

— Но това е невъзможно. — Бес приклепна до него. — Чух го да се разхожда из стаята, малко преди да се съберем в стаята на тъкачките.

— Сигурен ли си? — попита Теламон.

— Кълна се в името на Аполон! — отвърна Бес. — Не си ли спомняш какво стана, когато ти влезе в стаята?

В бързината Теламон беше забравил как скърцаха дъските.

— Чух го — настоя Бес — да се разхожда напред-назад, сякаш размишляваше.

— Но това е невъзможно — заяви спартанецът. — Чу лекаря. Памен е мъртъв поне от час.

— Влизал ли е някой в стаята му? — Теламон се изправи на крака и погледна към прозореца, където се виждаше червената коса на Касандра.

— Резетата бяха пуснати, трябваше да я разбием — напомни му Сарпедон.

— Не може ли да се влезе от друго място?

— Само през прозореца.

— Някой може да се е покатерил оттук? — реши да се включи Генций.

— Не би могъл. — Широкоплещест и шкембест мъж си проби път. Лицето му беше изцапано със сажди и пепел, около корема си бе превързал изцапана с кръв престилка. Ръцете му лъщяха от мазнина.

— Кой си ти? — попита Теламон.

— Аз съм готвачът.

Той се обърна и придърпа до себе си момиче със слабо лице и тревожни очи, което много приличаше на него. То също беше облечено в дрехи на кухненска прислужница, а във връвта, която пристягаше талията му, беше пъхната лъжица.

— Аз съм готвачът — повтори мъжът. — Отговарям за къщата и готвя.

— Кой те нае?

— Той. — Готвачът посочи към прозореца. — Онзи интригант Солан. Направил съм опис на къщата и градината — продължи той.

— Би ли ми обяснил какво искаш да кажеш? — попита Теламон.

— Виждаш колко е висок прозорецът. Няма стълба, с която може да се стигне до него.

— Сигурен ли си?

— Никой не се е опитвал да обсажда тази вила — заяви готвачът сред смеха на останалите. — Няма да намериш тук толкова висока стълба. Знам го. Слушай! Ако трябва да влезеш там отвън, трябва да минеш по корниза от някой друг прозорец.

Теламон се загледа в широкия корниз, който минаваше под прозореца на втория етаж.

— Бих искал да го разгледам — промърмори той, — но първо нека погледна още веднъж бедния Памен.

Той повдигна туниката и огледа гърдите му, опипвайки лепкавата кожа и тънките ребра. Внимателно разгледа горната част от дрехата, но не откри следи, че е била дърпана.

— Или е била злополука — провлечено каза Херол. — Никой не го посещаваше.

— Напротив, някой беше при него — отвърна Бес.

— Кой?

Бес сви рамене.

— Памен стана рано, слезе в кухнята и после се върна. Чух го да минава. Чух и как някой друг мина покрай вратата ми. Сигурен съм в това, но не знам кой беше.

— Отиваше ли или се връщаше от стаята на Памен? — попита Теламон.

— Не съм сигурен.

Лекарят кимна. Само това ни липсва в този момент, помисли си, злополука. Но потръпна от страх, защото подозираше, че става дума за убийство.

---

[1] Тук и по-нататък цитатите от „Едип цар“ и „Антигона“ са взети от „Трагедии“ на Софокъл, изд. БАН, 1956, прев. д-р Александър Ничев — (Бел. ред.) ↑

ВТОРА ГЛАВА

„Ада помолила Александър да ѝ помогне да си върне трона, принадлежал на прадедите ѝ.“

Диодор Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 17,
глава 24

Оронтобат се облегна на лежанката и с достойнство прие похвалите на сътрапезниците си.

— Змиорката със сос от черници — обяви персийският градоначалник гордо — е едно от множеството вкусни ястия, които приготвят моите готвачи. Трябва да ви дам рецептата — червено и бяло вино, риган и рибен бульон...

— Отлично ястие — рязко го прекъсна Мемнон.

Той седеше на ръба на лежанката с чаша вино в ръка и гледаше маслените лампи, окачени на дърветата. Бяха вечеряли в личните покои на градоначалника — покрит двор, който гледаше към градината с високия фонтан във форма на скачащ делфин. В помръкващата светлина делфинът изглеждаше като направен от чисто сребро. Вечерното небе беше станало пурпурно, пронизано от червенозлатистите ивици на залязващото слънце.

— Трудно е да си представиш, че сме във война — тихо каза Оронтобат.

Мемнон гледаше светулките, които танцуваха над фонтана. Някъде извън двора свиреха тихо музиканти. Той разпозна веселата мелодия — любовна песен за млад войник, който се намира далеч от дома. Въздухът беше топъл и бранен. Цветята в кошниците, подредени около стените на двора, бяха прясно откъснати и леко смачкани, за да се усили ароматът им. Масите пред всички лежанки бяха отрупани със сребърни съдове и останки от пиршеството, дадено от Оронтобат.

Градоначалникът беше пил доста и на лицето му имаше израз на лукаво задоволство, сякаш се наслаждаваше на някаква приятна тайна.

— Господарят Митра се върна в Персеполис. — Оронтобат се протегна и взе каната с вино.

— Благодаря на Пазителя на Скрития пламък за това! — промърмори Ефиалт. Оронтобат вдигна чаша за наздравица към него.

— Приятно е да го посрещнеш, но още по-приятно е да го изпратиш — съгласи се той. — Върна се доволен от това, което видя и чу...

Градоначалникът млъкна, когато една сирийска танцьорка, само по сребриста набедрена превръзка, се появи на входа. Тя изви тялото си и замръзна; малките звънчета на гривните ѝ тихо иззвънтяха. Имаше гладко детинско лице, черни като трънки очи, чип нос и хубава уста. Намазаната ѝ с благовонни масла перука беше прихваната със златна лента. Танцьорката пристъпи предизвикателно напред. Оронтобат вдигна чаша към нея и щракна с пръсти. От изражението на Мемнон разбра, че не му е до танци, а иска да говори, затова освободи момичето.

— Виждам, че си замислен, Мемнон.

— Готови ли са? — бързо попита родосецът.

— Измъкнаха се от града преди известно време — усмихна се Оронтобат. Погледна към звездите, които блестяха като фини сребърни накити върху пурпурни възглавнички. — Ще заемат местата си и ще посрещнат моя македонски гост. Откъде разбра? — Той хвърли поглед към Мемнон. — Откъде разбра, че тази вечер Александър ще бъде във Вилата на Кибела?

Военачалникът сви рамене. Напълни отново чашата си, но сложи колкото вино, толкова и вода.

— Как мислиш, Оронтобат? Обзалагам се на пет златни дарика, че Александър ще се измъкне невредим.

Градоначалникът поклати глава, преценявайки облога.

— Приемам — отвърна той. — Моите хора са опитни бойци. Били са се в пустинята, в планинските проходи...

— Александър няма ли да бъде строго охраняван? — попита Ефиалт.

— Ще бъде — съгласи се Мемнон. — Но е също толкова сигурно, че действия необмислено, колкото и че ще видим зората. Той се

смята за новия Ахил, при това без уязвима пета. Ще бъде добре да му напомним, че е смъртен като всички нас.

— Откъде разбра? — повтори Ефиалт въпроса на Оронтобат, който беше останал без отговор.

Мемнон посочи овощната градина зад малката шатра.

— Чуваш ли славеите, Ефиалт? Когато бях в Родос, имах славеи и той винаги започваше да пее на свечеряване. Но да отговоря на въпроса ти — птиците ми казаха. — Той избърса потта от врата си. — По-добре да не ти разкривам нищо повече.

Ефиалт погледна встрани, за да скрие раздражението си. Порано същата вечер Мемнон беше повикал него и Оронтобат на среща. Изгледаше много възбуден и не можеше да се сдържа. Митра беше заминал преди няколко дни и Мемнон се беше впуснал с всички сили да организира отбраната на града. Спомена мимоходом за някакъв шпионин и за „важни сведения“, но когато се срещнаха, сияеше от радост.

— Отначало си помислих, че е измамник — беше признал той. После им разказа какво беше научил: че Александър ще пристигне във Вилата на Кибела, придружаван от малък отряд. Оронтобат се беше поколебал, докато Мемнон не беше съобщил, че в момента трупът на писаря лежи в една постройка на двора и че в неговия покров може да бъде открит тайният дневник на Памен. В този миг усмивката беше изчезнала от лицето на персийския градоначалник, но във възбудата си Мемнон не го беше забелязал.

— Моят шпионин настоя, че трупът и дневникът трябва да бъдат взети. Трябва да изпратим опитни войници.

— Да, да — бързо се беше съгласил Оронтобат. — И трупът, и дневникът.

После персиецът се замисли, чешеше се по бузите и дърпаше брадата си. Най-накрая Мемнон го беше попитал какво има.

— Памен — беше въздъхнал Оронтобат — беше шпионинът на Митра в двора на царица Ада.

— Какво? — беше изръмжал Мемнон.

— Не знам кой е шпионинът, с който ти си разговарял, но изглежда знае много. Както казах, и трупът, и дневникът трябва да бъдат донесени тук. Ще се погрижа за това.

Обичайното добро настроение на градоначалника се беше възвърнало. Ефиалт знаеше, че неговите шпиони от града му бяха донесли добри новини. Оронтобат беше решил да организира празненство, на което готвачите му бяха надминали себе си.

Ефиалт и Мемнон бяха смаяни от самодоволния вид на градоначалника. Непрекъснато се усмихваше, сякаш на някаква известна само на него шега. Оронтобат напълни отново чашата си и я хвана за двете сребърни дръжки.

— Имам подарък за теб, Мемнон. — Той отпи. — Не си единственият, който има тайни.

— Да не е още някоя танцьорка! — изсумтя Мемнон. — Хиляда пъти съм ти казвал, Оронтобат, че за мен има само една жена.

— Знам — прекъсна го Оронтобат. — Красивата Барсина. Не, не е момиче, Той прокара пръсти по чашата си. — Не е нито меч, нито съкровище, а един евнух. Всъщност не евнух, а Евнухът.

Градоначалникът се изсмя на изненадата им. Остави чашата на земята, излегна се и плесна с ръце. Командирът на стражата се появи на вратата.

— Доведи пленника.

Мъжът излезе и се върна с един от най-интересните индивиди, които Мемнон беше виждал някога. Дори отначало реши, че така му се струва заради слабата светлина.

— Доведи го по-близо — нареди Оронтобат. Мъжът, облечен в дълга мръсна туника, беше избутан напред сред дрънкането на оковите около китките и глезените му. Беше много висок и слаб като игла. Имаше лице със странни черти, оплешивяваща глава и дебели разтворени устни, които напомниха на Мемнон шаран на сухо. Пленникът не гледаше към Оронтобат, а право пред себе си. Командирът на стражата го стисна за рамото и го принуди да коленичи. Евнухът погледна през рамо към мъчителя си и в очите му проблесна злоба. Той застана и захленчи, сякаш коленете му бяха прежулени и без да го карат, седна на пети. После вдигна ръце и опипа белега на мястото на дясното си ухо.

— Ама че подарък — промърмори Ефиалт.

Мемнон, готов да възрази, оглеждаше дръпнатите очи на евнуха, големия му нос и издадената долна устна. Пленникът все още не

поглеждаше градоначалника и неговите гости. Вниманието му бе погълнато от гоблена, който висеше зад Оронтобат.

— Какво сега, ще злорадстваш ли? — попита с тънък глас евнухът. — Затова ли ме доведоха тук? За да злорадстваш? Или ще ме накараш да танцувам? На кръст ли ще ме разпънеш? Или ще ми отрежеш главата?

Оронтобат разпери ръце.

— Гледайте това създание и му се чудете. Нарича се Евнухът, предполагам, че при раждането си е бил деформиран. Липсва му онова, което другите мъже имат между краката си.

— Както им липсва и онова, което имам между ушите си — отвърна Евнухът.

Мемнон го огледа по-внимателно. Робата му беше мръсна, брадичката му набола и когато се раздвижи, кисел мирис на пот и немито измести ароматните ухания в шатрата на градоначалника. На мястото на дясното му ухо имаше белег, но най-вече ръцете на евнуха привлякоха вниманието на военачалника. Пръстите му бяха дълги, тънки и леко извити като на голяма хищна птица. Ноктите му бяха чисти и изрязани.

— Да те представя ли на моите гости? — промърмори Оронтобат. — Толкова съм доволен, че те залових! Не се бой, няма да те убия.

Промяната в лицето на мъжа беше зашеметяваща: очите му сякаш се разшириха, устната му се прибра, устата му разкри равни бели зъби. Щеше да се спусне напред, но командирът на стражата, гръцки наемник, го хвана за врата и го дръпна назад.

— Както казах — продължи Оронтобат, — не знаем името на този човек, но той се нарича Евнуха и не крие своя недостатък. Някои хора твърдят, че е амонит, други, че е роден в Ханаан и е син на вещица.

— Само това ни трябваше — черна магия и вълшебства! — намеси се Мемнон.

Евнухът се обърна с надменен вид. — Не, не — поправи се Оронтобат. — Нашият приятел Евнухът доста е поскитал по света. Вдигни ръце. Пленникът се подчини.

— Разгледай ръцете му, изящните му издължени пръсти, господарю Мемнон. Дори моите арфисти не са дарени от боговете с

такива ръце.

— Затова пък той има само едно ухо — прекъсна го Мемнон.

— Това е дело на един невъздържан клиент преди години. Евнухът е много опитен писар, независимо дали пише на восъчна табличка, на папирус или на пергамент. Освен това умее да подправя документи. От малката си кесия вади заповеди, писма, пропуски и правомощия, всички подпечатани от някой градоначалник. Подправил е дори печата на Великия цар! Всеки, който има нужда от разрешение да влезе в някой град, от невярна сметка за продажба или позволено да търгува, търси Евнуха. Той никога не разочарова клиентите. Само веднъж, нали? — Оронтобат се приведе напред. — Помниш ли онзи търговец от Дамаск? Евнухът направил много елементарна грешка. Написал документ от името на чиновник, който отговаря за преминаването през границата, но един зорък писар, който бил член на семейството на въпросния чиновник, се усетил, че датата не е вярна...

— Само с няколко дни — изхленчи Евнухът.

— Както и да е — въздъхна Оронтобат, — стоките на търговеца били иззети. Той и спътниците му тръгнали да търсят Евнуха. Според мен е извадил късмет, че се е отървал само с едно отрязано ухо. Нашият Евнух е богат човек и обича играта на зарове. Обича и младите жени, нали? Те може би не могат да направят много за него, но той може да направи нещо за тях — има си тайни.

Мемнон внезапно разбра накъде бие Оронтобат.

— Ръкописът на Питий?

— Правилно! — усмихна се градоначалникът. — Чувал ли си за ръкописа на Питий, за тайнописа на архитекта, който е построил стените на този град? — обърна се той към пленника. — Мислех, че това е легенда.

— Разбираш ли от тайнопис? — попита Мемнон. Евнухът задържа погледа му. Очите му бяха черни и блестящи като обсидиан, а ирисите толкова големи, че бялото почти не се виждаше.

— Предателството не ти е чуждо, нали? — попита го Мемнон.

— Може ли рибата да плува? — пошегува се Оронтобат.

— Да, мисля, че си предател. — Мемнон протегна ръка и обхвана брадичката на Евнуха. — Но разбираш от тайнопис, нали? Би ли могъл да разгадаеш ръкописа на Питий?

— Кажи му! Кажи му! — Оронтобат доволно потриваше ръце.

— Почитаемият сатрап казва истината — призна Евнухът. — Доста съм скитал по света, господарю.

Мемнон отдръпна ръката си. Евнухът се изправи и запълзя на колене, докато остана да ги разделя само масата.

— Изучавал съм храмовите ръкописи в Мемфис, както и онези във Вавилон. Дори известно време живях в Делфи.

— Делфийският оракул — кимна Мемнон. — Тайнописът на жреците.

— Гарантирам за това — обади се Оронтобат. — Нашият приятел дори е посрещал царски пратеници, вземал е „назаем“ посланията, които са носили и ги е превеждал за онези, които никога не би трябвало да ги прочетат. Затова го издирвахме навсякъде.

— Как го заловихте? — полюбопитства Мемнон.

— С примамка — доволно отвърна Оронтобат. — Един богат търговец, мой приятел, пусна слух, че има нужда от разни разрешителни. Предложи добра цена и нашият приятел не можа да устои. Заловихме го в квартала на кожарите. Опитва се да се престори на просяк и да се измъкне. Какъв успех, а?

— Ще разгадаеш ли ръкописа на Питий? — попита Мемнон.

— Мога да опитам.

— Със сигурност ще опиташ — заплашително каза Оронтобат. — Ходил ли си някога на Кръстопътя на черепа?

Усмивката на Евнуха се стопи. — Виждал ли си какво става там? Разпъваме престъпниците на кръст. Някои агонизират дни наред, нали, командире?

— Един изкара цяла седмица.

— Да те разпнат на кръст е ужасна смърт — продължи Оронтобат и се облегна на лежанката. — Даваме ти вода, за да не те убие слънцето, но в един момент краката ти не издържат. Имаш дълги и силни крака. Ще падаш и ще се изправяш, докато тялото ти увисне и ребрата ти започнат да те задушават. Ще се задавяш и отново ще се изправяш, докато имаш сили. Смятам, че ще издържиш — Оронтобат присви очи и стисна устни — четири, дори пет дни.

— Какво искате? — попита Евнухът.

— Да разгадаеш ръкописа на Питий — отвърна Мемнон.

— И ако успея? Военачалникът почеса брадата си.

— Ще ти опростим всички престъпления. Ще получиш две кесии дарици, разрешително и право да пътуваш из цялата империя.

— Ами съкровището? — наклони глава Евнухът.

— Значи ти е известен ръкописът на Питий?

— Попитах за съкровището. Казват, че архитектът е описал къде може да бъде намерено. Искам половината от него.

Мемнон наклони глава встрани и внимателно заизучава Евнуха.

— Познаваш ли Александър Македонски?

— Докато пътувах, съм виждал войската му. Ръката на военачалника бръкна под възглавницата.

Евнухът мъчително преглътна.

— Бил ли си в лагера му? — продължи Мемнон. Ефиалт спусна крака от лежанката и седна. Оронтобат вече не с усмихваше.

— Къде беше преди да дойдеш в Халикарнас? — попита военачалникът.

— Аз...

Отнякъде се дочу звук от арфа, нежен и мелодичен, като ромон на бързащ поток. Мемнон отмести масата встрани, измъкна ръката си изпод възглавницата и опря острия връх на ножа до лявото ухо на Евнуха.

— Може и да те разпнат — прошепна той. — Но ако стане така, уверявам те, че ще висиш на кръста без уши.

— Какво става? — дрезгаво се обади Оронтобат.

— Чудех се какво иска да ни каже нашият приятел — отвърна Мемнон. — Откога си в Халикарнас?

Евнухът облиза устни.

— От три дни.

Без да отмества ножа, гъркът се приведе към Оронтобат.

— Откога твоят приятел търговец пуска слухове, че има нужда от онези разрешителни?

— Поне от седем дни.

— Защо тогава не се хвана по-рано? — Мемнон притисна ножа толкова силно, че лицето на Евнуха се сгърчи от болка. — Да ти кажа ли къде си бил? Ти си мошеник и фалшификатор — продължи той. — Човек, за когото измамата е тъй естествена, както за птиците да летят, а няма по-подходящ клиент за хора като теб от войска на поход. Много ли спечели от македонците? Да видим. Подправял си писма и

разрешителни, за да получат провизии, нали? Ти каза нещо, градоначалнико, за кесията, която носел.

— Не я открихме — отвърна Оронтобат. — Евнухът се отби в една винарна в края на Квартала на кожарите. Усъмни се и избяга, кесията му може да е паднала в някой кладенец или да е изхвърлена на сметището.

— Би било интересно да я разгледаме — усмихна се Мемнон. — Разбирам погледа ти, чудиш се дали да кажеш истината или да излъжеш. Значи обичаш да играеш рисковано, а? Заложил сега. Ако изгубиш, ще ти отреже ухото, а градоначалникът ще ти вземе живота.

— Вярно е.

Евнухът трепереше. Беше възнамерявал да излъже, но очите на този гръцки наемник сякаш четяха най-скритите му мисли.

— Когато македонската войска мина през проходите, аз тръгнах с тях. Както каза, търсех възможности да припечеля, а такива имаше много. Всеки чужденец, който се появи в някое село или град, се приема за привърженик на македонца...

— И към него се отнасят с голямо уважение — прекъсна го Мемнон. — Сигурен съм, че си носел подправени писма, които са те представяли за приятел на македонския цар. Прав ли съм? Тогава защо изхвърли кесията си? И защо толкова се боиш сега? Хайде, кажи ми.

— Чух за ръкописа на Питий — Евнухът преглътна мъчително; гърлото му беше пресъхнало, все едно беше ял прах. Мемнон му подаде чашата си и той отпи жадно.

— Всички знаят, че Александър настъпва към Халикарнас. Между онези, които следваха войската му, се носеше слух, че е взел писари от царица Ада, за да разгадаят ръкописа на Питий.

— И?

— Отидох да предложа услугите си.

Евнухът изстена, когато ножът на Мемнон се заби в плътта му и струйка кръв потече по бузата му.

— Но нещо се обърка — изскимтя Евнухът. — Магьосникът на Александър...

— Аристандър?

— Същият.

— Сигурно е започнал да задава въпроси?

— Да, да. Затова избягах. Носех македонски писма, затова Аристандър и неговите грубияни се заинтересуваха...

— Мислиш ли, че можеш да разгадаеш тайнописа? — Мемнон дръпна камата.

— Срещу възнаграждение. — Евнухът почеса лявото си ухо. — И за отмъщение. Господарю, мога да разгадая тайнописа по-бързо от писарите на Александър.

— Злополука ли е било или убийство?

Александър Македонски се намести по-удобно на лежанката. Разноцветните му очи бяха зачервени от умора, косата му — сплъстена от пот бръчки от изтощение браздяха бузите му. В чашата му имаше повече вода, отколкото лесбоско вино. Едва беше докоснал подносите с минога, миди и пиле, пълнено с маслини. Хапна само няколко палачинки с мед и сусамово семе.

Теламон огледа трапезарията. Искаше да се увери, че никой не ги подслушва. Приятелят на Александър Хефестион беше заспал дълбоко на лежанката вляво от царя, както и Птолемей — само след две чаши вино. В ръката си още стискаше парче палачинка. Останалите гости, включително Солан и писарите, бърбореха помежду си. Готвачът стоеше на входа и тъжно гледаше царя. Александър се обърна и го забеляза.

— Какво му е на този човек? — попита той.

— Ти почти не яде — отвърна Теламон тихо. — Обиждаш го. Канеше се да ти приготви ястие от змиорка.

— Стомахът ми ври като гърне на огън. Но ти си прав.

— Александър вдигна чаша към готвача. — Чудесни гозби! — извика той, надвиквайки всички разговори. — Не успях да им се насладя, както трябва, но вината е моя, а не твоя. Подарявам ти тази чаша в знак на благодарност.

Готвачът се поклони и се оттегли. Войник от полка на Сребърните щитове, елитен пехотински отряд, затвори вратата след него и се върна на поста си з сенките. Той и другарите му бяха заобиколили пируващите, мълчаливи като статуи, сложили ръце на дръжките на мечовете, втренчили очи в господаря си. Други войници от отряда обикаляха из галериите и коридорите или седяха под акациите, смокините и палмите. Музикантите се бяха оттеглили, отчаяни от безплодните си усилия. Царят едва ги беше забелязал —

беше прошепнал на Сарпедон, разположил се на отсрещната кушетка, че иска спокойствие и тишина.

— Злополука или убийство? — повтори Александър.

— Ще ти кажа след малко — подразни го Теламон. Царят смръщи вежди — знак, че е ядосан. Теламон си обеща наум да бъде предпазлив. Поблагодари на боговете, че Касандра не беше поканена. Понякога на Александър му беше трудно да понася саркастичните ѝ забележки.

— Искам да знам — настоя Теламон — защо толкова си се разбързал. Колко души си довел със себе си?

— Не много.

— Можеха да те причакат.

— Няма да го направят.

— Откъде си толкова сигурен?

— Майка ми каза, че ще стана най-големият завоевател на света — усмихна се Александър. — Докато стигна края на света, животът ми е в ръцете на боговете.

— Вярваш ли на Олимпиада?

— Страхувам се от нея. — Александър отпи от чашата.

— Едва ли ще ѝ е приятно, че си си намерил нова майка.

Александър отметна глава и се разсмя.

— Говориш за царица Ада? Гениален ход, нали? Сега съм неин законен наследник. Градовете и селата, които са ѝ верни, ме посрещнаха със златни корони и венци. Олимпиада ще разбере защо съм го направил. Тя знае, че е единствена. — Царят сниши глас. — И слава на боговете за това!

— Още ли настояваш да тръгнем утре рано?

— Призори — отвърна Александър. — Искам да наблюдавам лично отбраната на Халикарнас.

— Това също е опасно.

— Целият живот е опасен! — отсече Александър и посочи подносите. — Яденето може да е отровно, рибя кост може да заседне в гърлото ми.

— А останалата част от войската?

— На половин ден път след нас. — Александър затвори очи. — Оставих Парменион за командир. Старата лисица ще ги гони дотук с острия си език като с камшик.

Теламон отмести поглед. Представи си Парменион с обгоряло лице и сивобяла коса да язди покрай редиците потни мъже, подканвайки ги да бързат. Облаци прах се вдигат около отрядите, които реват мръсни песни. Командири крещят заповеди, надвиквайки звука на тръбите. Като ято скакалци войската опустошава запасите на провинцията и пресушава потоците и кладенците ѝ под тропота на каруци и шума от копитата на конницата.

— Мемнон ще те очаква.

— И аз очаквам да се срещна с него. Този път го пипнах.

— Той си мисли обратното.

— Така е. — Александър взе една маслина и внимателно я захапа. — Видях всички карти. Обсадните ми машини са още в морето.

— И какво ще направиш? Ще прескочиш стените на Халикарнас? Ще ти поникнат криле като на Икар и ще полетиш към слънцето?

Александър приближи лицето си до това на Теламон; дъхът му миришеше на вино, долавяше се специфичния аромат на кожата му, въпреки прахта и потта. Беше небръснат, златисточервената му брада проблясваше под светлината на лампите, а косата му беше отметната назад — несресана и ненамазана с благовонни масла. Лекарят посочи чашата му.

— Нали няма да пиеш твърде много?

— „Нали няма да пиеш твърде много?“ — имитира го Александър. — Тревожа се за теб, Теламоне. Или по-скоро ти се чудя — добави той. — Не ми вярваш, нали? Мислиш, че само си маршируваме напред-назад. Погледни картите си! — изсъска царят. — Когато Халикарнас падне, всички пристанища по Егейско море ще бъдат мои. Персите може да плават наоколо като сухи листа по повърхността на езеро, докато аз нанеса удара си право в целта.

— Защо не го направиш веднага? — попита Теламон. Царят въздъхна и се отпусна на лежанката.

— Можеш да заобиколиш града — продължи Теламон. — Или има нещо друго, Александре? Ти спечели голямата си битка при Граник. Да не би да се опитваш да надминеш баща си Филип? Човекът, който се прочу с обсадите си? Да не би да искаш да покажеш на света,

че колкото и да е здрава една крепост, тя не може да устои на Александър Македонски?

Царят изплю костилката от маслината на дланта си и се избърса с една кърпа.

— Явно си решил да се скараме. Зададох ти въпрос, Теламон, а ти не ми отговори.

— Искам само да знам причината — заяви лекарят, — поради която ще заседнеш пред Халикарнас.

— Нужно ми е пристанището.

— Не е вярно. Дори да превземеш града, Мемнон може да се изтегли в една от близките крепости, а персийската флота може да остане там. Чудя се само...

Александър го погледна и намигна.

— Халикарнас... — започна той. — Защо Сарпедон носи ръкавици?

Теламон му обясни.

— Точно като баща ти, нали, лекарю? — подразни го Александър. — Напусна войската ми, за да стане градинар.

— Умори се от убийствата и кръвопролитията.

— С много войници става така. — Александър вдигна чаша за наздравица към Сарпедон, който стана и тръгна към вратата.

— Какво щеше да кажеш? — попита Теламон.

— Халикарнас е голям град. Зад стените му се намира прекрасният Мавзолей. Халикарнас има най-добрата отбрана в западната част на персийската империя. Прав си, лекарю. Ако го превзема, въпреки всичко, това ще бъде по-полезно от каквато и да е победа по вода или суша. Така светът ще разбере, че никоя крепост не може да ми устои.

— И баща ти ли?

— Филип е в Хадес — промърмори Александър. — И бих предпочел да си остане там, вместо да смущава сънищата ми.

— Още ли имаш кошмари?

Александър кимна.

— Виждам как Филип влиза в амфитеатъра — пратениците от всички краища на Елада чакат да го поздравят. Убиецът Павзаний се затичва напред с нож в ръката. Виждам го да удря. Не знам дали да предупредя баща си или да окуража убиеца.

— Говорил ли си за това с Хефестион?

— Не. — Александър беше потънал в мислите си. — Но говоря със себе си: аз ли убих баща си? — Той се почука по слепоочието. — Помниш ли, когато бяхме момчета и учехме в горичките на Миеза, в академията на Аристотел? Когато не боядисваше ноктите си, великият философ говореше за душата и волята. Той твърдеше, че ние, човешките същества, се мотивираме и действаме на различни нива. Ние сме онова, което мислим, че сме. Ние сме онова, което искаме другите да мислят, че сме. И най-накрая, ние сме онова, което наистина сме. Дали наистина съм желал смъртта на Филип? Дали тайно съм приветствал убиеца? Беше ли Филип мой баща? Или Олимпиада е права и аз съм бил заченат от бог?

— Ти си син на Филип, Александре. Не си виновен за убийството му, макар майка ти да има вина. Филип е твой баща. Ти си наследил неговия гений.

Александър присви очи.

— Може би си дори по-велик — продължи Теламон, — но в какво, не съм сигурен.

Александър се разсмя и посочи към Генций и Демерата, които се целуваха.

— С нетърпение чакам да го чуя. Но не тази вечер — добави той уморено.

— Къде са Аристандър и хубавците от Хора?

— Имам новини за теб. — Александър отново се засмя. — Трябваше да оставя Аристандър с войската, защото не се чувстваше добре.

— Надявам се, че не е преструвка.

— Иска да те види, защото е настинал. Вярва само на теб и разгони другите лекари — Клеон, Пердикъл и Никий. Каза, че не иска да докосват носа или ушите му. А сега, Теламоне, кажи ми: злополука или убийство беше смъртта на Памен?

— Би могло да е убийство. Памен е бил сам в стаята.

— Така наречената Стая на призраците?

— Да, дъските ѝ скърцат като на кораб в безветрие. Тази сутрин Памен станал рано. Отишъл в кухнята, където хапнал хляб, сирене и грозде. После се върнал към работата си. Прислугата си вършела

работата. Готвачът и помощниците му били заети в кухнята Знаеха, че ще идваш, което означава, че и всички персийски шпиони го знаят.

Александър махна пренебрежително с ръка.

— Аз бях в градината с Касандра... — Как е тя?

— Любяща и нежна, както винаги. Царят се усмихна.

— Сарпедон се грижеше за цветята. Влезе в къщата само веднъж, за да пийне малко разрежено вино. После се събрахме в стаята за тъкане, за да обсъдим напредъка си. Срещата продължи съвсем кратко — добави сухо лекарят. — Според Бес, Памен се разхождал напред-назад из стаята, когато той тръгнал за срещата.

— Но ти твърдиш, че е бил мъртъв поне от час?

— Може да греша — призна Теламон. — Тялото изстива побързо при внезапна смърт.

— Ами ако е било злополука? — попита Александър.

— Очевидно Памен е обичал животните и птиците. В стаята му имаше кошница семена, за да храни птиците и особено гълъбите, които кацат на перваза. Бях в стаята му. Взех малко семена и погледнах от прозореца. Напълно възможно е Памен да се е навел, да е изгубил равновесие и да е паднал. Често се случват такива злополуки. Паднал беше отстрани на къщата, лявото му коляно беше леко ожулено. — Теламон плесна с ръце. — Главата му се беше ударила в червените плочи на пътеката около къщата. Смъртта е настъпила моментално — черепът му беше разбит.

— Възможно ли е човек да умре при подобно падане?

— Да. Помниш ли лекциите на Аристотел за движението? Няколко секунди Памен може би се е опитвал да запази равновесие и това е придало по-голяма сила и скорост на падането му. Преметнал се е поне един-два пъти и главата му се е разбила в плочите.

— Но не е ли извикал? Сигурно някой го е чул.

— Прозорецът на Памен е отделен от прозореца на Бес с малка външна подпора, около една стъпка висока. Може да е паднал безшумно или никой да не е чул вика му. — Теламон посочи Генций и Демерата, които все още се гледаха с обожание. — Нашият велик актьор и съпругата му репетираха в съпровод на дрънченето на цимбалите, което побърква всички.

— Възможно ли е някой да е влязъл в стаята и да е хвърлил Памен през прозореца?

— Вратата беше залостена, нямаше следи от борба. По тялото нямаше наранявания или белези, които да не могат да бъдат обяснени с падането.

— Може ли някой да е влязъл, да е залостил вратата, да е подмамил Памен до прозореца и да се е измъкнал по корнизата?

— И аз си помислих за това — призна Теламон, — но Памен би имал време да се бори, а в стаята нямаше никакви следи от борба. Огледах корнизата — покрит е с кал и птичи курешки. Уверявам те, никой не е минал по него.

— Възможно ли е някой да се е покатерил до стаята? — Александър се забавляваше от играта на въпроси и отговори.

— Не, освен ако не е бил маймуна. Накарах да претърсят вилата. Няма толкова високи стълби.

Александър подпря глава на една от облегалките на лежанката. Теламон не знаеше дали размишлява или се кани да заспи.

— Имаше ли Памен врагове? Огледай се, Теламоне. Например онзи жрец със странната маска. Той не обичаше Памен.

— Между двамата имаше вражда — съгласи се Теламон — заради някаква придворна дама от двора на царица Ада. Бес беше близък с Памен — възхищаваше се от уменията му. Очевидно царица Ада е проявявала към него по-голямо благоволение, отколкото е трябвало.

И двамата се загледаха в главния писар, чиято права коса падаше върху лицето. Въпреки измършавелия си вид, той се хранеше лакомо.

— Ако добре си спомням — провлечено каза Александър — Солан беше онзи, който избра Вилата на Кибела. Всъщност той и Сарпедон, но Солан взе окончателното решение. Той нае и готвача. Не е ли работил готвачът ни в кухнята на градоначалника на Халикарнас, докато не започнало разследване за някакви изчезвали съдове? И той веднага решил да се присъедини към двора на царица Ада.

— Искаш да кажеш, че те може да са шпиони и убийци? — Теламон направи гримаса. — Възможно е — и Дарий, и Мемнон, да не споменаваме Митра, биха платили скъпо за главата ти. — Той посочи към подносите. — Но Сарпедон лично опита храната ти.

— Какво мислиш за него? — Александър се изправи. — Впрочем, къде отиде той?

— Сарпедон е добър войник — отвърна Теламон. — Съвестно изпълнява задълженията си, не е много образован. Доколкото разбрах, бил е в добри отношения с Памен. Той и Бес често пийваха по чаша вино с него.

Теламон погледна към маслените лампи, чиито пламъчета бяха намалели.

— Помниш ли какво казваше Аристотел? Гледай доказателствата! — промърмори той. — Онова, което е възможно, е вероятно. Всички доказателства около смъртта на Памен говорят за злополука.

— Познавам те, Теламоне, и може би дори по-добре, отколкото ти познаваш мен — прошепна царят.

Лекарят бързо се огледа. Писарите и другите гости бяха пили много. Дрънчаха чаши и чинии. Разговорите бяха станали по-шумни. Някои викаха да се запалят нови лампи. Птолемея хъркаше здраво, Хефестион се опитваше да се събуди.

— Съвпаденията могат да бъдат различни. Смъртта на Памен — поде лекарят — прилича на нещастен случай.

— Или някой се е постарал да изглежда така?

— Именно. Той работеше по ръкописа на Питий.

— Както и Аристандър. — Александър се разсмя. — Освен когато се оплаква от хремата си. Един мошеник по прякор Евнуха, който се занимава с подправяне на пропуски и разрешителни, му предложи помощта си. Но преди да падне в нежните ръце на хубавците на Аристандър, избяга от лагера. Вероятно сега работи за Мемнон в Халикарнас.

— Добър ли е? — попита Теламон.

— Колкото повече научавам за него, толкова повече ми се иска Аристандър да не се беше надувал толкова. Много умел фалшификатор. За да заловиш хитреца, ти трябва хитрец. Затова имам нужда от теб, Теламоне. — Александър млъкна и отпи от чашата си. — Бил ли е Памен близо до разчитането на тайнописа?

— Сарпедон много го уважаваше, както и Бес — отвърна лекарят. — Прегледах ръкописите на Памен. Имаше нещо странно в стаята му — Теламон замислено прехапа устни, — но не мога да се сетя какво. Всичко беше подредено. Намерих една восъчна табличка в дървена рамка. Спомних си една история от Херодот — как

спартанците били предупредени за предстоящото нашествие на Ксеркс. Съобщението не било написано върху восъка, а върху кутията под него.

— Значи си открил нещо?

— Да, открих. „Епсилон“ и „пенте“.

— Гръцката буква „е“ и числото 5! — възкликна Александър.

— И още нещо: няколко стиха от „Антигона“ на Софокъл. „Не можем да познаваме“ — Теламон замълча. — Да, така беше. „Не можем да познаваме у всекиго...“

— „Душа, сърце и ум преди в законите и във властта да е доказал опитност“ — довърши Александър цитата. — Не бих могъл да се опиша по-добре.

— Намерих този цитат, написан на парче пергамент — обясни Теламон. — Памен беше оградил буквата „е“ във всяка дума. — Той сви рамене. Повече от това не знам. Открих един прът, няколко парченца пергамент и нищо друго.

— Правилно ли чух, че цитирате Софокъл? — извика Генций.

Теламон вдигна поглед. Трябваше да запомни това. Генций имаше по-остър слух, отколкото беше допускал. Или можеше да чете по устните? Лекарят познаваше актьори, които владееха това изкуство. Беше ли следил Генций разговора им?

Междувременно Александър беше взел чепка грозде и хвърляше зърна в отворената уста на Птолемей. При вратата настъпи суматоха, после Сарпедон забързано влезе.

— Предупредих командира на стражата — прошепна той на Теламон.

— Какво има? — обърна се Александър.

— Господарю, най-добре стой, където си — прошепна Сарпедон. — Може да не съм разбрал добре. Не искам да ми се смеят като на дете, уплашено от нощните звуци.

Теламон стана от лежанката и последва спартанеца навън. В коридора беше студено, имаше отворени врати. Войниците слагаха ризниците си и взимаха щитовете. Сиви кожени фустанели се препасваха с пурпурни пояси, отличителният белег на отряда. Шлемовете им бяха беотийски и предпазваха ушите и основата на врата. Един войник проверяваше мечовете и коланите.

Вратата към външния двор беше отворена. Един набит мъж нахлу вътре. Косата, мустаците и брадата му бяха късо подстригани, главата — квадратна, лицето му приличаше на сбръчкана дюля. На лицето му имаше голям белег, който минаваше на милиметри от дясното око и стигаше чак под ухото. Носеше кожена ризница и бойни ботуши, дебелилото му черно наметало, подплатена с меча кожа подсказваше, че това е Черния Клит, личният телохранител на Александър.

Грозното му лице беше сънливо, в една ръка държеше кана вино, в другата — недоядена пилешка кълка. Той се огледа и виждащото му око съзря Теламон.

— Какво става, лекарю? Започна ли пиршеството?

— Даже свърши — отвърна Теламон. — Ти пристигна, хвърли юздите на коняря, после взе тази кана и месо от кухнята. В следващия миг вече хъркаше по гръб в една от конюшните.

— Каква е тази суматоха? — Клит остави каната и кълката на една маса. Сарпедон се приближи: Клит го позна и стисна ръката му. — Няма ли да млъкнете! — извика той на войниците, които още се приготвяха.

Те се смълчаха като мишки, видели котка. Един прислужник дотича с бойния колан на Клит. Телохранителят бързо го препаса. Сарпедон направи на него и на Теламон знак да го последват на обления от лунна светлина двор. Лекарят се вгледа в мрака. Портите бяха отворени, а зад тях се виждаха тъмните и тихи градини. Сарпедон пристъпваше от крак на крак и се взираше в нощта, сякаш можеше да види нещо. Откъм къщата долетя звук от тичащи стъпки, дочуха се заповеди.

— Какво става? — попита Клит, олюлявайки се застрашително.

— Не съм много сигурен — отвърна Сарпедон. — Но мисля, че ни нападат.

— Какво? — изрева Клит.

— Не искам да ме сметнат за страхлива девойка — пошегува се Сарпедон и посочи портата. — Стоях там с една прислужница от кухнята, за да се разхладя. Сигурен съм, че чух стържене на метал и слаб вик. Спомних си, че един прислужник и приятелката му бяха излезли малко преди това. — Той въздъхна. — Там има някой, който не е бил поканен на царското пиршество.

ТРЕТА ГЛАВА

„Македонците...се прегрупирани и най-накрая отблъснали отчаяните убийци, без да понесат големи загуби в схватката.“

Квинт Курций Руф,
„История на Александър
Велики“, Книга 2, глава 9

Клит и Теламон бързо влязоха обратно. Телохранителят отиде да предупреди Александър. Теламон препаса един боен колан и се присъедини към Сарпедон при портата на двора. Нощта беше прекрасна, звездите блестяха като вълшебни пламъчета в ясното небе. Пълната луна сияеше величествено в небето, като кораб на котва. Нощният бриз разнасяше уханието на цветя и билки. От време на време квакане на жаба, примесено с песен на щурец и приглушения крясък на нощна птица, нарушаваше тишината. Сарпедон беше извадил меч си: стоеше и се заслушваше като котка, готова за скок.

— Сигурен съм — прошепна той, — че звукът дойде оттам.

Прекосяха тревата, вече мокра от първата роса. Теламон си спомни нощите в горичките на Миеза, когато Клит ги обучаваше за нощни нападения — как да се движиш, какво да очакваш. Една птичка изпърха на клончето над тях и отлетя безшумно като призрак. Сърцето на Теламон заби по-бързо. Чуваше дишането си и как Сарпедон рязко си поема дъх. Мускулите на краката му се сковаха — имаше чувството, че ще пусне корени тук. Дърветата и храстите се превръщаха в страховити фигури. Това листа ли са? Ами онова — храст или някой притаен убиец, който се промъква с изваден нож, готов да нападне? Зарадва се, когато Сарпедон го подкани да продължат напред, движението го успокояваше. Навлязоха по-навътре сред дърветата.

Кракът му докосна нещо. Той приклепна и ръката му напипа влажна плът и лепкава, вече засъхнала течност. Докосна дълга коса,

гърди на момиче и рани от нож — една на гърлото, друга на корема. Сарпедон вече се беше навел над другия труп, прострян до нея.

— Трябва да се върнем! — прошепна Теламон.

Когато се обърна, тъмни сенки изскочиха като изпод земята. Лекарят долови мирис на пот и замахна с меча. Зад себе си чу дрънчене на метал, когато Сарпедон отблъсна втория противник; после двамата побягнаха като сърни през тревата в осветеното място около входа на двора. Теламон чу зад себе си вик. Появиха се още фигури, тъмни и злокобни, които заплашваха да му попречат да избяга. Сети се за Сарпедон и се обърна. Спартанецът, който го следваше отблизо, го побутна напред. Докато гледаше назад, лекарят съзря ужасяваща гледка — цялата градина гъмжеше от хора. В слабата светлина облечените в черно фигури се спуснаха като вълци към вилата. Сарпедон отново го побутна. Теламон изпусна меч си, но най-накрая, хлъзгайки се по калдъръма, те стигнаха до вратата. Светлина струеше от прозорците. Клит вече командваше отряд от щитоносци с шлемове и копия. Те образуваха отбранителна линия, която се простираше от едното крило на вилата до другото. Стояха поне в три редици. Един млад щитоносец изтича напред.

— Идиот такъв! — изруга Сарпедон. — Приятели сме, не врагове.

Мъжът се поколеба. Пропуснаха Теламон през редиците воини в пълно въоръжение, чиито очи надничаха изпод шлемовете. Избутаха ги през вратата. С подпухнали от сън очи Птолемея се мъчеше да закопчае бойния си колан. Теламон се върна и застана до вратата, покатервайки се върху малка статуя на Хермес. Погледна над шлемовете на щитоносците, които се бяха струпали в двора. Запалени факли бяха поставени в нишите. Отначало лекарят реши, че нападателите са му се привидели. Дворът беше тих и спокоен. Канеше се да слезе, когато те нахлуха през портите като тъмна, злокобна вълна. Бяха добре организирани — първата редица коленичи с изпънати лъкове, докато втората зареждаше своите. Разхвърляха по двора факли, за да е по-светло. Чу се вик. Стрелите литнаха сред свистене и звън на тетиви. Македонските щитоносци вдигнаха щитовете си и образуваха бронзова стена, в която се удариха стрелите. Тук-там се чува викове, мъже паднаха, изпускайки щит и копие, притиснали жестоките рани на лицето или врата си. Последва втори залп. Някой издърпа Теламон.

Клит го бутна встрани и затръшна вратата, точно в момента, когато стрелите обсипаха капаците на прозорците. Из къщата се носеха писъци и викове, дрънчене на оръжие. Александър седеше на един стол с меч в скута и говореше бързо на двама от командирите. Птолемей пак беше заспал в един ъгъл.

— Клит! — повика го царят. — Сарпедон! Какво е положението?

— Атакуват ни с всякакво оръжие — отсече Клит. — Имат лъкове, мечове, носят и кофи с катран — един от хамбарите гори.

Отвън се понесоха нови викове, чу се сблъсък на метал, когато щитоносците тръгнаха в атака. Един от царските прислужници нахлу в кухнята. Лицето му беше окървавено, туниката скъсана.

— Горе са! — извика той. — Изкатерили са се. Теламон почувства, че стомахът му се свива. Виното, което току-що беше изпил, остави горчиво-кисел вкус в устата му. Клит издаде някаква заповед. Сарпедон и някои от щитоносците излязоха от кухнята и се запътиха към стълбите. Някъде крещеше жена. Александър се изправи и вдигна меч, докато си вземаше щит.

— Чудя се какво искат. Теламоне, ти стой тук.

Под беотийския шлем Александър вече не изглеждаше уморен или ядосан, лицето му приличаше на момчешко, сякаш годините се бяха стопили и те се бяха върнали отново в македонските гори, нетърпеливи да участват в някоя военна игра.

— Трябва да стоиш тук — предупреди го Теламон, после си спомни за Касандра. — Помощничката ми!

— Тя е добре. — Александър тръгна към вратата. — Телохранителите ми отбраняват първата галерия. — Той погледна през рамо. — Не е опасно, Теламоне. Това не са войници, а орда убийци. Скоро ще разберат, че ще бъдат приквещени между вилата и войските ми. Успокой се, лекарю.

И царят излезе. Теламон седна на стола. Трепереше, обливаше го пот. Нощта беше изпълнена с трясък на метал, крясъци, вопли, шум от тичащи стъпки. Той излезе от кухнята и тръгна по коридора. Сарпедон и още няколко души влачеха навън трупове. Те отстъпиха пред Касандра, която, увита в одеяло и с развети коси, едва не се хвърли от стълбището. Беше с широко разтворени очи и пребледняла; когато стигна до Теламон, започна да опипва гърдите и стомаха му.

Един от помощниците на Сарпедон подметна нещо и мъжете се разсмяха. Лекарят я издърпа в кухнята.

— Успокой се! — смъмри я той. — Пийни малко вино. Не, чакай, аз ще ти донеса.

Откри една кана в отсрещния ъгъл, напълни чашите наполовина и доля вода. Звукът от битката започна да стихва. Войници с рани и синини влизаха в кухнята. Касандра стискаше чашата и се оглеждаше уплашено. Теламон изпрати един от телохранителите да му донесе медицинското сандъче и подпомаган от Касандра, започна да почиства рани и да прави превръзки. Кухнята се напълни. Клит се върна — мечът му беше окървавен от върха до дръжката. Той даде някаква заповед и побутна лекаря и помощничката му към стаята за тъкане, където имаха нужда от тях — повечето рани и охлузвания бяха повърхностни.

— Разбрах, че сме изгубили дванадесет души. Теламон се обърна. Сарпедон стоеше зад него с обляно от пот лице. Лекарят се усмихна и посочи превързаните му ръце, защитени от дебелите кожени ръкавици.

— Май се оказаха полезни.

— Да, поне мечът не се изплъзваше от ръцете ми. — Спартанецът взе една кърпа от масата и изтри лицето и врата си. Силен одобрителен вик се понесе от вътрешността на къщата, последван от бурен смях.

— Царят се върна. — Клит отново се беше появил. На грозното му лице имаше изражение, което при него минаваше за усмивка.

— Ето един човек, който обича да убива — прошепна Касандра.

— А защо се смеят? — попита Сарпедон.

— Открили Птолемей да спи зад кухненската маса. Някой помислил, че е мъртъв. Сега се събуди и разбра, че е изпуснал цялата веселба. Лекарю, Сарпедон, царят иска да ви види. Остави червенокосата прислужница да се занимава с раните.

— Не съм прислужница! — изфуча Касандра.

— За мен си — подразни я Клит, завъртя се на пети и напусна стаята.

Александър се беше върнал в трапезарията — едно от малкото помещения, както каза весело, където не бяха влизали нападателите. Не беше свалил бронята си и разглеждаше леката драскотина на ръката

си. Теламон отиде да му помогне, но царят му направи знак да го остави и се хвърли на лежанката напъряко с разперени ръце. Известно време лежа, мълвейки нещо тихичко към тавана, после се съвзе и направи знак на Сарпедон, Теламон и Клит да седнат близо до него. Слуга с измъчен вид донесе вино. Солан и останалите писари се върнаха, но Клит ги отпрати и затвори вратата.

— Какво пише Омир, Теламоне? — попита Александър. — Ръкописът е под възглавницата ми. Нещо за „внезапни кървави нападения във мрака на нощта“.

— Това не беше обикновено нападение — намеси се Клит. — Беше клопка. Те знаеха, че сме тук. — Приведен, с отпуснати между краката ръце, той приличаше на голяма мечка. — Съгласен ли си, Хефестионе?

— Да — отвърна Хефестион. — Всички бяха облечени в черно, бяха бойци от пустинята, ветерани от войните на персите с Пясъчните странници от Египет. Трябва да са дошли на малки групи и когато е паднал мракът, са се промъкнали през редките ни постове, покатерили са се през стените и са се скрили в градината. — Той кимна към Сарпедон. — Ако не беше отишъл да разузнаеш, те щяха да нахлуят във вилата, преди да се вдигне тревога.

— А задачата им? — попита Александър.

— Естествено, да те убият, господарю — изръмжа Клит. Царят погледна към Теламон. Лекарят още се чувстваше зле, но всеки признак на слабост между тези убийци щеше да предизвика смях, а не съчувствие. Те знаеха миналото му, отвращението на баща му от кръвта, внезапното му напускане на академията и учението му в други страни.

— Е, лекарю, видя симптомите. Каква е причината според теб?

Теламон си спомни тъмните фигури, лудия бяг през тревата.

— Да си призная — каза той бавно, — ако Аристандър беше тук, сигурно щеше да анализира нападението по-хладнокръвно.

— Той ще е тук сутринта — промърмори Александър. — Продължавай.

— Трябваше да поставим повече постове — заяви Птолемея. Тъмното му лице, което приличаше на маймунско, още беше зачервено от гняв, а надебелелият език не му се подчиняваше. — Казвал съм ти и преди, Александре, ти си винаги в центъра на вниманието и трябва да

бъдеш. Колко имаме тук? Най-много няколкостотин души. Вилата е голяма. Обзалагам се, че повечето от стражите са спали на поста си.

— Следвайки твоя пример? — подразни го Клит. Птолемей изрева в отговор.

— Всички в тази къща знаеха, че идваш — продължи Теламон, — така че новините може да са стигнали до Мемнон и командирите му в Халикарнас. Остава само един интересен въпрос, макар че лесно ще разберем отговора му. — Теламон млъкна.

— Хайде, Аристотел — пошегува се Птолемей. — Напрежението ме убива.

— Тази сутрин знаехме, че Александър ще дойде тук. Но никой от тази вила не е ходил в Халикарнас. Нито прислужниците, нито някой от писарите. Мемнон явно е бил добре осведомен. Нападателите са имали план на вилата, знаели са кои помещения са важни, къде е градината и изходите.

— Някой може да е изстрелял стрела с прикрепено съобщение — обади се Хефестион.

— Трябва да е била доста тежка стрела — отвърна Сарпедон. — Теламон е прав. Нападателите са били добре осведомени. Знаеха мястото, времето. Сякаш — той направи гримаса — сякаш някой им е написал всички подробности.

— Сигурни ли сте, че никой не е излизал от вилата? — попита Александър.

— Господарю — отвърна Сарпедон, — заповедите ми са много строги. Тази вила се намира на шест километра от Халикарнас — поне на един час път пеша.

— Може ли да е взел кон от конюшната? Сарпедон поклати глава.

— Щеше да се забележи. Сега Халикарнас е вражески град. Щеше да му е трудно да влезе, дори ако е шпионин. Трябвало е да се види с Мемнон или някой от командирите му, а после да се върне тук. Никой не е отсъствал толкова дълго време.

— Имам ли пленници?

— Трима — обяви Хефестион. — Единият беше ранен в корема, затова му прерязах гърлото.

— Доведи другите двама — нареди Александър.

Птолемей се канеше да стане, когато на вратата се почука. Влезе Солан, последван от Бес. Двамата веднага паднаха на колене. След тях се появи жрецът Херол, все още с маска. И тримата изглеждаха разтревожени, особено жрецът, който беше забравил високомерната си арогантност.

— Какво има? — попита Александър.

— Господарю, трупът на Памен е изчезнал.

— Какво! — Теламон скочи на крака. Трупът беше оставен в една от пристройките. Заради жегата погребалната клада беше приготвена за следващата сутрин.

— Бяхме там — избърбори Солан. — Взели са трупа. Александър и другарите му мълчаха. Теламон затвори очи. Представи си Памен в тъмната локва кръв, после как вдигнаха трупа и го отнесоха в пристройката. Заедно с Касандра го бяха съблекли напълно, а после го бяха увили с ленени ивици, накиснати в благоуханно масло, за да прикрият миризмата на разложение.

— Теламоне?

Лекарят отвори очи. Александър го гледаше с любопитство.

— За това ли са дошли? За да вземат трупа на човек, загинал при нещастен случай?

— Било ли е нещастен случай? — прошепна Теламон. — Дали бедният Памен не е бил убит? Дали убиецът не е забравил нещо важно по трупа? — Той поклати глава. — Това доказва, че някой от тази вила за много кратко време е успял да предаде важна информация на Мемнон, макар да не знам как. Първо, че Александър ще дойде тук. Второ, че с него няма да има много хора. И трето — Теламон въздъхна, — че Памен е убит и че трупът му крие тайна, необходима на Мемнон.

— Но каква? — попита царят.

— Не знам. Солане? Главният архивар поклати глава.

— Сигурен ли си, че трупът го няма? — Александър удари с юмрук по масата.

Солан остана мрачен, както винаги.

— Огледахме навсякъде, господарю.

— Потърсете го пак! — отсече царят. — Клит, доведи двамата пленници.

Писарите излязоха. Малко по-късно Клит въведе заловените нападатели. Ръцете им бяха вързани зад гърба, а двама щитоносци

опъваха въжетата около вратовете им. Накараха ги да коленичат между лежанките. Клит свали тъмните им качулки и разкъса дрехите им, така че останаха голи до кръста. Александър взе стол и седна почти между тях, наклонил глава встрани — поза, която заемаше винаги, когато изучаваше внимателно някого. Погледна първо единия, после — другия.

— Перси ли сте? — говореше на койне, свободния език на провинциите.

Двамата мъже отвърнаха на погледа му. Теламон, който седеше зад Александър, внимателно ги наблюдаваше. Главите на мъжете бяха обръснати, не носеха мустаци или бради, телата им бяха обилно намазани с масло. Теламон си спомни, че това се правеше, за да ги улесни при близкия бой. С тези черни ленени роби и мазни тела щеше да е трудно някой да ги хване и задържи. Не носеха пръстени, нито накити. Хора на средна възраст с мургави, обветрени лица на ветерани, изгоряла и задебеляла от слънцето и пустинния вятър кожа. Не бяха високи и изглеждаха като близнаци с дребните си лица, остри носове и тъмни, влажни очи. Един от тях отговори на собствения си език. Теламон разпозна думата „Александрос“.

— Аз съм Александър — каза тихо царят. — Аз съм владетел на Македония.

Един от мъжете отметна глава и се изплю. Александър направи знак на Клит да не се меси, хвана скъсаната роба на мъжа и изтри хрчката от бузата си.

— Защо дойдохте тази вечер? Мъжът отново се приготви да плюе. Царят го удари през устата, разцепи устната му и от нея потече кръв.

— Защо дойдохте тази вечер? — повтори той. — Да ме убиете ли трябваше?

Отново не последва отговор.

Персиецът със сцепената устна се усмихна.

— Кой ви изпрати тук?

— Мемнон, Ефиалт — отвърна той напевно.

— Значи разбирате езика ми? — продължи Александър на койне.

— Защо взехте трупа?

Нова усмивка.

— Ще говорите ли или не?

Един от мъжете седна на пети и отпусна глава. Другият започна да пее тихичко. Теламон разпозна химна, посветен на Бога на светлината.

— Попитай ги. — Александър погледна към Клит. Телохраниелят се усмихна и пристъпи напред. Уви дебело въже около челото на единия мъж и започна да го усуква. Въжето се затегна здраво, но мъжът продължаваше да пее. Клит отново го усуква. Мъжът се разкашля, кръв бликна от устата и носа му, очите му изскочиха. Другарят му продължаваше да седи със сведена глава.

— По-стегнато! — нареди Александър. Клит го послуша и писъците на мъжа изпълниха помещението.

— Отпусни. Клит разхлаби въжето и мъжът падна по лице.

Телохраниелят посочи към втория, но Александър поклати глава.

— Те са професионални убийци. Нищо няма да ни кажат. — Той приклекна пред втория персиец, който сега беше подел химна. — Бил си се в пустинята, нали? — благо попита Александър. — И да ти одера кожата, пак няма да ми кажеш нищо. Е, вие не сте военнопленници. — Той се изправи на крака. — Клит, накарай да ги отведат. Изведете ги пред портите. Когато тръгвам призори, искам да ги видя разпнати. Стражите пристъпиха напред. Персиецът, който беше в безсъзнание и стенеше, задавян от собствената си кръв, и другарят му бяха изведени навън. Александър се върна до лежанката и вдигна чашата си с трепереща ръка. Пресуши я на един дъх, огледа ядно другарите си, хвърли чашата в ъгъла, скочи на крака и излезе. Хефестион забързано го последва. В трапезарията настъпи тишина.

— Дойдоха, за да го убият — промърмори Птолемей. — И ако не беше ти, Теламоне, сигурно щяха да успеят. Нашият благороден цар трябва да разбере, че не е Ахил. И той е уязвим, както всички ние — пиян или трезвен.

И залитайки, отиде да повърне в ъгъла.

Сарпедон улови погледа на лекаря и му направи жест да излезе навън. Галериите бяха още пълни с войници: труповете бяха нахвърляни върху кладата, издигната пред главната порта. Спартанецът изведе Теламон на двора. Той още беше покрит със следи от кратката, но напрегната битка: стрели, забити дълбоко във вратите и

капаците, счупени остриета и захвърлени щитове. Множество фигури се движеха из него. Ужасен писък разцепи нощния въздух.

— Още един ранен враг — прошепна Сарпедон. Някои от тях се опитват да изпъльзят навън, за да умрат.

Един офицер изскочи от мрака, разпозна Теламон и ги пропусна. Спряха на входа, където първоначално беше вдигната тревогата.

— Можеха да те убият — промърмори Теламон. — Как е станало, Сарпедоне? Ти си войник и можеш да прецениш.

— Подозирам, че малки групи персийски войници са се срещнали извън града, прикривали са се в горичките, използвали са възвишенията и падините на терена. — Спартанецът млъкна. — После са се приближили. Постовете бяха редки, хората — уморени. За такива опитни бойци е било лесно да се промъкнат в мрака и да прехвърлят стените като черна, безшумна вълна. Сигурно онези нещастни кухненски прислужници са ги видели.

— Да убият царя ли са дошли? — попита Теламон.

— Възможно е. И са взели трупа на Памен. — Защо?

Сарпедон вдигна зачервените си от умора очи.

— Ние не сме онова, което изглеждаме, лекарю. Дворът на царица Ада е свят на мечти, пълен с бегълци от Халикарнас, разочаровани мъже и жени. Всеки има своя мъка, свое разочарование. Но ти си този, който трябва да откриеш това, а не аз.

— Те за малко не успяха, нали?

— Беше добре замислено — съгласи се Сарпедон. — Знаеха, че Александър е с малко хора. Истинската опасност за такива нападатели беше да се окажат приклепени между войските във вилата и тези около нея.

В дърветата се обади сова.

— Птицата на Атина — прошепна спартанецът. — Но предупреждението ѝ закъсня.

— Защо ме доведе тук? — Теламон усети как нощният въздух изсушава потта по кожата му.

Сарпедон го завъртя и посочи към втория етаж на вилата.

— Какво виждаш?

— Прозорци, повечето със затворени капаци, светлина.

— Стой там — нареди спартанецът.

Върна се, но не мина през главния вход, а през страничния, който водеше към кухнята. После се появи с едно момиче, което представи като дъщеря на готвача. Тя се дърпаше, намусеното ѝ лице беше сънливо, но Сарпедон я дърпаше за ръката.

— Уморена съм — изстена тя. — Искам да се върна в леглото.

— Да, при онзи, който е в него. Сега, помниш ли — попита Сарпедон, — че в началото на вечерта дойдохме тук с теб. Ти беше малко по-весела, устата ти беше пълна със сиренето, което обичаш, виното беше затоплило корема ти. Каза, че искаш целувка.

— Ти ми предложи пари — нацупи се момичето.

— И какво видяхме?

— Погледнахме към къщата и видяхме светлина на фенера, който се движи.

— Сигурна ли си? — попита Сарпедон.

— Да, беше там. — Тя посочи към един прозорец, през чиито капаци проникваха ивици светлина.

— Кажу ми какво видя всъщност.

— Сякаш някой люлееше фенера назад-напред, а после изчезна. Спартанецът я бутна назад.

— Това беше причина за тревогата — промърмори той, докато гледаше как момичето върви по калдъръма. — Излязох с нея, за да се потъркаляме. Тя ми каза, че трябва да бъдем внимателни, защото един прислужник и момичето му били излезли навън. Боеше се, че може да кажат на баща ѝ. Обърна се и видя фенера на онзи прозорец. Аз също го зърнах. Казах ѝ да се прибира и се качих горе. Пиршеството още продължаваше.

— Чия беше стаята?

— На Солан. Вратата беше отворена. Влязох, но вътре нямаше никой. Нямаше никаква светлина, нито фенер. Слязох долу и се върнах тук. Заподозрях нещо нечисто и вдигнах тревога.

— Искаш да кажеш, че това е било сигнал? За персите?

— Да, така мисля. Предварително уговорен.

— Може ли да е бил Солан?

Сарпедон потръпна и се уви по-плътно в наметката си.

— Както казах, лекарю, всеки от нас носи бремето си. Солан е разочарован човек. Мразеше Памен, защото беше спечелил благоволенieto на царица Ада.

— А истинската причина?

— Солан не обича жените; връзките му са само с мъже. Мисля, че харесваше Памен. Заглежда и младия Бес.

— Ами Херол?

— Той е жрец и се кланя на някакъв загадъчен бог-змия. Херол не се погажда с никого. Трябвало е да напусне набързо Халикарнас. Както казах, скарал се с Памен за, някаква жена.

— Значи всеки от тях може да е персийски шпионин?

— Да — персийски, атински или на Александър. — Сарпедон сви рамене. — Нашите писари са учени хора, които отчаяно искат да се доберат до някой висш пост или служба в нечий двор.

Теламон прехапа устни: с фенера беше сигнализирано от стаята на Солан, но всеки можеше да го е направил.

— Кой стои там, в тъмното? Теламон рязко се обърна.

— О, не!

Генций и Демерата вървяха по калдъръма. Актьорът беше наметнат със странна камилска кожа, а Демерата беше увита в робата си като кукла.

— Какъв кошмар! — дочуха гласа на Генций.

„Най-грозното обезобразяване, което виждам съм! О, ти, жестока и безчувствена агония! Кой демон на съдбата тъй внезапно те повали?“

— Познати ли са ти тези думи, лекарю? — наперено приближи Генций.

— Как бих могъл да ги забравя? Гледах те, когато ги рецитираше в Коринт — отвърна Теламон. — Стоях и аплодирах с останалите.

Генций леко се поклони.

— Къде беше, когато ни нападнаха? — продължи лекарят.

— Нали знаеш, приятелю — актьорът махна с ръка, — не съм воин. Не мога да се бия. Не съм бързоногият Ахил.

— Значи се готвиш да рецитираш и Омир?

Генций се приближи и благовонията, с които се беше намазал, ги обвиха като облак. После застана, сложил ръка на рамото на жена си.

— Къде беше? — настоя Теламон.

— В мазето, треперейки с останалите.

— А защо сега сте тук?

Конското лице на Генций разцъфна в усмивка.

— Защото царят ме покани да рецитирам.

— Кога за последен път беше в Халикарнас? Демерата отстъпи назад. Разтревожен, Генций вдигна ръка, сякаш готов да подхване някой безкраен монолог за Едип.

— Само ми кажи кога за последен път беше там. — Теламон не обърна внимание на смеха на Сарпедон.

— Преди два месеца, точно когато лятото в цялата си красота беше покрило тревата с цветя.

— Игра ли пред Мемнон и Ефиалт?

— Разбира се.

— А те наградиха ли те?

— Това е моя работа. Опитах се да напиша пиеса — продължи забързано Генций — за древния цар на Халикарнас, но на персите тя не се понрави, затова побързах да изчезна. Нали, Демерата? Минах през Тройната порта и си плюх на петите. — Генций вдигна пръст към устните си. — Няма да се върна там. В Халикарнас никога не са уважавали артистичния ми гений.

— За разлика от царица Ада? Актьорът изпъна пилешкия си врат.

— Рецитирах монологите на Еврипид. Изиграх ролята на Медея. Разплаках царицата.

— Убеден съм — сухо заяви Теламон. — Запозна ли се там с нашите писари?

Промяната в очите на актьора, облизването на устните, начинът, по който жена му се скри зад него, показваше, че нещо не е наред. Сарпедон стоеше до Теламон, свел глава и раменете му се тресяха от смях.

— Запознах се с писарите, включително с мъртвия Памен. Сарпедон знае истината. Памен се опита да прелъсти моята Демерата.

— И успя ли?

— Може ли червеят да лети? — отсече Генций. — Не съм тук, за да обсъждаме моята... — Той махна с ръка. — Нощта е още млада. Видях царя, войниците. — Актьорът сбърчи нос. — Спят, увити в потните си одеяла, но ние ще си направим празненство и вие сте поканени. — Има останала храна и вино.

И без да дочака отговор, Генций излезе от двора тъй драматично, както би напуснал сцената.

— Опитвал ли се е Памен да прелъсти Демерата? — попита Теламон.

— Така твърдят клюките — отвърна спартанецът. — Това е много забавно — как Генций се ядосва за малката си женица, която го отрупва с внимание, но хвърля по някой поглед и встрани. Повече от това — той сви рамене — не мога да ти кажа.

Теламон му пожела лека нощ.

— Няма ли да дойдеш на празненството? — имитира Сарпедон провлечения говор на актьора.

— Може би, а може би не — отвърна лекарят. Влязоха във вилата. Войниците се готвеха да спят, изморени от скорошната битка. Теламон погледна тъмночервеното петно от кръв върху бялата стена. В много отношения Александър беше виновен за нападението: добре познатата му привързаност и пълното му пренебрежение към собствената му безопасност го излагаха на риск. Врагове като Мемнон го познаваха добре. Сигурно бяха отгатнали, че човекът, който сам тръгна срещу персийската конница по време на битката при Граник, бърза да види укрепленията на Халикарнас.

Някъде по коридора един войник запя. „Красива и благородна беше тази, върху която падна сребърният дъжд.“ Нечий глас гръмка призова за тишина и песента заглъхна.

— Ще си легнеш ли най-последно?

Теламон вдигна поглед. Касандра седеше на средата на стълбището, все още увита в наметката си.

— Къде са убийците? — попита тя. — Помислих, че ще изкарат всички ни от стаите, за да се настанят в тях.

— В овощната градина — усмихна се Теламон. — Александър обича да спи под звездите.

— За да докаже колко е кален ли?

— Не. Първо, е по-удобно. И второ, обича да показва на хората си, че не се ползва с привилегии.

— Къде са останалите?

— С Генций — отвърна лекарят. — На прословутото му празненство. Той е създание на нощта: в Коринт бяха добре известни среднощните му представления.

Той се изкачи по стълбите. Касандра му препречи пътя. Лекарят вдигна очи: лицето ѝ беше много бледо, а лампата, която носеше, леко трепереше в ръката ѝ.

— Какво има, Касандра? — Той притисна студените ѝ пръсти. — Защо още се боиш и тревожиш?

— Защо, господарю? — тя укорително поклати глава. — Защо трябваше да се биеш? Ти си лекар, лечител. Не те бива с меча. Черния Клит казва, че затваряш очи, когато нанасяш удар. Какво се опитваш да докажеш, Теламоне? Че си смел и безмилостен като останалите пантери?

— Може би — усмихна ѝ се лекарят в отговор и я целуна по върха на носа. — А може би съм страхливец и се опитвам да докажа, че не е така? — Той рязко се изсмя. — Касандра, трябваше да видиш как бягах. Хайде, твърде съм развълнуван, за да заспя.

Изкачиха се до коридора. Теламон се стресна, когато черна сянка пресече пътя им и силно мяукане отекна в тъмнината.

— Котка — обясни Касандра. — Полудива е, горката. Единственият, на когото вярвала, е Памен, той ѝ давал мляко.

— Точно неговата стая искам да разгледам. — Теламон тръгна напред.

Коридорът беше дълъг и от двете му страни имаше стаи. Тази на Памен се намираще в малка ниша в края, гледаща към градината. Вратата беше отворена, но някой беше затворил капациите. Касандра намери две маслени лампи и ги запали, а после отиде до стаята им и донесе още. Теламон бутна тежката врата и седна на ръба на леглото.

— Ще произнесе ли реч господарят? — попита Касандра, когато седна с кръстосани крака на пода.

— Господарят ти ще те напляска, ако не внимаваш — отвърна Теламон и се огледа.

— Защо царят и неговите побойници не са дошли тук? — попита Касандра.

— Вече ти обясних защо. Честно казано, всички те си имат свои страхове, Касандра. В стаята си като в капан. Александър, Птолемей, Хефестион не обичат да бъдат между четири стени. Ти ги нарече пантери — те обичат откритите пространства и тънките стени на шатрите; това е наследство от детството им. Когато учехме в горичките на Миеза, винаги спяхме на открито. А войниците са и суеверни. Обзалагам се, че ако приклецим Птолемей в някой ъгъл и го засипем с въпроси, той ще признае, че се бои от духа на Памен.

— Вярваш ли в духове, господарю? Теламон се почука по слепоочието.

— Тук — да, това е мястото, където броди духът на Памен.

— Мислиш ли, че е бил убит? Теламон се изправи и почеса главата си.

— Подозирам, че е бил убит. Но как? Това не знам. — Той повлече Касандра към малкото писалище от акациево дърво, вече опразнено от ръкописите.

— Знаем — Теламон я накара да седне на странния стол с кръгла облегалка, който беше донесен горе от стаята за тъкане, — че Памен е седял тук. Той не беше египетски писар, който седи на пода и пише на табличка в скута си. Седял е на писалището, за да се съсредоточи по-лесно. — Застанал зад Касандра, Теламон посочи към прозореца. — Бил е отворен. Слънчеви лъчи нахлували вътре, птичките идвали да кацнат на корниза или на перваза на прозореца.

Лекарят отиде в отсрещния ъгъл и взе кошничката със семена. Загреба със шепя и отвори капациите. Студеният нощен въздух нахлу вътре.

— Възможно е Памен да се е навел напред — но защо?

— Сигурно дивите птички не са кълвели от ръката му.

— Умно момиче! — прошепна Теламон. — И какво?

— Навел се е — отвърна Касандра — и е разпръснал семената на перваза или на корниза отдолу.

Теламон изпълни описаните движения. В слабата светлина корнизът едва се виждаше и когато се наведе, той осъзна колко нестабилно е положението му.

— Аз...

Ужасен вик прониза нощния въздух, последван от викове и слаб шум от чукане. Отново писък.

— В името на Атина! — възкликна Касандра. Отново се понесе писък, сякаш изтръгваха нечия душа от тялото. Слабите шумове от вилата затихнаха. Нощна птица изкрещя в отговор. Теламон се взря в мрака. Последваха нови писъци, мъжки вик и тогава той се сети за персите.

— Разпъват затворниците.

Касандра поклати глава, пръстите ѝ одраскаха кожата на лицето ѝ — нещо, което правеше винаги, когато беше нервна.

— Теламоне! — изсъска тя. — Нощем лежа в походното легло и гледам към теб. И си мисля, защо не се качим на някой кораб и не заминем на друго място? Това беше една прекрасна вила с черешови градини, цветя, птици. — Гласът ѝ премина в шепот. — Разправят, че тук пъпешите са големи и сладки. Но после пристигна Царят на убийците и наоколо замириса на смърт. Чудя се какво правя тук. Какво правиш ти тук?

Теламон не можеше да ѝ отговори. Касандра се приближи към него, червената ѝ коса се вееше, зелените очи блестяха.

— Приличаш на Медея.

— Бих искала да съм Медуза Горгона! Щях да превърна всички войници в камъни. Видях ги в Тива, когато димът се виеше в небето, а кръвта по улиците стигаше до глезените.

Теламон обгърна раменете ѝ, за да я успокои и притисна устни към косата ѝ. Прегърна я, когато нов писък разцепи нощта.

— Мога да отговоря само за себе си — прошепна той. — Тук съм, защото нямам къде да отида. Живея в свой собствен свят, Касандра, и ти живееш с мен. Не мога да обясня защо е нужно хиляди да измират. Мога само да се съсредоточа върху настоящето. Така запазвам разума си.

Касандра се отдръпна.

— Когато бях в двора на царица Ада — продължи Теламон, — излекувах едно болно дете. Помниш ли я? Беше я нападнало куче и отхапало къс от малката ѝ ръчичка. Съсредоточих се върху излекуването на раната и успокояването на болката. Ако бях започнал да се питам защо е станало така, нямаше да успея да се справя. Изобщо нямаше да има полза от мен. Щях да свърша, скитайки по пътищата като луд, който вие срещу луната. Това е нашата работа, Касандра. Духът на Памен креци за възмездие, но колкото до спасяването на света... — Теламон се върна до прозореца. — Аз съм скитник — прошепна той. — Не, не е само това. Веднъж, когато бяхме в Червените земи на Египет, видях лъв със златна грива, великолепен и ужасен, да преследва плячката си. Гледах го като омагьосан. — Той хвърли поглед през рамо. — Александър ми въздейства по същия начин.

— Но той е или поне ти е бил приятел?

— Така е, но това го прави още по-интересен. — Теламон се усмихна принудено. — Може би мога да направя и тук нещо добро, както навсякъде другаде. Жреците на Изида твърдят, че съдбата на човека е записана на челото му и не може да бъде променена. Затова — той се облегна на стената — седя тук и слушам как онези мъже умират, докато разследвам друга смърт.

Касандра се приближи и хвана ръката му.

— Мислиш, че някой е блъснал Памен? Теламон кимна.

— Някой е влязъл в тази стая, залостил е вратата, убил го е и е избягал по някакъв начин.

— Но това е невъзможно! — Касандра отметна червената си коса. — Говорих с Бес, който спи в съседната стая. Той повтори същото — че вратата му била леко отворена и чул стъпки, но нищо друго.

— Сигурна ли си? — обърна се Теламон.

— Да. Освен това Солан твърди, че непрекъснато влизал и излизал от стаята си, но не забелязал нищо необичайно. Как би могъл някой да влезе през залостената врата, да закара Памен до прозореца и да го хвърли навън?

— Може би убиецът се е покатерил горе — предположи неубедително Теламон.

— Лекарю, лекарю! — подразни го Касандра. — Стените са гладки. Няма стълба, никой не е минавал по корнизата. Собствените ти зорки очи — го забелязаха.

Теламон тропна с крак и се отдалечи. Дъските проскърцаха лекичко като кораб, който се люлее на котва.

— Памен е бил убит! — възкликна той. — Знам го. Но, Касандра... — Той се приближи до писалището и притегли малко ковчеже със стилуси — всички бяха изтъпени.

— Памен беше писар — обясни лекарят. — Перата са му били нужни като стрелите на воина, но не виждам нито едно подострено. Това не е ли странно? Когато открих трупа, дори в ръцете му нямаше нищо. Къде тогава е стилусът?

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

„Александър вдигнал лагера си близо до Халикарнас и започнал паметната му обсада“.

Диодор Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 17,
глава 24

В разказите си посетителите на двореца на градоначалника в Халикарнас описваха Стаята с делфините като изискана. Стените ѝ бяха боядисани в блестящо светлосиньо. Името ѝ идваше от изрисуваните по тях сребърни делфини със златни перки, които скачаха и лудуваха в блестящото море без никаква вълничка. Колоните на тази малка зала за аудиенции бяха боядисани по египетска мода: тъмносини с кървавочервени капители и основи. Подът беше от полиран мрамор и посетителите имаха чувството, че вървят по вода, която проблясва в светлината на многобройните маслени лампи, поставени в ниши и на големи бронзови поставки или малки дървени подложки из помещението. В средата на залата имаше подиум с малки масички и лежанки, покрити с великолепни тъкани, изрисувани с яркоцветни пауни. Заради хладния нощен въздух слугите бяха донесли подноси с жарава, поръсена с благоухания.

Ефиалт и Мемнон почти не обърнаха внимание на обстановката, когато се присъединиха към Оронтобат. И те като градоначалника бяха събудени посред нощ и се облякоха и обуха набързо, за да чуят новините. Предводителят на отряда убийци беше коленичил на възглавница пред подиума, лицето му беше потно и изцапано. Помощниците му се бяха привели около него като статуи, заслушани внимателно в тихия му, но ясен глас, докато описваше случилото се.

— Проникнахме вътре и се събрахме на малки групи. — Мъжът погледна жадно към чашите с охладен шербет по масите.

Оронтобат взе една чаша и я пъкна в ръката му. Командирът затвори очи и прошепна благодарствена молитва. Оронтобат беше доволен — може и да не бяха убили Македонския вълк, но се бяха върнали с военна плячка.

— Продължавай — дрезгаво каза Мемнон.

— Македонецът беше довел малко войници. Вилата се пазеше само от отряди, събрани около лагерните си огньове. Повечето от тях бяха изтощени и спяха дълбоко, срещнахме малка съпротива, прерязахме гърлата на няколко от тях, промъкнахме се покрай останалите и стигнахме до вилата. Пазачите бяха малко и небрежни. Прехвърлихме се през стената и, както ни беше поръчано, се събрахме в далечния ъгъл на овощната градина. Законните обитатели на вилата бяха избягали и слава на Огнения бог, бяха взели със себе си кучетата.

— Трябваше да го нападнем с повече хора! — Оронтобат се приведе и тропна с крак. — Тогава можехте да избиеете всички.

— Тихо! — Мемнон вдигна ръка. — Колко души имаше там?

— Няколкостотин. — Командирът прочисти гърлото си.

— И колко души загубихме?

— Тридесет. Донесохме петима ранени, но нямаше да живеят и им прерязахме гърлата. — Командирът вдигна ръка с разперени пръсти — Сега душите им са при бога на светлината.

— Те се сляха с живия пламък — съгласи се Мемнон. — Откри ли съобщенията, оставени от нашия шпионин? — добави той.

— Както обеща той, бяха в пристройката. Намерихме трупа съблечен, покрит с платно и ленена покривка. Дневникът беше под него. Веднага изнесохме тялото.

— Добре! — промърмори Мемнон.

— Събрахме се — продължи мъжът. — Видях светлина да се движи на един от горните прозорци, уговорения сигнал, че пиршеството е започнало. Александър и военачалниците му пиеха.

— Но не се бяха напили? — усмихна се Мемнон. Командирът на нападателния отряд сви рамене и отпи от чашата.

— Дадох заповед да тръгнем към вилата, но беше вдигната тревога.

— От кого?

— Мисля, че от Сарпедон, началникът на охраната на царица Ада. Един от моите хора го разпозна от дървото. С него беше и лекарят

Теламон — така разбрах от разговора им.

— Теламон? — намеси се Мемнон с интерес. — Чувал съм за него.

— Кой е той? — отсече Оронтобат.

— Прочут лекар, приятел на Александър от детските години. Учил в академията на Аристотел в Миеза, но баща му го взел оттам. Станал лекар и бродел около Вътрешното море като изгубена душа.

— Виждал ли си го?

— Няколко пъти. — Мемнон направи гримаса. — Ако Александър е заобиколен с хора като Теламон, може да разчита на добър съвет, остър ум и зорки очи.

Оронтобат удари с една сребърна чиния по масата.

— Командире, щях да те възнаградя, ако беше прерязал гърлото на Сарпедон. Отдавна ни пречи.

— Имаха предимство. Избягаха ни и стигнаха до вилата. Вдигнаха тревога, затова започнах атака. Опитахме се да проникнем във вилата, но не знаехме къде са покоите на царя, а макар войниците отвън да бяха небрежни, Александър беше охраняван от отряд щитоносци. Промъкнахме се на горния етаж и там изгубихме повечето си хора, защото ги приклешиха в един коридор. Дотогава тревогата беше вдигната и в лагера извън вилата. Тревожех се, че ще ни обградят, затова наредих да се изтеглим. Взехме ранените и избягахме. Не ни преследваха.

— И прочете ли дневника? — внезапно попита Оронтобат.

Командирът сви рамене.

— Донесох тялото на Памен и дневника му. Когато бяхме извън опасност, наредих да запалят факли. Искях да се уверя, че сме взели всичко поръчано.

— А трупът?

— Можеш да видиш сам. Мъртъв е поне от ден, има следи от силен удар от лявата страна на главата и рани по тялото.

— Злополука? — Гласът на Ефиалт прозвуча пискливо. Мемнон любопитно го изгледа. Ефиалт беше смел и разумен военачалник, решителен воин, но през последните дни беше изнервен и неспокоен. Омразата му към Александър и желанието да отмъсти за разрушената Тива ставаха все по-натрапчиви.

— Злополука ли е било? — повтори въпроса си Ефиалт.

— Господарю, не съм лекар.

— Кажи ми — спокойно каза Мемнон, — появи ли се по време на атаката нашият шпионин?

Командирът поклати глава отрицателно.

— Взеха ли пленници от твоите хора? — попита Оронтобат.

— Осем, а може би повече. — Командирът разпери ръце.

— Но дори да ги хванат, те няма да говорят.

Мемнон направи знак на мъжа да пие, което той направи жадно, преди да предаде чашата на другарите си.

— Свободни сте. — Оронтобат стана, взе кожена кесия и раздаде по един златен дарик на мъжете.

— Добре сте се справили.

Пустинните бойци се изправиха, поклониха се пред подиума и изчезнаха в нощта.

— Можехме да го убием — каза Ефиалт като на себе си.

— Можехме да го приклецим като плъх в канавка.

— Ефиалт — успокои го Мемнон. — Изпратихме малък отряд през нощта. Ако бяха повече хора, македонците щяха да ги забележат. — Той вдигна чаша към Оронтобат.

— Хората ти са се справили добре. Донесоха ни тялото, но защо ти е нужно?

— Господарю — усмихна се персиецът, — и аз имам своите тайни. Не ти ли е минавало през ума, че твоят шпионин може да е убил Памен? Точно тук става интересно. Ела, искам да ти покажа.

Излязоха от Стаята с делфините, минаха по огрени от луната галерии и стигнаха до тъмниците под двореца. Пазачите и ключарите приличаха на вързопи с дрехи. Цербер беше в малката си стаичка в средата на коридора, пълното му, нацапано със сажди лице беше зачервено от виното, устните — влажни. Той се поклони раболепно.

— Евнуха ли искате да видите? — Оронтобат поклати глава.

— Не, трупа.

Цербер ги преведе покрай стаята на Евнуха, която обаче тънеше в мрак. Стигнаха до една стая в края на коридора. Цербер отвори вратата и им направи път.

Тялото на Памен, обкръжено от маслени лампи, лежеше върху една маса. Мирисът на разложение беше натрапчив, въпреки малките кубчета благоухания, поставени наоколо. Лицето на писаря беше сиво,

очите полузатворени, главата му изглеждаше обезформена заради засъхналата кръв от ужасната рана. Краката, ръцете и торсът му все още бяха покрити с кал и прах от забързаното пътуване през нощта, главата му беше гладко обръсната — космите бяха нападали върху масата и пода наоколо.

— В името на Атина! — прошепна Оронтобат. — Какво е това? — Той взе една маслена лампа и я приближи до скалпа на мъртвеца. Мемнон различи татуировката точно над линията на косата — всевиждащото око на Ахурамаздас орлови криле.

— Това е отличителен знак на маг! — възкликна той. — На персийски жрец, на пазител на Скрития пламък!

— Точно така — потвърди Оронтобат. — Младежът беше лидиец по рождение, жрец от Персеполис, и владееше много езици. Когато царица Ада избяга от Халикарнас, Митра и аз решихме, че на всяка цена трябва да имаме шпиони в двора ѝ. Трябваше ни човек, който умее да пише, знае гръцки и може да мине за грък. Избрахме Памен — предаността му към Божествения род беше безусловна, той си пусна коса, облече се в гръцки дрехи и се вживя в ролята на учен писар. Така си спечели място в двора и информацията, която ни изпращаше, винаги беше важна.

— И какво? — Мемнон стисна носа си.

— Смъртта му може да е била злополука — продължи Оронтобат, — но в такъв случай е много странна злополука.

— Което ни води до две заключения — прошепна Мемнон. — Или е бил убит от някого, който е знаел, че е шпионин...

— Или го е убил твоят шпионин — заяви Оронтобат. — Само Богът на Светлината знае истината.

— Има ли начин да разберем? — попита Ефиалт. Мемнон се отправи към вратата, без да изпуска трупа от поглед.

— Ако той е виновен за смъртта на този жрец — Оронтобат погали главата на Памен като майка детето си — тогава... — В очите му проблесна гняв. — Ще си плати. Памен беше маг, верен слуга на Великия цар.

— Не знаем — обади се Ефиалт — дали Памен е бил убит от шпионина на Мемнон. Смъртта му може да е дело и на съгледвачите на Александър.

— Пък и моят шпионин — добави Мемнон — може да му е бил съюзник. Когато магът е бил убит, той просто е скрил дневника под трупа му; знаел е, че ще вземем тялото.

Оронтобат го изгледа с подозрение.

— Дневникът? — рязко попита Мемнон, променяйки темата.

— А, да, дневникът. — Оронтобат ги изведе от килията, изкачи бързо стълбите и пое по коридора към Стаята с делфините. По пътя нареди нещо на един пазач, който забърза на някъде. После тримата влязоха и се разположиха удобно. Ефиалт взе чепка грозде, размисли и го сложи обратно.

— Уморен си, трябва да си починеш. — Оронтобат си взе от сладкиша и започна да се тъпче. — Не е лошо да поспиш.

— Ще си почина, когато Александър умре! — изсъска Ефиалт.

— Ако Памен е бил убит — каза Оронтобат, пренебрегвайки изблика му, — чудя се все пак дали е било дело на твоя шпионин, Мемнон.

— Възможно е — съгласи се родосецът. — Може да не е знаел истинската самоличност на Памен. Този шпионин не се е клел във вярност на никого и може би е решил, че Памен го заплашва...

Той млъкна, дочул стъпки от обути в чехли крака — писар с обръсната глава и тънка ленена роба влезе и коленичи на възглавничка пред подиума. Носеше табличка за писане, която остави на земята. От едната ѝ страна имаше грубо подшити парчета пергамент, а от другата — празен лист, върху който беше написал нещо.

— Какво откри? — попита го Оронтобат.

— Памен — отвърна писарят — беше верен и образован мъж. В дневника си разказва клюките от двора на царица Ада.

— Това го знаем — махна с ръка Оронтобат.

— Разказва за близката връзка между Македонца и царицата, за интереса на нашественика към укрепленията на града и ръкописа на Питий. Македонецът е изправен пред голямо затруднение — писарят си позволи да се усмихне. — Разпуснал е по-голяма част от флота си, но обсадните му машини са още на кораби, които търсят пристанище.

— Какво?! — възкликна Мемнон.

— Според Памен, Александър се надява да завземе пристанището Минд на запад от Халикарнас и да разтовари машините там. Твърди, че има там шпиони, които ще му помогнат.

— Значи го чака голяма изненада — изсмя се Мемнон, пляскайки с ръце.

— Продължавай! — нареди Оронтобат.

— Царица Ада е пратила на Александър най-добрите писари от двора си, за да разгадаят тайнописа на Питий. Придружава ги гръцкият лекар Теламон. Памен не му се е доверявал. „Твърде умен е и това ще му донесе само беди“ — писарят почука по пожълтения пергамент — така го описва. Пази ги Сарпедон, началник на стражата на царица Ада — спартански наемник, невеж простак, който е предан на царицата и може би ѝ е бил любовник.

— Царица Ада е споделяла леглото си с половин Гърция! Крепостта ѝ не е добре укрепена! — Оронтобат се разсмя на собствената си шега.

— Солан — продължи писарят — е арогантен и докачлив; макар и стар, той още мечтае за почести. Памен смятал, че може да го привлече, защото е повърхностен и подкупен. Херол е умен и фанатично предан на своя странен бог — бил е включен в групата като шпионин на царица Ада. Младият писар Бес е описан като най-умел. Но Памен е работил самостоятелно и е имал свои собствени идеи.

— Какво имаш предвид? — прекъсна го Мемнон. Писарят взе парче велен и му го подаде.

— Памен се е опитвал да разгадае тайнописа на Питий. Кой знае защо цитира откъси от „Антигона“ на Софокъл. Преписах някои от редовете, които е написал. Оградил с всички букви „е“ и „и“. Нарисувал е и схема, на която ръкописът на Питий прилича на храст с два корена: първия той нарича „пенте“, което на гръцки означава „пет“, а втория „епсилон“ — петата буква от гръцката азбука, господарю Мемнон.

Военачалникът скрито се усмихна. Макар да беше персийски наемник и да воюваше срещу враговете на Великия цар, персите не го приемаха като един от своите. Той погледна ръкописа. Разпозна откъсите от „Антигона“ и го прониза остро чувство на носталгия. Когато за последен път беше ходил в Атина, беше гледал тази пиеса.

— Господарю, погледни по-надолу — подкани го писарят и Мемнон го послуша.

— Виждаш ли цифрите и буквите?

Ефиалт се приближи и седна до Мемнон.

— Буквите от азбуката са подредени в пет реда и пет колони. Всички са номерирани.

— Мемнон ги проследи с пръсти.

	1	2	3	4	5
1	A	B	C	D	E
2	F	G	H	I/J	K
3	L	M	N	O	P
4	Q	R	S	T	U
5	V	W	X	Y	Z

— Ето, господарю, пет реда и пет колони, всички номерирани.

— Възможно ли е — попита Мемнон — това да е ключът към ръкописа на Питий? В него има само числа. Възможно ли е всяко число да означава отделна буква?

— Сетих се за това, господарю — отвърна писарят. — Пробвах дали буквата „е“ не отговаря на 15, а „б“ — на 12. — Той поклати глава. — Но нищо не се получи — нещо липсва.

— Какво друго е записал Памен в дневника си? — Писарят разпери ръце.

— Господарю, казах ти всичко, което е написано там. Мемнон му върна пергаментата.

— Смяташ ли, че можеш да разчетеш ръкописа?

— Бих искал, но едва ли ще успея.

— В такъв случай — Мемнон погледна Оронтобат. — Онова, което Памен е открил, трябва да бъде дадено на Евнуха. Да видим ще успее ли да си изплати хляба и да спаси живота си.

Освободиха писаря и доволният Оронтобат промърмори, че ще отиде при жените. Стиснал чашата вино, той излезе, клатушкайки се, от стаята. Ефиалт отново наля вино.

— Тайнописи и интриги — промърмори той. — Македонецът трябва да бъде убит.

— Може би ще си разбие главата в стените на Халикарнас. — Мемнон се намести на лежанката с натежали очи.

— Чудя се... — започна той. — Ефиалт, искам най-добрият ни конен отряд да бъде в готовност рано сутринта.

— Ще отидеш да посрещнеш Македонеца?

— Как да ти кажа — Мемнон отметна глава и се разсмя, — наблюдавам Александър от малък. С брат ми прекарахме известно

време в двора на баща му. Македонецът може би ще ни посети утре, затова искам да бъда готов!

Очите на Ефиалт проблеснаха. Мемнон се приведе и хвана китката му.

— Ти си ми брат по оръжие, Ефиалт, бих ти поверил живота си. Ти, аз и Оронтобат можем да удържим Халикарнас, но виждам, че си неспокоен. Какво има? Крециш и подскачаш непрекъснато като новобранец.

— Ние имаме шпиони в лагера на Александър — бавно отвърна Ефиалт — и той има шпиони при нас.

— Разбира се! — подсмихна се Мемнон. — Такъв е животът, Ефиалт. Малцина са избраниците, които могат да устоят на изкушението на златото, среброто, скъпоценните камъни и привилегиите, нали?

Ефиалт кимна.

— Аз съм тиванец. Преди Александър да унищожи града, поиска да ме предадат, но съгражданите ми отказаха. Знаеш добре каква беше съдбата на Тива. — Ефиалт приглади гънките на наметката си. — Мемнон, изгубих всички, които обичах — майка, баща, братя, сестри и зеницата на очите си — шестнадесетгодишната си дъщеря. Търсих я в цяла Гърция и отвъд. Никой от роднините ми не беше взет в робство. Сърцето ми е разбито, не ми останаха сълзи. — Той въздъхна — Но животът продължава. А ти носиш смелостта си като маска на актьор.

— Някой те преследва, нали? — попита Мемнон. Ефиалт извади парче пергамент.

— „Безредие царува из града — прочете той. — Подбуждат го слуховете, които все повече се ширят. Хората се настройват един срещу друг и само оръжието решава спора им.“ — Ефиалт вдигна поглед. — Сещаш ли се от къде е?

— От пиесата на Есхил „Седмината срещу Тива“ — отвърна Мемнон. — Казва го хорът на тиванките.

Ефиалт му подхвърли пергаментата. Мемнон се вгледа в него — имаше цитати и от Омир, и от драмата на Еврипид „Хекуба“ — всички на една и съща тема: унищожението на градове, залавянето и насилието над жени. Който беше изпратил това на Ефиалт, беше проучил добре жертвата си. Ефиалт копнееше за отмъщение: душата му беше изпълнена с кървава омраза към македонците. Мемнон си

спомни цитат от друга пиеса: „Такива действия докарват до лудост трескавия ум“.

— Не знаеш ли кой го е писал? — попита той.

— Ако знаех, щях да понижа сърцето му с копието си. Беше го пъхнал под вратата на стаята ми. Друго парче със Същото съдържание беше пъхнато в кошницата с плодове, която един от конярите ми донесе от града.

— Очевидно те предизвикват — каза Мемнон. — Привърженици на македонците обикалят из града. Хора, които биха отворили градските порти на Александър. Те искат да стопят куража ти, да отслабят волята ти, да пробудят спомени за миналото.

— И аз си го помислих — отвърна Ефиалт. — Но има още нещо. Ходил ли си напоследък в града? Разхождал ли си се сред занаятчиите, продавачите на съдове и кожи, дребните търговци, безделниците и лентяите, които висят около вратите на винарните?

Мемнон мрачно го погледна.

— Има промяна в настроението им — заяви Ефиалт. — Много голяма.

— Това е нормално за всеки град, който предстои да бъде обсаден — отвърна Мемнон с безизразно лице.

— Не, това е нещо по-различно. Не исках да тревожа Оронтобат, но преди няколко дни един от моите помощници, тиванец като мен, отишъл в квартала на въжарите.

— Място, пълно с предатели — кимна Мемнон.

— Той е доста избухлив. Не търпи да го гледат накриво или да го предизвикват. Избухнала свада. Заедно с хората си последвал противниците в една запустяла къща, близо до стария храм на Аполон. Преследваните успели да се измъкнат, затова моите хора решили да се утешат с малко вино. И открили сноп македонски мечове, завързани с въже в подножието на стълбите към мазето.

— Сигурен ли си? — Мемнон поглади лицето си и тихо изруга.

— Мечовете са у мен, разгледах ги внимателно: изковани са наскоро и са македонски. Бих ги разпознал, дори на тъмно.

— Но това е невъзможно! — възрази Мемнон. — През последните седем седмици внимателно наблюдаваме портите — всяка каруца, всеки вързоп се преглеждат. Трябва да са ги внесли по-рано.

— По-рано — отвърна Ефиалт — Александър се биеше на живот и смърт при Граник. Убеден съм, че едва ли е мислил за Халикарнас.

— Значи смяташ, че мечовете са изковани наскоро и са вкарани в града през някакъв таен вход?

— Възможно е. — Ефиалт се приближи и седна на лежанката до Мемнон. Подаде му още едно парче пергамент, груба карта на Халикарнас.

— Виж това и ми кажи кои са слабите ни места. Мемнон внимателно разгледа картата.

— Стените са високи и добре укрепени, портите са сигурни, отвън има широк ров, който ще попречи на противника. Имаме повече от достатъчно войски, елитна част от персийската армия и някои от най-добрите наемници на Гърция. Пристанището е в наши ръце, а персийската флота контролира крайбрежието...

— А какво ще стане — прекъсна го Ефиалт и заби пръст в средата на картата, където беше отбелязан величественият Мавзолей, — какво ще стане — повтори той, — ако в града избухне въстание? Ако демагозите разбунтуват и въоръжат тълпата?

— Ще го потушим, особено ако се опитат да отворят портите.

— А какво ще стане — настоя Ефиалт, — ако въстанието избухне, докато отбраняваме стените? Не разбираш ли, може да се окажем между нападателите от една страна и въстаниците от друга? Ще трябва да си пробием път към пристанището.

Мемнон се взря с картата и тихичко изпъшка, когато осъзна кошмара, който Ефиалт така образно беше описал.

Теламон и Касандра бяха оголили стаята на Памен и струпали всичките му вещи на пода. Лекарят вдигна едно глинено гърне, помириса го и го захвърли.

— Прокиснало мляко. Мразя тази миризма. Впрочем, беше ли котката тук сутринта, когато разбихме вратата?

— Не си спомням.

Теламон седна с кръстосани крака и се опита да не се вслушва в ужасяващите крясъци навън.

— Не е притежавал кой знае какво, нали? — Той се огледа. — Нещо липсва.

Откриха пергамент, на който пишеше „пента“ и „епсилон“, объл прът, други парченца, по които имаше странни символи, но нищо не

изглеждаше важно. Лекарят се опитваше да бъде тих. Тишината беше нарушена от шумовете във вилата — залп от смях се дочу от помещението, където Генций забавляваше гостите си. Теламон затвори очи и си представи мургавото лице на Памен.

— Ако са те убили — прошепна той, — защо убиецът е избрал теб? Защо персите откраднаха трупа ти?

— Само лудите си говорят сами — забеляза Касандра.

— Всички сме луди. — Теламон посочи оскъдното имущество. — Защо са взели трупа на Памен? Имало ли е нещо, което убиецът е искал да скрие?

Касандра отиде до прозореца, пристъпвайки внимателно. Обърна се и скръсти ръце.

— Продължавай, господарю. — Гласът ѝ отекна в мрака. Теламон се усмихна на себе си и погледна към походното легло — ленени завивки, постлани върху сламеник, който беше закрепен с въжета над рамка от дървени колове. Той стана и свали покривката. Изтърси я, после обърна сламеника и го опипа. Касандра донесе по-наблизо една от лампите, но лекарят не можа да открие цепнатина или скривалище. Сложи сламеника на земята и огледа въжетата, но и по тях не откри нищо. После внимателно заразглежда рамката и начина, по който бяха свързани дървените прътове.

— Някога имах лютня. — Той потупа дървото. — Беше коринтска и трябваше да се сглоби парче по парче.

Лекарят повдигна въжетата и задърпа частите на рамката, но напразно.

— Залепени са със смола от акация — отбеляза той. Отиде до крака на леглото и опита с него. Той се отдели с лекота.

Постепенно Теламон разглоби рамката. От един прът, който минаваше по цялата основа, се дочу дрънчене. Теламон изсипа съдържанието му на пода и внимателно го събра. Касандра коленичи до него, главите им почти се докосваха, докато разглеждаха скритото съкровище.

— Очевидно е бил богаташ.

Теламон взе подрънкващите дарици, най-скъпите монети от съкровищницата на Дарий, после малкия восьчен печат, изобразяващ Ахурамазда и бронзов пръстен със същия символ. Плесна с ръце, забравил умората си.

— Ще сподели ли господарят своята мъдрост?

— Не ме дразни! — Теламон взе печата. — Памен не е бил грък, а мидиец, доверен царски сановник — затова е носил този печат.

— Ами пръстенът?

— Само жреците, които се грижат за Свещения огън в Персеполис, имат такива.

— Бил е персийски шпионин?

— Не, прекрасна тиванке. Памен е бил повече от това — жрец, на когото самият Дарий и Митра са имали доверие. Сигурно е знаел много езици и е бил изпратен в двора на царица Ада, за да спечели благоразположението ѝ, да научи тайните ѝ, а после да я предаде.

— А ръкописът на Питий? — попита Касандра.

— Между другото и него. Сигурен съм, че Митра, да не говорим за Оронтобат, персийският градоначалник на Халикарнас, вече има копие от него. Сигурно е издал и други неща — плановете на царица Ада, срещата ѝ с Александър, всичко, което е научил. Затова е интересно дали Памен е бил убит, защото е бил шпионин? Дали някой му е помогнал да премине във вечния мрак, за да се отърве от него?

— Това е възможно.

— Или са го убили, защото е научил нещо за ръкописа на Питий, а убиецът е искал да си припише заслугата? А може би — Теламон почеса наболата си брада — е бил убит, защото е знаел как да разчете ръкописа на Питий, а убиецът му не е искал персите да узнаят тайната?

— Сигурен ли си, че е бил убит?

— Повече от сигурен.

— А защо са взели трупа му?

— Сега стигаме до нашия убиец. По някакъв начин той е влязъл в стаята и е бутнал Памен през прозореца. — Лекарят разпери ръце. — После убиецът е успял да изпрати съобщение до града, че Александър ще пристигне тук с малък отряд. Халикарнас е на няколко километра. Никой не е излизал от вилата, затова убиецът сигурно има някакъв таен начин за връзка с господарите си.

— Гълъби — обади се Касандра. — Във вилата има гълъбарник. Теламон се разсмя и поклати глава.

— Съобщението трябва да е било изпратено, след като намерихме Памен, което беше вчера около обяд. Мемнон е получил

сведенията, че Александър ще пристигне и че Памен е убит. — Теламон потри ръце, потънал в мислите си.

Касандра скри усмивката си: ако нямаше проблем, който да обмисля, Теламон се отегчаваше и ставаше неспокоен. Добре беше да има занимание — независимо дали става дума за лечение на рана, болест или проблем в двора на Александър. Тя подозираше, че донякъде това е причината да остане при царя. Лекарят не можеше да реши какъв е всъщност Александър — това беше загадка, която непрестанно го занимаваше. Тиванката продължи да се шегува.

— Ще сподели ли великият философ заключенията си?

— Смятам, че Памен е бил убит, защото е бил на път да разгадае ръкописа на Питий. Убиецът му, който също работи за врага, е искал не само да спечели слава, но и да отстрани съперника си.

— Знаел ли е кой е всъщност Памен?

— Може би. Както и да е, той го е убил и в бързината е взел от стаята ръкописите и току-що подострения стилус, използван от писаря. Убиецът е предал тази информация на персите и за да покаже, че е изпълнил задачата си, им доверява, че и дневникът, откраднат от Памен, е скрит под трупа. Никой от нас не би се сетил да погледне там.

— Добре, но повтарям — защо нападателите са взел и трупа?

— Персите — промърмори Теламон — много почитат своите жреци. Тялото им е трябвало, за да го погребат с почести в някоя от техните Кули на мълчанието. Освен това вероятно не са искали Александър да разбере, че писарят е бил персийски шпионин.

— Значи нападателите са взели и трупа, и онова, което Памен е написал? — Касандра стана и се отдалечи, пристъпвайки внимателно. — Трябва да са използвали много голям гълъб — пошегува се тя през рамо, — за да отнесе толкова сведения.

— Какво имаш предвид?

Тя се обърна.

— Трябвало е да се опишат много неща — планът на пилата, местонахождението на Александър, числеността на отряда му, смъртта на Памен, къде се намира трупът...

— Без да броим уговорката на сигнала с фенера — добави Теламон. — Съгласен съм, Касандра, гълъбът е трябвало да бъде колкото орел.

— Кой е запалил фенера? — попита Касандра.

— Сарпедон и една кухненска прислужница са го видели, но когато Сарпедон отишъл в стаята, там вече нямало никого. И фенерът бил изчезнал.

— Знае ли Александър за това?

— Не. Сарпедон не му е казал. Сигурно се е уплашил. Ако оставят нещата в ръцете на Клит, той ще измъчва всички, които са заподозрени.

— Кой мислиш, че може да е бил? — Теламон посочи лампата върху масата.

— Погледни това, Касандра. Какво виждаш около лампата?

— Нощни пеперуди и мухи.

— Така става и в живота — продължи Теламон. — Александър е пламъкът и всякакви създания са привлечени от блясъка и топлината в неговия двор. Подобна светлина гори и в Персеполис, и има същото въздействие. Мнозина се стремят към властта, както лешоядите и хищниците към мърша. — Той се приближи към Касандра. — На колко души смяташ, че има доверие Дарий? Когато превзе трона на Великия цар, той накара да убият Багей, който му помогна, препарира трупа му и сега го държи в Залата за аудиенции в Персеполис. — Теламон замлъкна. — И с Александър е така. Той е заобиколен от мъже и жени, които стига да разберат, че биха имали полза от смъртта му, ще проявят към него толкова състрадание, колкото и една змия. Всеки двор гъмжи от шпиони и предатели. В тайни, мрачни стаи в Халикарнас хората заговорничат срещу Мемнон, а някъде в тази вила убиецът планира да унищожи Александър. Живеем в свят на сенки, Касандра. Няма истина, няма честност. Хората, на които Александър може да се довери, се броят на пръстите на една ръка.

— Ти един от тях ли си?

— Може би. Но ме притеснява докога ще е така. Отвън се чу шум от стъпки. Теламон бързо скри онова, което бяха намерили. На полуотворената врата се почука, после Солан, следван от Бес и Херол, влязоха в стаята. Всички държаха чаши с вино. Солан изглеждаше доста пиан. Херол непрестанно слагаше и махаше маската си. Бес изглеждаше леко притеснен от поведението на спътниците си.

— Мислехме, че ще слезете долу — завалено каза Солан. — Знаем, че е късно, но виното е хубаво. А и кой знае какво ще стане утре.

— Вярвахте ли на Памен? — рязко попита Теламон, внимателно наблюдавайки реакциите им.

— Не ставай глупав! — нацупи се Херол. Той примигна и огледа стаята. — Ти със сигурност не си му вярвал, щом ровиш из вещите му.

— Онези, които открихме! Разказвал ли ви е за миналото си? — попита лекарят.

— Казваше, че е от Сардис — заекна Солан, — но беше потаен.

— Всички придворни са потайни. Споделял ли е нещо за ръкописа на Питий?

— Ако беше открил нещо, щеше да ни каже. — Солан се препъна, заля туниката си с вино и побърза да седне на един стол.

— Веднъж го заварих — обади се Бес, за да отвлече вниманието на Теламон — да четете Омировата „Илиада“.

— И?

— Като че ли броеше буквите.

— Защо го е правил? — попита Касандра. — Какво общо има „Илиада“-та с ръкописа на Питий?

— Не знам. — Бес отстъпи, сякаш притеснен.

— Ти имаш подозрения — настоя Теламон, — че Памен е открил повече, отколкото е споделял, нали, Бес?

Младият писар кимна.

— Ами ако ви кажа — попита Теламон, — че Памен е бил персийски шпионин?

Тримата посетители го погледнаха удивени.

— Откъде знам ли? — Теламон млъкна, когато във въздуха се разнесе още един смразяващ кръвта писък.

— Защо не ги убие? — изсъска Бес. — Защо просто не им отреже главите?

— Какво казваше? — вдигна поглед Солан.

— Откъде да знам, че не сте шпиони? Били сте отгледани и възпитани под властта на Персия. Защо не останахте в Халикарнас? Защо решихте да отидете в двора на царица Ада?

— Тя беше прогонена от собствения си племенник — провлачи Солан. — Той се казваше Пиксадор. Пиксадор се ожени за персийка и Дарий пое управлението на града.

— Да — прекъсна го Теламон, — чувал съм една интересна история. Не е ли предложил Александър, още докато Филип беше жив,

да се ожени за една роднина на Пиксадор, но му отказали?

— Филип винаги е искал да сложи ръка на Халикарнас — отвърна Солан. — Щяхме да се зарадваме, ако беше станало така. Може да не сме истински гърци — старият писар погледна ядосано Теламон, — но си имаме гордост. Ти не си единственият, който не харесва персийското управление, лекарю.

— Не съм казал, че не ми харесва. — Теламон се приближи и коленичи пред стария човек, чиито очи и ум бяха замъглени от виното. — Но защо отидохте при царица Ада?

— Аз отидох, защото я обичах — примигна Солан. — Бес дойде... Защо всъщност дойде?

— По същата причина.

— Е, така поне казва той. — Солан намигна заговорнически на Теламон. — Но семейството му беше преследвано от персите. Колкото до нашия добър жрец...хайде, Херол, кажи им кой си всъщност.

Жрецът мълчаливо повдигна маската си.

— Да, скрий се зад глупавата си маска! — присмя му се Солан и се приведе по-наблизо. — Херол напусна Халикарнас, защото нямаше друг изход. А той е еретик. Бил е персийски жрец. Знаеш, че те обожават Ахурамазда. А според Херол, не Богът на живота е създал света, а някакъв ужасен Повелител на змиите. Персийските власти искали да разпитат Херол, затова той си пуснал коса и избягал.

Засегнат от забележките на Солан, жрецът тропна ядосано с крак. Канеше се да възрази, когато се чу шум от тежки стъпки и някой повика Теламон: Черния Клит рязко отвори вратата и влезе вътре. Без да обръща внимание на останалите, той блъсна Солан настрани и сграбчи лекаря за ръката.

— Трябва да дойдеш! Ела веднага! Царят не е добре!

ПЕТА ГЛАВА

„Първия ден Александър отишъл до укрепленията... Защитниците излезли от крепостта и го нападнали с копия.“

Ариан, „Походите на Александър“, Книга 1, глава 20

Теламон последва Черния Клит по стълбите. Царският телохранител не отговаряше на въпросите му, а когато останалите ги последваха, той им изрева да си гледат работата. Както обикновено, Клит беше сложил черната наметка.

— Не успях да заспя — изръмжа той, докато пресичаше калдъръмения двор. — Казах на царя, че е било грешка, че е трябвало да изчака останалите, а не да действа безразсъдно.

Влязоха в овощната градина, преминаха покрай редиците спящи мъже и излязоха на ливадата край конюшната, сега обградена и пазена от щитоносците. Групи войници се бяха разположили край огньовете; някои спяха, други разговаряха тихичко. Теламон не забеляза да са разтревожени. Шатрата на Александър беше разположен в средата на ливадата. Войниците не си бяха свършили добре работата — част от въжетата не бяха опънати и половината шатра се вееше като завеса на нощния вятър. Стражата вдигна платнището и Теламон влезе след Клит. Вътре цареше обичайната бъркотия — по пода лежаха части от броня, окървавен меч, дрехи, свитък пергамент. Хефестион стоеше приведен на входа на личните покои на царя.

— Какво има? — попита Теламон.

Хефестион вдигна платнището и пропусна лекаря. Вътре беше мрачно, миришеше на вино и печено месо. Един поднос беше обърнат. Теламон изруга, когато се подхлъзна върху една мазна чиния. Леглото

беше празно, импровизираната мрежа дръпната настрани, възглавницата — на земята.

— Александър!

— В ъгъла — прошепна Хефестион.

Теламон погледна през рамо. Черния Клит не ги беше последвал, а стоеше на пост отвън.

— Пак ли има пристъп на паника? — промърмори Теламон. Понякога Александър имаше пристъпи на тревожност, особено след като беше пил — те се изразяваха или в трескава дейност, или в съдържано напрежение, което го караше да седи или да лежи неподвижен.

— Беше му зле — отвърна Хефестион. — Имаше проблеми със стомаха. Спях отвън, когато започна да вика и крещи. Сега е в отсрещния ъгъл.

Теламон отиде до леглото. Хефестион го последва с лампа в ръка. Теламон я взе и на слабата светлина проблесна метал.

— Александре! Александре! Какво има?

Теламон млъкна и се приведе. Когато царят беше в такова настроение, беше опасно да го доближаваш — понякога той не разпознаваше дори най-добрите си приятели. Лекарят приближи лампата. Александър, само по набедрена превръзка, клечеше, стиснал кама, и се взираше с разноцветните си очи в Теламон.

— Ти ли си, татко? За мен ли дойде? Аз не съм виновен. Майка го направи. Тя сложи венец на главата на убиеца ти и направи жертвоприношение в негова чест. Аз нищо не съм направил! Аз те обичах!

— Александре, аз съм, Теламон. Ти сънуваш!

Погледът на царя не трепна. Лекарят се зачуди колко млад изглеждаше, кожата на лицето му беше опъната и подчертаваше скулите му; мускулите на врата му бяха изпъкнали и когато говореше, брадичката му едва помръдваше.

— Какво ще правим? — прошепна Хефестион.

— Върни се в стаята ми — отвърна Теламон. — Кажете на Касандра да разтвори сок от мак в чаша вино.

Ръката на Александър затрепери.

— Тръгвай! — изсъска Теламон и Хефестион побърза да се отдалечи.

— Бях там — Александър примигна. — Пред вратата на амфитеатъра. Филип вървеше сам, праметнал мантията си през ръка, с онзи глупав лавров венец на главата и без телохранител. Не знам защо постъпи така. Никой от приятелите му не беше там. Вървеше бавно, сякаш се разхождаше из градините. Павзаний се затича напред с нож в ръката. Филип се обърна и се усмихна. Павзаний го удари два пъти тук. — Царят потупа по лявата част на гърдите си. — Камата прониза сърцето на Филип и го уби в мига на най-голямата му слава.

— Знаем — прошепна Теламон. — Знаем.

— Майка го погребва в гробница във Вергина! Прекрасна гробница, Теламоне. Сънувам ли?

— Сънувал си, Александре. Яздил си дълго и бързо. Тялото и умът ти са изтощени. Пи много вино и сега сънуваш. Помниш ли как блънуваше и в Миеза? Събуждаше се с писък. Птолемей ти се присмиваше.

— Някой ден ще му взема главата!

— Не, няма. — Теламон се наведе към него.

Раменете на царя бяха отпуснати, ръката с камата висеше надолу. Теламон се наведе, изтръгна камата и я захвърли през рамо. Ръцете му докоснаха дланта на Александър — беше лепкава и ледено студена.

— Ела. — Лекарят взе едно одеяло и го уви около раменете на Александър. — Върни се в леглото.

Царят не помръдна.

— Александре, замръзнал си. Трябва да се затоплиш. — Теламон го изправи на крака. Александър се олюля пиански, отдалечи се, закашля се и повърна.

— Трябва да си легнеш. — Теламон отиде и му помогна. Царят се обърна надясно и се сгуши като непослушно дете. Теламон напипа пулса на шията му — силен, но непостоянен. Взе всички дрехи, които намери и зави Александър с тях, после приседна на леглото и започна да разтрива гърба му. Хефестион се върна с чаша вино. Царят отказваше да пие, но двамата го принудиха да седне и пъхнаха чашата между зъбите му. Александър се закашля и се опита да го изплюе, но най-накрая преглътна, пресуши чашата и отново легна. Полежа малко, мятайки се, докато лекарството не му подейства. Промърмори нещо за Олимпиада, опита се да задържи очите си отворени, но след малко заспа дълбоко.

— Откога е това?

Хефестион отиде до един сандък и извади войнишка наметка, с която зави царя.

— Почти всяка вечер, но това е най-тежкият пристъп досега. Александър сънува как баща му влиза в амфитеатъра през деня, когато го убиха; вижда Павзаний да тича към него.

— Но Александър няма нищо общо с убийството на баща си. И аз, и ти сме му го казвали. Филип се беше разделил с Олимпиада, беше се оженил отново и имаше син.

— Знам. — Хефестион дръпна Теламон настрана и потърка бузата си. — Каква нощ, лекарю, не остана време за сън. Царят настоява да поемем призори към Халикарнас, за да разгледа лично укрепленията. Теламоне — продълговатото мургаво лице на Хефестион беше изпито от безсъние, очите му бяха зачервени, той почеса небръснатата си буза и посочи към царя, — чух какво каза, лекарю. Казах същото и на Александър. Докато яздехме насам, той призна, че бил близо до Филип, когато баща му бил убит, но останал като вцепенен на мястото си.

— И смята, че е можел да се намеси? Хефестион се съгласи.

— Говори за онези няколко секунди, когато е забелязал лудостта по лицето на Павзаний, убийствения му скок, камата, която се вдига и спуска.

— Аз не бях там — Теламон погледна към спящия цар, — но ти беше, Хефестионе. Каж ми истината, знаеше ли Александър, че баща му ще умре?

— Не знам. — Отговорът прозвуча твърде рязко.

— Значи имаш съмнения?

— Така е — призна Хефестион. — Подозирам, че и Александър също. Той се пита дали тайно не се е надявал на това? Дали в душата си не е искал баща му да умре?

Теламон седна на един стол. Хефестион коленичи на земята пред него, вдигна бойния колан от пода и започна да вади и прибира камата в канията.

— Олимпиада е виновна. Тя подбуди Павзаний, разпали гнева му, даде му камата. Царицата — вещица не се чувства виновна, но Александър е гузен. Понякога се чудя дали затова продължава да твърди, че е син на бог.

— В такъв случай Филип не би бил негов баща — леко се усмихна Теламон — и той не би бил виновен в отцеубийство.

— Да, в това има някаква странна логика. Клит вдигна платнището и влезе вътре.

— Добре ли е царят?

— Спи — отвърна Теламон. — Дадох му вино с маков сок. — Той се взря в обезобразеното лице на телохранителя. — Не си ли доволен, Клит, че напуснах горичките на Миеза и станах лекар?

— Не те биваше за войник — дрезгаво се изсмя Клит. — Беше с две леви ръце, биваше те само в бягането.

Теламон не се обиди.

— Клит, ти беше с Александър, когато Филип беше убит. До него ли стоеше?

— Да. Помня как убиха стария козел. Влачеше куция си крак, а здравето му око блестеше. Беше грозен колкото мен.

— Видя ли убиеца Павзаний?

— За много кратко. Забрави за всички глупости, че Павзаний тичал — това съществува само в трескавото въображение на царя. Павзаний вървеше спокойно, сякаш се канеше да подаде прошение. Хвана лявата ръка на Филип и заби ножа само за миг.

Теламон взе ножа от ръката на Хефестион. Претегли го и го метна към Клит, който сърчно го улови.

— Толкова бързо ли? — попита лекарят.

— Дори по-бързо — усмихна се Клит и заби камата в пръстта. — Докато мигнеш, докато сърцето ти удари 2–3 пъти.

— Би ли могъл да спреш Павзаний?

— Аз съм войник, а не бог — пошегува се Клит. — Никой не би могъл да спре Павзаний. Филип заслужаваше смъртта си. Как можа да се появи без телохранители, беззащитен пред враговете си! Но момчето — така Клит наричаше Александър — не мисли така и това е най-голямата му грешка. Мисли твърде много, оставя въображението си да препуска като кон без юзда. Но сега спи. И като стана дума за коне — той се обърна и вдигна платнището, — трябва да се уверя, че онези мързеливи коняри са си свършили работата.

И той изчезна в нощта. Хефестион взе камата и я прибра.

— Влошават ли се сънищата му? — попита Теламон.

— Клит не иска да ги обсъжда. — Хефестион го погледна с ъгълчето на окоето си. — Той крие всички слабости на Александър. Тревожи се да не ги узнаят войниците.

— Има ли нещо в Халикарнас, което да е предизвикало тези кошмари?

Хефестион кимна.

— Възможно е, но не знам какво. Дали иска да се състезава с баща си, да надмине постиженията му, да бъде обявен за военачалника с най-успешни обсади или да покаже на света, че няма крепост, която да му устои. Не знам. Но сега ще спи, нали?

— Дълбоко, но не знам колко дълго. — Теламон се изправи.

— Какво ще правим?

— Когато бях в Египет — отвърна лекарят, — ме нае жената на един много богат търговец, който ужасно се боеше от водата. Те често пресичали Нил, за да посетят семейната гробница в некропола на западния бряг, но по едно време той започнал да изпада в ужас само при вида на реката. Потял се, крещял. Осъзнавал, че е пресичал Нил многократно, без да се замисли. После си спомнил един случай, когато крокодили нападнали рибарска лодка и завлекли един човек във водата. Разкъсали го на парчета. Търговецът видял всичко. Изтъкнах, че е присъствал и на други кървави сцени, но защо точно тази предизвикваше подобен страх? Посещавах го цял месец, преди да разбере причината. Когато бил дете, ходел да плава в едно обрасло с тръстика езеро край Нил. Обикновено било безопасно...

— И го е нападнал крокодил?

— Да. Очевидно излязъл от реката и се скрил между тръстиката. С приятелите му се измъкнали невредими, но след като присъствал на нападението над лодката, спомените от детството се завърнали.

— И какво направи?

— Дадох му вино с опиум — Теламон се усмихна — и го заведох на риболов по Нил. На следващия и по-следващия ден направих същото, но всеки път намалявах дозата. — Лекарят потърка очи. — Едно от най-приятните лечения, които съм провеждал. Беше прекрасно. Точно след разливите — Нил беше пълноводен и всичко беше потънало в зеленина. Любимата ми, храмовата прислужница Анула, идваше с мен.

— А търговецът?

— Плати ми добре и вече не се страхуваше да пресича Нил.

— А можеш ли да направиш същото за царя?

— Възможно е — сви рамене Теламон. — Може би ще успея. Ти, аз и може би Птолемей ще преиграем сцената, ще накараме Александър да преживее отново кошмара си и да осъзнае, както казва Клит, че каквото и да е изпитвал към баща си, не е причинил смъртта му.

— Ами сегашните му проблеми? — Хефестион се изправи. — Нападението, предателят тук?

— Предатели има навсякъде — отвърна Теламон, повдигайки платнището. — Царят трябва да бъде предпазлив. Но знам — усмихна се той през рамо, — че няма да го направи.

Теламон се върна в стаята си. Касандра вече се беше завила с одеяло на походното легло под прозореца. Лекарят реши да се обръсне и го направи опипом, после подряза мустаците и брадата си. Съблече се и се изми внимателно с мокра гъба, прикрепена на пръчка, подсуши се и намаза тялото си с масло.

— Заспа ли Великият убиец?

Лекарят бързо нахлузи туниката си.

— Не се тревожи! — провикна се Касандра. — Няма да надничам. Между другото, изхвърлих нощното гърне. Някой от онези мързеливци на пиршеството трябва да го е използвал, защото стаята ни миришеше на бунище.

— Не се тревожи — отвърна Теламон. — Ще използвам ямите. А царят спи сладко.

Касандра се обърна, лицето ѝ беше скрито в мрака.

— Чудя се дали е така, Теламоне? Колко ли много призраци го преследват? Маково семе ли му даде?

— Разбира се! — Теламон дръпна ленената покривка от леглото си и легна, увивайки се с дебелия войнишка наметка.

— В такъв случай — прошепна Касандра — ще се събуди призори свеж и бодър и ще докаже на всички, че Александър Велики е съвсем здрав.

Думите ѝ се оказаха пророчески. Теламон имаше чувството, че току-що е заспал, когато чу удари по вратата и Черния Клит влезе, пляскайки с ръце.

— Стига си спал, Теламоне, царят те вика. Отиваме да видим Халикарнас.

Теламон се надигна с натежали крайници и подути очи.

— Искам да спя — прозя се той. — Пет пари не давам за Халикарнас.

Клит приближи до леглото на Касандра.

— Не си го и помисляй! — викна тя, без да помръдва. — Само да си посмял да ме пипнеш, грознико!

Клит я плесна отзад и излезе от стаята, като се заливаше от смях.

Теламон стана и бързо се облече, нахлу високите кожени ботуши и завърза връзките. Наля вода от каната и наплиска лицето си. Взе наметката и бойния си колан, които висяха на кука на стената. Отдолу се чуваше раздвижване. Касандра промърмори нещо, но Теламон, още полусънен, излезе навън. Един от царските прислужници му пъкна в ръката парче нахапан хляб и чаша разредено вино. Теламон ги погледна и му ги върна.

— Предпочитам неначената закуска — промърмори той. Дворът беше пълен с конници от отряда на Сребърните щитове, облечени в бронзови ризници, сиви кожени фустанели, пурпурни пояси и наметки в същия цвят, закопчани на рамото. Млади и суетни, те се гордееха с външността си не по-малко, отколкото с бойните си умения. Носеха кръгли щитове, къси копия и бойни колани, преметнати през рамо. Повечето не бяха сложили беотийските си шлемове, а ги бяха завързали за сбруята на конете — най-добрите жребци от царската конюшня. Те бяха покрити с пурпурни чулове — цветът на полка — черната им блестяща сбруя беше добре почистена и лъсната. Александър стоеше между тях, оглеждаше конете, шегуваше се и бърбеше. Коняр му доведе червеникавокафяв боен кон с покривало от леопардова кожа, което стигаше от шията до опашката. Александър хвана юздите на коня, остави го да оближе врата и ръцете му, преди да скочи на седлото. После зърна Теламон.

— Конят ти е изведен, лекарю — усмихна се той. — Една хубава утринна езда ще ти бъде от полза.

После се обърна и потегли, а щитоносците се струпаха зад него като група ученици, готвещи се за лудория. Клит и Хефестион чакаха извън двора, държейки помежду си коня на Теламон.

— Най-кроткият в конюшната — прошепна Хефестион.

- Сам го избрах. И ти изглеждаш уморен като мен.
- Царят трябва да е по-благоразумен — изръмжа Клит.
- Взимаме съвсем малко хора.

Те последваха царската кавалкада по пътя, минаха по алея, обградена от смокини и стигнаха до главния вход, където чакаха другите войници. Теламон дочу викове и цвилене на коне и когато стигна там, разбра каква е причината за вълнението — от двете страни на входа към вилата бяха издигнати два кръста, на които бяха разпнати персийските пленници. Единият вече беше мъртъв и тялото му висеше отпуснато, но другият още мърдаше и прикованите му ръце търсеха напречното дърво, за да се надигне и да диша по-лесно. Малко по-надолу войниците бяха издигнали погребална клада за жертвите на битката от предишната вечер. Наблизо група стрелци се грееха около един мангал. Прозвучаха тръби и свитата на Александър започна да се строява. Царят седеше на коня си, загледан в погребалната клада, с присвити очи и стиснати устни. Мъртвите бяха натрупани на куп, увити в окървавените си наметала — гърци и перси, обединени в смъртта. Мъжът на кръста изкрещя сърцераздирателно. Александър погледна към него. После се наведе и прошепна нещо на командира на стрелците. Мъжът вдигна лъка си и извади стрела от колчана си. Преди някой да разбере какво става стрелата изсвистя във въздуха и улучи разпнатия в сърцето. Тялото увисна на кръста. Александър отново прошепна нещо, няколко стрелци свалиха труповете и ги хвърлиха като цепеници най-отгоре на кладата. Царят поръси върху тях благоуханно масло като възлияние. Придружителите му мълчаха — редица след редица конници. Запалиха факла. Конете зацвилиха, когато пламъците лумнаха и димът се изви към небето. Александър обърна коня си и се загледа към войниците си.

— Никой не умира напразно! — заяви той. — Мъртвите перси са доказателство за отчаянието на защитниците на Халикарнас! Македонците, които загинаха, показват колко яростна ще бъде атаката ни! Дано всички те стигнат до Елисейските полета!

Той направи знак на началника на стрелците и още главни полетяха към кладата. Пламъците се издигнаха с рев към небето, сиво-черният дим се понесе като облак. Теламон, който беше избързал напред, погледна към небето. Слънцето още не беше изгряло, но си личеше, че денят ще бъде хубав: само леки перести облаци се виждаха

на фона на розовосиньото небе. Бризът понесе погребалния дим към него и Теламон се зачуди колко ли още хора ще измрат, преди да бъде превзет градът.

Александър се появи в галоп, Хефестион и Клит язدهа зад него. Той спря, каза им нещо, после се отправи към Теламон.

— Стой до мен — нареди царят. Конят му се подплаши и се вдигна на задни крака. Александър го притисна с колене, дръпна сръчно юздите и го успокои. Зад тях Хефестион и Птолемей водеха колоните конници. Александър погледна през рамо, после се наведе и потупа Теламон по рамото.

— Снощи свърши добра работа, лекарю. — Той почеса коня между ушите. — Как ти се вижда пациентът ти тази сутрин?

— Очевидно не толкова уморен, колкото съм аз. Александър се засмя. Теламон се вгледа в него. Царят се беше погрижил за себе си — лицето му беше обръснато, косата — измита и сресана. В златната си ризница и бойна фустанела в същия цвят, пурпурната мантия, поръбена със злато и беотийския шлем с пера, който висеше от бойния му колан, Александър приличаше на герой-завоевател, млад авантюрист, безгрижен военачалник.

— Не обичам да ме гледаш отблизо — промърмори той. — Имам чувството, че търсиш симптоми на някакво заболяване.

— Не би трябвало да имаш такива кошмари.

— Филип никога не ме изоставя. Ако не е той, е майка ми. — Александър се наведе към него. — Харесва ли ти конят? Избраха го специално за теб, лекарю — за да яздиш по-удобно. Да се надяваме, че днешният ден ще е по-добър ден от вчерашния.

Теламон се огледа. Донякъде околността му напомняше за Македония — планински върхове в далечината, хълмисти равнини, изпъстрени с ярки диви цветя. Горички от зелен дъб, кипарис, върба и смокиня подсилваха зеленината. От време на време облак дим забулваше небето, но ливадите от двете страни на пътя изглеждаха пусти: мишелов се спусна над тях, а после рязко се издигна, подплашен от тропота на копитата и дрънченето на оръжия, докато ескадроните на Александър приближаваха равнината на Халикарнас.

Царят подуши вятъра.

— Винаги усещам мириса на морето!

— Дори толкова навътре в сушата? — Александър се засмя.

— Може би си въобразявам. Днес се надявам да изненадам персите. Никанор ще се погрижи за останалата част от флота ми. Сократ има тайни заповеди да нападне на югоизток и да вземе пристанището Минд. Обещано му е, че пристанището ще отвори портите си. Тогава Никанор ще отведе корабите там и аз ще получа обсадните си машини.

— Толкова лесно?

— „Толкова лесно“ — имитира го Александър. — После ще конфискуваме всички каруци и ще покажем, че стените на Мемнон не могат да ме спрат.

— За да надминеш баща си?

— Не започвай пак! — отвърна Александър.

— Какво толкова те привлича в Халикарнас? — настоя Теламон. — Завземането му ще увеличи славата ти, но защо има толкова голямо значение за теб?

Александър се взря в небето.

— Това ястреб ли е или орел? — зачуди се той. — Ако е орел, това е добър знак.

— В момента — отвърна Теламон — не ме интересува дори да е майка ти, Олимпиада.

Александър се разсмя и потупа коня си.

— Попитах те нещо. Защо Халикарнас?

— Странно, че спомена майка ми. — Царят хвана юздите с една ръка. — Вече не я сънувам, както онзи път, когато лежеше на легло, а около нея се гърчеха змии. Оттогава змиите ме отвращават, дори безобидните — мразя всичко, което се гърчи и навива на кълбо. Странно как страховете от детството се връщат и те преследват. Имаше такъв цитат от „Илиада“, но в момента не си го спомням.

— А Халикарнас? — повтори Теламон.

— Да, има предистория. Нали знаеш, че татко имаше двама сина.

— Ти и Аридей?

— Горкият Аридей, син на една от татковите наложници, здраво и буйно момче, докато Олимпиада, не му дала някакъв сладкиш. Момчето получило пристъп и едва не умряло. Виждал си резултата — беше се превърнал в идиот, който се влачеше целият олигавен. Когато пораснах...

Александър приближи коня си. Очевидно беше забравил, че навлизат в сърцето на вражеската територия. Не забелязваше конницата зад себе си, която трополеше из тихата околност, нито тревата, която се свеждаше под утринния вятър, нито леката мъгла, която се разнасяше под засилващите се лъчи на слънцето. Винаги ставаше така, когато Александър говореше за родителите си — всичко останало преставаше да съществува за него.

— Отношенията между мен и баща ми се влошиха. Аз го критикувах заради множеството му жени и вероятно, за да ме сложи на мястото ми, той започна тайни преговори с Пиксадор, племенника на царица Ада, който управляваше Халикарнас преди персите да го завладеят. Филип искаше да ожени Аридей за една от роднините на Пиксадор. Разтревожих се.

— Ти или Олимпиада?

— Аз се разтревожих — ядосан повтори Александър, — затова изпратих таен пратеник до Пиксадор. Описвах Аридей като пълен идиот и предложих аз да се ожения за принцесата. Заговорът ми беше разкрит — баща ми се вбеси и с това нещата приключиха.

— Значи обсадата е за отмъщение?

— Не, не. — Гласът на Александър премина в шепот. Теламон не чу думите му, но беше сигурен, че спомена загадка, която трябва да бъде разрешена. Продължи да го разпитва, но царят направи рязко движение с ръка.

— Ще превзема Халикарнас! Ще стане така, както искам!

— Ами Филип?

Царят вдигна рамене. Развърза шлема, сложи го на главата си и управлявайки коня с колене, завърза каишките му под брадичката си. После погледна Теламон изпод ръба му.

— Нека духът на Филип броди из Хадес. Нека стане свидетел на онова, което ще направя.

Александър обърна коня си и препусна назад. Теламон се почувства много глупаво сам начело на колоната. Малко по-късно царят, Хефестион и Птолемея се присъединиха към него. Настроението на Александър се беше променило, той оживено обсъждаше околността и как когато войната свърши, смята да остави тук македонски войници, които да обработват земята. Теламон потъна в собствените си мисли. Слънцето изгря и той усети ранната топлина

на деня. Лицето му беше покрито с тънък слой бял прах и той забеляза, че местността беше започнала да се променя. От време на време зърваше късче от морето, усещаше мириса на пристанището. Разузнавачи препуснаха пред тях, за да проверят дали не ги дебне опасност. Александър се задълбочи в подробностите около предстоящата обсада. Колкото повече приближаваха Халикарнас, толкова повече нарастваше тревогата на Теламон. Местността се беше променила, ливадите и дърветата бяха изчезнали, отстъпвайки място на каменист и песъчлив терен. Той много напомняше на Теламон на Египет, когато беше напуснал тучните зелени поля край Нил и беше навлязъл в голата равнина, която отделя плодородните земи по бреговете на Нил от непоносимата жега на безкрайните, опалени от слънцето Червени земи. Там нямаше нищо освен скалисти насипи, осяяни с редки храсти и малобройни оазиси, където локви вода бяха оградени от жилава трева и криви палмови дървета. На свой ред те отстъпваха пред равни каменисти пространства, из които свистящият вятър шибаше лицата им с прах.

— На полуострова — заяви Александър — се издига голяма скала, която заобикаля Халикарнас от трите му страни. Никой не знае как се е получило така. Строителите ми твърдят, че това се дължи на реките и потоците, които се разделят, когато наблизат града и поемат по друг път към морето. Там няма вода, затова няма трева и дървета.

— И ти ще направиш лагера си там? — попита Теламон.

— Колкото се може по-близо до полето.

Изкачиха малък хълм и спряха. Лекарят изненадано се огледа. Никога не се беше приближавал към Халикарнас по суша. Градът сякаш беше изникнал от самата скала — огромни високи стени, назъбени отгоре, осяяни с укрепени кули. Кавалкадата замлъкна. Вятърът вдигна облак прах. Теламон погледна към Тройната порта, която сама по себе си представляваше малка крепост, преграждаща пътя към града и пристанището. Движеше се като насън. Дочуваше шума зад себе си и оживения разговор между Александър и военачалниците му. Но гледката пред него беше скована от заплашителната тишина на високите бели стени, издигнати върху скалата и кулите, които сякаш пронизваха небето. Между зъбците на парапетите проблясваха брони. Тежката главна порта беше затворена с метална решетка, а покрай стената се простираше широк ров. Теламон

смушка коня си към него и прецени, че е поне 8 метра широк. Но тишината го изнервяше най-много. Преди три години беше участвал във военна експедиция в Червените земи на Египет. Един ескадрон с колесници беше натоварен да освободи голяма крепост, построена от фараоните, за да устоява на атаките на либийците. Когато стигнаха до нея, я откриха пуста под жаркото слънце — всичките ѝ защитници бяха изчезнали. Не откриха нищо, освен въоръжената и готова за битка крепост с непокътнати порти. Но в нея нямаше никой. Понякога този образ го преследваше в сънищата. Сега трябваше да се оципе, за да се убеди, че е буден: Халикарнас изглеждаше по същия начин. Той беше богат град и едно от най-оживените пристанища на Вътрешното море. Някога развито гръцко селище, което се беше разраснало и известно време преуспяваше като независима държава; в момента приличаше на мъртъв град. Прозорците по стените бяха със затворени капаци, всички сгради до крепостните стени бяха сринати със земята, а и този зейнал ров...

— Стените му са слепи — прошепна той.

— Какво? Какво каза? — Александър, който обсъждаше други неща, доближи коня си.

— Когато приближаваш някой град — отвърна Теламон, — независимо дали е Коринт или Атина, ти гледаш към града и той те гледа. Но Халикарнас прилича на лице на слепец. Само че се чудиш дали е сляп или мъртъв. Няма живот, няма движение.

Тръпки от страх пропъльзяха по гърба му, конят неспокойно се размърда.

— Разумно ли постъпваш, Александре? Войниците ти още не са пристигнали, а гарнизонът се държи, сякаш вече са тук.

Теламон погледна към парапета. Тишината ставаше потискаща, дори Александър замлъкна Смушка коня си и заразглежда града. Клит също не можеше да скрие нервността си. Царят и Хефестион си размениха бързи реплики, после кавалкадата продължи напред, разгръщайки се в дълга редица пред градските стени.

— Трябва да са ни видели — обяви Теламон. Погледна укрепленията и видя блясък на остриета. — Докъде стига стената?

— Дойдохме от север — отвърна Клит и посочи напред.

— Това е Тройната порта. Стените се простират от двете ѝ страни на запад и на изток чак до морето.

— И някъде там — обади се Хефестион — ще открием слабото й място.

— Да, ще я открием.

Теламон погледна вдясно и вляво. Македонската конница се беше разгърнала в две редици под формата на дъга, в чиято среда беше царят. Всички бяха въоръжени за битка, с шлемове и вдигнати щитове. Прозвуча тръба, чува се заповеди и формацията заплашително настъпи под звуците на скърцащи сбруи и дрънчене на оръжия. Конете цвилеха и тръпнеха неспокойно, сякаш усещаха нарастващата опасност, предстоящата битка. Сега Теламон беше зад царя. Александър прошепна заповед, която се предаде по редиците. Отново прозвучаха тръби и войниците спряха.

— Какво прави той? — Теламон погледна вляво и откри, че се взира в усмихнатото дружелюбно лице на Сарпедон, който още не беше свалил ръкавиците си. Лицето му беше почти скрито от беотийския шлем. Беше облечен в кожена ризница и фустанела. Не носеше копие или щит, но беше извадил меча от ножницата.

— Не знаех, че ще идваш с нас! — възкликна Теламон.

— Не го знае и никой друг — прошепна спартанецът. — Но за един войник животът във вилата е скучен. — Той се доближи. — Александър се перчи. Искра да огледа укрепленията. В знак на презрение, сигурно възнамерява да обиколи целия град.

Теламон кимна. Точно така би постъпил Александър. Би направил всичко, което би го представило като герой, за да подражава на идеалите си Ахил и Агамемнон — ахейците, обсадили Троя, които яздени пред стените й в знак на предизвикателство и незначитане.

— Защо нямам колесница! — отекна гласът на Александър.

— Слава на боговете за това! — силно прошепна Хефестион.

— Чудя се дали Мемнон е буден? — изръмжа Клит. Сякаш в отговор се чу слабо свистене. Теламон вдигна поглед и видя огромна стрела, накисната в масло, която беше изстреляна иззад стената.

— Имат катапулти! — извика един конник. — Имат катапулти!

— Добре, че ни каза! — обади се някой шегобиец.

Огромната стрела, обвита в пламъци, се носеше като падаща звезда. Тя се заби в земята на около десет метра пред тях и във въздуха се разхвърчаха искри и парчета тлеещо дърво. Теламон уплашено погледна нагоре, когато чу нови викове и възклицания. Още три стрели

бяха изстреляни, пламъците описаха дъга и се спуснаха надолу. Двете не успяха да ги достигнат, но третата падна върху конницата. Въздухът се изпълни със смразяващи викове и цвилене на коне. Един конник, чиято наметка се беше подпалила, се спусна напред — човек и кон бяха обхванати от пламъците. Конят диво се спусна към рова — в агонията си ездачът му беше изгубил контрол и двамата паднаха във водата. И други коне препускаха наоколо — някои с конници, други — без. Теламон видя как един войник побягна напред. Наметката му беше пламнала и той сякаш се надяваше да избяга от огъня, който го преследваше. Без да мисли, мъжът се спусна към стените. Двама от другарите му скочиха от конете и хукнаха след него. Теламон вдигна очи. Сега парапетите бяха отрупани с хора: стрелци се целеха между зъберите. Дъжд от стрели обсипа тримата войници. Подпаленият просто се свлече сред пламъците, които го погълнаха. Един от другите двама беше убит на място, но последният се опита да пропълзи обратно към македонските редици, преди да го улучи нова стрела. Тогава се сгърчи и остана неподвижен. Настъпи объркване и хаос. Командирите тичаха покрай редиците и се опитваха да въведат ред. Александър не беше помръднал. Седеше като издялан от камък с ръка на шията на коня си и гледаше към стените.

— Трябва да са ни очаквали — прошепна Сарпедон. — Катапултите трябва да са били подготвени, намазани с масло, мангалите — запалени и приближени до парапета.

Теламон смуши коня си и погледна вляво. В редиците на македонците имаше пробиви. Конете лежаха и ритяха проснатите на каменистата земя ездачи. Наоколо се носеше дим, който миришеше на изгоряла плът. Някъде някой изкрещя в агония, кон изцвили високо, преди да прережат гърлото му. Черния Клит беше застанал до Александър и сочеше вляво. Теламон проследи жеста му и зърна облаци прах. Такива се виждаха и отдясно.

— Конница! — извика Клит. — Изпратиха конници през страничните врати. Александре! — Той се приведе и разтърси царя.

Александър не реагира. Беше се втренчил като хипнотизиран в голямата Тройна порта, сякаш само със силата на мисълта си можеше да я накара да се отвори и да ги пропусне. Излетяха нови огнени стрели. Едната падна пред центъра на македонската формация. Скоро беше ред на десния фланг да понесе жертви по същия ужасен начин —

мъже и коне бяха обхванати от пламъците. Подлуделите от страх коне препускаха напред, хвърляха ездачите си и понякога ги стъпкваха с копитата си. Александър се откъсна от мислите си.

— Кажи им да минат напред! Бързо, в тръс! Клит се наклони да възрази.

— Млъкни! — извика царят. — Придвижете се напред възможно най-бързо.

Заповедта беше предадена и по двата фланга. Тръбите изсвириха веднъж продължително — сигнал за общо напредване. Ездачите препускаха през облаците прах. Персийските конници носеха меки шапки, шарени дрехи, дълги копия и кръгли щитове. Македонските редици се спуснаха напред, за да ги посрещнат. Чак тогава Теламон разбра какво цели Александър. Приближавайки се до противниковата конница, нямаше опасност да бъдат обстрелвани от катапултите зад стените, тъй като персийските бранители можеха да улучат собствените си хора. Сега двата персийски отряда се събраха в дълга редица, зад която се намираше ровът.

Александър смуши коня си. Хефестион и Клит язدهа от двете му страни. Той прошепна заповед. Македонците бързо се бяха възстановили от нападението. Ранените бяха изтеглени, конете — спасени от мъките. Прозвучаха няколко тръби, докато заповедите на Александър се предаваха по фланговете. Клит беше разтревожен от новите облаци прах, които се виждаха в далечината.

— Трябва да внимаваме. — Сарпедон уви юздите на коня около едната си ръка и извади меч.

Стомахът на Теламон се сви от вълнение и страх. Помисли си, че Александър беше постъпил глупаво. Персите бяха излезли срещу тях, но какво щеше да стане, ако други конни части стояха скрити из околността и се канеха да ги пресрещнат, да ги обкръжат и да ги изтласкат обратно към стените на Халикарнас? Александър също се беше досетил за тази възможност. Той поклати глава и прошепна нещо. Нови заповеди тръгнаха по редиците. Центърът на македонския отряд препусна напред, воден от Александър. Формацията приличаше на острие на стрела, в което царят и военачалниците му бяха върха. Персийската конница беше в три редици. Сред блъсканицата и оживлението Теламон видя в центъра на персийската войска командири, облечени в гръцки брони. Един от тях изпъкваше особено

ясно заради алените пера на беотийския си шлем и червения грифон, изобразен върху щита му.

— Ефиалт! — прошепна някой. — Ефиалт от Тива! Но не виждам Мемнон!

Александър препускаше напред. Сега укрепленията на Халикарнас бяха потъмнели от гъсто струпаните войници. Катапултите бяха спрели да бълват стрели. Царят спря и вдигна ръка. Тръбите отново изсвириха продължително.

— Ефиалт от Тива! — извика македонският тръбач. — Да се предадеш ли си дошъл? За да получиш справедливото възмездие, задето се бориш срещу гърци?

— Убиецо от Македония! — чу се гневният отговор. — Да не си дошъл да се увериш, че боговете са те изоставили?

В отговор Александър рязко извади меча си и го вдигна във въздуха. Теламон затвори очи. Щяха да нападнат. Навсякъде около него се чуваха тревожни гласове, които изразяваха страха си, че ще бъдат обкръжени и избити на този гол полуостров.

ШЕСТА ГЛАВА

„Контраатаката на Александър ги изтласкала без затруднение и те се прибрали в крепостта“.

Ариан, „Походите на Александър“, Книга 1, Глава 20

Александър седеше неподвижно с вдигнат меч, който блестеше на слънцето. Теламон извади и своя. От движението в центъра на персите той отсъди, че Александър беше объркал противника си. Вместо да се оттегли, беше решил да нападне фронтално. Но командирите на ескадроните имаха тайни заповеди. Царят умишлено хвърляше прах в очите на враговете си, за да не забележат собствените му приготовления. Сега той беше малко пред строя, наметката му падаше на красиви дипли, мечът бе вдигнат нагоре. Приличаше на военачалник, който приема поздравии на учение, а не на човек, който е изправен срещу силен противник. Стрела, изстреляна от опитен стрелец на стената, се заби в земята на около десет крачки пред него.

— Някой си опитва късмета — прошепна Сарпедон.

— За Македония!

Викът на Александър беше подет с рев. Царят препусна с все сили, използвайки плоската страна на меча си, за да ускори хода на коня си. Македонците зад него нямаха друг избор, освен да го последват с бясна скорост към центъра на персийския строй. Врагът беше изненадан, мечовете бяха извадени, знамената свалени, персите се раздвижиха, но македонската конница вече нападнаше. Мъжете от двете страни на Теламон смущаха конете си, с вдигнати щитовете и свалени копия, готови за сблъсък. Горещият вятър отнасяше надалеч ревовете и възгласите, виковете и стенанията. Някои от стрелците по стените стреляха; тук-там хора и коне се свличаха сред многоцветни

облаци прах. Александър препускаше като луд, а Клит и Хефестион се състезаваха, за да не изостанат. Персийските редици едва се бяха раздвижили, когато върхът на македонската формация ги удари с всички сили в центъра сред дрънчене на метал и конско цвилене. Яростта на нападението отхвърли назад ездачите и конете им. Теламон се боеше от врага зад рова, но Александър, който беше отличен ездач и умееше да води конница, беше пресметнал разстоянието добре.

В центъра на групата конници лекарят се чувстваше в относителна безопасност; от двете си страни виждаше маслиненни лица, блестящи очи, бляска на мечове. Сарпедон също беше там. Македонското острие изтъня. Александър се връщаше, предвождайки отстъплението и конниците се обръщаха след него. Сега острието сочеше в другата посока. След като беше отблъснал центъра на персите, Александър отстъпваше, оставяйки фланговете да защитят гърба му, да ударят персите, да ги изтласкат назад към рова и да намалят желанието им да ги преследват.

Теламон беше понесен от ездачите. В тълпата зърна лицето на Александър. Клит и Хефестион крещяха на конниците да се изтеглят встрани. Скоро дойде и редът на лекаря — той обърна главата на коня и се присъедини към дивия галоп назад, оставяйки грохота от битката зад себе си. Тук-там някой кон се препъваше, ездачи падаха.

Понякога конете успяваха отново да се изправят и войникът се мяташе на седлото, друг път останалите конници качваха другарите си без коне и се присъединяваха към безразборното препускане през каменистия полуостров.

Светът на Теламон се беше свел до главата на коня му, виковете на мъжете, ездачите от двете им страни, горещия пращен вятър и белите скали, които се изнизваха под него, все едно самата земя се движеше. Не смееше да погледне назад, а се беше съсредоточил върху усилието да остане изправен, стиснал здраво юздите, но без да ги опъва. Конят започна да клати глава — знак, че умората му нараства. Бяха излезли от голата местност, появиха се полянки суха трева, храсти и дървета, силен звук от тръби прониза врявата. Ездачите пред лекаря дърпаха юздите, всички забавиха ход. Около него се блъскаха въоръжени мъже, някои още с извадени мечове, изцапани с кръв от върха до дръжката, очите блестяха на побелелите им от праха лица. Конят на Теламон изцвили и забави ход. Една ръка стисна рамото на

лекаря. Той се огледа. Македонските конници препускаха бързо, обвити в облаци дим. Някой пъхна мях с вода в ръката му. Той го отвори, надигна го и остави водата да облее лицето и устата му. Мъжете слизаха от конете, някой грабна меха от ръката му. Теламон се свлече на врата на коня и почувства как някой го дърпа за ръката. Александър, свалил шлема си, с лице, наподобяващо актьорска маска заради белия прах, с който беше покрито, гледаше към него.

— Мислех, че съм те изгубил, лекарю. Хайде, слез. Теламон праметна крак над коня и почти се свлече в ръцете на Александър.

— Хайде, хайде — потупа го по гърба царят. — Ще се почувстваш необичайно и нестабилно, все едно си бил на палубата на кораб по време на буря.

Краката на Теламон се подгънаха, но Александър го подкрепи.

— Тук е! — извика царят и побутна лекаря през тълпата от конници, които бърбеха възбудено. Въздухът миришеше на пот и кожа, на металния дъх на кръвта. Направиха път на царя до малкото хълмче, където го чакаха военачалниците му. Хефестион лежеше проснат на тревата. Свалил бронята си, той беше опънал лъсналите си от пот крака, докато Клит поливаше с вода лицето и врата му. Александър преведе Теламон покрай тях в сянката на голям зелен дъб, чиято величествена корона предлагаше приятно убежище от слънцето, и го накара да седне.

— Не хаби водата, Клит! — извика той. — Хефестион не я заслужава.

На Теламон му се искаше да спре да трепери и странните звуци, които отекваха като вълни в ушите му, да престанат. Молеше се да не повърне. Клит много щеше да се зарадва. Погледна нагоре — царят му се усмихваше.

— Помислих, че съм те изгубил, Теламоне. Минах покрай теб, когато отстъпвахме — приличаше на луд.

— Аз съм лекар — изстена Теламон, — а не ездач или воин.

— Стига — потупа го по рамото Александър. — Помисли си за нещо друго и ще видиш колко бързо ще ти мине.

Теламон се загледа към поляните. Македонската конница се беше струпала там. Зад белия пращен път на юг се виждаха още облаци прах.

— Няма за какво да се тревожиш — каза Александър. — Много хитър номер.

— Какво се опитват да направят?

— Ела. — Александър се приведе, вдигна клонче във формата на подкова и го сложи върху тревата. — Това са стените на Халикарнас. Имат форма на U, като двата им края стигат до морето. Ние приближихме откъм центъра, където се намира Тройната порта. Не можехме да видим стените от двете ѝ страни и страничните входи. Ефиалт е хитър боец. Превзех Тива, защото един командир ми остави отворена порта. Този път Ефиалт ми го върна.

— Видях две редици конници — промърмори Теламон.

— Добре! — Александър си пое дъх и присви очи. — Все пак, ще направим войник от теб, Теламоне. Те знаеха, че не можем да ги видим, затова отвориха страничната порта от другата страна на стената, пуснаха мост над рова и излязоха. Предполагаха, че ще нападнем. Но бяха подготвили и ескадрони лека конница, които трябваше да излязат в полята, да се обърнат и да ни нападнат в гръб и да не ни позволят да се оттеглим. Слава на боговете, че има прах, а?

— Можеха да ни обградят и избият — каза Теламон дрезгаво.

— Съмнявам се. Един македонски конник струва колкото десет перси, а и маневрата им беше тромава и продължителна. Персите щяха да открият колко е труден теренът в полето. Щяхме да ги прегазим.

Александър стана, ритна клончето и се загледа към обикалящите мъже и коне.

— Не това ме притеснява, а фактът, че те очакваха идването ми. Имали са нужда от време, за да упражнят тази маневра. Конницата беше готова, както и мостовете, катапултите бяха заредени. Според мен това би отнело поне три-четири часа.

— Знам за какво намекваш — извика Клит, който се беше проснал в тревата до Хефестион. — Негодниците ни очакваха.

— Сред нас има предател. — Александър се усмихна на лекаря.

— При теб винаги има предатели — отвърна му Теламон. — Знаеш за някои от тях — например Памен.

— Умрелият писар?

— Разбрах снощи, преди да ме повикат да ти помогна. — Теламон изтри белия прах от бузите си. — Бил е маг, персийски жрец,

нападателите са откраднали трупа му. Подозирам, че убиецът му е оставил и някакви документи близо до него.

— Но защо персите са взели тялото?

— Защото е бил маг, жрец на Свещения огън. Носел е пръстен и печат. — Теламон посочи към Халикарнас. — Сега, когато пак се срещнах с персите и имах честта да подновя запознанството ни, подозирам, че някъде по тялото му е имало знак на Ахурамазда. Вероятно върху главата, където косата я е скривала.

— Да, това е обичайното място — отвърна Александър. — Персийските магове бръснат лицата и главите си, за да не се замърсяват. Значи — продължи той, — Памен е бил персийски шпионин в двора на царица Ада?

— Беше скрил пръстена и печата си — отвърна Теламон, изправи се и застана до царя. — Памен се е престорил, че е гръцки писар. Вероятно е записвал всичко, което е научавал, но това е само част от истинската загадка.

— Има още някой?

— Трябва да има. — Лекарят избърса устни с опакото на ръката си. — По някакъв начин убиецът е съобщил на персите, че ще пристигнеш във Вилата на Кибела, когато Памен е бил убит и тайният ръкопис скрит някъде около тялото му.

— Знаел ли е убиецът, че Памен е бил маг?

— Възможно е, този въпрос още ме обърква. Както и да е, персите пристигнаха снощи. Взеха трупа на Памен. За тях той е свещен. Отнесли са и тайните му записки, както и сведения, че македонският цар може би ще отиде с неголям отряд да огледа укрепленията на Халикарнас.

— Глупаво ли постъпих, Теламоне?

— Много — отвърна лекарят. — Можеха да избият всички ни.

— Какво мислиш за нашия предател? — прошепна царят.

— Той е човек, който работи за себе си и не дава пет пари за гръците или персите. Може би е убил Памен, защото го е смятал за съперник, както и за да получи информация за господарите си. Може да им е изпращал през цялото време съобщения, че работи сам. Никой не е имал право да му съперничи.

— Тогава кой е? — попита Александър.

— Може да е всеки. — Теламон направи гримаса. — Интересно е, че Сарпедон дойде тук тази сутрин — можеше да го убият. От друг свидетел знам, че той видял фенер, с който снощи са давали сигнал на персийските нападатели — струва ми се, че спартанецът е извън подозрение.

— Освен това е неграмотен — добави Александър. — Не би могъл да оцени стойността на ръкописа на Питий. Той вдигна тревогата снощи. И още нещо — царица Ада гарантира за него. Когато бягала от Халикарнас, Сарпедон и помогнал. Ако се върне в града, ще бъде осъден на смърт. Персийските власти го издирват жив или мъртъв.

Теламон се замисли върху думите на царя. Сарпедон беше в градината с него и Касандра, когато Памен беше убит. Нещо повече, превързаните му ръце в ръкавици щяха да му попречат в борбата с млад човек като убития.

Александър седна и направи знак на лекаря да го последва.

— Не е ли време да тръгваме? — попита Теламон. Царят поклати глава.

— Сега персите няма да ни последват. Страхуват се от засада. Не знаят каква сила ще излезе на среща им. Не, те ще се скрият зад стените и ще чакат ние да ги нападнем. Говореше за хората, с които беше във вилата?

— Първо, Солан, главният писар — човек, недоволен от всичко и много амбициозен. Жрецът Херол е бил пратен да наблюдава останалите, но той също може да има мотив за убийство. И най-накрая, младият Бес.

— Може ли някой от тях да е хвърлил Памен през прозореца?

— Възможно е. По това време всички бяха във вилата.

— Доколкото знам, вратата на стаята е била залостена.

— Да, и това е много чудно — промърмори Теламон. — Знаем със сигурност, че някои неща, включително един стилус, са били изнесени от стаята на Памен. Когато открих трупа му, плътта беше студена, кръвта се съсирваше. Реших, че е хвърлен от стаята си, но е възможно да е бил убит на друго място, а после трупът да е бил преместен и следите от кръв почистени.

— Не съм съгласен! — Александър удари с юмрук по дланта си. — Стаята на Памен е била заключена и залостена: трябва да е бил убит

там. Ти си много наблюдателен, Теламоне, щеше да забележиш, ако трупът е бил местен.

— В такъв случай — въздъхна лекарят — говорим за човек, който е бил в стаята на Памен, когато пристигнахме и е излязъл от друго място.

Царят вдигна глава, за да охлади вятърът лицето и врата му.

— Но няма стълби — продължи Теламон. — Претърсихме вилата от долу до горе.

— Ами въже? — попита Александър. — Някой като Сарпедон би могъл да се покатери там и тайно да влезе през прозореца.

— И Памен просто му е позволил да влезе? — Теламон поклати глава. — Ако Сарпедон е изхвърлил Памен през прозореца и после е слязъл по въже, е трябвало да го отвърже. Не виждам как е станало това. — Лекарят присви очи. — Нещо повече, ако Сарпедон се е покатерил, е можело да го видят от градината или от съседните стаи. И как се е качил, когато ръцете му бяха превързани и с ръкавици? — Теламон изтри потта от челото си. — Не, Сарпедон беше с нас. Превързах му ръцете. Отиде да си намери ръкавици, а после се зае с градината, нямаше нищо подозрително. По-вероятно е да е станало по онзи корниз. Достатъчно широк е, за да може убиецът да мине по него, да влезе в стаята на Памен и да го причака там. Може би се е спотаил някъде и когато Памен е влязъл, е изчакал да отиде до прозореца, за да храни птичките. Тогава го е бутнал, взел е каквото е искал и се е върнал обратно по корниза до някоя стая. Във всеки случай — заключи той — това означава, че или Бес е убиецът, или че трябва да знае кой е минал покрай отворения му прозорец, за да влезе в стаята на Памен.

Александър откъсна стръкче трева и го ухапа. Теламон си представи външната стена от задната част на вилата — отворените прозорци, включително този на Памен; убиецът, който върви по мръсния, обсипан с птичи изпражнения корниз.

— Мисля, че нещо греша — въздъхна лекарят. — Корнизът е на прекалено видно място — Памен щеше да го види или да го чуе. Освен това — Теламон облиза устни — прегледах корниза и не открих следи някой да го е използвал.

Един войник извика. Гласът му беше силен и ясен. Теламон вдигна очи и внезапно осъзна, че беше пропуснал възможното участие на Генций и Демерата.

— Добре — Александър се изправи. — Още ли ти е зле? Теламон се усмихна.

— Не, вече не.

— Добре. Да се връщаме във вилата. Заспускаха се по хълма. Конниците, които стояха в кръг и шумно разговаряха, посрещнаха царя с вдигнати мечове и боен вик. Александър вдигна за поздрав и двете си ръце.

— Видяхме укрепленията на Халикарнас! — извика той. — И Мемнон ни видя. Той не може да избяга, затова ще се върнем и този път стените няма да го защитят!

Силен вик посрещна думите на царя. Доведоха коня му. Той се метна на него, сякаш нямаше никакви грижи, дръпна юздите, принуди коня да се вдигне на задните си крака и се завъртя, за да приеме овациите на хората си.

Александър и приятелите му поеха през полята. Останалите се качиха на конете и под заповедите на командирите си се строиха по отряди. Царят препусна в лек галоп и колоните конници го последваха по прашния път, който водеше надалеч от Халикарнас.

Когато се върнаха във вилата, Теламон и Касандра се заеха с ранените. Според списъците бяха изгубили поне две дузини мъже и 30 коня. Повечето от раните бяха получени от мечове и ками, имаше също ожулвания, счупени или навехнати крайници. Теламон сформира импровизирана болница в една от градините и организира няколко прислужници, които се грижеха за по-дребните порязвания и охлузвания, докато те с Касандра превързваха сериозните рани. С помощта на тежко хиоско вино, сол и мед Теламон почистваше нараняванията. Завивките от леглата бяха накъсани за превръзки, чупеха се колове, за да направят от тях подходящи шини. И Теламон, и Касандра бяха свикнали да работят в полеви условия. Тя спазваше хигиената, изисквана от лекаря, като постоянно миеше ръцете си с гореща вода и ги бършеше с чисти парцали, които след това изхвърляше.

— Защо правиш това? — попита един от войниците, докато Теламон превързваше дълбокото порязване над коляното му.

— Всички ми задават този въпрос — отвърна Теламон. — Не мога да ти отговоря съвсем точно. Египтяните смятат, че въздухът предизвиква замърсяване и че цялата мръсотия и гной трябва да бъдат

премахвани. — Той изля тежко вино, примесено със сол върху крака на мъжа. Преди виното да достигне до оголената рана, войникът се напрегна и стисна зъби, за да не извика.

— Това е добре — окуражи го Теламон. — Когато раната загнои, започне да позеленява и замирише, тогава трябва да крещиш.

Той намаза раната с мед и я превърза не много стегнато с ленени ивици.

— Не ги махай — предупреди лекарят. — И не ги стягай. Вниманието му се отвлече от виковете, които прозвучаха сред дърветата. Той остави войника на Касандра и навлезе в хладната сянка. Двама мъже лежаха на платнища. Лицата и телата им бяха лошо обгорени от катапултите на Халикарнас. При единия кожата беше напълно изгоряла и отдолу се виждаше оголена плът. Мъжът беше изгубил едното си око и празната му орбита сляпо гледаше към мухите, които въпреки усилията на санитарите, бръмчаха около откритата рана.

— Можеш ли да направиш нещо? — Командирът на ескадрона седеше облегнат на едно дърво.

Теламон коленичи между двамата мъже.

— Дадох им вино — каза помощникът, — смесено с маково семе.

Лекарят огледа лицата им и сърцето му замря. Огромни парчета кожа бяха изчезнали и плътта по тях се беше набръчкана. Единият продължаваше да стене в наркотичния си сън, бълнуваше в кошмарите си и викаше майка си.

— С нищо не мога да им помогна. — Теламон погледна към командира. — Не толкова заради раните. — Той леко поглади челото на един от ранените. — Това е шок за телата и мозъците им.

— И нищо не можеш да направиш? — повтори мъжът.

— Нищо повече. — Теламон задържа погледа му. — Аз съм лекар, не чудотворец.

— Но чух, че можеш да затваряш вени, да шиеш плът и да спираш кръвотечението.

— Мога да излекувам рани, счупвания, навяхвания и разкъсвания, но плътта на тези хора е изгоряла. Не мога да я заместя с нищо. Мога само да предпазя раните от инфекция. Бил си се достатъчно, за да разбираш кои рани не могат да бъдат излекувани.

Младият командир скри лице в ръцете си. Теламон отиде и седна при него. Загледа се безпомощно в едрите мухи, които кръжаха около ранените.

— Когато се събудят — прошепна той — ще страдат ужасно. От всички рани, най-жестоките са причинени не от желязо или бронз, а от огън.

Командирът въздъхна и извади дългата тънка кама от земята, където я беше забил.

— Какво да направя?

— Ти знаеш — отвърна Теламон и се отдалечи. Преглътна гнева си. Знаеше, че не е виновен, но не можеше да не се ядосва. Успокои ума си и се върна при онези, на които можеше да помогне. Съсредоточи се върху предстоящата работа, успокояваше мъжете и им обещаваеше, че скоро ще оздравеят. Но в сърцето си знаеше, че онези, чиито крака и ребра са счупени, няма да яздят месеци наред.

— Погледни го от добрата страна — усмихна се той на един конник, — ще пътуваш с каруците и ще се наслаждаваш на удоволствията в някой градски гарнизон.

Денят напредваше, сенките се удължаваха. Александър, който се беше затворил с военачалниците си, излезе и тръгна между ранените, раздавайки монети и малки подаръци. От време на време се навеждаше, за да поговори с някои от тях. Придружаваше го Птолемей, който дотогава беше охранявал вилата: той изглеждаше по-отпочинал и трезвен, отколкото през изминалата нощ. От зачервеното му лице Теламон разбра, че с Александър сигурно са спорили, вероятно за прибързания поход на царя сутринта. Теламон привършваше работата си и когато отпрати и последния ранен, се върна на проблема за смъртта на Памен, който Александър беше повдигнал.

— Ако успея да го разреша — прошепна той на Касандра, — може би ще открия нещо.

— Отидох да видя скъпоценните ни писари — отвърна тя. — Твърдят, че цял ден са работили, но някои от тях изглеждат махмурлии — тя коленичи на земята, за да навие няколко бинта и погледна Теламон изпод вежди. — Днес във вилата беше много спокойно. Радвам се, че се върнахте живи и здрави.

— Повикай Солан и останалите — нареди й Теламон. — Кажим им, че искам да ги видя зад къщата, под прозореца на Памен.

Касандра довърши работата си и бързо се отдалечи. Теламон пресече двора, извади вода от кладенеца и изми лицето и ръцете си. После влезе в кухнята. Готвачът и неговите помощници бяха заети над преносимите печки и фурни, в които бяха метнали хляб и месо и приготвяха скара, която щеше да бъде изнесена навън, за да изпекат парчетата месо, лежащи в кървав безпорядък върху кухненската маса. Теламон усети, че стомахът му се свива. Готвачът му предложи нещо за ядене, но той поклати глава и излезе.

Когато заобиколи вилата, Касандра вече беше събрала писарите. Седнаха на тревата, загледани в прозореца, сякаш със силата на мисълта си можеха да пресъздадат ужасното падане на Памен. Теламон застана на пътеката, която минаваше около къщата.

— Съжалявам, че закъснях — Сарпедон се появи забързан. Държеше винена чаша и от начина, по който вървеше, си личеше, че е пил доста. — Радвам се, че съм жив. — Той намигна на лекаря. — Молих се на боговете конят ми да не се спъне.

— Това беше глупост — обади се Солан. — Царят можеше да бъде убит.

— Да, но не беше — отвърна Теламон по-остро, отколкото беше възнамерявал. — За разлика от Памен.

Сарпедон се присъедини към групата и седна, стиснал чашата. Теламон застана пред тях като учител пред ученици.

— Ще ви кажа какво знам за Памен. Бил е персийски шпионин, вероятно маг, жрец в някой от храмовете им. Не, не — той не се остави да го прекъснат, — работел е, за да разгадае ръкописа на Питий и същевременно е наблюдавал останалите, за да се опита да научи нещо от тях, ако е възможно.

— И успял ли е? — попита Касандра.

— Какво искаш да кажеш? — ядосано попита Бес.

— Познавам писарите — заяви Теламон. — Всеки от вас иска да е този, който ще разчете тайнописа. Работите заедно, но всеки мечтае за заслугата да бъде негова. Казахте ли нещо на Памен?

— Не може да сме му казали нещо, което и самите не знаем — мрачно отвърна Солан.

— Памен със сигурност не ни е казвал нищо забележително — добави Бес.

— Много добре. Сутринта, когато е бил убит — продължи Теламон, — Памен е бил в стаята си. Ходил ли е някой при него?

Хорово отрицание посрещна думите му.

— Но, Бес, ти каза, че някой е минал по галерията покрай стаята ти. Трябва да си чул вратата на Памен да се отваря и затваря. По кое време беше това?

— Не знам — заекна младият писар. — Слънцето беше изгряло. Бях ходил до кухнята. Сарпедон вече работеше в градината, видях го през прозореца си.

— Не съм ходил там — намеси се спартанецът със завален глас и изпъна покритите си с кал ездитни ботуши. — Бях обут с тях. Щях да оставя кал по целия коридор и в стаята.

— Слезе ли Памен долу? — попита Теламон. — В кухнята за храна или напитка, или пък в градината?

— Казахме ти — отвърна Солан. — Памен беше много потаен. Щом е бил шпионин, сигурно сутрин се е молел на изгряващото слънце или на бога, който е почитал.

— Бес — обърна се Теламон към пребледнелия млад писар, небръснат и със зачервени очи, — твоят прозорец е зад подпорите. Би могъл да минеш по корнизата и да отидеш до стаята на Памен.

— Просто така? — Бес щракна с пръсти. — Без да сваля натрупаната кал? И докато Сарпедон ме гледа от градината? И, разбира се, Памен не би ми отказал да вляза през прозореца.

Теламон извинително се усмихна.

— Просто проверявах една теория.

— Важното е — заяви Сарпедон — кой е бил човекът, който е отишъл по коридора при Памен.

— Аз си бях в стаята — заяви Бес, — така че не съм аз. Сарпедон беше в градината. — И той погледна обвиняващо Херол и Солан.

— Трябва да си бил ти. — Главният писар посочи жреца. — Няма кой друг да е. Не чух никой да минава покрай стаята ми, а твоята е до тази на Бес.

Теламон скри изненадата си колко бързо работеше умът на стария писар. Погледна Херол — не се беше сетил за това.

— Щом не съм чул никого — продължи развълнувано Солан, — значи си бил ти, Херол. Нещо повече — Солан размаха ръце, — мога да докажа, че през по-голямата част от утринта се разправях с готвача

за храната и провизиите. Той непрекъснато се качваше и слизаше по стълбите, беше ужасно досаден и ми додяваше с въпросите си!

— Аз... — заекна Херол. — Аз... признавам, че отидох до стаята веднъж. Почуках на вратата, но никой не отговори. Опитах се да отворя, но беше залостено.

— Това е странно — обади се Бес. — Не съм те чул да викаш или да чукаш.

— Още по-странно е — отсече Солан, — защото Памен никога не залостваше вратата си или поне твърде рядко. Не мога да разбера защо го е направил точно сутринта на убийството си.

— Кълна се, че говоря истината. — Жълтеникавото лице на жреца беше поруменяло, бадемовидните му очи блестяха. — Отидох да видя Памен. — Той си пое дълбоко дъх. — Бях ходил при него предишната нощ. Вратата на стаята му беше отворена, затова влязох. Щях да си тръгна веднага, но видях парче пергамент на пода. Стана ми интересно и го вдигнах. — Той извади от кесията си пожълтял пергамент с окъсани ъгли и го подаде на Теламон. Ръката му трепереше.

— Трябваше да ми го кажеш по-рано. — Лекарят погледна пергамента. — Това е азбуката. — Той го подаде на Касандра. — Дай на останалите да го видят.

— Подредил е буквите от азбуката във формата на квадрат — промърмори Солан. Беше развълнуван от видяното. — Опитвал се е да открие ключа към тайнописа. Вижте! — и той го подхвърли обратно.

Теламон го огледа по-внимателно. Буквите бяха грубо изписани в квадрата.

— Ръкописът на Питий се състои от числа. — Солан беше толкова заинтригуван, че не можеше да стои на едно място. — Може би това е ключът.

Теламон сгъна пергамента и го прибра в своята кесия. После се наведе към Херол.

— Знаеше, че това е важно, нали? Жрецът кимна.

— Вчера сутринта си се върнал при Памен, за да го питаш какво означава.

Херол облиза сухите си устни.

— По-голямата част от нощта не спях, опитвайки се да приложа написаното към ръкописа на Питий — прошепна той, — но нищо не се

получи. Реших да се върна и да попитам. Бях любопитен да узная — той ядосано се огледа — защо Памен не ни е съобщил за откритието си. Не исках да вдигам шум и почуках съвсем леко на вратата му, затова никой не ме е чул. После опитах да отворя. Беше заключено, но дъските скърцаха. Памен трябва да беше там, но не искаше да отвори. Върнах се на пръсти до собствената си стая. После всички се събрахме в тъкачницата. Когато Памен беше открит мъртъв, не знаех какво да правя. Реших, че ще е най-добре да си мълча. Щях да ти кажа... — Гласът му секна.

— Сарпедоне — Теламон се обърна към спартанеца, който беше полузаспал, — докато работеше в градината онази сутрин, минавал ли си от тази страна?

— Само веднъж, преди да се одера на дивата роза. Помня, че капациите на прозореца на Памен бяха отворени, но не видях нищо необичайно, иначе щях да вдигна тревога!

— Забелязал ли е някой от вас нещо необикновено?

— Млякото — обади се Солан. — Прокисналото мляко.

— Той протегна врат, долната му устна се издаде напред.

— Когато се събудих тази сутрин, излязох в коридора. Навсякъде миришеше на мляко, което беше разлято най-горе на стълбищата. Изпратих готвача да го почисти. Той твърдеше, че никой прислужник не го е занесъл горе.

— Разбира се! — възкликна Теламон. — Котката! Памен се е грижел за нея, нали? Давал ѝ е да пие мляко.

— Много странно — заяви Солан. — Памен беше много чист и подреден. Ако той беше разлял млякото, щеше да измие пода. Козето мляко мирише ужасно, когато прокисне.

— И?

— Разпитах готвача. Той не помнеше никой от прислужниците да е носил мляко горе. Всъщност те са изрично предупредени да стоят далеч от стаите ни.

— Защо? — попита Теламон.

— Защото са любопитни като свраки и крадат всичко! Нямам им доверие.

— Някой от вас ли донесе това мляко? Всички в групата поклатиха глави.

— Трябва да е било донесено предишната вечер — заяви Солан.

Теламон си спомни купата, която беше открил в стаята на Памен.
— Нахранил е котката, но не го е донесъл сам от кухнята?

Солан поклати глава.

— „Жители на Тива, приежете моите почитания и тези на моя спътник“ — разнесе се нечий глас.

— О, не — изстена Бес.

Генций и Демерата се появиха иззад ъгъла на вилата. Високият слаб актьор беше облечен в камилската си роба и стискаше малка лозова пръчка. Очите му бяха затворени, едната ръка — протегната напред.

— Знаете ли откъде са тези редове? — Актьорът отвори очи и ги погледна гневно.

— Думите на Тирезий, слепият прорицател от Тива — отвърна Касандра.

— Изпратих да те повикат — каза Теламон. — Защо се забави толкова дълго?

— Бях в шатрата на царя — отвърна актьорът, стиснал пръчката, сякаш беше символ на висок сан. — С Демерата се подготвяме за представлението.

— Видя ли нещо необичайно сутринта, когато Памен беше убит? Актьорът поклати глава.

— Ходи ли в стаята му? — попита Теламон. Демерата стоеше зад съпруга си — очите ѝ играеха, отнесеното ѝ изражение заинтригува лекаря.

— Е, добре — каза той и се изправи. — Ако някой си спомни нещо... — Той погледна към прозореца. Зад него останалите от групата също станаха, бърбейки помежду си. Теламон погледна през рамо.

— Генций, Демерата, бихте ли останали? Той изчака останалите да се отдалечат.

— Искаш да говорим насаме, лекарю?

— Точно така. Вашите стаи са в срещната част от къщата.

— Имаме обща стая — отвърна Генций.

— Кой от вас пие козе мляко?

Актьорът примигна и се усмихна принудено.

— Аз, заради гласа си. То е мазно и...

— Занесе ли козе мляко в стаята на Памен през нощта преди убийството му? — Актьорът се раздвижи, сякаш се канеше да се обърне. — Можеш да си тръгнеш, но ще те накарам да се върнеш. Занесъл си горе козе мляко, нали?

Демерата мушна ръка под тази на съпруга си и ноктите ѝ се впиха дълбоко в плътта му.

— Готвачът в кухнята не си спомня никой от нашите писари да е слизал за мляко, нито прислужник да му е носил горе. Но може да си спомни, че ти си слязъл и си си налял една купа, без да я пиеш. Занесъл си я в стаята на Памен. Толкова си бързал, че си разлял част от нея на стълбището. Защо ти е било нужно да правиш подобно нещо за човек, когото не си харесвал? Ако слуховете са верни, Памен е бил хвърлил око на красивата ти жена.

Демерата се престори на засрамена и се приближи още поплътно до съпруга си. Генций отметна глава, сякаш се канеше да произнесе реч. После всмука бузите си.

— Не си на сцената. — Теламон погледна към Касандра, която седеше на тревата и ги наблюдаваше с любопитство. — Защо занесе мляко за котката на Памен?

— Аз съм виновна — обади се Демерата. — Съпругът ми ме търсеше.

— Разбирам, значи Генций те е търсел. Сигурно си отишла в стаята на Памен, когато е мръкнало, затова съпругът ти си е търсел повод да отиде там. И какво стана?

— Бях отишла на разходка! — разгорещено възрази Демерата.

— Ами ти, Генций?

— Аз... Аз — заекна актьорът. — Аз рядко забравям репликите си, лекарю. — Той погледна надолу, после вдигна глава. Долната му устна трепереше, в очите му имаше сълзи. — От всички роли — прошепна той — няма по-нелепа от тази на ревнивия съпруг. Не успях да открия Демерата, беше отишла на разходка. Да, аз занесох горе млякото. Бях препълнил купата. Разлях малко, но не можах да спра и да го почистя. Знаех, че останалите писари са долу, на хлад.

— А Памен?

— Беше сам в стаята си, седнал на писалището. Лампите бяха запалени.

— Забеляза ли нещо необичайно?

— Не, той просто взе купата от ръцете ми и каза, че ще запомни добрината ми. Почти не останах вътре. Чувствах се глупаво. Както обикновено, Памен беше потаен. Помня, че котката беше на леглото му. — Генций отстъпи назад. — Тръгнах си — промърмори той. — Мога ли да си вървя?

Теламон се канеше да отговори, когато чу силни възгласи откъм другата страна на вилата. Сарпедон изскочи забързан иззад ъгъла, разливайки виното в чашата си.

— Видели са ги! — извика той. — Войската пристига.

СЕДМА ГЛАВА

„Гарнизонът (на Минд) оказал решителна съпротива; пристигнало подкрепление, изпратено от Мемнон от Халикарнас и това начинание на македонците не се увенчало с успех.“

Квинт Курций Руф,
„История на Александър
Велики“, Книга 2, глава 9

Теламон и Касандра се присъединиха към останалите на пътя, който водеше към вилата. Взирайки се надолу, те съзряха големи облаци прах. Теламон не можеше да си представи какви ужаси щеше да донесе приближаващата войска в този горещ летен следобед. Погребалните клади се бяха превърнали в купчина пепел, разнасяна от вятъра, а кръстовете бяха свалени. Чу нови възгласи. Александър, в пълно въоръжение, излезе на кон от вилата, придружен от своите военачалници.

— Колко е доволен — прошепна Касандра, — че е с момчетата.

Теламон пренебрегна сарказма ѝ. Прашните облаци приближаваха. Зърна блесналите върхове на копия, дочу маршови песни и заплашителния тропот на хиляди бойни ботуши, дрънченето на каруците, тътена от конските копита. Скоро сивият облак изтъня и изчезна. Леката тесалийска конница се приближи в галоп с развети бели наметки и блестящи на слънцето ризници. Повечето ездаци носеха копия, а останалите бяха извадили мечовете си. Те язدهа като на парад и вдигаха мечове, за да поздравят царя, който се беше разположил удобно и отвърщаше на поздрава им с вдигната ръка. От двете страни на пътя церемониалмайстори насочваха конниците напред. Тесалийците отминаха — някои от тях носеха завързани за седлата си главите на убитите си врагове.

Касандра се скри зад Теламон, уплашена от тези сурови конници, които бяха причинили толкова унищожения в нейната родна Тива. Тишината на провинцията беше нарушена, сякаш тази огромна войска беше изникнала от самата пръст — лъскави брони, блестящи орди от мъже, които се носеха по пътя и през полята. Сред тесалийците се появи редовната конница с металните си шлемове и брони, тежки и украсени нараменници и развени наметки. Носеха дрянови копия с балансиращи тежести и метални върхове, извити мечове, препасани на кръста. Конете им бяха скопени и се управляваха лесно с помощта на мундщук и шпори. Това бяха хората, които щяха да смажат вражеския фланг и те язدهа гордо и самоуверено. Сред тях имаше и тракийски конници, които изпълняваха ролята на разузнавачи или копиеносци. Свирепи воители, те не носеха шлемове, а косите им падаха чак до раменете. Гордееха се с дългите си бради и мустаци. Следваха фалангистите от пехотата. Това бяха елитните части на Александър, с шлемове, ръкавици, малки кръгли щитове в лявата ръка и дългите шестметрови сариси, подпрени на раменете им. Теламон беше виждал много пъти тази гледка, но маршируващите мъже, цветовете на техните знамена, разноцветните пояси, които показваха от коя част са, винаги го привличаха, както и ритмичният им ход, и възторжените бойни химни. Лекарят се засрами, защото се почувства по-спокоен, откакто войската беше пристигнала. Не можеше да забрави яростната атака сутринта; огъня, падащ от небето; трясъка на оръжията; сеченето и мушкането; бликащата от раните кръв. Сигурно беше стоял поне час, докато полк след полк, ескадрон след ескадрон минаваха с десния си фланг край вилата и се насочваха към равнините, където щяха да разположат лагера си и да обсадят Халикарнас.

Настъпи пауза. Парменион и другите командири, които дойдоха последни, наобиколиха Александър, за да му докладват. Бяха свършили, когато полковете на щитоносците се появиха в пълно въоръжение. Ярките пера на шлемовете им танцуваха на вятъра. Следваха критските стрелци с дългите си подсилени лъкове и колчани, пълни с остри назъбени стрели; пехотинците, агрианските пехотинци и родоските наемници. Обозът идваше най-накрая — стотици каруци, натоварени с палатки, провизии и оборудване.

— Може ли да се връщаме? — прошепна Касандра. — Вече видяхме пристигането на смелите момчета.

Теламон стисна ръката ѝ. Въпреки че не ѝ липсваше смелост, в подобни случаи Касандра винаги ставаше неспокойна. Когато ги лекуваше след сражение, войниците бяха само пациенти, жертви на войната, но въоръжената мощ на македонците и бойните им викове пробуждаха кошмара за същите тези войски, които бяха унищожили свещената Тива. Те бяха нахлули през Портата на Електра и превърнали града в опожарени руини, където кръвта стигаше до глезените и не беше останал камък върху камък.

— Къде ще отидат? — попита тиванката, когато тръгнаха по пътя.

— Равнините се простират във формата на подкова — обясни Теламон — около град Халикарнас. Ще направят там главния си лагер, като се разделят на две групи. Двата лагера ще бъдат свързани с редици от въоръжени войници. После ще настъпят и ще изберат коя част от града да атакуват.

— Не видях обсадни машини. Теламон пусна ръката ѝ.

— Имаш остро око, Касандра. Права си, и аз не видях.

— Да не би великият Александър да се надява да прескочи стените?

Теламон се засмя и я въведе обратно във вилата. Върнаха се в стаята от източната страна на сградата. Тя беше голяма и правоъгълна, с голи белосани стени и лъснат дъсчен под.

— Дали това е било просто вила? — попита Касандра, сядайки на леглото си.

— Има твърде много стаи — отвърна Теламон. — Предполагам, че е служила и като крайпътно заведение, и като място за пренощуване. Сигурно собственикът ѝ е бил богат земеделец.

— Докато дойде Александър — остро отвърна Касандра. — Сега вече не е богат.

Теламон седна на стола и извади парчето пергамент, което беше взел от Херол.

— Касандра — прошепна той. — Донеси ми нашия екземпляр от ръкописа на Питий.

Тя се приближи до една от торбите и я развърза.

— Чакай! — вдигна ръка Теламон. — Спомняш ли си, когато събирахме вещите на Памен? Решихме, че не са много, нали?

— Точно така.

— Забеляза ли някакви дисаги? Касандра поклати глава отрицателно.

— И защо нямаше? Знаех си, че нещо липсва. Тиванката се приближи към него и Теламон разсеяно взе свитъка от ръката ѝ.

— Бил е персийски шпионин — продължи той, — който се е присъединил към двора на царица Ада. Една сутрин се събужда и се връща към проучването си. Малко по-късно е намерен мъртъв, очевидно паднал от прозореца, при което е счупил черепа си. В ръката му има храна за птички, семена са разпилени и близо до прозореца. Изглежда като злополука — той просто се е навел твърде много и е паднал, но всъщност изглежда е бил блъснат. Знаем, че от стаята му са били взети документи, със сигурност и стилус. Не сме сигурни как е паднал, а сега откриваме, че дисагите му са изчезнали.

— Защо непрекъснато се връщаш към Памен? — попита Касандра.

— Ако разреши убийството му, ще разреши цялата загадка — отвърна Теламон. — Някой е убил Памен. Взел е дисагите му, набързо е събрал от стаята му каквото е искал и е излязъл. Знаем само, че не е излязъл през прозореца. Не е имало стълби, нито въже. Когато изпратихме да го повикат, вратата му е била залостена и нямаше следи от разбиване или борба в стаята. — Теламон поклати глава и приглади ръкописа на Питийв скута си. — Херол го посетил предишната вечер и открил само едно парченце пергамент. И Генций го посетил по същото време, но твърди, че Памен бил сам в стаята си. — Теламон намигна на Касандра. — Един от тях лъже.

— Херол е посетил Памен и сутринта, когато беше убит — добави тя. — Бес е чул нещо. Херол твърди, че стаята на Памен била заключена, но че писарят може да е бил вътре по същото време.

— Да вземем първите числа от ръкописа на Питий: 45; 64 : 54 : 33 : 34 : 11 : 53. Да приемем, че ключът е съвсем прост и че 15 е буквата Е, а 24 — И.

Теламон стана и отиде до малкото писалище. Взе стилуса, отвори мастилницата и се опита да преведе ръкописа: думите, които се оформиха, бяха безсмислени. Той остави стилуса.

— Нищо не се получава. Не мога да разбера какво означава числото 64. Слушай, Касандра, царят и приятелите му ще се върнат и ще плякосат кухнята. Слез и се опитай да намериш някаква храна.

— Няма ли да отидеш на царското пиршество довечера?

— Това няма да бъде пиршество — отвърна Теламон, — а състезание по надпиване.

— Великите мъже ще се перчат един пред друг и ще танцуват бойния си танц?

— Не им се изпречвай на пътя — предупреди Теламон.

Мърморейки какви развратни убийци са македонците, Касандра излезе от стаята и затвори вратата след себе си. Теламон се изправи и се протегна. Отиде до леглото, вдигна ленената завеса, прикрепена с куки за тавана и се канеше да легне, когато замръзна. Възглавницата беше местена.

Теламон беше работил в много войнишки лагери и спазваше строг ред. Сам оправяше леглото си, сам си носеше вода, сам си намираще храна или се доверяваше на Касандра. Не беше оставил леглото си така. Канеше се да отстъпи назад, когато нещо студено и хлъзгаво се уви около голия му глезен. Без да смее да диша, Теламон погледна надолу. Светлината беше слаба, но той зърна блестящия люспест гръб, оцветен в зелено и черно, характерен за пепелянките. Змията се беше навила около обувия му в сандал крак и допираше голия му глезен. Теламон изтръпна. Беше пътувал достатъчно, за да разпознае истинската опасност. Това не беше случайност. Наблюдаваше възглавницата. Нещо помръдна и друга змия, разтревожена от шума, излезе изпод нея. Приличаше на парче твърдо въже, само че имаше плоска глава, стъклени очи и езикът ѝ непрекъснато се стрелкаше. Теламон не смееше да помръдне. Змията на леглото не представляваше опасност, но колко ли още лежах там навити и готови да нападнат? Затвори очи и се помоли наум Касандра да не се бави много.

Спомни си култа към змиите в малкия храм в Карнак. Анула го беше завела там, за да ги види. Жрецът беше много словоохотлив и му показва как да ги хваща правилно и без да ги дразни. Внезапното движение, храната, топлината или заплахата от нападение ги правеха опасни. Теламон чуваше собственото си дишане. Отново усети студенина по глезена си. Отвори очи и с мъка се въздържа да не изкрещи и да не отстъпи. И без това му беше провървяло. Тези змии бяха донесени тук в кошница, сложени под възглавницата, под леглото и из цялата стая. Но кой го беше направил? Спомни си за жреца Херол.

Нали носеше около врата си медальон със змия? Същата имаше и на пръстена. Не обожаваше ли той някаква змийска богиня? Теламон успя да се овладее.

Не бива да мърдам, помисли си той, змиите не бива да се дразнят. При други обстоятелства би се присмял на себе си и би анализирал проблема като някаква академична задача. Змиите бяха толкова лесни за хващане. Цели кошници се продаваха по пазарите заради месото и кожата. Всеки можеше да го е направил. Чу шум в коридора. Вратата се отвори и Касандра влезе с две купи.

— Само това можах да намеря! Мирише много вкусно. Готвачът каза... — Касандра замълча. — Теламон, какво има?

— Змии — отвърна той.

— Знам. Цялата градина гъмжи от тях — дошли са да се скрият от жегата.

— Те са тук! — изръмжа Теламон. Касандра изпищя.

— Има една на леглото — продължи той и бавно посочи с ръка. — В името на Аполон, Касандра, запази спокойствие. Не, не, не идвай насам. Искам да оставиш храната на пода. Мирише, нали?

— Какво друго? — Лицето на Касандра беше уплашено.

— Изтичай долу в кухнята. Не казвай на никого. Сложи горещи въглени в бронзова купа. Трябва да я хванеш с кърпа, за да я донесеш. Бързай и не казвай на никого!

Касандра хукна. Теламон се обърна. Тъмна ивица се измъкна с гърчене изпод леглото и се плъзна настрани към купите. Втора я последва, мърдайки опашка, с леко повдигната глава. Змиите бяха надушили храната — същата причина често ги примамваше край лагерните огънове. Появи се още една.

— Колко ли са? — прошепна Теламон.

Стори му се, че мина цял век, преди да чуе стъпки по стълбите. Касандра се появи, носейки купата, увита в кърпа. Облегна се на затворената врата и със страх загледа тесните, плъзгаци се сенки, които носеха смърт.

— Остави въглените долу! — нареди Теламон. — Бутни ги към купите и ги остави там! — Касандра се подчини. — Сега не мърдай.

Лекарят се опита да овладее дишането си. Тресеше го. Нещо докосна крака му. Още змии излизаха изпод леглото.

— Касандра — каза той, — ела насам. Виждаш ли копието, което лежи в ъгъла?

Тя кимна.

— Стой далеч от купите и върви бавно.

Касандра го послуша.

— Сега погледни зад мен.

— Виждам зад краката ти — прошепна тя. — Светлината е слаба, но съм сигурна, че там няма нищо.

Теламон бързо отстъпи назад и едва не се сблъска с тиванката. Почувства как краката му се подкосяват, остра болка от схващане го накара да се хване за бедрото. Погледна към вратата. Поне осем змии се бяха скупчили около купите.

— Добре — той побутна Касандра назад. — Змиите бяха сложени на леглото ми, оттам идват.

— И как ще се отървем от тях? — попита тя.

— Слез долу. Пътят до вратата е безопасен. Интересува ги само храната и топлината. Иди в склада, намери кошница, кирка, лопата — каквото успееш.

Касандра се промъкна през стаята и излезе. Малко по-късно се завърна с дрънчене. Теламон се надяваше, че шумът няма да разтревожи зимите, но те се бяха струпали около купите с храна и се навиваха около бронзовия съд с жаравата. Касандра беше взела от кошниците за семена. По негови указания тя обу бойните си ботуши, същото направи и лекарят. Увиха ръцете си с ленени парцали и с помощта на кирката, мотиката и лопатата започнаха да повдигат змиите и да ги прибират в кошницата.

— Затоплиха се и се нахраниха — промърмори Теламон, — затова са лениви.

Най-накрая подът беше почистен. Теламон и Касандра претърсиха внимателно стаята, но не откриха нищо друго. Изтърсиха възглавниците и одеялата, преместиха леглата и сандъците. Най-накрая Теламон обяви, че е удовлетворен от резултата. Жаравата се беше превърнала в сива пепел. Една от купите беше обърната и храната се беше изсипала на пода.

— Слава на боговете за храната и топлината. — Теламон изтри потта от челото си.

Прекараха още един час, за да оправят бъркотията. Теламон лично изнесе кошницата от вилата и с всичка сила я запрати в тъмнината между дърветата. По обратния път към стаята си се сблъска с Генций, който го попита дали нещо се е случило. Лекарят само го изгледа гневно. Върна се, помогна на Касандра да разтреби стаята и наля две големи чаши вино.

— Опитват се да те убият, нали? — попита Касандра.

— Разбира се! — отсече Теламон. — Нашият убиец е взел кошница отишъл е в градината, напълнил я е със змии и я е донесъл тук.

— Може някой да го е видял.

— Или да я е видял — добави Теламон. — Не ми хареса начинът, по който Демерата ме гледаше — очите на мургавото ѝ лице бяха изпълнени с омраза. Тя е развратна като разгонена кучка и съпругът ѝ го знае! Стайте ни не се заключват. — Той въздъхна. — Ако бяхме останали с царя и се бяхме прибрали нощес, змиите можеха да ни умъртвят.

— Значи някой иска да те убие! — повтори Касандра. Тя седна срещу Теламон и леко се приведе напред. Лекарят я потупа по носа.

— Но нямаше късмет, нали? Който и да е убиецът, той знае, че според мен Памен е убит. Разбрахме много неща, но това не ни доведе доникъде.

Теламон се загледа в леглото.

— Един египетски жрец веднъж ми каза, че ако три пъти се сблъскаш със змия и оцелееш, няма да умреш от ухапване на змия.

— И това ти е първият път?

— Не. — Теламон се засмя и се изправи. — Вторият. За първи смятам срещата си с Олимпиада, майката на Александър.

Той отиде до леглото си и внимателно претърси възглавницата, дебелото одеяло и ленените завивки. Отдолу се носеха звуци — викове и крясъци, дрънчене на съдове, цвилене на коне от двора.

— Царят се е върнал! — възкликна Касандра. — И пиршеството започва.

— Не ме интересува. — Теламон се излегна. — Смятам да се наспя.

Той лежа известно време напрегнат, но със затворени очи. Чу как Касандра обикаля из стаята и проверява дали всичко е наред, после

тялото му се отпусна и лекарят потъна в сън. Изведнъж някой го разтърси грубо и той с изненада видя Касандра, надвесена над себе си.

— Късно е. — Лицето ѝ изглеждаше призрачно в светлината на лампата, която държеше. Вилата беше странно тиха. — Спа часове наред — обясни тя. — Аз те пазих. Не се тревожи, няма повече змии.

— Някой идвал ли е? — Теламон отвори очи и седна. — Защо е толкова тихо? Мислех, че ще се събудя от удари на мечове по щитовете — македонския боен химн.

— Пропусна го — усмихна се Касандра. — Царят те вика. Писарите също. Нещо не е наред.

Теламон изстена и стана. Още беше с бойните ботуши. Смени ги със сандали, наплиска лицето си с вода и припомняйки си змиите, предпазливо излезе от стаята. Коридорите към залата за пиршества бяха охранявани от щитоносците. Когато влезе, Теламон прецени колко буйно е било празненството — чаши и подноси лежаха на пода, парчета месо плуваха в локви от вино. Стаята беше осветена от факли и маслени лампи. Военачалниците на Александър, изтегнати на лежанките, бяха странно мълчаливи и не пиеха. Музикантите и танцьорките седяха скупчени и уплашени в един ъгъл. Малката масичка пред царя беше изблъскана встрани. Александър, с венец от мирта на главата и изцапана с вино златиста туника, внимателно слушаше думите на коленичилиия пред него войник.

Теламон чу някакъв звук и се обърна. Солан, Бес, Херол, Генций и Демерата се бяха събрали зад него. Ядосан, царят повдигна глава. Изглежда гневно новодошлите, преди да потупа мъжа по рамото и да му нареди да продължи. Изтощеният войник от леката тракийска конница беше облечен в кожена ризница, а задната част на фустанелата му и краката му бяха покрити с кал. Той говореше тихо и в един момент Александър му даде да пие от собствената си чаша. Когато разказът свърши, Александър сложи чашата си в ръката му и го освободи.

Разузнавачът мина покрай Теламон и със залитане се отправи към вратата, която се затвори зад него. Пред нея веднага застана страж с изваден меч и щит в другата ръка. В помещението настъпи мъртва тишина. Александър сякаш беше потънал в унес и загледан в пода, мърдаше беззвучно устни. Ръката му бръкна под възглавниците, извади кама и няколко пъти я заби в лежанката, пълна с конски косми. Очевидно все повече се поддаваше на гнева.

— Минд! — изрева той. — Минд е затворил вратите си! Думите му предизвикаха ужасени възгласи сред военачалниците.

— Знаеш ли какво означава това, Птолемей?

— Че ще трябва да ни пораснат криле и да прелетим над стените на Халикарнас! Ако нямаме пристанище, корабите ни няма къде да акостират. А ако това не стане, ще бъдем без обсадни машини. Остава ни само да си сложим криле!

Птолемей бързо се наведе, когато Александър хвърли ножа по него, но той се удари в стената високо над главата му. Царят огледа военачалниците си, а после групата, скупчена до вратата.

— Никанор е начело на корабите ми! — изрева той. — Задачата му беше да ги докара в Минд. Персийски триреми ги очаквали там! Сократ трябваше да удари на югоизток. Нашите хора в Минд трябваше да му отворят портите.

— Вместо това — весело се намеси Птолемей, без да се стряска от състоянието на Александър, — вратите били затворени, а катапулти замеряли бедния Сократ с главите на приятелите ни.

— Накратко казано, това е. — Александър замълча и отново се взря в пода.

Теламон долови някаква неискреност в очите му, сякаш двамата с Птолемей се наслаждаваха на шега, известна само на тях.

— Какво ще заповядаш тогава? — попита опитният ветеран Парменион. — Все пак имаме по-леки обсадни машини.

— Ще обкръжим Халикарнас — съгласи се Александър. — Ще запечатаме портите му и ще видим какво можем да направим с проклетия ров. Как ли ни се смеят Мемнон и Ефиалт! Парменион, Хефестион, Аминт, Селевк — обърна се царят към военачалниците си, — разделете войската на четири части и се разположете на лагер, без да губите връзка помежду си. Направете лагера в равнината, но извън обхвата на катапултите им.

— Ами аз, господарю? — обади се Птолемей.

— Ти ще вземеш старата гвардия. — Александър имаше предвид ветераните, участвали в походи още с баща му. — Вземи още критски стрелци и родосци с прашки. — Царят посочи картите, струпани на стола до него. — На полуостров Халикарнас се намира местността Ниса, камениста и оголена. Искам да я охранявате. От този наблюдателен пост ще виждате и на изток, и на запад.

— Ами обсадните машини? — попита Хефестион.

— Затова ми трябва вие — Александър посочи групичката при вратата. — Солан, Бес, Херол и Сарпедон.

Спартанецът беше влязъл последен, облечен само в туника. Едната му ръка беше с ръкавица, натежалите му от сън очи се отправиха към Теламон.

— Тъкмо си сменях превръзките — обясни той.

— Не искам никакво шушукане! — изрева царят. — Всички от двора на царица Ада да дойдат насам!

Солан заведе хората си в пространството между масите. За малко не се подхлъзна на парче печено месо, предизвиквайки кикот у Птолемей и Селевк. Теламон гледаше царя. Останалите военачалници бяха пияни — лицата им бяха зачервени, очите блестяха под миртовите венци, небрежно поставени на главите им — но Александър се преструваше. Лекарят се зачуди защо.

— Така! — Александър седна на ръба на лежанката и вдигна ръце. — Пристанищата на Халикарнас и Минд са завардени от персите. Къде тогава мога да насоча корабите си и да разтоваря обсадните машини?

— Няма друго пристанище — бързо се обади Бес. — Никъде водата не е достатъчно дълбока, за да могат да се разтоварят корабите.

— „Няма друго пристанище“ — имитира го царят.

— Има едно място — обади се Сарпедон. — Заливчето на Хера, само на няколко мили по на юг. Ако се запалят насочващи светлини, командирът на флотата може да акостира там.

— Но водите са коварни — изтъкна Солан. — Заливчето е доста тясно и триремите ще трябва да разтоварват една по една. Ще отнеме много дни, дори седмици.

— Не, не — поклати глава Сарпедон. — Господарю, когато слезе в Троя...

— Корабите ми акостираха на пясъчната ивица — довърши Александър вместо него. — Какво искаш да кажеш, Сарпедон?

— Ако флотът влезе в заливчето на Хера, корабите могат да бъдат изтеглени на брега и така ще има място за всички. Обсадните машини ще бъдат разтоварени и на каруци ще пристигнат тук — той вдигна рамене — за един ден или една нощ.

Царят кимаше одобрително.

— Но как ще изпратим съобщение на Никанор? — попита Парменион. — Той се върти край брега като патица.

— Не, не, дал съм му допълнителни заповеди — отвърна Александър. — Ако не може да акостира в Минд, трябва да се върне в открито море, да избегне персийските кораби, които блокират пристанището на Халикарнас и да плава на изток. После да се отправи към брега и да чака сигнал къде го очаквам: силен огън през нощта или стълбове дим през деня. Призори вече ще е отминал Халикарнас. Сега знаете какво ще направи. Ще доближи крайбрежието и ще чака сигнала. — Царят потри ръце. — Аминт, изпрати разузнавачи! Не, по-добре и ти иди с тях. Препускайте с пълни сили към брега. Ще бъдете в безопасност, персите са се залостили в Халикарнас. — Той се почеса по главата. — Запалете сигнални огньовете. Никанор ще изпрати лодка. Проучи картите, вземи една със себе си. Трябва да намери заличето на Хера — Царят погледна към Сарпедон. — Защо го наричат така?

— На носа има изоставен храм на Хера — отвърна спартанецът. — Някога се е намирал навътре в сушата, но морето изяжда брега, затова е бил изоставен.

— Ще запалим огъня там — каза Александър. — Късно този следобед. Селевк, вземи два отряда щитоносци. Сарпедон ще дойде с теб. Никанор ще докара корабите. Пригответе каруците и ако съдбата е с нас — Александър огледа стаята — след два дни ще бъдем готови да подплашим Мемнон и Ефиалт, както никога през живота им.

Теламон улови погледа му и зърна палави искрици в очите му.

— Е, дадох достатъчно заповеди. — Александър се изправи и приглади туниката си. — Останалите могат да се натъпчат и напият като прасета, после да си легнат. А аз ще се поразходя с личния си лекар.

Царят тръгна към вратата. Постът се отдръпна, отвори я и пропусна Александър и Теламон. По коридора царят пляскаше с ръце и кимаше на дежурните войници. От време на време се спираше да огледа нечия броня, изображението на минойски бик върху нечий щит или да провери остротата на мечовете им. Излязоха на големия калдъръмен двор. Царят седна на ръба на кладенеца и вдигна поглед към звездите.

— Добре ли се чувстваш, господарю? — попита Теламон, приближавайки предпазливо. — За кого изигра това представление?

— За всички, Теламоне — усмихна се Александър в мрака. — Ако не можем да завземем Халикарнас, какво да направим? Искам да пипна Мемнон и Ефиалт и да им дам незабравим урок. Искам това пристанище. Искам да покажа на цяла Персия и Гърция, че никой град не може да ми устои. Затова имам нужда ръкописът на Питий да бъде преведен — за да разбере къде е слабостта на крепостните стени.

— Наистина ли? — Теламон седна до него. — Закълни ми се, Александре, че не знаеш какво пише в ръкописа на Питий.

— Ако знаех съдържанието му, щях да бъда най-щастливият човек на света.

Леката отсянка на тъга в гласа на царя разтревожи лекаря.

— В него има и нещо друго освен тайната на стените, нали?

— Да, така мисля, но ще трябва да почакаме, докато го разберем, нали? — подразни го Александър. — Напредвате ли?

— Донякъде — отвърна Теламон. — Но и преди сме минавали по този път, нали, Александре? Да не искаш да ми кажеш, че не си знаел за Заливчето на Хера? Видях те с часове да разглеждаш картите. Трябва да си подозирал, че Ефиалт и Мемнон ще те чакат в Минд. И най-неопитният войник би се сетил, че търсиш пристанище за корабите си. Ти имаш карти, имаш и шпиони. Познаваш крайбрежието като дланта си. Отново играеш театър. Защо извика всички в залата за пиршества? Защото знаеш, че между нас има шпионин и искаш да заблудиш Мемнон и Ефиалт.

Александър отново отправи поглед към обсипаното със звезди небе, сякаш внимателно се вслушваше в шумовете на нощта: виковете на командирите, които организираха нощната стража, подрънкването на звънчето, което постовеите си предаваха, за да покажат, че всички са нащрек и линията им не е прекъсната.

— Когато баща ми ме учеше как да се бия — бавно започна царят, — ми каза, че първата ми задача е да заблудя противника. Направих го при Граник. Персите очакваха да тръгна по суша, да се опитвам да завладя този или онзи град, да завзема пристанище и да повикам бойните си кораби. Аз направих обратното. След като превзех Ефес, те смятаха, че ще остана там, за да се наслаждавам на богатствата му.

— А вместо това ти бързо удари Милет. И сега е ред на Халикарнас?

— Не мога да ти кажа всичко, Теламоне, но си схванал идеята. Както и да е, не те повиках навън в тази звездна нощ, за да обсъждаме стратегията, а за да поговорим за болестите на ума. Разговарях с Хефестион и Черния Клит. През някой от тези дни, когато има затишие в битката, искам да възстановим обстоятелствата около смъртта на баща ми. Искам да разиграем онова, което видях, начина, по който се чувствах, това, което се случи в действителност. Възможно ли е, Теламоне? Ще ми помогне ли?

— Може да помогне, а може и да те съсипе.

Александър стана и се отправи към входа на вилата.

— Не, няма да ме съсипе, Теламоне. Нищо не може да ме съсипе повече от тези проклети кошмари.

Александър влезе вътре. Лекарят го чу да се смее и шегува с един от постовите и бавно го последва. Когато се върна в стаята, Касандра беше готова да си легне.

— Какво искаше? — гласът ѝ беше нисък, сънен. — Знаеш ли, Теламоне, наблюдавах лицето ти. Ако Александър не беше военачалник, би трябвало да стане актьор като Генций.

— Съгласен съм. — Теламон събу сандалите си и легна. — Но при Генций е ясно коя пиеса играе, а с Александър никога не се знае какъв ще бъде завършекът. А сега съм уморен и искам да спя.

Лекарят възнамеряваше да спи до късно. Изстена, когато почувства, че го бутат и разтърсват. Отвори очи и видя над себе си студеното, слабо лице на Аристандър, пазителя на царските тайни.

— Какво правиш в спалнята ми? — Теламон погледна към прозорците — светлината още сивееше. Чу звук и погледна към вратата. — Виждам, че си довел и Хора си.

— Моите хубавци — престорено се усмихна Аристандър. — Виж колко се радват да те видят, Теламоне.

Лекарят погледна към високите набити келти, пременени с различни части от брони; те се бяха струпали на вратата и одобрително му се усмихваха.

— Смятат, че щом си мой приятел — прошепна Аристандър, наведен над леглото, — значи си техен приятел. Наричат те Лечителя. — Гласът му се снижи до шепот. — Даже мислят, че притежаваш магически способности.

Теламон бързо погледна към леглото на Касандра.

— Срегнахме я на стълбите — обясни Аристандър, който беше проследил погледа му. — Зарадва се да ни види, както обикновено.

— Сигурен съм. — Теламон отново се зави. — Искам да отида да се облекча, да ям и да пия. И определено не те очаквах.

Аристандър се изправи и отстъпи. Усмивката не беше слязла от лицето му, но лекарят забеляза, че опипва лявото си ухо.

— Още ли те боли?

— Да!

Теламон проклинаше умората си. В слабата светлина той се взря в изпитото лице на своя потаен посетител — огледа хлътналите му очи, рядката коса, тънките устни и клонестия нос. Дори от това разстояние виждаше засъхналия секрет около ноздрите му. Аристандър тихичко подсмъркна.

— Боли — изстена той.

— Сигурно си изстинал много — предположи Теламон. — И секрецията е била гъста и обилна.

Аристандър мрачно кимна.

— Мога да те излекувам, но не сега. — Лекарят отново се отпусна назад.

— Затова дойдох последен — изхленчи Аристандър. — Друсането на каруцата само влошаваше нещата. — Лицето му просветна, когато пристъпи напред. — Разбрах, че великият Генций е тук. Ще играе пиесите на Софокъл. — Той погледна през рамо. — Софокъл — прошепна той на яките главорези на вратата. — Как ви се струва, момчета? Хорът на таванските старци.

— „Зевсови сладки слова — започна водачът им, произнасяйки гръцките думи гърлено и завалено, — в многозлатния Делфи родени, какво вестите в нашта славна Тива?“

— Разпознавам цитата от „Едип“ — бързо го прекъсна Теламон. — И ние изучаваме ръкописа на Питий, загадъчен като думите на делфийската пророчица Пития, но в името на Аполон, Аристандре, остави ме да поспя.

— Знам всичко за ръкописа на Питий — отвърна Пазителят на царските тайни. — Ще ми се да не бях наплашил онзи шарлатанин Евнуха, но от друга страна...

Теламон притвори очи. Аристандър тръгна към вратата, мърморейки.

— Дори великите философи не са успели да го разгадаят. — После прошепна театрално на телохранителите си: — Оставете великия лекар да поспи малко, сигурно е уморен след подвизите си...

— Върви в Хадес! — прошепна Теламон. — И остани там, докато те призова!

Очите му отново натежаха. Известно време спа дълбоко, само от време на време дочуваше как Касандра влиза и излиза. Аристандър се върна, но Теламон се обърна на другата страна, преструвайки се на заспал.

— Отиде си! — извика Касандра.

Теламон се огледа — светлината, която проникваше иззад капациите, беше по-силна.

— Да ги отворя ли? — предложи тя.

Той се канеше да отговори, когато чу тропот по стълбите. Бес нахлу в стаята.

— Трябва да дойдеш веднага, лекарю!

— Какво е станало? Аз ли съм единственият лекар тук?

— Пердикъл и останалите са с войската. — Бес примигна. — Така каза царят. Най-добре ела. Една от кухненските прислужници, дъщерята на готвача, е била отровена.

Теламон бързо обу сандалите си и слезе долу. Сега разбра колко до късно е спал — слънцето на двора го заслепи и той вдигна ръка, за да предпази очите си. Зад стената дочу сърцераздирателни вопли. Последва Бес през тревата до същата беседка, която с Касандра бяха използвали, за да превържат ръцете на Сарпедон.

Сгърченото тяло на момичето лежеше на тревата. Александър и Хефестион стояха наблизо. Изглеждаха доста нелепо. Хефестион държеше египетски слънчобран над главата на царя. Готвачът беше коленичил до дъщеря си. От време на време сваляше ръце от лицето си, отмяташе глава назад и виеше към небето. Теламон бързо се огледа. На пейката стоеше поднос с хляб, сирене, грозде и глинена чаша с разредено вино. Забеляза, че сиренето беше натрошено.

— Никой да не пипа там! — предупреди той.

После внимателно побутна готвача встрани и обърна тялото на момичето по гръб. Дългата мазна коса обграждаше лицето ѝ, разкривено от смъртта. Очите ѝ бяха изскочили, мускулите на лицето

леко втвърдени, под дясната скула се виждаше бледомораво петно, около устата имаше пяна. Касандра му подаде кърпа.

— Взех я от нашата стая — обясни тя.

Теламон взе кърпата и разтвори устата на момичето: мускулите на челюстта бяха сковани. Бръкна вътре и обърна главата встрани, за да освети устата. Венците и небцето бяха придобили странен морав оттенък, езикът беше леко подут и покрит с мръснобяла пяна. Подуши я и усети лек дъх на козе сирене и сладникав мирис на бадеми. Опипа останалата част от тялото — мускулите бяха твърди и сковани, шията — още топла.

— Кой я откри?

— Аз — изхленчи готвачът. — Донесе обяда на Сарпедон. — Той посочи към наемника, който беше коленичил на тревата на известно разстояние и гледаше невярващо трупа. — Дойдох, защото тя не се върна. Обичаше сирене. Помислих, че е останала да хапне с него.

— Замълчи! — Теламон направи знак на спартанеца да се приближи. — Какво се случи?

— Видях се с момичето — промърмори Сарпедон. — Казах ѝ, че тръгвам за брега. Помолих я да ми донесе храна в беседката. Дадох ѝ пари. Трябваше да хапна, преди да тръгна. Тогава я видях за последно. Тя отиде в кухнята...

— Очакваше ли да я намериш тук, когато се върна?

— Не — поклати глава спартанецът. — Обикновено покриваше храната с ленена кърпа и я оставяше в беседката. Не я видях, нито съм ходил в кухнята, нали?

Готвачът, чиито очи плуваха в сълзи, завъртя отрицателно глава.

— Тя приготви храната — обясни бащата, — сложи я на поднос, покри я с ленена кърпа и я изнесе. Обичаше козе сирене, но...

Теламон погледна към царя и Хефестион, които ги наблюдаваха като зрители пиеса — хладни и безучастни.

— Значи момичето се е отровило само? — извика Хефестион.

Сарпедон се обърна към него с разкривено от гняв лице.

— Не, господарю, не се е отровила. Била е убита. Тази храна не беше за нея. Някой е искал да убие мен.

ОСМА ГЛАВА

„Персийските военачалници Оронтобат и Мемнон се срещнали, за да обсъдят положението.“

Ариан, „Походите на Александър“, Книга 1, глава 23

Звън на мечове кънтеше из двора. Оронтобат и командирите му наблюдаваха двамата гърци в бойни доспехи, които се въртяха в кръг, нападаха и парираха. Носеха пълно бойно въоръжение на хоплити: големи шлемове скриваха главите и лицата им, само за очите и устата бяха оставени цепки. Шлемът на Мемнон беше украсен с черни пера, а на Ефиалт — с червени. И двамата носеха бронзови ризници и кожени фустанели, подсилени с бронзови пулове, краката им бяха защитени от наколенници. Биеха се боси, за да са по-устойчиви върху песъчливата земя. Всеки държеше голям овален щит. Върху този на Мемнон беше изобразен скачащ лъв, а върху онзи на Ефиалт — червеният грифон, символът на Тива. И двамата бойци бяха потънали в пот. Те се дебнеха: Ефиалт беше малко по-бърз и ловък, Мемнон — по-лукав, по-спокоен и овладян. Ефиалт пристъпи, скрит зад щита и нападна с леко закривения си меч. Мемнон контраатакува, изнесе щита си вдясно и замахна надолу с по-късия си и остър меч. Остриетата се сблъскаха. С ловко движение на щита Ефиалт се опита да наруши равновесието на противника си, но Мемнон беше по-бърз. Той се отдръпна, отскочи бързо вдясно и удари с тъпата страна на меча си откритата част от врата на Ефиалт между шлема и ризницата.

— Смъртоносна рана! — извика Мемнон.

Ефиалт отстъпи и пусна меча и щита на земята. Свали шлема си. Мемнон го последва. Двамата си стиснаха ръце и се обърнаха да

приемат овациите на зрителите. Прислужници им поднесоха красиви чаши с изстуден шербет.

— Пий бавно — предупреди Мемнон. — Последния път се схванахме. Ефиалт, много си припрян.

— Представях си, че ти си Александър! — отвърна Ефиалт.

Отидоха в сянката на портика, където прислужници им помогнаха да се съблекат, после поеха надолу по мраморните стълби към малкия басейн. Известно време и двамата плуваха бавно, обръщаха се, за да позволят на водата да охлади, почисти и успокои телата им. Появи се Оронтобат и седна на близката мраморна пейка. Наблюдаваше двамата гърци, загорелите им тела, осеяни със стари белези, които се носеха във водата. Той не се доверяваше на гърците и не ги харесваше, но тези двама бяха изключение — почтени мъже, смели воители, умели военачалници. Беше наблюдавал от укреплението над Тройната порта как Ефиалт се бие с македонската конница, но Александър се измъкна от капана, който му бяха подготвили с Мемнон.

— За какво мислиш, че бяхме много близо до успеха ли? — подвижна му Ефиалт, докато се качваше по стълбите, за да вземе кърпата от прислужника. Той бързо се подсуши, сложи си чиста набедрена превръзка и облече ленена туника, а после сложи гривните и пръстените си, които личният му прислужник донесе на поднос.

— Така е — съгласи се Оронтобат. — Почти го бяхме приклезили.

Мемнон се присъедини към тях и отръска водата от себе си като куче, после бързо облече раирана роба.

— Много ми е горещо — каза Ефиалт и те се оттеглиха в сянката на портика, единия край на който беше охраняван от войници на Оронтобат. Телохраниелите на Мемнон и Ефиалт се бяха скупчили в сянката на дърветата с извадени мечове и щитове до тях. Оронтобат облиза устни. Разбиралше защо двамата му гости са неспокойни — в града не всичко беше наред. Атмосферата се беше променила — шпионите докладваха, че симпатизантите на Македонца подбуждали към бунт, размирици, че разпространявали слухове и агитирали за Александър. Нападенията срещу персийски войници и техните привърженици бяха станали нещо обичайно.

— Шпионинът ти беше прав. — Градоначалникът взе купа с плодове и започна да яде грозде.

— Не ми беше нужен шпионин, за да знам, че Александър ще дойде — отвърна Мемнон. — Той прилича на нашия Ефиалт — твърде безразсъден е и това ще му изяде главата.

— Да, но успя да избяга — каза Ефиалт, сдъвка гроздово зърно и почисти уста с език. — Имаме по-важни проблеми — размириците в града.

— Знам. — Мемнон почувства как го обзема гняв. Беше укрепил Халикарнас и се надяваше да приклеци Александър пред стените. Но проблемите в града заплашваха да провалят плановете му.

— Намерени са още оръжия — призна Оронтобат. — Имам шпионин, тивански търговец. Не съм много сигурен дали не е бил пиян, но твърди, че е видял македонски войник.

— Какво? — Мемнон рязко се извърна.

— Така ми каза. Македонски войник, облечен с характерната им броня, нараменници и подсилена с бронз фустанела.

— Къде е било това?

— В квартала на майсторите, на шатри.

— Може би се е объркал — прошепна Ефиалт. — Или му се е сторило. Хората се боят от македонците.

— Александър не може да проникне през стените — увери ги Оронтобат. — Корабите му не успяха да влязат в Минд, а ние отблъснахме войските му.

— Но съществува ръкописът на Питий — намеси се Ефиалт.

— Началнико! — Мемнон повика един от наемниците си. — Иди в тъмницата. Кажу на Цербер да доведе Евнуха. Трябва да ни докладва докъде е стигнал.

— Има ли предател между нас? — Ефиалт се загледа през градината.

— В градския съвет ли? — Оронтобат поклати глава. — Не мисля.

— Може ли Евнухът да е шпионин?

— Че какво знае той? И къде може да ходи? — изсумтя Мемнон. — Държим го затворен, разхожда се само в градината. Единственият човек, с когото разговаря, е Цербер.

След малко началникът се върна. С кожена торба в ръце, Евнухът го следваше като куче. До него пристъпваше тъмничарят Цербер,

сложил ръка на очите си, които не бяха привикнали с ярката дневна светлина. Евнухът приближи и чака седна с кръстосани крака.

— Отдалечете се — кимна Мемнон на тъмничаря и началника на стражата, които отидоха под сянката на голямото палмово дърво. Мемнон взе стол и седна толкова близо до Евнуха, че почти го докосваше. Затворникът го погледна лукаво.

— Е, докъде стигна? — попита Мемнон.

Евнухът отвори кожената торба и подаде на Оронтобат, Ефиалт и Мемнон по едно парче прясно изписан пергамент.

— Както ще забележите, господари мои — започна той, — азбуката е подредена в пет реда и пет колони. — Мемнон заразглежда написаното. — Под тях са първите цифри от ръкописа на Питий. Записал съм и онова, което научихме от Памен — загадъчното споменаване на числото пет и буквата епсилон — петата буква от азбуката.

— Какво откри? — настоя Мемнон.

— Памен е установил нещо много важно. Преписал е цитат от пиеса на Софокъл и е оградил всички букви „е“ в него. Същото е направил и със стихове от „Илиада“.

— И? — Мемнон прикри вълнението си.

— Това е само теория — небрежно продължи Евнухът, — но според мен Памен е преценил, че буквата „е“ е най-често срещаната във всички документи. — Той се усмихна подкупващо на Оронтобат. — Разбира се, това може би не се отнася до персийския.

— А за гръцкия? — попита Ефиалт, привеждайки се напред.

— Определено.

— Ако те разбирам правилно... — Мемнон беше забравил жегата. Вече не усещаше аромата на цветята, жуженето на пчелите и далечните шумове от двореца или онези от града, които долитаха над стените. Почувства, че е на път да узнае невероятна тайна, за която Александър би дал мило и драго.

— Както явно се досети, господарю — поласка го Евнухът, — щом „е“ е най-често срещаната буква, трябва да търсим и числото, което се повтаря най-много в ръкописа на Питий.

— И то е?

— Може би 54, но не мисля, че то означава „е“.

— Почти си го разгадал, така ли? — каза Мемнон. — Щом откриеш кое число означава „е“, ще разбереш на кои букви съответстват и останалите.

— Именно. — Усмивката на Евнуха се стопи. — Но до сега не успях да го направя.

— Защо?

— Не знам, това се опитвам да разбера. Питий трябва да е знаел, че някой ден някой ще стигне до същото заключение като мен. Затова е усложнил тайнописа си, за да защити буквата „е“.

— Обясни!

— Господарю, погледни ръкописа. Първите числа са следните: 45 : 64 : 54 : 33 : 34 : 11 : 53 : 11 : 52 : 23 : 33 : 34 : 54 : 0 : 23 : 54 : 54 : 44.

— 54 се повтаря четири пъти — промърмори Ефиалт. — Но ако то не съответства на най-често използваната буква „е“, тогава къде е тя?

— Скрита, добре защитена — отвърна Евнухът.

— Но как? — попита Мемнон.

— Може би от квадратчето между 54 и 23?

— И?

— Може би Питий умишлено е избрал в началото на ръкописите думи, в които да отсъства буквата „е“? Или...

— Или — прекъсна го Мемнон — не си сигурен дали 54 не означава „е“.

— Може да е 23 — промърмори Евнухът. — Или пък и това да е заблуда.

— Още колко време ще ти трябва? — Затворникът разпери ръце.

— Господарю, сигурен съм, че за няколко дни ще успея да го разчета.

— Ако го направиш — усмихна се Мемнон, — ще напуснеш Халикарнас по-богат, отколкото пристигна.

— А ако се провалиш — намеси се Ефиалт — ще насечем тялото ти на парчета и ще ги изстреляме с катапулт в лагера на македонците!

— Убийство ли е?

Александър седеше на земята в обвитата с лози беседка, облегнат на дървената пейка. Теламон седеше срещу него, Сарпедон — до него. Готвачът, който още хлипаше, беше коленичил от лявата му

страна. Александър се беше опитал да го утеши, но само предизвика нови пристъпи на плач. Теламон погледна през рамо. Хефестион и Касандра стояха до басейна и тихо разговаряха. Някъде в къщата Генций репетираше репликите си. Аристандър очевидно беше довел Хора си, за да допълни работата на великия актьор.

— Убийство е — отвърна Теламон, поглеждайки назад. — Смъртоносна отрова, която мирише и има вкус на бадеми. Дестилат от отровни растения, който може да бъде закупен във всеки град. Истинската жертва е трябвало да бъде Сарпедон.

— Трябва да е било така — подкрепи го спартанецът. — Трябва да замина за Заливчето на Хера. Някой е искал да ме спре.

— Горкото ми детенце! — Готвачът свали ръце от лицето си. Александър щракна с пръсти към Теламон и се изправи.

— Оставям това на теб.

Царят се отдалечи по тревата и повика Хефестион. Лекарят се изправи, седна на дървената пейка и се загледа към двамата приятели.

— Сарпедон, къде видя момичето?

— Вадох вода от кладенеца, когато тя дойде. Знаеш, че я харесвах. Казах ѝ, че скоро ще замина. — Той сви едното си рамо. — Признавам, че флиртувах. Помолих я да ми донесе хляб, сирене и чаша вино с вода навън. Надявах се да ми даде целувка на тръгване. После отидох в конюшните да се погрижа за коня си.

— Готвачо — Теламон тихичко го повика. — Дъщеря ти е мъртва. Много съжалявам. Можеш да оплачеш тялото ѝ. Но нали искаш възмездие?

Готвачът отново откри лицето си и се опита да овладее риданията си.

— Бил си в кухнята. Сигурно си видял дъщеря си да приготвя храната. Пресни ли бяха хлябът и сиренето?

Готвачът кимна.

— Остави ги на масата — каза той, хлипайки — и ги покри с ленена кърпа. Попитах я за кого са, тя ми каза, че са за Сарпедон. Аз печех хляб.

— Някой влезе ли през това време?

— Всички, дори червенкосата ти приятелка — отвърна заядливо готвачът.

— Значи всеки е можел да повдигне кърпата, да вземе сиренето и да го замени с отровно.

Готвачът се съгласи.

— Да, всеки би могъл — призна той. — Господарю, при мен е винаги така, хора влизат и излизат, искат храна. Войници, които са вечно гладни, царят и неговите приятели...

— Ти влиза ли в кухнята, Сарпедоне?

Спартанецът поклати глава.

— Не съм. Разбрах какво е станало, едва когато чух, че вдигнаха тревога. — Той сви рамене. — Сигурно се е върнала да провери дали съм дошъл и е решила да хапне от сиренето. Ако не го беше направила — спартанецът се изправи, — сега моят труп щеше да лежи под платното в пристройката. Теламоне, трябва да тръгвам.

Лекарят дочу от конюшнията, че вече приготвиха конете.

— И аз трябва да вървя — промърмори готвачът. Изправи се и се запрепъва по тревата като човек, когото водеха на екзекуция.

Лекарят повдигна подноса и махна ленената кърпа. Виното и хлябът не бяха пипани, но от сиренето лъхаше смъртоносният, макар и приятен аромат на бадеми. Теламон повика един войник, покри подноса и му го подаде.

— Вземи това — нареди той — и го изгори, без да го докосваш!

Македонецът, набито селско момче, свали широкополата си шапка и почеса ниско подстриганата си глава.

— Не е ли опасно? — възрази той.

— Прави каквото ти казвам — настоя Теламон. — Не докосвай нищо, просто го изгори.

Войникът се отдалечи. Лекарят отиде до басейна, изми ръцете си и ги избърса в туниката си. Върху него падна сянка.

— Не се стряскай — обади се Касандра, — но има още един убит.

Теламон рязко се извърна. Помощничката му посочи към дърветата.

— Помниш ли котката на Памен? Някой я е занесъл в овощната градина и я е пребил до смърт с тояга. Току-що открих тялото ѝ. Накарай войниците да изгорят и нея.

— Защо му е на някой да убие котка?

— Не знам — промърмори Касандра. — Може би няма връзка. Нямаха ли македонците поверие, че котката носи нещастие? Че е създание на мрака?

Теламон се изправи и се върна в беседката. Касандра седна до него. Чуха как Сарпедон и отрядът му тръгнаха сред тропот на коне и звуци на тръба.

— Ще успеят ли да свалят обсадните машини? — попита тя.

— Да, Александър винаги получава онова, което иска. — Теламон присви очи и се загледа в една пеперуда, която кръжеше над тревата. — Ще стигнат на брега по здрач. Когато утре по това време Мемнон погледне от стените на Халикарнас, го чака голяма изненада.

— Видях Птолемей да тръгва за скалите на Ниса.

— Чудя се какво ли е намислил Александър — каза Теламон. — Умът му е като мозайка, съставена от малки парченца. Трябва да ги събереш и подредиш.

— Някой се е опитал да спре Сарпедон.

— Но кой? — попита Теламон. — Лесно е било да влезе в кухнята с парче сирене и да го смени с другото. — Той замълча. — И така, какво знаем, Касандра? Имаме загадъчното падане на Памен от прозореца. Някой се опита да ме убие със змиите. А сега и тази нещастница, която по погрешка е изляла сиренето, предназначено за Сарпедон.

— Защо са искали да го убият? — попита Касандра. — Знаем, че ще води отряда до Заливчето на Хера, но това нее голяма тайна.

— Може би е видял нещо необичайно, но още не се е усетил? Знаем, че Памен е бил жив рано сутринта. Бес може да се е промъкнал в стаята му или пък жрецът Херолда се е върнал? Дали Сарпедон не е видял някого от тях?

— Разбира се, а да не забравяме и нашия велик актьор. Чувам го чак отгук. — Касандра се разсмя. — И жена му, която крие толкова тайни.

— Да — съгласи се Теламон. — Имаме само тяхната дума, че Демерата не е била в стаята на Памен. Чудя се къде се е разхождала. Спомняш ли си, че същата вечер и ние с теб излязохме в градината, за да не стоим в мрачната вила? Но изобщо не я видяхме. Ами убитата котка? Защо му е било на някого да убива бедното животно?

— Може да е било жертвоприношение — промърмори Касандра.
— Още имам съмнения за Херол — добави тя. — Очите му шарят и е потаен.

— И всичко това заради един ръкопис.

— Мислиш ли, че Александър някога ще узнае съдържанието му?

— Почти съм готов с него.

— Какво? — възкликна Касандра.

— Мисля, че Памен се е заел с буквата „е“, петата от гръцката азбука. Очертавал я е в извадките от пиеса на Софокъл. Когато бях в Египет, изучавах йероглифите в гробниците — най-често срещаният беше онзи, който означаваше „фараон“. Разбереш ли веднъж това, останалото беше доста лесно. Знаеш ли, че гласните „е“, „а“ и „и“ са най-често използвани? „Е“ със сигурност. Не знам дали „а“ или „и“ е на второ място, но ако успеем да разберем кои числа отговарят на тези букви в ръкописа на Питий, скоро ще разгадаем и останалите. Залагам кана вино, че Солан и останалите вървят по същия път.

Дочуха звуци от двора: Александър, Хефестион и останалите военачалници излязоха навън, последвани от прислужници, които носеха столове и дървени пейки.

— О, не — промърмори Теламон. — Настъпи мигът на славата за Генций.

Той изчака бърбреците слуги да приключат с импровизирания театър, нареждайки пейките и столовете в полукръг. Александър погледна към тях и им направи знак да се присъединят към него.

— Явно, че няма да се отървем.

Сега прислужниците изнасяха малки масички с чаши и чинии. Други направиха навес от платнище и четири кола, забити в земята. Теламон и Касандра заеха местата си зад царя. Аристандър, облечен в пищна ярко оранжева роба, нахлу през портата. На оплешивяващата му глава имаше лавров венец. Все още опипваше болното си ухо.

— Това ми напомня нещо — прошепна Теламон. — Когато представлението свърши, вземи стъкленницата с камфорово масло от медицинското ми сандъче. Кажи на почитаемия Пазител на царските тайни да го затопли и да си слага по няколко капки в ухото. То ще размекне ушната кал и болките му ще преминат.

— Господарю — Аристандър се изправи под навеса и се препъна в гънките на импровизираните завеси, което предизвика викове и смях сред публиката. Александър плесна с ръце за тишина. — Царю, колеги актьори, днес ще ви доставим удоволствието да чуете пиесата на Софокъл „Едип цар“.

— Какво? Цялата ли? — извика Черния Клит.

— Само извадки — отвърна Аристандър сопнато, — представени от Генций в ролята на Едип и моите хубавци като Хора.

Аристандър изчезна назад в двора и доведе телохранителите си. На Теламон му беше трудно да остане сериозен. Келтите бяха свалили броните си и носеха дълги широки роби и сандали. Черния Клит наведе глава и раменете му се разтресоха; не престана, дори когато царят го смушка в ребрата. Очевидно Аристандър имаше собствена идея как трябва да бъде представена пиесата. Той водеше нелепо изглеждащите келти, които се чешеха по брадите и косите и ръцете им посягаха към липсващите бойни колани. Теламон трябваше да се оципе, за да не избухне в смях. Светът на Александър беше като несъществуваща страна, намираща се между съня и реалността. Предстоеше им обсада, а ето че седяха в градините на вилата и гледаха „Едип“ на Софокъл, където Хорът не беше група атински младежи, а банда келтски главорези, научени от господаря си да рецитират някои от най-великите стихове на света.

Известно време мина в бутане и блъскане, докато Аристандър разполагаше групата по свой вкус. Най-послед той остана доволен, обърна се и се поклони на царя. Не пропусна да хвърли отровен поглед на Клит, който беше скрил лице в ръцете си. Дори отдалеч Теламон виждаше, че по белязаните бузи на стария воин се стичат сълзи от смях. Хефестион се владееше по-добре. Теламон поблагодари на боговете, че Птолемей не присъства. Той мразеше Аристандър и го взимаше на подбив при всяка възможност. Но военачалникът с маймунското лице беше поел на път с елитните си отряди към скалистата местност Ниса.

Прислужници, роби и войници, които не бяха на пост, също заприиждаха. Касандра беше странно смълчана, сякаш не виждаше комедията, която се разиграваше около нея. Седеше с полуотворена уста, вперила поглед пред себе си. Лекарят си каза, че последния път

сигурно беше гледала тази пиеса в родната си Тива. Някога дом на Едип, Антигона и Креон, сега Тива беше море от студена сива пепел.

— Готови сме — Аристандър се поклони на царя. — Хайде, момчета, започвайте, откъдето ви казах.

„Така градът ни гине. Вред лежат оставени тела...“

— Не, не отгук! — Аристандър плесна водача на Хора сръка. — По-нататък.

Огромният русокос мъж с пищни мустаци и брада се смълча като сгълчан ученик.

— „Ликийски царю, разпръсни вред със златна тетива“ — изсъска Аристандър.

Хорът започна отново:

„Ликийски царю, разпръсни вред със златна тетива на помощ всепобедните стрели!

И ти прати ни, Артемидо, своите пламтящи факли, с чийто плам летиш в ликийските гори!

И бога с повезката златна, чието име носи градът ни, Бакха виноок, спътника на шумните менади, като съюзник аз зова.

С пламнал боров клон в ръка ела против презрения от боговете!“

Генций, облечен в сива роба и с трагична маска, излезе от двора и застана под навеса.

„Ти молиш. И послушаш ли ми думите, и бога почетеш ли тъй — желаното ще имаш: помощ в злото и спасение.“

Теламон гледаше заплепен. Въпреки комичния вид на Хора, Генций имаше невероятно актьорско присъствие и силният му скръбен глас внушаваше вълнуващия трагизъм на пиесата. Когато той заговори, Черния Клит спря да се смее и се изправи, за да чува по-добре. Касандра захлипа тихичко. Размяната на реплики между Хора и главния герой Едип звучеше като омайваща мелодия. Дори слугите и простите войници гледаха с отворена уста. Теламон оцени гения на Генций — позата му, начинът, по който се движеше, гласа му, който придаваше живот на всяка дума. Беше толкова погълнат от пиесата, че не чу писъците, докато един помощник от кухнята с мазно лице не изтича наред двора.

— Готвачът е зле! Готвачът е зле! — викаше то. — Елате бързо!

Александър се обърна и щракна с пръсти към Теламон, който тихо се извини на Генций, пресече импровизираната сцена и забърза

през двора. На вратата на кухнята се бяха струпали прислужници. Едно момиче пищеше и размахваше ръце. Пекарят, покрит от главата до петите с брашно, се опитваше да го успокои.

— Какво става? — попита лекарят.

Пекарят махна неопределено към изпълнената с пара кухня. Теламон предпазливо пристъпи вътре. Касапинът се беше свил зад една маса с окървавен нож в ръката и опулени от страх очи. Момчето, което въртеше шишовете, беше стиснало в ръце малко гърне и се олюляваше напред-назад. Лекарят се огледа. От гредите над една от импровизираните пещи висеше пушен бут. Лук и други зеленчуци бяха нанизани на връзки по белосаните стени. Чу стенание и спря до масата. На другия край на помещението имаше открито огнище, разположено под дупка в покрива, която служеше за комин. Огромен бронзов казан, пълен с вода, кротко къкреше върху жаравата. Близо до него имаше голяма глинена делва. Между тях лежеше готвачът и тялото му се гърчеше в спазми.

Когато Теламон забърза към него, Касандра също влезе в кухнята. Горещината от огнището беше непоносима. Теламон хвана готвача за рамото и го издърпа встрани. Мъжът се задушаваше, лицето му беше прежълтяло, устните — леко посинели. Бузите и вратът му изглеждаха подути, плътта му беше лепкаво студена, очите му се въртяха в орбитите.

— Какво има?

Струйка бяла пяна потече от устните на готвача към брадичката. Теламон със сила отвори устата му и бръкна вътре, но не успя да открие нищо.

— Пристъп ли има? — попита Касандра. — В името на Аполон, Теламоне, погледни му дясната ръка!

Лекарят видя четири подутини малко над лакътя на готвача. Хвана китката му и потърси пулса. Беше слаб и неритмичен като пърхане на пеперуда, която се бори за живота си. Дясната му ръка беше подута. Теламон внимателно я опипа.

— Змиорките — прошепна готвачът. После потръпна и смъртта го накара да замлъкне навеки.

Лекарят се изправи. Във високата глинена делва стояха навити телата на змиорките, черната им люспеста плът още беше мокра. Той

отстъпи, когато пекарят, едър червендалест мъж, бързо пристъпи в кухнята.

— Какво стана? — рязко попита Теламон.

— Приготвяше храна за царя. Змиорки. Нали знаеш, специалитетът му. Пече ги в купи с риган и черници.

— Да, да, продължавай.

— Бръкна да вземе змиорка и изкрещя, после падна на земята. Цяло чудо е, че не разля казана.

Теламон грабна дългия прът, обвит от едната страна с кърпа, който използваша, за да разбъркват казана.

— Ами готвачът! — изхленчи пекарят и посочи проснатата фигура.

— Нищо не мога да направя. — Теламон вече се досещаше какво беше станало. — Ухапан е поне четири пъти. На едно ухапване може да се противодейства, но не и на четири. — Той внимателно бръкна с пръта в съда със змиорките и ги разбута.

— Но те са мъртви! — извика пекарят и се приближи. За миг Теламон зърна жълто-черно люспесто тяло, което се движеше между змиорките.

— Какво има? — Клит влезе наперено в кухнята.

Сега готвачът лежеше неподвижно с отворена уста. Очите му бяха полузатворени, върхът на езика се подаваше от устата му.

— Обичам миризмата на риба. — Клит подуши въздуха в помещението. — Какво му е на този дебел глупак?

— Убили са го — прошепна Теламон. — Клит, сега не е време да се държиш като командир. Накарай да отнесат трупа. Нищо не мога да направя. — Той подритна делвата със змиорките. — Накарай войници, обути с ботуши, да изпразнят и това. Кажим им да внимават, защото вътре има отровни змии...

— Две пиеси по едно и също време. — Тихо пляскайки с ръце, Александър влезе в кухнята. — Чух те, Теламоне. Клит, направи каквото ти казват. Лекарю, искам да поговоря с теб.

Той почти изтегли Теламон след себе си през малката врата в другия край на кухнята. Излязоха на малкия вмирисан двор, където беше струпан боклукът. Птиците, които кълвяха от него излетяха и заграчиха, пърхайки с черните си криле.

— Дъщерята на готвача беше отровена — започна Александър, — а сега и той самият. Защо?

— Не знам. Ако знаех, всички щяхме да разберем истината. Тя беше убита с парче сирене, предназначено за Сарпедон. Змиорките са пресни, донесли са ги тази сутрин, нали?

Александър вдигна рамене.

— Аз съм военачалник — усмихна се той, — а не готвач. — После въздъхна. — Значи няма да вечерям змиорки.

— Подозирам, че са били донесени в плетени кошници — продължи Теламон — и изсипани в делвата. Някой е пуснал отровните змии на едно от двете места.

— Разбира се — промърмори Александър. — А готвачът е бръкнал вътре.

— Бил е ухапан поне четири пъти — обясни Теламон. — За едно ухапване би могло да има противодействие, но за толкова много...

— Змии! — просъска Александър. — Разбрах, че тук ги има много. Кой избра това място?

— Доколкото знам, Солан.

— Ще повикам няколко критски стрелци — заяви царят. — Те умеят да прочистват от змии. Ти не ми казваш всичко, нали, Теламоне? — Той го погледна с ъгълчето на окоето си.

— Разбрах, че вчера е имало проблеми в стаята ти.

Лекарят му разказа случилото се.

— Значи, който и да е този човек — Александър подритна купчината огризки от ябълки и смачка една със сандала си, — той е убил писаря, опитал се е да убие лекаря ми, а сега посегна на готвача и дъщеря му. За Памен го разбирам. — Царят почеса брадата си и погледна Теламон право в очите. — Персите със сигурност биха платили и за твоята глава. Но защо да убива готвача инякаква прислужница?

Александър прокара пръсти през златисточервената си коса, разноцветните му очи не се откъсваха от Теламон. Той наклони глава надясно и го загледа, сякаш го виждаше за пръв път.

— Защо не ми каза за нападението над теб? — Царят лекичко потупа лекаря под брадичката. — Ти си ценен човек, лекарю. Който нападне теб, напада мен. Ти не обичаш змиите, аз също. И на двамата ни напомнят за майка ми. Следващия път проверявай внимателно

стаята си. Внимавай какво ядеш и пиеш. Имаш ли някакви подозрения?

Теламон поклати отрицателно глава.

— Истината ли ми казваш? — Александър приближи лицето си към неговото.

— Ами ти? — имитира го Теламон и се наведе само на няколко сантиметра от него. — Истината ли ми казваш за ръкописа на Питий, Александре, или пак играеш някаква пиеса? Каква е ролята ти този път? Угриженият стратег, който се притеснява за укрепленията на града? Познавам те, Александре. Следвам те в походите ти — теб, великия актьор; човекът, който заблуждава противниците си и напада бързо и безжалостно като змия.

Царят отдръпна главата си и изпитателният му поглед отстъпи място на шеговит свян. После затрепка с дългите си мигли като момиче.

— Стига, Теламоне — изгука той престорено, — не знам за какво говориш. А сега трябва да догледам пиесата.

След това Александър се върна в кухнята. Спря се да успокои някои от прислужниците. Теламон дочу звън на монети по пода, но когато го последва, царят вече беше излязъл. Забравили за трагедията, прислужниците търсеха парите. Теламон повика пекаря. Мъжът се приближи с недоволен вид, присвитите му очи още оглеждаха пода за монети.

— Кога донесоха змиорките?

— На разсъмване. Един селянин и синът му ни ги носят. Змиорките бяха пресни, уловени снощи.

— Как ги донесоха?

— В кошници.

— И ги пресипаха в делвата?

— Точно така — мрачно се усмихна пекарят.

Теламон го сграбчи за набрашнената туника и го придърпа към себе си.

— Един човек беше жестоко убит — прошепна той. — След няколко часа тялото му ще бъде на пепел, а душата му ще броди из мъртвата пустош на Хадес. Искаш ли да се присъединиш към него?

— Донесоха змиорките в кошница — избъбри пекарят. — Пресипаха ги в делвата и толкова.

— Ти беше ли тук по това време?

— Да...

— Видя ли нещо необичайно?

— Господарю — изхленчи мъжът, — някой може да е сложил отровните змии в кошницата, но може и да е случайност.

— Едва ли. — Теламон го отблъсна.

— Поне пет. — Касандра влезе в кухнята. — Пет отровни змии. Войниците ги убиха. Благородният ни цар нареди на критяните да претърсят градината и да убият всички змии, които намерят. Клит каза, че ще донесе таралеж... Теламон профуча покрай пекаря и направи знак на помощничката си да го последва на двора.

— Продължава ли представлението?

— Да, нали познаваш Александър — мрачно се усмихна Касандра, — винаги прави онова, което е решил.

— Там ли е Херол? Доведи ми го — помоли Теламон. — Ще го чакам пред стаята му. А ако е отключена — вътре.

— Защо?

— Ще разбереш.

Теламон влезе във вилата, изкачи стълбите и мина през коридора. Някой беше сложил свежи цветя в кошниците, лъснатият под миришеше приятно. Отмина стаята на Бес и зави към малката ниша. Спря пред вратата на Памен и я отвори. Никой не я беше използвал и всичко изглеждаше, както когато беше претърсвал вещите на мъртвия писар. Той отиде до отворения прозорец и погледна към тъмночервените плочи на пътеката. Чу Касандра да го вика, затова излезе и ги посрещна. Слабото нацупено лице на Херол беше пламнало и жрецьт нервно се потупваше по бедрата.

— Пиесата беше чудесна.

— Къде е стаята ти?

Херол отиде до вратата след стаята на Бес и я отвори. Теламон влезе. Жрецьт очевидно беше прибран човек, леглото му беше оправено, скрито зад белите мрежи; дрехите му бяха закачени на кука на стената. Малкото писалище беше превърнато в импровизиран олтар. Теламон го приближи и се загледа в издяланата от камък глава, на чието чело имаше диадема с релеф на нападаща кобра.

— Меретсегер! — възкликна Теламон. — Богинята-змия! Нейният храм е срещу некропола в Тива, нали? Меретсегер! Онази,

която винаги наблюдава и чака!

Херол кимна.

Теламон протегна ръка и докосна кървавочервения камък, вграден в диадемата от полиран дъб. Чу как Херол рязко си пое дъх.

— Познаваш ли змиите? — обърна се към него Теламон.

— Притежавам известни знания.

— Знаеш ли как да се справяш с тях? Да ги ловиш?

— Донякъде. — Жрецьт изтри длани в тъмносинята си туника и се уви по-плътно в наметката си.

— Бил ли си в Египет?

— Ходил съм в Двойното царство — надуто отвърна Херол. — Поклоних се в храма на Меретсегер.

— Какво те доведе в двора на царица Ада?

— Недоразумения по житейския ми път.

— Ловил ли си змии тук, Херол? Жрецьт се усмихна самодоволно.

— Не принасят ли поклонниците на Меретсегер котки в жертва?

Очите на Херол останаха твърди като кремък и той се наклони да се обърне.

— Още един въпрос. — Теламон постави ръка на рамото му.

Жрецьт я погледна, сякаш беше мръсна.

— Сутринта, когато отиде в стаята на Памен...

— Вратата беше залостена.

— А не опита ли по-късно? Ти дойде последен в стаята за тъкане.

Жрецьт сведе глава.

— Мисля, че си го направил — продължи лекарят. — Върнал си се в стаята на Памен: този път вратата е била отворена и си влязъл. Взел си дисагите му и си ги донесъл тук. Претърсил си ги — тогава си намерил парчето пергамент, а не предишната вечер. Херол мъчително преглътна.

— Видели са те — Теламон се усмихна, за да прикрие лъжата. — Носел си дисагите.

— Но това е не...

— Невъзможно? — помогна му лекарят. — Защото си скрил дисагите тук и си ги изнесъл късно през нощта, след като си ги претърсил щателно?

— Аз не съм убил Памен.

— Не, но си откраднал вещите му. Какво имаше в дисагите му?

— Дрехи, сандали. Изхвърлих ги в малкото блато в другия край на градините.

— Много добре. — Теламон погледна Касандра, която стоеше с гръб към вратата. — Намерил си сандали, туники, писмени принадлежности и парче пергамент, какво друго? — Той сведе очи към мраморната глава на Меретсегер.

— Аз съм чужденец в двора на царица Ада — призна Херол. — Искан да се изявя. Върнах се в стаята на Памен. Нямаше никой, прозорецът беше отворен, видях дисагите. Вещите му... — той сви рамене. — На писалището нямаше нищо, оставаха само дисагите. Реших да ги претърся и да ги върна по-късно. Чух останалите да ме викат, затова ги скрих под леглото си и дойдох на срещата.

— Какво стана, след като открихме, че Памен е мъртъв?

— Нямах друг избор освен да се отърва от тях.

— И какво друго намери?

Херол взе мраморната глава, прикрепена на дървена основа и извади изпод нея малък свитък, плътно пристегнат с канап. Подаде го на Теламон.

— Може би на теб ще послужи повече, отколкото на мен. В него пише само „пет“, „епсилон“ и „десет“.

— Числото десет? — попита Теламон.

— Да, нищо не разбрах. — Лекарят се загледа в пергаментата.

— Но стаята на Памен беше залостена, когато се върнахме — намеси се Касандра. — Как си могъл да влезеш?

Херол сви рамене.

— Аз мога да ти отговоря. — Теламон прибра пергаментата. — Признанието на Херол потвърждава моята теория. Вратата е била залостена, само за да ни обърка. Мисля, че Памен е бил мъртъв, трябва да е бил мъртъв много преди това да стане.

На вратата се почука и Касандра отвори. Един царски вестonosец едва не падна в стаята.

— Съобщение от царя — изпелтечи той. — „Пиесата свърши, но истинското представление започва сега. Всички да се приготвят за тръгване към лагера.“

ДЕВЕТА ГЛАВА

*„На следващия ден Александър докарал
обсадните си машини, за да нападне, и
действията му срещнали подобаващ отпор от
защитниците на града.“*

Ариан, „Походите на
Александър“, Книга 1,
глава 22

Горещината беше тягостна, слънцето приличаше на пламтящ диск, който нажежаваше каменистия полуостров около Халикарнас. Мишелови се рееха на слабия ветреца, който потните войници на земята напразно копнееха да усетят. Халикарнас беше вече под обсада. Александър беше разгърнал цялата си войска — фаланга след фаланга, подсилена от елитните му отряди. На всеки фланг имаше щитоносци, критски стрелци и родосци с прашки. Малко зад крилата се бяха подредили ескадроните на македонската конница, които се вълнуваха като море от ярки цветове, докато се подготвяха за атака. Звучаха тръби и бойни рогове. Конете цвилеха и разтърсваха глави, а перата между ушите им се развяваха като знамена. Александър беше облечен в пълния си блясък на македонски военачалник — златиста ризница, пурпурна наметка, белоснежна кожена фустанела, сребърни наколенници. На краката си носеше сандали, чиито връзки бяха украсени с пурпурни и сребърни пулове. Както обикновено той заемаше почетното място на десния фланг, заобиколен от личната си охрана. Приятелите му военачалници бяха заели местата си.

Теламон седеше на коня си на втората редица зад царя заедно с другите членове на царската свита. Беше един часа след обед и горещината беше непоносима. Лекарят имаше чувство, че гледа към буен огън, а не към гранитните стени на Халикарнас, които се издигаха на четиридесет и пет метра височина. Кулите и укрепленията им бяха

претъпкани с мъже и тъмните им силуети се открояваха на фона на синьото небе. Той зърна зад стените стърчащите подпори на обсадните кули, където Мемнон беше разположил катапултите си.

Александър беше разгърнал войската си така, че Мемнон да види колко е могъща. Най-отпред бяха скъпоценните обсадни машини. Аминт беше успял. Никанор и помощникът му Неарх бяха изкарали на брега на заливчето на Хера македонските бойни кораби. Обсадните машини бяха натоварени на каруци и откарани в главния македонски лагер. Там ги бяха сглобили бързо и разположили срещу Тройната порта, непосредствено извън обсега на катапултите. Теламон се усмихна: и той, и всички останали, с изключение на Касандра, бяха почти принудително изкарани от вилата. Александър искаше да бъдат до него, но това беше грешка. През последните няколко дни Солан не правеше нищо друго, освен да хленчи. Царят беше омекнал и промърморил, че могат да се върнат обратно, щом любимите му обсадни машини бъдат разположени по местата си.

Теламон погледна тези ужасяващи конструкции, способни да причинят толкова тежки разрушения. Като момче беше наблюдавал как главният военен строител на Филип, Демад, конструира страховитите бойни машини. Александър ги беше усъвършенствал: обсадните кули бяха построени от дървени прътове и ракета и се издигаха на височина колкото стените на Халикарнас; на различни нива в тях бяха разположени платформи. На най-горната имаше войници, на втората и третата малки обсадни оръжия, които изстрелваха стрели и камъни, а най-долу — тежки тарани с метални глави, окачени на скрипци, които мъжете разлюляваха напред-назад, за да разбият и най-здравите стени. Но тези кули бяха нищо в сравнение с останалите унищожителни оръжия. Огромни лъкове на квадратни дървени рамки, подсилени с метални ивици, изстрелваха стрели, дълги по метър и опразваха стените на обсадения град със смъртоносна точност. Мощните катапулти се зареждаха с огромни камъни или съдове горящ катран. Тези разрушителни снаряди бяха изстрелвани с още по-голяма сила с новата техника, въведена от Демад. При нея се използваша въжета от конски косъм, прикрепени за дървена рамка, които се опъваха със скрипци и лостове, а после се отпускаха рязко и ефектът беше опустошителен.

Между обсадните оръжия имаше и подвижни дървени укрития, чиито покриви бяха покрити с намокрени кожи като предпазна мярка срещу огнените стрели на обсадените. Те можеха да бъдат избутани до стените и полегатите покриви прикриваха войниците, които се занимаваха с тараните. Сега те лежах злокобно тихи като хищници, дебнещи плячката си. Погледът на Теламон се спря на големия ров и той се зачуди как ще го запълни Александър, за да прекара хората и машините си до стените. През последните няколко дни дърводелците бяха заети да изработват десетки плоски заслони, но царят не казваше защо са му необходими.

Разбира се, Александър съблюдаваше протокола на войната. Той искаше обсадените да преценят пълната му мощ преди да започне атаката. Според законите на войната, той трябваше да отправи последно предложение към Мемнон и гарнизона му да се предадат. Царят извади меч си и го вдигна високо, докато галопираше пред бойната линия, поздравяван с блъскане на щитове и пронизителния македонски боен вик.

Звукът отекна до небето и беше посрещнат от освиркванията и подигравките на мъжете по крепостните стени. Защитниците развиваха големи рула кожа, които провисваха от укрепленията като допълнителна защита срещу тараните и тежките камъни, които скоро щяха да бъдат изстреляни срещу тях. Царят стигна левия край на македонската войска, обърна се и отново препусна покрай нея. Черният му боен кон Буцефал, на чието чело се открояваше бяло петно, се наслаждаваше на вниманието и възгласите, тръскайки глава. Александър беше избрал украшенията и сбруята му от плячката, взета от персийския лагер след победата при Граник — черни кожени юзди, украсени със скъпоценни камъни и пулове, съчетани със златисто наметало. Царят представляваше зашеметяваща гледка; както прошепна един от спътниците на Теламон: „живо въплъщение на бога на войната“. Слънцето се отразяваше в лъскавата му броня, конската грива на шлема му се вееше след него, блестящия меч проблясваше във въздуха в обичайния жест на военачалник, който се кани да даде заповед за всеобщо нападение.

Щом Александър се върна на мястото си, свали шлема и разкри странните си, разноцветни очи, светещи дяволито и блесналото си от

пот момчешко лице. Направи кръг с коня, улови погледа на Теламон и му се усмихна.

— Насладете се още малко на спокойствието — каза той, — защото след малко тук ще връхлетят Фурните!

— Ами проклетият ров? — изръмжа някой. Александър сложи пръст пред устните си и се обърна.

Придружен от двама вестители и тръбач, той излезе малко напред. По негов сигнал се разнесе продължителен тръбен звук, преди вестителят да стигне почти до края на рова, откъдето вятърът донесе думите му.

— Жители на Халикарнас, отворете портите и се предайте! Предайте на нашия цар, осиновен от царица Ада, законна владетелка на града ви, онези, които ви заблудиха: Оронтобат, Мемнон и Ефиалт.

Хор от обиди посрещна думите му. Една стрела се заби в земята до него и подплаши коня му. Вестителят слезе, взе стрелата, счупи я в знак на презрение и се върна при Александър. Още двама вестители пристъпиха напред, носейки общоприетите символи на войната. Стигнаха до ръба на рова. Мъжът, който носеше запалена глава, я хвърли във водата, а другият, въоръжен с копие, покрито със засъхнала животинска кръв, го метна колкото се може по-надалеч. То падна в тъмната вода под освиркванията на мъжете по укрепленията.

— Пригответи се за атака!

Селевк, който беше помощник на Александър в отсъствието на Птолемей, издаде заповедите си. Фалангите и отрядите на щитоносците веднага се разделиха, за да пропуснат каруците на строителите отпред. Войската отстъпи и се раздели на части. Бойните машини бяха подготвени, мангалите изнесени напред до каруците с камъни и стрели за катапултите. Обсадните машини се преобразиха — вече не приличаха на големи дървени рамки с ръчки и обтегнати въжета от конски косъм. Те сякаш оживяха, когато навиха скрипците им и заредиха горящи съдове, копия и стрели в специалните гнезда на катапултите и огромните лъкове. Обсадните кули бяха подготвени, по тях се заизкачваха лековъоръжени войници, за да заемат местата си на различните нива — стрелците с лъкове и прашки на върха, под тях копиеносците, а при основата — мъжете, които щяха да действат с големите тарани. Въздухът се изпълни със скърцане на скрипци и

ръчки. Черен дим се заиздига от мангалите и замириса на изгоряло масло.

Защитниците на Халикарнас изстреляха няколко залпа с лъковете и прашките си, но те не достигнаха до противниците им. Най-после македонците бяха готови, катапултите — заредени, огромните лъкове — натегнати. Всеки катапулт се охраняваше от отряд критски стрелци. Обсадните машини със скърцане се придвижиха малко по-напред.

— Пригответи се!

Заповедта на Селевк беше отправена към тръбачите, които изсвириха три кратки сигнала.

— Готови!

Този път прозвучаха само два сигнала.

— По моя команда! Един сигнал.

— Пригответи се за стрелба!

Тръбите екнаха отново. Теламон имаше чувството, че цялата войска се напруга. Виждаше внушителните стени на Халикарнас, фигурите по укрепленията, слънчевото небе, усещаше лекия полъх на следобедния бриз. Настъпи миг на пълна тишина.

— Стреляй!

Тишината беше нарушена от ругатните и виковет на мъжете, които управляваха машините смразяващото скърцане на издърпани лостове и на отпуснатите скрипци. Смъртоносните камъни горящите съдове и стрели пронизаха въздуха и ударих; със страховито свистене стените на Халикарнас. Някои дори преминаха отвъд тях. Три фигури паднаха между зъберите с разперени ръце и крака, и цопнаха в рова. Пламъци и дим се заиздигаха нагоре, когато македонските снаряди улучаха целта си и палеха сгради, навеси, дори телата на защитниците. Обсадните машини изпълняваха своя собствена страховита мелодия. Щом снарядите бъдеха изстреляни, лостовете се връщаха обратно под звука от крясъците и остро скърцане на скрипците. Зареждаха се нови стрели, горящи съдове и камъни. След първия изстрел командирът на всяка машина даваше нареждане да се придвижат напред.

Защитниците отвърнаха на огъня. С могъщо свистене огромни камъни прехвърлиха градските стени, придружени от огнени стрели и съдове с горящо масло. Повечето не улучиха, но онези, които успяха,

предизвикаха хаос и кървава жетва. Един съд с масло се разби в катапулт и обви дървената му рамка с ревяща огнена завеса.

— Добре започнахме — прошепна някой, — но трябва да се приближим още. Какъв е смисълът от всичко това, когато не можем да преминем проклетия ров?

Бяха дадени нови заповеди. Прозвучаха тръби и бойни рогове. Македонската войска получи заповед да се изтегли и го направи дисциплинирано под командата на водачите си, докато други части излязоха напред. Теламон чу тракането на колела и се огледа. Големите дървени заслони, които Александър беше построил и скрил зад бойните редици, сега се изнасяха напред. Те представляваха просто платформи на колела. Върху пилони в четирите ъгъла беше издигнат плосък дървен покрив, обвит с мокри кожи. Всеки заслон беше около три метра дълъг и се издигаше на шест бързовъртящи се колелета. От двете му страни критски стрелци носеха малки ведре с масло, за да смазват осите им. Заслоните се провряха през редиците и минаха покрай обсадните машини. Теламон ги наблюдаваше с удивление.

— Много хитро!

Той погледна през рамо. Сарпедон, яхнал жалка кранта, клатеше глава с възхищение.

— Гледай, Теламоне — каза той, — и ще научиш нещо ново!

Бойните машини на Александър спряха да стрелят. Бяха изстреляли четири-пет залпа, сеейки хаос и ужас в отсечката между двете кули близо до Тройната порта: около тридесет от покритите с кожа заслони се бяха насочили точно натам. Командирите на защитниците също разбраха какво става: катапултите и стрелците с лъкове и прашки се опитаха да избият мъжете, които бутаха приспособленията напред. Но заслоните прикриваха като щитове войниците, а и колкото повече приближаваха, толкова по-трудна мишена бяха за онези от стените. Все пак имаше и щети. Съд с горящо масло падна под ъгъл между пилоните на единия заслон, разби се върху дървения под и го обгърна в пламъци. Македонците, които го бутаха, веднага побягнаха, но двама се превърнаха в горящи факли и бяха застреляни от защитниците. Един горящ войник, полудял от болка, се обърка и вместо да тръгне към македонските редици, се спусна към големия ров и падна в него. Камък смачка покрива на друг заслон, но той продължи да се движи напред.

Трите редици заслони стигнаха рова. Без да обръщат внимание на стрелите, камъните и дивите писъци на ранените, войниците, които бутаха първия от тях, го бутнаха във водата и се оттеглиха. Стрелците от стените се прицелиха и няколко жертви се загърчиха на земята. Онези, които имаха късмет, стигнаха до втория заслон, скриха се зад него и помогнаха на другарите си да го избутат по-бързо до рова.

— Той строи мост — прошепна Теламон.

Защитниците на стените стреляха и хвърляха всичко, което им беше под ръка към настъпващите заслони, но тактиката на Александър се оказа успешна. Още един заслон падна във водата, последва го друг; дори от разстояние Теламон виждаше как се оформя импровизираният мост — един върху друг заслоните образуваха неравна пътека през рова. Нямаше значение дали падат настрани или малко накриво — ровът беше запълнен и това щеше да позволи на македонците да стигнат с тараните си до градските стени.

Тъй като ровът беше близо до укрепленията, защитниците трудно можеха да се прицелят и се откриваха повече за стрелбата на противниците си. Селевк пускаше напред нови и нови стрелци с лъкове и прашки, които поразяваха защитниците с точни изстрели. Стените на Халикарнас бяха облени в кръв, мъже викаха, падайки от укрепленията, блъскаха се в стените, падаха в рова или върху моста, който нападателите изграждаха.

Критските стрелци се приближаваха и изстрелваха опустошителни залпове, за да очистят стените от защитниците им. Метателните машини на Александър мълчаха, за да не разрушат моста или да улучат войниците, които още бутаха заслони към рова. Александър беше избрал местата, които трябваше така плътно да се запълнят с дървените платформи, че да издържи преминаването на тежките обсадни кули и тараните. Въздухът се изпълни с дим, който се носеше напред-назад, а районът пред рова беше покрит с трупове — някои проснати в локви кръв, други изгорели до димящи купчини плът, кости и почернели брони.

Сега македонските войници се оттеглиха към лагера си. Само няколко фаланги, отряди щитоносци, лековъоръжена войска и избрани ескадрони останаха на фронтовата линия. Най-накрая и последният заслон беше избутан в рова. Теламон усети, че го дърпат за ръката — сигнал за оттегляне — но беше завладян от това, което ставаше пред

очите му. Стените на Халикарнас вече бяха почернели от огъня и омазани с горящо масло, укрепленията — пропукани, кожените покривки по стените — изгорени и прокъсани. Мостът беше готов.

Сега подвижните тарани с наклонени покриви бяха избутани напред, всеки защитаван от отряд стрелци. Двама бяха улучени от камъни, един пламна като факла. Те също стигнаха до ръба на рова и продължиха по импровизирания мост. Някои от заслоните стърчаха по-високо от останалите, на място се правеха рампи, докато някои от войниците слизаха до рова, за да подсилят трасето, завързвайки отделните платформи с въжета. Мостът беше неравен и груб, но издържа. Александър беше стигнал до стените, макар и на висока цена — ранените и умиращите лежаха като кървав килим върху коравата, камениста земя.

Теламон чу първите удари от огромните тарани с метални глави, които се люлееха напред-назад срещу стените. Взря се в укрепленията. Там още се виждаха фигури — стрелци се прицелваха, камъни, съдове с горящо масло и вряла вода падаха върху тараните. Но те бяха твърде добре защитени, а критските стрелци представляваха смъртоносна заплаха за всеки защитник, който се откриеше за прекалено дълго време.

— Всичко върви добре, Теламоне.

Александър стоеше до него. Беше сменил бронята и коня си и дъвчеше замислено устни. От време на време се обръщаше да прошепне заповед на някой от многото вестители, които го придружаваха в подобни моменти, за да предават съобщения на командирите му. Теламон се канеше да се извини, когато чу рев от група македонци, застанали срещу една малка странична порта.

Тя се беше разтворила. Персийски пехотинци изскочиха навън, носейки дълги дъски, които хвърлиха върху рова, за да направят собствен мост. Александър смушка коня си, докато редица след редица гръцки наемници се изнизваха от страничната порта по дървената рампа и бързо напредваха към тараните. Появи се и ескадрон персийски конници в скъпи тунки и наметки, които препуснаха към критските стрелци. Александър се канеше да се спусне към тях, но Черния Клит хвана юздите му. Личната охрана на царя го обгради. Един отряд фалангисти с наведени сариси вече се връщаше обратно. Ескадрони македонски конници препуснаха устремно към персите,

които вече сеяха смърт сред критяните. За лековъоръжените стрелци нямаше спасение. Някои просто бяха покосени като житни класове. Други се опитаха да побягнат, само за да бъдат пометени от копия или премазани от собствената си конница, която бързаше да отблъсне тази изненадваща атака. Теламон, който стоеше близо до царя, беше заобиколен от пръстен щитоносци; между подскачащите глави на мъжете, които се въртяха и извиваха на седлата, той успя да види какво ставаше. Линията на критските стрелци беше пробита и сега персите водеха тежка битка с македонците, за да им попречат да помогнат на другарите си на импровизирания мост. С цялата си сила македонската фаланга връхлетя върху персите в гръб. Чу се тръба и те се оттеглиха заедно с наемниците, които бяха нападнали тараните, но Теламон видя, че бяха успели да причинят доста разрушения. Кръв се лееше от един таран, където войниците бяха избити до крак. Воините на Александър не можеха да преследват противниците си, защото на укрепленията над портата се бяха струпали добре въоръжени защитници. Персийската конница премина през рова, защитавана от гръцките наемници. Те също отстъпиха с лице към врага и вдигнати щитове. Прекосиха импровизирания мост, който веднага беше отново събран и страничната порта се затвори зад тях.

Сега македонската войска отново заприижда. Някои хукнаха напред, за да приберат ранените, само за да бъдат поразени от стрелите по стените. Земята около Тройната порта се превърна в кланица. Конете се мъчеха да се изправят. Мъртвите лежаха сред разширяващите се локви кръв. Виковете на ранените за помощ и вода отекваха жално. Александър не беше на себе си. Без да мисли за собствената си сигурност, той препускаше напред-назад. Елитен отряд от щитоносци бързо оформи полукръг около царя и го прикри с щитовете си от всички страни. Други, подредени в същата формация, се спуснаха да предпазват критяните и да позволят ранените да бъдат изтеглени назад.

Нова фаланга се отправи към импровизирания мост и пое по него. Ранените и убитите бяха прибрани и подкрепленията се изтеглиха. Въпреки контраатаката от града зловещият шум от блъскането на тараните по градските стени не секна. Александър нареди четири от обсадните кули да се придвижат напред, за да прочистят укрепленията от Тройната порта до ъгловата кула. Но

гарнизонът, който смяташе, че е направил всичко по силите си, се оттегли.

Бяха дадени нови заповеди. Въпреки тежките загуби македонците бяха запълнили рова и успяха да прекарат тараните и обсадните си кули до стените. Сега те хвърляха снаряди над стените и предпазваха катапултите и големите лъкове, които отново подеха ужасяващата си песен. Александър беше обсадил града в полукръг с редица лагери, които се простираха край стените, свързани от ровове, насипи и палисади. Царят даде понататъшните си заповеди — началната суматоха на обсадата беше минала, сега започваше най-трудният етап — очакването.

С мрачно лице Александър напусна бойното поле, яздеше през каменистия полуостров покрай отстъпващите си войски и редицата каруци с ранени. Прекосиха импровизираните укрепления на ръба на ливадите и навлязоха в основния лагер. Евмен, главният писар на Александър, беше организирал издигането на палатките и шатрата, разделени от две широки пътеки, от север на юг и от изток на запад. Царското заграждение, защитено от палисада, отбранявана от щитоносците, беше разположено в центъра, заедно с олтар на всемогъщия Зевс. От всяка страна на олтара Александър беше сложил трофеи и брони, плячкосани от персите след победата му при Граник.

Царят и военачалниците му слязоха от конете. Коняри и прислужници се спуснаха да ги отведат. Хефестион, който беше оставен да организира лагера, се появи с разтревожено лице. Александър го бутна встрани, вдигна покривалото на палатката и се хвърли вътре. Теламон се канеше да се оттегли — наблизо беше издигната по-малка шатра, която споделяше с Хефестион, но царят отново се показва на входа на палатката.

— Не се измъквай, Теламоне. Клит, Хефестионе, елате и вие.

Тримата се присъединиха към царя в палатката, за да станат свидетели на един от гневните му пристъпи. Той захвърли наметката, бронята и туниката и се заразхожда напред-назад из палатката. Голото му тяло беше лъснало от пот, в едната си ръка държеше меч, в другата щит. От време на време се спираше и ги удряше един в друг, мърморейки нещо под носа си.

— Ти успя — опита се да го успокои Клит, който седеше с кръстосани крака на земята до Теламон. — Придвижихме тарани до

стените. Утре ще закараме повече. Ще удряме, докато ги разбием.

Александър спря да крачи.

— Какво разбираш ти от обсади, Клит? Когато разрушим тази стена, ще открием, че Мемнон е построил зад нея втора! Колко души изгубихме днес — двеста, триста?

— Те също изгубиха хора — заяви Хефестион. — Александре, идеята да използваш заслоните, за да направиш мост, беше гениална.

— Теламоне, ти не си войник — обърна се към него царят, — кажи на тези дебелоглавци защо съм бесен!

— Те ни очакваха, нали?

— Да, очакваха ни — имитира го Александър. Захвърли щита и меча и се наведе над Клит. — Понякога — каза той — си толкова глупав, колкото си и грозен!

Телохраниелят не трепна — беше свикнал с царските обиди.

— Персите изпълниха добре разучена маневра. Не действаша — той щракна с пръсти — импулсивно. Знаеха коя част на стената ще атакувам.

— Това беше очевидно.

Александър удари Клит през лицето. Ръката на телохраниелята посегна към камата му.

— Няма нужда от това — тихо каза Теламон. — Клит беше изненадан, както ти и аз. Съгласен съм, господарю — добави той сухо, — че е нужно време, за да се организира това излизане от крепостта — гръцките наемници, начинът, по който персийската конница ги защитаваше, докато те унищожаваша тараните. Но все пак не успяха.

— Не — Александър се усмихна принудено. — Движеха се твърде бавно, а ние реагирахме по-бързо, отколкото очакваха. Е, добре! — Той стана, влезе във вътрешността на палатката и донесе поднос с чаши и кана студено бяло вино. Наля им лично и подаде своята чаша на Клит.

— Ако искаш, можеш и ти да ме удариш. Телохраниелят замахна рязко и на бузата на царя остана червена следа.

— Македонец не удря друг македонец! — изръмжа Клит.

— Баща ти не го правеше никога, не бива да го правиш и ти!

Александър остави чашата си, наведе се и целуна телохраниелята по двете бузи.

— Както винаги, продължаваш да ме поучаваш — промърмори той, облегна се и взе чашата си. — За нашите славни мъртви!

Преди да отпие, той направи възлияние на земята. Известно време те пиха мълчаливо, заслушани в звуците, които долитаха от лагера и слабите викове от бойното поле, където бойните оръжия все още стреляха към стените.

— Нищо няма да улучат — забеляза Александър. — Ако добре познавам Ефиалт и Мемнон, те са изгорили всичко в радиус от два километра от стената и са оттеглили войниците си. Но не това е важното. — Той почука по ръба на чашата си. — Имаме два проблема. Първият е ръкописът на Питий. Дали сме открили слабото място? Може би утре трябва да се преместим по на север и да изнервим Мемнон?

— А вторият проблем? — попита Клит.

— Вторият проблем, скъпи приятелю — отвърна Александър, — е, че Мемнон знаеше какво ще направим. — Той приближи палеца и показалеца си. — За малко щяха да ни спрат. Ако не бяхме отблъснали конницата им, тараните и хората в кулите щяха да бъдат унищожени. А после щяха да запалят моста.

— Все още могат да го направят.

— Нека опитат. — Александър поклати глава. — Но сега ние ще ги чакаме. Мостът е добре охраняван, а всеки, който се покаже от стената, ще бъде убит от стрелците ни или улучен от камък.

— Може да излязат пак — упорстваше Хефестион.

— Възможно е — съгласи се Александър, — но трябва да е много добре планирано. Мемнон е хитър стратег. Не обича да ме среща на открито. Ако персите бяха последвали съвета му, нямаше да побежда при Граник. Вярно е, че Ефиалт е буен и безразсъден. Но да не забравяме, че беше един от военачалниците на Тива. Те също излязоха извън стените, но бяха разбити и когато побягнаха, забравиха отворена една от портите, от което се възползвахме ние. Не — Александър отпи от чашата си, — подобно излизане е рядкост. Това, което искам да знам, е как и от кого е получил вест Мемнон. Лагерът ни се охранява, както и техният град.

— Със стрела? — предположи Хефестион. — Това е единственият начин.

— Невъзможно — заяви Теламон. — Малко разбирам от военните работи, но ако някой се беше промъкнал към стените през нощта или тази сутрин, за да пусне стрела, щяха да го забележат. Пък и откъде гарнизонът щеше да разбере, че не е враг?

— Продължавай — подкани го Александър.

— Съгласен съм, че Мемнон е разбрал бързо коя част от стената се каним да атакуваме. Някой трябва да му е разказал подробно и за заслоните, с които преградихме рова. — Той се усмихна на Александър. — Никой ли не се е сещал досега?

Царят повдигна вежди при този шеговит комплимент.

— Така е — съгласи се той. — Вероятно Мемнон е очаквал да изнесем напред стълби или дървени греди, които лесно могат да бъдат унищожени с добре насочени камъни или съдове с горящо масло. Нещо повече, подобни мостове не биха издържали тежестта на тараните. Мемнон не е знаел за заслоните, но някой зорък съгледвач от нашия лагер скоро би разбрал какво правим. Внезапното излизане на част от гарнизона беше организирано, за да разруши тараните — това беше добре планирана стратегия, а не изненадваща контраатака. Това обяснява използването на конницата за защита на наемниците му... — Царят взе чашата си и я вдигна към Теламон. — Съгласен съм с теб. Трябва да е получил подробно съобщение. Ако е било прикачено на стрела — той направи гримаса, — тя никога не би могла да стигне до стената, нито да прелети над нея. Тогава как е станало? Знаем, че имат шпиони в нашия лагер.

— И ние в техния? — попита Теламон. Александър попи с кърпа потта от гърдите си.

— Имаме шпиони и готвим изненада — загадъчно отвърна той.

— Между другото, къде е Птолемей? — попита Хефестион. — Мислех, че днес ще бъде с нас. Той обича да стои отпред и да се перчи с натруфения си шлем.

Царят се изправи и тихо каза:

— Хефестионе, погрижи се лагерът да е добре охраняван. Паролата за тази нощ е „Аполон“. Нареди звънчета да бъдат предавани от ръка на ръка. Кажи на всички постове, че ако намеря някого заспал, ще му катапултирам главата зад стените. Теламоне, ти се връщай във вилата. Червенокосата ти приятелка е там. Вземи писарите със себе си.

Колкото по-бързо разгадаят ръкописа на Питий — добави той горчиво, — толкова по-добре за всички нас!

После влезе във вътрешността на палатката — знак, че разговорът беше приключил.

— Ще си допия виното — кисело каза Клит. С черното си подплатено наметало той приличаше на голяма мечка, която опипваше раната на дясната си буза.

Хефестион тръгна след Александър, а Теламон излезе, все още леко замаян от битката. Спомни си думите на баща си: „Никога не разбираш какво става по време на битката. След нея в ума ти остават само отделни картини.“ Лекарят погледна небето и се учуди колко бързо беше минало времето — слънцето залязваше, хладният бриз гонеше жегата. В ума му още се въртяха сломени от боя — скърцането на катапултите; огънят, падащ от небето, бутаните напред заслони; стрелците, падащи под дъжд от стрели. Мъже, които се гърчат от уплаха, черен дим, който скрива всичко. Тропотът на копитата и ярките тунки на персийската конница, македонските фаланги, които се втурват напред... — Можеше да загинем — въздъхна той. Припомни си ранените и усети угризения. Напусна царското заграждение и влезе в лагера. Войниците бяха забравили ужасите от деня и се трупаха около лагерните огньове. Тръби и рогове сигнализираха за онези, които все още имаха задължения в конюшните или копаеха нужници. Останалите бързаха да отворят кошниците с дажбите си, в които имаше обичайните хляб, месо и лук, поръсени със сол и мащерка и увити в смокинови листа, за да се запазят пресни. Каруцата с виното мина и всеки отряд получи по две големи кани. Теламон забърза нататък. В другия край на лагера беше опъната редица от палатки. Тринайсет от царските лекари — Пердикъл, Клеон и Никий — вече работеха в тях. Престилките и ръцете им бяха изцапани с кръв.

Ранените бяха разделени на три части: онези, които можеха да бъдат превързани бързо, онези, които щяха да отнемат повече време и безнадеждните случаи, за които нищо не можеше да се направи, освен да им се даде вино с опиат и милостиво да им се пререже гърлото. С последните вече се бяха справили и на близкия хълм беше издигната погребална кладата, върху която бяха нахвърлени труповете.

— Жреците ще се оправят с тях — извика Клеон, наведен над една носилка, — и щом се стъмни, ще запалят кладата.

— Колко убити има? — попита Теламон, докато поемаше кожената престилка от един помощник.

— Общо около четиристотин.

Теламон се загледа в редицата трупове на тревата, всеки увит в одеялото си. Разбираше отвращението на баща си: младежи от различни народности — гърци, критяни, родосци, неколцина сирийски наемници и македонци — лежаха спокойни в смъртта с ръце, отпуснати покрай телата, изпъстрени с ужасни рани. Някои от труповете бяха без глави, на други липсваха ръцете или краката, трети представляваха овъглени скелети и парчета плът, висящи като увехнали листа. Миризмата беше натрапчива. Един санитар му подаде напоена с благоухания гъба и Теламон с наслада вдъхна свежия аромат. Някий викаше за помощ и той се отправи към него. След това тръгна по редицата с ранените — превързваше рани, слагаше шини, успокояваше разтревожените войници с уплашени очи, че ще оздравеят. Падна мрак. Запалиха факли. Теламон продължаваше да превързва, мажеше мед и сол върху рани, крещеше на санитарите да държат здраво войниците, когато чу врява и рев откъм лагера. Той скочи на крака. Един прислужник дотича през тревата, подскачайки като елен.

— Отново на бой! — викаше той. — Отново на бой! Теламон каза на санитаря да довърши превръзките и забърза обратно към лагера. Навсякъде цареше хаос и объркване. Войниците търсеха мечовете и щитовете си. Командири крещяха на отрядите си да се престроят. Бойни рогове свиреха тревога. Конниците извеждаха конете си. Теламон влезе в царското заграждение. Царят, обграден от военачалниците си, обличаше бронята си.

— Какво правиш тук? — попита Александър гневно. — Мислех, че си с другите в палатката на писарите. Добре, ела. Хайде!

Теламон не знаеше защо отива. Касандра би го попитала същото, а отговорът беше ясен: от любопитство. Някой му доведе кон и той се присъедини към дивия галоп на царя през лагера и обратно по пътя към скалистия полуостров, сега окъпан от лунна светлина. Още с пристигането си чуха бойния рог да свири оттегляне. Царят и свитата му спряха. Командири с факли тичаха към тях. След тях войници носеха носилки с още ранени.

— Какво стана? — попита Александър.

— Двама войници от полка на Пердикъл — обясни един офицер — си изпили виното твърде бързо. Излезли от лагера и предизвикали Мемнон на личен двубой, подканвайки го да изпълни същия номер като днес.

— И какво стана? — Офицерът свали шлема си.

— Пазачите над Тройната порта трябва да са били също толкова пияни. Излезли навън, започнал бой и нашите постове се включили. Всичко свърши, господарю, врагът се оттегли.

— А двамата войници? — попита Александър.

— Мъртви са!

— Хубаво! — отсече царят. — Ако не бяха, щях да ги разпна за пример на всички. Проверете си хората. Накарайте дежурните по лагер да наредят на всички да си лягат. Край на забавленията и игрите. А, между другото — Александър дръпна юздите, — пазачите, които са пропуснали двамата пияни да излязат...

— Да, господарю.

— Да копаят нужници до сутринта.

Вече успокоени, Александър и военачалниците му се загледаха в стените на Халикарнас. Факли и мангали блестяха върху укрепленията. Царят се приближи още.

Тараните продължаваха да блъскат в стените; сега те бяха свързани с бойната линия на македонците от дълга колона плоски заслони, по които войниците щяха да се придвижат до стените. Те бяха покрити с мокри кожи срещу пламтящите съдове и огнените стрели. От двете страни на редицата подвижни тарани, отряди критски стрелци наблюдаваха стените.

— Добре! — промърмори Александър. — Приближаваме се бавно, но сигурно към целта. Искам укрепленията да бъдат очистени от хора и тараните да не спират.

Върнаха се в лагера. Когато слязоха от конете, Александър хвана Теламон за ръката.

— Искам да ти покажа нещо.

Той поведе лекаря и Хефестион към шатрата на Аристандър. Хубавците се бяха разположили отвън. Без да обръщат внимание на врявата, те здраво пируваха. Когато царят се приближи, те застанаха на колене с наведени глави, макар че водачът им още дъвчеше пилешка, кълка. Павилионът на Аристандър беше малък, но елегантен и ухаеше

приятно на мускус и тамян. Както винаги, когато искаше да се отпусне, Пазителят на царските тайни носеше дълга руса перука и тъмносиня женска роба. Седеше и разглеждаше лакираните си нокти.

— Господарю — той подсмъркна и се изправи, — колко дълго трябва да остане това тук?

Александър мина покрай него и се наведе над едно одеяло. Разгъна го и Теламон погледна трупа: млад мъж, съвсем гол, с измършавяло загоряло лице и обръсната глава. Забеляза синята татуировка на лявата му ръка — нападащият бик от Минос. Теламон клекна и внимателно обърна тялото — тилът му представляваше кървава каша.

— Критянин. — Теламон вдигна пръстите на мъртвеца и почувства мазолите, характерни за добрите стрелци с лък. — Стотици бяха избити днес, какво по-специално има у този?

— Не може ли да го махнат оттук? — остро попита Аристандър. — Защо трябва да стои при мен?

— Този човек не беше убит в битката — обясни Хефестион. — Трупът му е намерен на полето.

Тялото беше студено, коремът подут, мускулите вече бяха започнали да се вкочаняват.

— Да, прав си — съгласи се Теламон. — Мъртъв е поне от един ден от силен удар по тила.

— Един ловец го открил — обясни Аристандър. — Тракиец, търсещ прясно месо за гозбата си. Забелязал ястреби да кръжат над нисък храст и открил трупа наоколо два километра от лагера.

— Нали разбираш — прошепна Александър — какво означава това?

Теламон покри трупа и се изправи.

— Някой е убил критски стрелец и е взел лъка и стрелите му.

— Точно така — потвърди Александър. — Аристандре, кажи на хората си да занесат трупа при началника на стрелците. Това е работа на шпионина — продължи царят. — Онова, което трябва да направиш, Теламоне — мушна той лекаря с пръст в гърдите, — е да откриеш името му! Върни се във вилата и го направи!

ДЕСЕТА ГЛАВА

„Самият Александър застанал начело на войската си и се изправил срещу неприятелите си, които смятали, че благодарение на численото си превъзходство са непобедими.“

Диодор   Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 17,
Глава 26

— Някои египтяни смятат, че съществува само един бог и слънцето е негова физическа проява. Мога само да кажа — Теламон бавно сдъвка гроздовото зърно и вдигна поглед към надвисналите преплетени клони на смокинята, — че няма нищо по-приятно на света от това да седиш под слънцето в красива градина с храна и вино.

— Нямаме храна и вино — възрази Касандра.

— Скоро ще ни донесат.

— И с красива жена — добави тя.

— Къде е тя? — Теламон примигна от болка, когато Касандра заби лакът в ребрата му.

— Какво казваше, господарю?

— Толкова приятно е да седиш тук — размишляваше Теламон. — Радвам се, че съм далеч от бойното поле.

— Където Великият убиец е зает да си пробива път през труповете. Той е кръвопиец — продължи яростно Касандра. — Пет пари не дава за живота на другите. Важно е Александър Велики да спечели слава.

— Радвам се, че го няма тук — отвърна Теламон.

— Може той да е хвърлил Памен през прозореца.

— Ако го беше направил — възрази Теламон, — нямаше да си признае толкова лесно.

— Той разбира от змии.

— Всеки може да хване змия с чувал и пръчка. Теламон откъсна стръкче трева и го разтърка между пръстите си. Струваше му се, че е говорил с Херол преди векове, а бяха минали само седем дни. След това се беше намесил Александър, който беше зает с прехвърлянето на обсадните машини от Заливчето на Хера. Всичко беше станало толкова бързо — думите и мислите прелитаха като птици в открито поле, — че Теламон нямаше време да реагира. Набързо се беше приготвил и беше казал на Касандра да се грижи за себе си. После се заредиха забързаният поход, негодите на лагерния живот, първото нападение на Халикарнас, грижата за ранените и голия труп на критянина.

— Странно е, че Александър не е изпратил магьосника си обратно.

— Говориш за нашия добър приятел Аристандър? — пошегува се Теламон. — Започвам да се чудя защо царят държи своя паяк на разстояние от нашите писари: Освен че се погрижих за ухото му, което вече е много по-добре, няхах време да размишлявам за ролята на Аристандър във всичко това.

— Е, поне ти се върна. — Касандра коленичи до него. Беше си оплела венец, който свали и сложи на главата му. — Приличаш на бог Пан. Ще ти донеса флейта и ще танцувам.

— Можеш ли да танцуваш? — попита Теламон.

— Като камила с гъдел.

Лекарят въздъхна и погледна парчетата пергамент, струпани от дясната му страна. Върху тях беше сложил малък камък, за да не ги отвее следобедният ветрец.

— Добре ли спи царят?

— Да. Предложих му да възстановим сцената на убийството на баща му. Той поклати глава и каза, че бил твърде зает. Все още съм заинтригуван — Теламон закрепил венеца по-стабилно на главата си — защото близостта на Халикарнас е пробудила тези спомени. Озадачен съм и защото Александър държи Аристандър далеч от мен, както и задето Птолемей, който никога не се отдалечава от царя, изглежда си има собствен живот.

— Значи нашият Александър пак крои нещо?

— Той непрекъснато го прави. — Теламон замълча. — Това е голямата грешка, която хората допускат по отношение на Александър.

На пиршество той се държи като пияница и говори цинизми. Има тяло на атлет и благородното лице на атински философ. Някои хора дори казват, че главата му може да послужи за модел на Аполонов човешки образ. — Лекарят пренебрегна смеха на Касандра. — Но умът му е като яма с гърчещи се змии. Наследил е потайността и лукавството на родителите си. Александър обича да заблуждава враговете си. Веднъж ми разказаха за една лисица, която влачела крака си, за да помисли плячката ѝ, че се интересува повече от раните си, отколкото от нея. Не знам дали е вярно, но казват, че лисицата винаги убивала плячката си. На Марсово поле край Рим...

— Бил ли си там? — недоверчиво попита Касандра.

— Да — усмихна се Теламон. — Римляните организираха двубои между своите герои с дървени щитове и мечове. Веднъж видях невероятно изпълнение: един умел боец се престори на ранен и подмами съперника си в капана.

— И Александър прави същото сега?

— Така мисля. Преди да тръгна от лагера, Хефестион ми разказа странна история. Зададох му същия въпрос, който и ти на мен — спи ли добре царят? Александър винаги си ляга, когато застъпи трета стража. Хефестион ми каза, че царят изобщо не спи добре. Всъщност често си лягал едва в края на трета стража. Стоял на хълма, където превързвахме ранените. Оттам се вижда небето над Халикарнас и Хефестион смята, че Александър чака нещо.

— Сигнал?

— Нещо подобно. Навярно огнена стрела.

— Значи в Халикарнас има предатели?

— Има ли кучето бълхи?

— Но градът е верен на Дарий — възрази Касандра. — Всички го знаят. Може да има неколцина размирници, но...

— И аз мислех така. — Теламон замълча, прекъснат от звуците на цимбали, долитаци от къщата. — Генций и Демерата — въздъхна той — отново репетират. Изглежда царят може да се върне за нова проява на великия актьор. Касандра, твой ред е да донесеш храна и вино.

— Не може ли да накараме някой слуга?

— Нямам им доверие. Провери внимателно дали не е влизано в стаята. Сложил съм белег на вратата. После вземи храна и вино. Ще

ядем навън и ще си легнем още преди залез слънце.

Касандра се изправи.

— Ами ръкописа на Питий?

Теламон се усмихна.

— Разбрал си нещо, нали? — Тя отново седна.

— Започвам да разбирам. — Теламон вдигна пръст към устните си, — но ще действам бавно и предпазливо. Е, какво стана с виното?

Касандра се отдалечи. Лекарят взе подноса с писмените си принадлежности и го сложи в скута си. Отвори мастилница, натопи подострения стилус и започна да пише. Изписваше внимателно буквите.

„Памен. Защо е умрял с шепа, пълна със семена?“. Теламон спря.

— Нормално ли е още да ги стиска? — промърмори той. — Нямах ли да изпаднат от ръката му?

Спомни си някои от трупове на бойното поле, където мечове и ками трябваше да бъдат изтръгвани със сила от мъртвите безчувствени пръсти. „Защо единият му сандал беше изхлузен? Защо Херол се е върнал?“ Лекарят погледна към дърветата над себе си. Жрецът несъмнено беше амбициозен. Би искал той да е онзи, който ще разгадае ръкописа на Питий и ще спечели благоволенieto на царицата. Беше ли той човекът, взел стилуса и другите ръкописи от стаята на Памен? Знаеше ли Херол, че Памен всъщност е персийски маг, шпионин? Теламон спря и се вгледа в написаното. Дали писарят беше постигнал напредъка си при разчитането на ръкописа посредством числото пет и буквата епсилон? Защо беше написал цитатите от Софокъл, където буквата „е“ беше оградена? Памен беше използвал и стихове от „Илиада“ със същата цел. Какво значение е имало за него числото 10? Дали е бил убит, само за да открадне убиецът постиженията му? Но никой не беше сигурен, че Солан, Бес или дори Херол не са напреднали успешно, но тайно при разчитането на странния ръкопис. Какво беше казал Аристандър за него? „Дори великите философи не са могли да го разчетат?“. Теламон поклати глава.

— Това е странно — прошепна той. — Много странно.

Беше ли убийството на Памен работа на предател?

Или на друг шпионин, който е бързал да му запуши устатата и да се възползва от откритото от него? Беше ли Генций убиец и персийски

шпионин? Смятал ли е, че красавецът Памен е прелъстил съпругата му? Възможно ли е освен изгодата от разкритията на писаря, които щяха да му донесат благоволенията на господарите му от Халикарнас, убийството му да е имало и лични мотиви? Теламон въздъхна и остави подноса. Скръсти ръце и затвори очи. Смъртта на Памен беше загадка, но също толкова объркващи бяха и убийствата на готвача и дъщеря му. Наистина, убиецът на момичето може би беше целял да унищожи Сарпедон, но защо да убива бащата?

— В стаята няма нищо нередно. — Касандра стоеше пред него. Тя сложи подноса на тревата и вдигна кърпите. — Хлябът е прясно изпечен — обясни тя, — а сиренето не е отровно. — После се усмихна. — Отрязвах го лично. Аз налях и виното. Прав си. Слугите са намусени и тук не им харесва.

— Не можеш да ги виниш — отвърна лекарят. — Чудех се за убийствата. Защо трябваше да убият готвача и дъщеря му? Знам, че са възнамерявали да убият Сарпедон, а не нея, но... — Той се почеса по бузата и отпъди една муха, която кръжеше над хляба. — Защо и готвача? С какво им е пречел? И той ли е видял нещо важно?

Започнаха да се хранят мълчаливо.

— Слушай — Теламон хвана ръката на Касандра, — искам да поговоря с останалите. Помоли Солан, Бес, Херол и Сарпедон да дойдат тук.

— За какво? Те ще ме питат. Ще кажат, че са заети.

— Кажим им, че е във връзка със смъртта на Памен. Касандра тръгна. Малко по-късно тя отново прекоси тревата. Спътниците ѝ изглеждаха смутени, с изключение на Сарпедон. Солан размахваше ръце. Херол изглеждаше доста уплашен, а Бес беше потънал в мисли. Седнаха в сянката на едно дърво. Спартанецът беше свалил ръкавиците и махнал превръзките си. Теламон набързо прегледа ръцете му.

— Да, раните са зараснали добре, кожата е розова и нежна.

— Затова ли сме тук? — язвително подметна Солан. — За да обсъждаме ръцете на Сарпедон?

— Не, ще говорим за Памен. Откога работеше той в двора на царица Ада?

— От около две години.

— А добре ли изпълняваше задълженията си?

— Беше способен писар — обади се Бес. — Знаеше добре гръцки, койне, персийски, арабски и египетски.

— Кога се засили интересът на царица Ада към ръкописа на Питий? — попита Теламон.

— Тя винаги се е интересувала от него — отвърна Солан. — Откакто ѝ служи. Преди няколко години, когато Александър за пръв път реши да пресече Хелеспонт, ръкописът беше изваден и прегледан, но писарите не успяха да го разгадаят, затова го прибраха и забравиха. След битката при Граник царица Ада ни осигури специална стая в двореца си. Имахме една-единствена задача: да разгадаем ръкописа на Питий. Памен — Солан произнесе името му с ненавист — отговаряше за това и съответно свърши по-голямата част от работата.

— Какво искаш да кажеш? — попита лекарят.

— Прочете историята от Херодот и други описания на това как различни военачалници са писали тайните си съобщения — усмихна се неискрено Солан, — но нищо не се получи. Изглеждаше толкова объркан, колкото бяхме и ние.

— Но ти си главният писар на царица Ада?

— Да — сприхаво каза Солан.

— Слушайте — Теламон бръсна трохите от туниката си, — всички вие сте умни хора.

— О, благодарим ти.

Лекарят пропусна край ушите си сарказма на Солан.

— Знаем, че Памен е бил шпионин, персийски маг. Не е чудно, че е бил толкова способен. Хрумвало ли ви е някога, че той може да знае повече за ръкописа на Питий, отколкото ви е казал?

Усмивката изчезна от лицето на Солан.

— Не го казваш за първи път — обвиняващо каза той.

— И пак ще го повтори. Нещо повече, откъде да знаем, че Памен не ви е подвел умишлено, че не ви е обърнал, за да не стигнете доникъде?

— Искаш да кажеш...! — възкликна Бес.

— Искам да кажа, че Памен е водил двойствен живот. Пред хората той е бил обичаният и доверен писар на царица Ада, объркан също като вас от загадъчния ръкопис. Но тайно е бил персийски шпионин, който е работел, за да го разчете за господарите си от Персеполис.

— Възможно е — призна Сарпедон.

— Беше ли някой от вас негов приятел?

— Той беше приятен човек — отвърна Бес. — Ядеше и пиеше с нас, но иначе беше потаен.

— И това не ни се струваше странно — добави Сарпедон. — Всички в двореца знаеха, че царица Ада ще възнагради богато онзи, който разкрие тайната на ръкописа.

— Колко копия са направени от него?

Солан се опитваше да изтрие мастилените петна по пръстите си.

— Питий е написал в ръкописа как е построил стените на Халикарнас. Дал го на царица Ада. Разбира се, че са правени копия от него.

— Може ли едно от тях да е било пратено на Македонца?

— Разбира се. Бог знае колко копия съществуват. — Солан направи пауза. — Всъщност, никой не се интересуваше много от него. Кой е допускал, че Халикарнас ще бъде обсаден от македонската войска?

— Значи хората са били по-заинтересовани от съкровището? — обади се Касандра. Солан я погледна бегло.

— Аз продължавам да мисля — меко каза Бес, — че смъртта на Памен може би е била злополука.

— А аз не — отвърна Теламон и се изправи.

— Сега можем ли да си вървим? — попита. Солан. — Александър ще изпрати хора, които да проверят докъде сме стигнали.

— А стигнахте ли донякъде?

Въпросът му беше посрещнат с безизразни погледи. Лекарят вдигна ръка.

— Тогава най-добре се връщайте на работа.

Той прекоси градината, мина покрай входа на двора и продължи по пътя. Късният следобед беше топъл, птиците кръжаха ниско, гущери се приличаха върху каменните стени. Теламон спря, когато една змия пропълзя през тревата и изчезна в гъстите храсти. Продължи напред. Спря, за да разгледа няколко диви цветя, набра букет, вдъхна аромата им и бързо погледна назад. Никой не го преследваше. Стигна до входа на вилата, където бяха разпнати двамата перси. Земята все още беше овъглена от погребалната клада, макар че в съответствие с обичая пепелта на изгорените беше разпръсната на вятъра. Лагерът на

копиеносците и критските стрелци се намираше на близката ливада: като истински войници, те не можеха да повярват на късмета си да бъдат изтеглени от битката и да мързелуват, да ядат и пият сред гъстата трева. Бяха издигнали палатките и паянтови навеси от клони. Въздухът миришеше на конски фъшкии, изгорено дърво и печено месо. Войниците се разхождаха по туники, ядяха, пиеха или играеха зарове. Един командир се приближи забързано и се извини за бъркотията.

— Не съм дошъл да ви инспектирам — каза им Теламон, — но искам да поговоря с най-добрия ви стрелец.

Командирът, който се опитваше да скрие меха с вино, побърза да се отдалечи. Върна се с млад мъж, облечен в къс кожен елек и ленена фустанела; колчан стрели висеше през рамото му, а в ръка носеше мощния сглобяем лък, с който бяха известни сънародниците му.

— Говориш ли гръцки?

— Така добре, както и ти. — Слабото лице на критянина разцъфна в усмивка.

Теламон забеляза колко дълги и силни бяха ръцете му. На китките си имаше кожени ленти, а малки платнени калъфчета предпазваха пръстите на лявата му ръка. Критянинът проследи погледа му.

— Така се предпазвам — обясни той. — Иначе мазолите се разраняват непрекъснато. Искал си да ме питаш нещо.

— Да ви оставя ли? — попита офицерът.

Теламон кимна, отвори кесията си и извади сребърна монета.

— Аз не убивам хора — възрази критянинът мрачно, макар сближените му очи да бяха приковани върху среброто както на ястреб върху тлъста плячка.

— Не искам да убиваш никого — успокой го Теламон. — Аз съм лекарят на царя.

— Знам кой си. — Критянинът го погледна в очите. — Твоя е онази червенокоса прислужница, която задяваме с приятелите ми. Ти не предпочиташ мъжете, защо тогава предлагаш на критски стрелец сребро?

— Искам да огледам лъка ти.

— Той е свещен.

— Затова ти плащам.

Критянинът грабна монетата и му подаде лъка. Теламон го разгледа с любопитство. Беше направен от няколко парчета дърво и здрава тетива.

— Прави се от дрян и ясен — обясни критянинът. — Стрелите също. Могат да бъдат с гладко или назъбено острие, както предпочиташ. Тетивата е от черво, но можеш да използваш и връв. Перата от лешояди са най-подходящи за стрелите.

Стрелецът подаде на Теламон и една от тях. Лекарят я зареди и вдигна лъка, сякаш се канеше да стреля във въздуха. Беше несръчен и си спомни как Клит го мъмреше по време на ученията в Миеза.

— Не те бива много, а? — Критянинът взе лъка и стрелата. — По-трудно е, отколкото си мислиш.

Той зареди стрелата и с два пръста на лявата си ръка опъна лъка. Блестящото острие сочеше право към гърдите на Теламон.

— На това разстояние — промърмори критянинът — ще те понижа.

— А ако бягам?

— Ще трябва да тичаш по-бързо от вятъра! В ясен и безветрен ден — продължи стрелецът — мога да те сваля на двеста метра разстояние. — Той свали лъка. — Гледа ли как стреляхме срещу защитниците на Халикарнас?

— Точно това исках да те попитам. Да се срещнем извън лагера. — Теламон посочи зад гърба си. — На входа на вилата. Кажи на командира си да ти даде няколко парчета пергамент.

Критянинът изглеждаше озадачен.

— Ти взе парите — обясни Теламон. — Искам да пратя съобщение.

Той излезе от лагера и седна край входа на вилата, загледан в прашния път. Спомни си стрелците при обсадата — гъвкави, бързоподвижни фигури, които пускаха стрела след стрела, а те изпълваха въздуха като черен дъжд. Чу някакъв шум. Критянинът беше обул сандали и носеше лъка, както и няколко късчета мазен пергамент.

— Беше ли при обсадата? — попита Теламон, докато се изправяше.

— Да, имах късмет да се отърва.

— Би ли могъл да пратиш стрела зад стените?

— Разбира се: почти нямаше вятър и колкото повече се приближавахме, толкова по-лесно ставаше. Ако събереш закуп много стрелци — заяви критянинът — и се целиш в определено място със сигурност ще улучиш някого или нещо.

Теламон си спомни, че Александър стоял навън и гледал нощното небе.

— Ами запалена стрела?

— Това е лесно — отвърна стрелецът и извади стрела от колчана си. — Слагаш малко катран близо до върха, зареждаш, палиш стрелата и я изстрелваш колкото се може по-бързо.

— Няма ли да се подпали дървото?

— Не веднага, първо трябва да изгори катранът. Но можеш да избереш по-дълга стрела.

— Покажи ми.

Критянинът зареди стрелата и наведе върха ѝ, все едно го палеше.

— Сега острието гори. — Той бързо вдигна лъка, дръпна тетивата към ухото си и я отпусна. Теламон едва видя как тя изчезна в небето.

— В тъмна нощ — обясни критянинът — ще я видиш съвсем ясно. Когато започне да пада, пламъкът се увеличава.

— А ако трябва да пратиш съобщение? Критянинът извади друга стрела от колчана.

— Къде ще сложиш пергамента?

— В двата края на стрелата, но не трябва да бъде много. Ще ти покажа. — Той се наведе, взе парче пергамент и го уви около стрелата, после извади парче връв от кесията си и го привърза стегнато. — Гледай сега какво ще стане.

Отново зареди и пусна стрелата по посока на дърветата. Този път тя се заби надолу.

— Разбираш ли за какво говоря? — Критянинът извади нова стрела. — Тялото ѝ е идеално балансирано. — Той потупа черните пера от лешояд. — С перата и с острието. Ако сложиш тежест в единия край, няма да може да лети.

Като забеляза разочарованието по лицето на Теламон, той добави.

— Става дума за стрелеца, който беше убит, нали? Онзи, на когото са счупили главата и откраднали оръжието? Из целия лагер се говори за това.

— Познаваше ли го?

— Беше от моето село, близо до древния дворец в Кносос.

— Защо е бил сам наред полето?

— По същата причина, поради която ще бъда и аз, след като приключим. Не ти ли омръзва осоленото месо, сушените плодове и миризливата риба? Ловувал е.

— Някой трябва да го е издебнал.

— Той пиеше много — отвърна критянинът. — Може да е заспал. Това често се случва след дълъг поход и обилно ядене и пиене.

— Ще ти кажа нещо. — Теламон извади нова монета от кесията си и му я подаде. — Предател или шпионин е търсел лък, каквито използват само опитни стрелци като теб. Не е могъл да вземе от складовете или да помоли някой от командирите да му заемат. Взел е оръжията на твоя съселянин и по време на битката е пуснал стрела със съобщение, която е паднала зад стените на Халикарнас.

Критякинят се усмихна.

— Разбирам логиката ти, господарю. Да, за да пуснеш стрела зад стените на Халикарнас, ще ти трябва такъв лък. Но стрела със съобщение? — Той вдигна пръсти. — Трябва да е било много леко, иначе никога не би могло да стигне дотам.

Теламон въздъхна.

— Така е. — Той сви рамене. — Трябваше да опитам. Критянинът му махна с ръка и се отдалечи. Теламон се облегна на един от стълбовете на вратата. Не съм достатъчно умен, помисли си. Шпионинът съобщава на персите, че Александър е във Вилата на Кибела с малко войска. Как е успял да го направи? Изстрелял е стрела от вилата, оставил е съобщението под някой камък? Направи същото, когато предупреди персите, че царят сигурно ще отиде към Халикарнас, за да разгледа укрепленията и те можаха да се подготвят. Но как е успяло да достигне съобщението за заслоните на Александър зад градските стени?

Потънал в мисли, Теламон тръгна обратно по пътя. Мина покрай двора и се огледа. Прислужниците перяха край кладенеца. Генций викаше:

— Демерата! Демерата! Къде си?

Лекарят продължи към градината. Тя беше празна — чашите и чиниите, които бяха използвали с Касандра, лежаха в сянката на дървото. Той отиде дотам, взе каната с виното, помириша го и я изля върху тревата. Огледа се — нямаше никого. Горещината беше ужасна, тревата прегаряше. Спомни си как командирите на Александър се молеха да завали. Реши да се върне в стаята си, но искаше да разбере защо шпионинът е убил критския стрелец. Тръгна под хладните сенки на градината. Спря пред едно слънчево петно върху тревата.

— Има и друга загадка — прошепна той, загледан в него.

— Защо са убили горката котка?

Продължи напред. Спря, за да разгледа гъбите върху кората на едно дърво. Протегна се и внимателно ги откъсна. Понякога съжеляваше, че му се беше наложило да напусне Египет толкова бързо: там имаше толкова приятели — лечители в храмовете на живота. Мнозина от тях смятаха, че гъби като тази имат магически лечебни свойства и че смесени с пресечено мляко и пръст често лекуват силни инфекции на дробовете и гърлото.

— Чудя се дали да не опитам.

Той се протегна да откъсне една гъба, но се подхлъзна и ожули коляното си в кората на дървото. Точно в този миг една стрела се заби дълбоко в дънера над него.

Лекарят рязко се обърна, забравил умората си. Гърлото му се сви. Виждаше само дървета, надвиснали клони и слънчеви петна, които шареха сянката. Загледа се в тънката и дълга стрела, подобна на онези, които критянинът му беше показал. Чу странен звук. Успя да се мушне зад дървото, точно когато друга стрела профуча във въздуха. — Кой е там? — извика той.

Градината беше занемяла, сякаш всички живи създания бяха усетили, че смъртта е влязла в нея. Теламон изруга наум. Ако затичаше, мистериозният стрелец щеше да го последва. Ако останеше тук, убиецът щеше да се приближи и най-накрая да го улучи. Той вдигна тихичко един сух клон. Чувстваше се нелепо, въоръжен с него. Огледа се вляво и вдясно — нищо не помръдваше. Виждаше само дървета и храсти.

Отстъпи назад. Зад градината беше ливадата, където войниците на Александър бяха разпънали палатките си. Ако успееше да стигне

дотам... Внезапно чу далечни викове. Генций все още търсеше жена си. Теламон зърна някаква сянка да се движи вдясно от него. Използвайки дърветата за прикритие, той се отправи назад към градината.

Преследвачът му разбра накъде отива. Нова стрела профуча във въздуха — предупреждение, че пътят назад е наблюдаван и охраняван. Теламон се опита да овладее дишането си и треперенето на единия си крак. Канеше се отново да хукне, когато прозвуча силен звук от боен рог. Беше вдигната тревога.

— Касандра! — изкрещя лекарят. — Касандра! Сарпедоне! Касандра! Касандра!

Сигналът отново прозвуча и Теламон хукна напред. Този път не го последваха стрели. Дърветата започнаха да оредяват, виждаше края на градината. Продължи да вика.

— Касандра! Сарпедоне! Касандра!

— Какво има, Теламоне?

Той изскочи измежду дърветата и падна на колене. Касандра се спусна към него.

— Какво става?

Той успя да се изправи и посочи към дърветата.

— Убиец, там!

— Кой? — зяпна от учудване Касандра.

— Не, не отивай натам — предупреди я Теламон. — Който и да е, той е въоръжен с лък и стрели. Кълна се в Аполон, бих искал да знам кой е! — Отново прозвуча бойният рог.

— Какво е станало?

— Не знам — отвърна Касандра. — Дойдох да те търся, има някаква суматоха във вилата.

Теламон забрави неволите си и те тръгнаха през градината към вилата. Сарпедон беше там и сякаш не беше излизал. Теламон се зачуди дали убиецът още бродеше в овощната градина. Спартанецът стоеше в подножието на стълбите и гледаше нагоре. Един войник изтрополи надолу.

— Къде са другите? — попита Теламон. Войникът го погледна неразбиращо.

— Не знам, господарю.

Лекарят го раздруса за рамото и посочи рога, увиснал на каишка около врата му.

— Ти вдигна тревога. Защо?

Ужасен стон проехтя от галерията над тях. Бес, Солан и Херол се появиха на входа, стиснали парчета пергамент в изцапаните си с мастило пръсти.

— Бяхме в градината.

— Заедно или поотделно? — отсече Теламон.

— Винаги работим поотделно — заяви Солан. Теламон вече беше тръгнал по стълбите. Стенанията бяха сърцераздирателни. Стигна галерията и забърза по нея. Вратата към стаята на Памен беше отворена. Генций беше коленичил на пода до леглото, на което лежеше Демерата със стегната около шията връв. Актьорът беше толкова потънал в скръбта и болката си; скри лице в ръцете си, той се олюляваше напред-назад. Теламон огледа трупа: лицето на Демерата беше синьочерно, очите бяха изскочили, езикът стиснат между зъбите. Докосна тялото. Вече изстиваше.

— Какво е станало? — Теламон погледна през рамо към войника.

— Аз пазя вилата, господарю. Стоях на горната площадка на стълбата.

Теламон го огледа внимателно: носеше изтъркана кожена туника и бойни ботуши, рошава коса обграждаше мургавото му лице.

— От коя част си? — попита лекарят.

— От агрианската пехота — отвърна младежът. — Наричат ни „Биковете“. Останалата част от отряда е по-нагоре по пътя, в полето.

Генций продължаваше да стене, без да забелязва влезлите в стаята.

— Каж ми какво стана — нареди Теламон.

— Качи се горе да търси жена си — отвърна войникът.

— Откога си дежурен?

— От скоро. Обикалях, понякога горе, понякога долу. Той изглеждаше разтревожен, затова дойдох с него. Първо претърсихме тяхната стая, но там нямаше никого. — Войникът сви рамене. — Слязох долу и той ми каза да гледам за нея. След малко се върна. Още не беше открил жена си. Претърсихме другите стаи, отворихме вратата на тази и тя лежеше там удушена, затова вдигнах тревога.

— Ами останалите? — мрачно се обърна Теламон.

— Бях в градината — отвърна Сарпедон. Той посочи пръстта по туниката си. — Върнах се преди малко, останалите чакаха вълн.

— Генций, какво стана? — Лекарят внимателно отдръпна ръцете на актьора от лицето му. Генций го погледна с израз на безумна мъка.

— Репетирах репликите на Креон. Тя трябваше да бъде Антигона. Отидох в кухнята за хляб и мед. — Той посочи устата си. — Заради гърлото. Когато се върнах...

— Къде бяхте?

— В залата за пиршества. Когато се върнах, нея я нямаше. Започнах да я търся. Както каза войникът, никъде я нямаше. Качих се горе. Отначало не смеех да надничам в другите стаи, но вратата на Памен беше отворена. Погледнах, но нея я нямаше. Слязох долу, после пак се качих. Претърсихме отново къщата, открихме я и той вдигна тревога.

— Значи сте погледнали два пъти в стаята на Памен?

— Да. Първият път беше празна — каза войникът. — После се върнахме, отново погледнахме и този път я видяхме.

Генций погледна трупа на жена си и избухна в сълзи. Теламон внимателно покри с платно лицето на мъртвата.

— Мисля, че е най-добре да излезем — каза той. — Генций, Касандра ще се погрижи за трупа на жена ти. В тази жега погребалната клада трябва да бъде готова още донечера.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

*„Ефиалт ги посъветвал да не чакат,
докато градът бъде превзет, а те заловени“.*

Диодор Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 17,
глава 26

„И ни на тебе, нито на безсмъртните е дадено това, но ти насилничиш! Затуй ме дебнат зорко отмъстителки за ад, за горни богове — Еринии, и те ще ти платят според делата ти.“

Застанал до погребалната клада, Генций рецитираше мрачните думи на Тирезий, слепият прорицател от Тива от пиесата „Антигона“ на Софокъл. Теламон, Касандра и останалите стояха зад него. Погребалната клада, издигната от войниците, беше два метра висока. Върху нея лежеше трупът на Демерата, със сребърна монета между устните, с която да плати на Харон — лодкаря, който щеше да я преведе до царството на сенките. В ръцете ѝ имаше парчета хляб, за да нахрани Цербер — кучето, което пазеше мрачния Хадес. Генций взе чаша вино, отпи и изля остатъка върху кладата. Падаше мрак, беше онзи странен час на здрача между деня и нощта, когато небето става зловещо синьо. Теламон имаше чувството, че гледа пиеса. Генций изсипа малко масло върху кладата, взе главня и я хвърли отгоре. Пламъците подхванаха подпалките, отначало бавно, но постепенно се разпалиха от вятъра, достигнаха маслото и цялата клада се превърна в огнен език, който с рев се издигна към смрачаващото се небе. Последван от останалите, Генций хвърляше шепи благовония в пламъците. Постояха, колкото изискваше ритуалът и когато пламъците се укротиха, се отправиха обратно към вилата. Теламон хвана ръката на Касандра.

— Остани. Почакай малко.

Останалите продължиха, заобиколили Генций, когото засипваха със съболезнованията си. Теламон се приближи към критския стрелец, с когото беше говорил през деня. Сега той беше на стража при кладата, докато угасне. В светлината на огъня лицето му изглеждаше по-слабо, гладно и хищно; блестящите му алчни очи изучаваха пищната гръд на Касандра. Той протегна ръка и докосна червената ѝ коса, която се беше измъкнала изпод качулката.

— Стига! — отсече тя.

Критянинът се усмихна и хвана с две ръце дългото си копие. Зад него другарите му тихичко си шепнеха и се приближиха, за да разгледат по-добре Касандра.

— Искам да те питам още нещо — каза Теламон.

— Ти беше щедър. Питай.

Искри от огъня се разпръснаха във въздуха, докато пламъците обхващаха друга част от кладата. Те се отдалечиха.

— Какво ще стане — попита Теламон, — ако взема лък и стрела и увия ивица пергамент по дължината ѝ. Това ще промени ли полета ѝ?

Критянинът направи гримаса и сви рамене.

— Парче пергамент?

— Да, дълго колкото стрелата или дори повече. Както казах — като ивица или панделка.

Критянинът се обърна и каза нещо на своето наречие на другарите си. Избухна разгорещен спор. Той вдигна ръка, за да ги накара да замълчат и се обърна към Теламон.

— Може да повлияе на полета ѝ, но не много. Тук има стрелци, които са участвали в представления, когато към стрелите се прикрепят разноцветни панделки и така се изстрелват във въздуха. Казват, че разликата била малка.

— Много ти благодаря. — Теламон отвори кесията си и сложи още една сребърна монета в ръката на мъжа. — Пийнете, за да поменете мъртвата. О — той отново се обърна, — днес следобед, след като си тръгнах, идвал ли е някой от вашите стрелци във вилата?

Критянинът поклати глава.

— Не, разбира се. Предпочитаме да бъдем на открито. Заповедите са съвсем ясни. Трябва да охраняваме вилата. Единствената причина да ходим там — той се усмихна хищно и погледна Касандра, — е, за да погледаме нея.

Теламон и помощничката му се отдалечиха. Зад тях се чу смях, някой изсвири продължително.

— Не бива да се разхождаш сама — прошепна Теламон. — Най-добре стой във вилата.

— Познавам критяните! — отсече Касандра. — Виждала съм ги в Тива заедно с траките, тесалийците и всички други отрепки.

Теламон спря и се загледа към светлините на вилата, които проблясваха през дърветата.

— Какво има, велики мислителю?

— Нещата стават все по-заплетени — загадъчно каза той. — Опасността изостря ума и подсилва паметта, Касандра. Много неща ме озадачават. Помниш ли онова парче пергамент със странните символи, което открихме в стаята на Памен заедно със заобления прът, около метър дълъг.

— Да, помислихме, че са боклуци.

— Вече не мисля така. След нападението над мен днес следобед и убийството на Демерата, реших да си остана в стаята.

— Знам — отсече тя. — Не искаше да ми кажеш какво е станало.

— Няма значение, остави това. — Теламон хвана ръката ѝ и разтърка пръстите ѝ. — Прекрасна си като нощта, Касандра, в тъмносинята си наметка.

— О, господарю! — тя затрепка с клепачи. — Да не би да ме примами в тъмното, за да ме прелъстиш?

— Трябва да си мажеш ръцете с масло — отвърна Теламон. — Пръстите ти са загубели. Може би е от водата.

— Или от тежката работа, която ми възлага господарят.

— Мислех си — продължи Теламон — за нашия приятел Памен. Бил е персийски шпионин и е работел в двора на царица Ада. Какво правят шпионите?

— Предават тайни.

— Но как се е свързвал Памен с господарите си? Не е можел да напусне двора и да отиде до Халикарнас или където и да било — това би било подозрително. Спомних си една история от Херодот, която съм чел преди години. Помолих Солан да ми даде да я прочета отново.

— Знам, мърмореше си под нос.

— Има система за изпращане на тайни съобщения — продължи Теламон, без да обръща внимание на заяждането ѝ, — която се нарича

„скютале“.

— Какво значи това?

— Стара дума, която означава „жезъл“. Била е използвана от шпионите. Очевидно се състои от две заоблени парчета дърво с еднаква дължина и дебелина. Едното е у шпионина, другото — у господаря му. Когато шпионинът иска да изпрати тайно съобщение, взима дълга и тясна ивица пергамент и я увива около скютала, без да оставя свободно място. След това пише съобщението и я развива...

— Разбира се — прекъсна го Касандра. — И ако използват тайнопис, се получава ивица пергамент, изписана със странни символи.

— Точно така — съгласи се Теламон. — Можеш да го разгадаеш, само ако имаш парче дърво със същите размери, около което да увиеш ивицата пергамент.

— И Памен е правел така? Затова ли открихме онзи прът и парченцата пергамент в стаята му.

— Така мисля. — Теламон продължи напред. — А ние ги изхвърлихме. Предполагам, че убиецът на Памен е знаел за метода „скютале“ и така е разбрал, че е шпионин. Убил го е, но е използвал същия начин, за да се свързва с господарите си в Халикарнас.

— Ами ръкописът на Питий?

— Мисля, че ръкописът на Питий не е онова, което Александър твърди — каза лекарят. — Тази вечер ще се опитам да разкрия тайната му. Не — той вдигна ръка. — Не ме поздравявай. На Памен дължим разкриването на ключа.

— Затова ли са го убили?

— Вероятно.

— И убиецът му сега предупреждава Мемнон за всеки наш ход?

— Определено — промърмори Теламон. — Шпионинът, който е и убиец, е използвал метода „скютале“, за да съобщи на Мемнон, че Александър ще отседне във вилата. Това може да стане лесно, като се остави парче пергамент под някой камък или в хралупа на дърво. Оттам го взима вестonosец, който не може да го разчете.

— И е оставил съобщения при трупа на Памен, защото е бил убеден, че ще го вземат?

— Да, така мисля.

— И изненадващата атака на Александър? — попита Касандра.
— Затова ти разпитваше критянина, нали?

— Разглеждах проблемите от погрешна страна — отвърна Теламон. — Мислех си за това как може да бъде закрепен дебел свитък пергамент на края на стрелата. Но при метода „скютале“ пергаментът е нарязан на ивици. Шпионинът го увива около стрелата. Преоблича се като критски стрелец, после я изстрелва и съобщението е изпратено. Говоря за ивица пергамент, не по-дълга от метър. Кой по време на битка ще я забележи освен Мемнон, който я очаква?

— Разбира се, но мисля, че за едно нещо грешиш, Теламоне! Стрелата е била изстреляна през нощта, преди Александър да нападне.

Лекарят се съгласи. Те продължиха бавно пътя си, спирайки от време на време, докато Теламон обясняваше как шпионинът е убил критския стрелец, взел е лъка и стрелата му и е използвал същото оръжие срещу него в овощната градина.

— Ако знаех кой е — изсъска Касандра в мрака, — щях да му прережа гърлото или да отровя храната му. Сигурно е някой от писарите! Разговарях с войника, който е помагал на Генций да търси Демерата: той каза, че Сарпедон бил вътре, когато са те нападнали. Но писарите са били в градината. Каква изобретателност — продължи тя. — Змии, стрели, тайни съобщения.

— Не е толкова изненадващо — отвърна Теламон. — За новите изобретения бързо се разчува из цяла Гърция — за постиженията на някой строител или лекар. Гледала ли си комедията на Аристофан „Облаците“?

— Да, в Тива.

— Помниш ли момента, когато Сократ спори приятеля си за един случай в съда?

— Да.

— Приятелят му казва: „Ще вземе парче стъкло и ще го използва като огледало, за да привлече лъчите на слънцето и да стопи восъчната табличка с призовката.“

— Да — отвърна Касандра. — Когато Александър обсади Тива, един от архонтите предложи да издигнем огромни огледала по стените, за да съберем лъчите на слънцето и да подпалим обсадните машини.

— И защо не го направиха?

— Някой попита какво ще стане, ако денят е облачен. Теламон се разсмя и понечи да продължи напред, но Касандра го хвана за ръката.

— Знам, че убиецът иска да се отърве от теб. Задаваш прекалено много въпроси. Но защо бедната Демерата?

— А, да, бедната Демерата! Трябва да поговоря с Генций за нея!

Те влязоха в двора. Останалите гости се бяха събрали в залата за пиршества, където Генций беше поръчал погребално угощение. Теламон и Касандра постояха там известно време. Сарпедон изпя тъжна песен. Генций отново рецитира — прекрасна поема от Сафо. Бес изпя погребална песен. Поднесоха вино. Теламон си спомни какво му предстои, извини се и се върна в стаята си. Взе ръкописа на Питий и започна да го изучава, като си водеше записки.

Касандра също се качи и го заговори. Теламон отговаряше с междуметия и неясни забележки. Тя обяви, че е изтощена и си легна. Лекарят продължи да работи. От време на време спираше, отиваше до прозореца и поглеждаше навън. Небето беше обсипано със звезди, вятърът разлюляваше дърветата. Той си спомни погребалната клада и скръбните думи на Генций, и сърцето му замря. На нея можеше да лежи и неговият труп, а не този на Демерата. Върна се към писането, но не можеше да се съсредоточи. Взе историята на Херодот, която Солан му беше дал — хубав препис, направен от някой учен писар.

Трябваше да се сетя за метода „скютале“, помисли си Теламон. Не беше ли виждал подобно средство в египетските храмове? Спомни си как красивата Анула го заведе при една от големите колони в Залата с колоните и започна да му превежда йероглифите, обикаляйки около нея, докато накрая почти му се зави свят. Тя беше плеснала с ръце и се беше засмяла. Теламон се усмихна. Какво щеше да си помисли Анула за Касандра? На външност бяха много различни, но и двете говореха направо и притежаваха чувство за хумор. Теламон се усмихна и се върна към проучванията си.

— Знам — промърмори той, почесвайки се по бузата с края на стилуса, — че „е“ е най-често използваната буква от гръцката азбука, което обяснява защо Памен говори за числото 5 — „епсилон“ е петата поред буква в азбуката. Той го е доказал с цитати от Софокъл и „Илиада“. Но какво означава „десет“?

Той продължи да работи. Разгледа азбуката, подредена в пет колони и редове и числата от първия ред на ръкописа на Питий.

Числата му бяха ясни, но какво означаваха малките квадратчета? Той ги огради с кръгчета. Върна се на азбуката и отново погледна ръкописа. Възможно ли е да е така, зачуди се. Преписа първия ред от тайнописа. Бавно и внимателно започна да използва азбуката, за да разгадае числата. Отначало не можеше да повярва на очите си. Върна се и отново провери — думите имаха смисъл. Вълнението му беше толкова голямо, че скочи на крака и блъсна един стол. Касандра се размърда.

— Какво има?

Теламон запали още лампи и ги донесе на писалището.

— Мисля, че ръкописът може да бъде преведен. Касандра се уви е одеяло и забърза към него.

— Ето азбуката, подредена в пет реда и пет колони — обясни Теламон.

	1	2	3	4	5
1	A	B	C	D	E
2	F	G	H	I/J	K
3	L	M	N	O	P
4	Q	R	S	T	U
5	V	W	X	Y	Z

— Това ми е ясно — каза тя.

— Петата буква, „епсилон“, се използва най-често. Всичко е съвсем просто: А е 11, Б — 12, С — 13, Д — 14 и Е — 15. Но Питий е бил хитър човек. Той махнал буквата епсилон и я заместил с малки квадратчета. Така че ако търсиш числото, което да означава „е“, няма да го намериш. На някои места просто я е пропуснал. Освен това в началото на ръкописа умишлено е написал възможно най-много думи, които не съдържат буквата „е“. После усложнил нещата като въвел следната система. За буквата А използва 11, което идва от начина на подреждането на азбуката, по тази логика Б трябва да е 12. Но към всяка буква след А Питий прибавя числото 10. Така Б става 22, С — 23, Д 24, а Е липсва. Ф става 31. Тъй като в азбуката има само 25 букви, всеки, който се опита да разгадае тайнописа, ще се обърка още повече.

— А ти успя ли? — попита Касандра.

— Да — Теламон снижи глас. — Искам това да остане в тайна, защото ще ми трябва време да превода целия ръкопис. Трябва да бъда точен.

— Наистина ли става дума за стените на Халикарнас?

— Едва ли. — Теламон взе парчето пергамент и ѝ го подаде. — Това — поясни той — са първите числа от ръкописа на Питий. Под тях съм написал буквите: помни, че изваждаме десет — числото, което открих записано на парчето пергамент, взето от Херол.

45	64	54	33	34	11	53
P	Y	T	H	I	A	S
11	52	23	33	34	54	( )
23	54	54	44			
C	T	T	O			

Касандра вдигна поглед.

— От архитекта Питий до...?

— Филип — отвърна Теламон. — Това е следващата дума. Ето какво мисля, че е станало — продължи той. — Питий си е кореспондирал с Филип. Изпратил е копие от писмото на царица Ада. Съмнявам се, че в него става дума за стените на Халикарнас.

— Но хората смятат, че е така.

— Това е била идеята. Залагам една сребърна монета срещу златна, че това писмо е пристигнало малко преди или след убийството на Филип. Александър или Олимпиада не са могли да го разчетат. Само Филип е имал превода и не го е показал на никого, затова Александър е толкова заинтригуван от ръкописа. Чудя се какво всъщност е написал Питий. Бил е хитрец, създал е впечатление, че тъй като са го измамили, е разкрил някаква тайна слабост на стените на Халикарнас. Като в детска игра — да пратиш някого да се лута из лабиринт, за да търси нещо, което изобщо не е там.

— Значи стените нямат дефект? — попита Касандра.

— Може и да имат. Знаем, че Александър премести обсадните машини — може би знае нещо. — Теламон почука по пергаментата. — Но тук има повече неща, отколкото изглежда на пръв поглед. Преди много години, точно преди Филип да бъде убит, се опитал да ожени сина си Аридей за една принцеса на Халикарнас. Александър тайно предложил себе си. Филип разбрал и това довело до сериозен конфликт между баща и син. Имам дълбокото подозрение, че това писмо е по-скоро свързано с този факт, отколкото с укрепленията. Именно затова — Теламон се изправи и се протегна — Александър

отново сънува кошмари за баща си. С нетърпение очаквам да разбере истината.

— Ще продължиш ли сега? — попита Касандра. Лекарят поклати глава.

— Не, вече намерих ключа. Ще продължа, когато си отпочина. Утре искам да поговоря с Генций. — Той бързо целуна Касандра по челото. — Сега ще се измия и ще поспя. — Той погледна към прозореца. — Дано да сънувам.

— Какво?

Теламон за малко щеше да отговори „Египет“, но се усети навреме.

— Ами убиецът? — отекна гласът на Касандра в тъмнината.

— Ще стигна и до него. — Теламон млъкна, докато плискаше лицето си с вода. Взе кърпа и се подсуши. — Винаги съм смятал, че Памен е ключът към всичко. Имам подозрения, но твърде малко доказателства.

Той съблече туниката си и легна с отворени очи в тъмнината. Най-различни предположения се въртяха в главата му. Какво беше казал Аристандър? Че дори най-големите философи не могли да разберат ръкописа. Разбира се, Пазителят на царските тайни трябва да е бил бесен от гняв! Но той не говореше само за себе си. Беше ли показал Александър текста на бившия си учител Аристотел? Опитал ли се беше великият философ да го разгадае? Той едва ли би му отделил много време, не обичаше подобни загадки. Повече го занимаваше онова, което той самият наричаше „реални проблеми“.

— За какво мислиш? — Гласът на Касандра звучеше сънливо. — Имам чувството, че чувам как работи мозъкът ти — като звук от множество колелца, които непрекъснато се въртят.

— Започвам да разбирам защо Александър е посетил царица Ада. Сигурно е знаел, че писарите ѝ се опитват да разчетат ръкописа. Подозирам, че ако Памен беше живял още няколко дни... — Той рязко се изправи.

— Какво има пък сега? — ядосано попита Касандра.

— Ами ако — възкликна Теламон — Памен е стигнал до същото заключение като мен, но не е записал наученото? Помисли, Касандра. Ти си персийски шпионин. Разгадала си някаква загадка, за чийто

отговор господарите ти биха дали мило и драго. Какво щеше да направиш след това?

— Да избягам — сърдито каза Касандра. — Да си плюя напетите.

— Точно това се е готвел да направи и Памен. Затова е бил убит. Помниш ли дисагите, които Херол е откраднал? Памен е приготвил багажа си, за да избяга. Убиецът е знаел и го е убил, преди да успее.

Светлокафявите очи на опитомения леопард със златна верига на врата се възряха безизразно в Мемнон, който отмести поглед с отвращение.

— Това животно никога не ми е харесвало — промърмори той. — Видях го да убива паун в градината. Оронтобат го има още от малко.

Ефиалт се беше изтегнал на лежанката и гледаше към тавана на голямата зала за пиршества в двореца. Той вдигна обувките си в сандал крак и отново се загледа в белега до стъпалото си.

— Имал си късмет — забеляза Мемнон. — Тази стрела можеше да те улучи сериозно, вместо само да те одраска.

— Но не толкова, колкото Александър — отвърна тиванецът. — Ако бяхме успели да отрежем войската му от обсадните машини, щяхме да ги унищожим заедно с моста му. — Той вдигна ръка. — Чуваш ли, Мемнон? Чуваш ли блъскането?

Мемнон се изправи и отиде до процепа в стената, който гледаше към градината. Дворецът на градоначалника беше близо до стените. Гъркът затвори очи и се вслуша. Чу го като далечен прибой, който се блъска в скалите — тътенът от македонските тарани, които блъскаха стените, за да ги пробият. Мемнон отвори очи и вдъхна уханието на градината.

— Мислиш ли, че е разгадал ръкописа на Питий? — попита Ефиалт. — Премести обсадните си машини по на север, после се върна обратно. Съсредоточил се е върху частта между Тройната порта и кулата.

— Ще разбие стените, но когато мине зад тях, го чака изненада — отвърна Мемнон. — Друга здрава стена във формата на полукръг, отворен навън, така че защитниците от всеки край да могат да обстрелват обсадните му машини. Може да я премине колкото куче, което с вой се опитва да свали луната. Александър — добави той — не ме притеснява в момента.

— Нито пък мен. — Оронтобат, облечен в елегантна туника — съчетание от тъмночервено и златисто, с меки сребърни ботуши и фригийска шапка върху черните си, намазани с масла къдрици, се облегна на рамката на вратата.

Леопардът стана и тръгна към него безшумно като призрак. Под гладката му кожа мускулите играеха. Оронтобат приклепна и го нахрани с парчета месо от масата. После го почеса между ушите.

— Красавец — промърмори той. — Трябва да го вода с мен. В града вече не е безопасно. Ще се преместя от къщата си, ще донеса тук всичките си съкровища.

Говореше тихо, но думите му смразиха Мемнон. Той беше укрепил града, стените му бяха дебели и непревземаеми. Имаше провизии, муниции, оръжия, конница, най-добрите хоплити, които можеха да се купят с пари, както и елитните отряди от войската на Дарий. Имаха храна и вода за десет години напред, а персийската флота бранеше пристанището. Лагерът на Александър беше на каменистия полуостров, изпепеляван от слънцето, докато той напразно атакуваше стените.

— Не бяхме предвидили това. — Оронтобат вдигна глава. Покритите му с пръстени ръце още галеха леопарда. — Не бяхме го допускали, нали? — повтори той. — Че ще има предатели в града.

Градоначалникът се изправи и седна на лежанката до Ефиалт. Огледа помещението — стените му бяха боядисани в златисто, украсени с пурпурно-сребристи ромбове и гроздове. Същият мотив обвиваше кръглите дебели колони. Подът и таванът бяха мраморни и блестяха като стъкло, създавайки у посетителя впечатлението, че се намира между две прозрачни езера — отгоре и отдолу. Вътре беше светло — поне сто лампи светеха, поставени върху корнизите и в нишите. Мебелите бяха от акациево и сандалово дърво; имаше красиво резбовани масички, поръбени със злато и сребро, удобни меки столове. Лежанките му бяха личен подарък от Дарий — покрити с алени покривки, извезани с изправени на задните си крака сребърни лъвове.

Нима ще трябва да изгоря всичко това, помисли си Оронтобат. Сви пръсти и погледна нагоре под вежди. Мемнон го наблюдаваше с любопитство.

— Виждам, че си разстроен. Защо? — Военачалникът протегна ръце и сви пръсти. — Винаги правиш така, когато си разтревожен.

— Тревожа се — отвърна градоначалникът. — Осъзнаваш ли, че из града патрулират толкова войници, колкото имаме и по стените, Мемнон?

— Но защо! — възкликна Мемнон. — Преди десет дни градът беше наш. Сега говориш за размирици, за намерено оръжие, за нападение над наши войници.

— Кварталът на грънчарите се е превърнал в бунтовнически гарнизон! — отвърна Оронтобат. — И все пак, когато изпратим там войници, враговете ни изчезват сред намръщени погледи и ругатни.

— Можем да го обкръжим! — изръмжа Ефиалт. — Да го сравним със земята и да избием всички, които намерим. — Той се изправи и седна с разкрачени крака. — Но не е само това, нали, Оронтобат?

— Шпионите ни са навсякъде — съгласи се персиецът — из винарните, по пазарите. Подслушват разговорите. Сигурни са, че са чули македонска реч.

— Но тук има македонци — заяви Мемнон. — В Халикарнас живеят всякакви хора.

— Млади воители? — вдигна вежди Оронтобат.

— Защо не са ги арестували? — попита Ефиалт.

— Повтарям ви само какви слухове се носят. — Оронтобат се усмихна неискрено. — Възможно е — продължи той — Александър да е изпратил свои хора в града, преди да затворим портите.

— Тогава трябва да са по-малко от сто — забележа Мемнон. — Иначе щяхме да ги забележим.

Оронтобат потри ръце.

— Ами ако...

— Какво ако? — изрева Мемнон и седна до Ефиалт.

— Ако са повече от сто? — продължи Оронтобат. — Нямах ли известия от твоя шпионин?

Мемнон поклати глава.

— Изстреля една стрела преди Александър да атакува — отвърна той. — Предупреди ни за „заслоните“ и че ръкописът на Питий още не е разгадан. — Той сви рамене. — След това не е изпращал нищо.

— Знаеш ли кой е той?

— Ще ми се да знам. Той получи злато и обещанието ми, че ако ръкописът бъде преведен, скритото съкровище ще бъде негово. Искам

да знам какво възнамерява да прави Александър. Има ли наистина слабост в някоя част на стените? Ще я открие ли? И как ние...

Дочул шум от бързи стъпки, Мемнон замлъкна. Един от помощниците му, облечен в лека броня, нахлу в залата.

— Господарю, трябва да дойдеш.

— Какво има?

— Навън в градината, господарю.

Тримата последваха войника през портика с колони и надолу по стълбите. Нощният вятър донесе мирис на изгоряло и когато се обърнаха надясно, видяха, че над дърветата се издигат пламъци. Слуги от двореца и войници вече носеха кофи с вода, икономи викаха за помощ, зазвучаха рокове, чу се звук от цимбали — беше вдигната тревога.

— Прекратете суматохата! — нареди Мемнон.

— Какво е станало? — прошепна Ефиалт.

— Там е една от летните ми къщи. В малка кипарисова горичка, много е красиво, истински рай — обясни Оронтобат. — Намира се съвсем близо до стените. Най-добре е...

— Никъде няма да ходим! — прекъсна го Мемнон. — Може да е случайност, но може да е и нещо друго!

Охраната на двореца вече се стичаше в градините; войниците се обличаха в движение и се строяваха. Личните телохранители на Мемнон забързано влязоха през вратите сред дрънчене на оръжие. Редът беше възстановен. Две редици войници, подредени във формата на подкова — гърци и перси, въоръжени с мечове, щитове и копия, охраняваха главните входове към двореца.

Един прислужник притича през тревата. Факлата в ръцете му искреше и танцуваше. Войниците го пропуснаха. Един командир взе факлата, момчето приближи и падна на колене пред Оронтобат. Заговори бързо на персийски, сочейки назад към пламъците.

Говореше толкова бързо, че Мемнон не можа нищо да разбере. Оронтобат вдигна ръка, за да го накара да млъкне.

— Мемнон — лицето на градоначалника беше пепеляво, — не е било злополука. Нападат ни!

Освободиха прислужника. Командирът от хората на Мемнон отново се появи.

— Пожарът е овладян — каза той, изтривайки саждите от лицето си.

— Проникнал ли е някой вътре?

Мъжът поклати глава.

— Не, господарю, причината за пожара са запалени стрели, минали над стените. Намерихме и това.

Той извади кожен цилиндър, какъвто използваха пратениците за писмата. Беше протрит и издраскан, а ремъкът, с който се прикрепяше на рамото на пратеника, беше избелял и оръфан. Мемнон го грабна, отвори го и извади малък свитък пергамент. Отдръпна се встрани, за да го прочете.

— Не е за мен — каза той и го подаде на Ефиалт. Тиванецът го грабна и нареди да му донесат по-близо факлата.

— Ще ти кажа какво пише — тихо каза Мемнон. — „От Александър Македонски до предателя Ефиалт от Тива. Не се перчи толкова, защото Мемнон се е продал!“

Ефиалт съдра пергаментата и го хвърли на тревата. Стъпка го с пета, побеснял от гняв.

— Предизвикват ни, Мемнон. По-близо са, отколкото си мислим. Какво ще им отговорим?

— Продад се е — промърмори Оронтобат. — Това означава, че предателите са по-близо, отколкото си мислим.

Мемнон се обърна. Един от прислужниците стоеше на стъпалата и го гледаше.

— Най-добре всички да видите нещо.

Те го последваха към портика, където се беше събрал димът от пожара. Мемнон с мъка овладяваше страха си. Лицето на прислужника не допринасяше за това — беше старец с изпито лице и зачервени от недоспиване очи.

— Затворникът, наречен Евнуха, е мъртъв.

— Какво! — възкликна Оронтобат.

Последваха прислужника в двореца, забързано слязоха по стълбите и преминаха лабиринта от плесенявали тунели, който водеше към тъмниците. Когато завиха зад един ъгъл, ги посрещна шум от гласове. Пазачи и тъмничари се бяха скупчили на вратата на тъмницата, в която беше затворен Евнухът. Мемнон ги разблъска и влезе вътре. Помещението беше обзаведено удобно, приличаше повече

на стая, отколкото на килия. Очевидно Евнухът се беше качил на масата, свалил шнура, с който беше препасана туниката му, завързал единия му край за куката на гредата, направил примка на другия и скочил долу. Дългото му тяло висеше отпуснато и леко се поклащаше като счупена кукла с разтворени крака, отпуснати ръце и странен ъгъл между врата и главата. Грозното му лице беше на петна, очите му гледаха невиждащо, по брадичката му се стичаше слюнка.

Мемнон подуши въздуха и се огледа — от купата за вода още се вдигаше пара.

— Свалете го! — нареди той.

Един войник хвана трупа, а друг се покачи на масата и преряза връвта. Сложиха го на пода. Мемнон коленичи до него. Тялото беше още топло. Той изщрака с пръсти. Един войник му подаде камата си и военачалникът преряза примката. Трупът леко потръпна, когато въздухът от дробовете на мъртвеца излезе от устата му.

— Мъртъв е съвсем отскоро.

Мемнон огледа главата и врата на Евнуха. Не видя никакви рани, освен моравата ивица около шията му.

— Какво стана? — попита той.

Отиде до димящата бронзова купа. Водата беше изляна и вътре имаше купчина черна пепел. Огледа килията. Всичко беше подредено — малкото походно легло беше оправено, наметка и колан висяха на стената. Едната лампа беше угаснала, но другата гореше силно. На пейка до стената имаше поднос с остатъци от храна, чаша и кана вино.

— Какво стана? — повтори Мемнон и посочи към тъмничаря с грозното лице. — Кажете, Цербер.

— Настанихме го удобно — отвърна тъмничарят, без да се страхува. Пристъпи напред и разпери безпомощноръце. — Господарю, ти ни нареди така.

— Знаем — отвърна Мемнон.

— Имаше дрехи, колан, дори нож. Ние се хранехме вединия край на коридора, а пазачите — в другия. Чухме сигнала за тревога.

Мемнон кимна към войниците.

— Така е, господарю. Излязохме от коридора и се качихме по стълбите. Цербер и тъмничарите ни последваха. Някой каза, че ни нападат, миришеше наогън...

— Какво стана после?

— Върнах се долу в килията — отвърна Цербер. — Замириса ми на дим, но помислих, че е отвън. Когато погледнах през решетката, Евнухът висеше на въжето, а от купата излизаха пламъци и дим. Докато намеря ключовете и отворя вратата... — Мъжът сви рамене. — Беше твърде късно. Евнухът беше мъртъв.

Мемнон внимателно изучаваше пълното му, лукаво лице, дебелите устни и хитрите очи.

— Господари мои — изхленчи тъмничарят, — разговарях с Евнуха. Той се боеше. Смяташе, че щом свърши работата си, ще го разпие. Смяташе, че няма начин да се измъкне.

Мемнон се обърна и погледна към купата.

— Всичко ли е изгорил? — попита Ефиалт. Мемнон кимна.

— Изгорил е своя екземпляр от ръкописа на Питий и всички бележки, които е направил. — Той затвори очи, опитвайки се да овладее гнева си. — Съблечете трупа! — Мемнон отиде до вратата и се обърна. — Не, като си помисля, вече няма смисъл. Ти — посочи той към Цербер — го изнеси навън. Да се възползваме от пожара. Хвърлитрупа в него и ще се отървем!

Когато се върнаха в залата за пиршества, прислужникът ги чакаше на вратата. Този път той падна на колене.

— Какво е станало? — попита Оронтобат. Прислужникът вдигна обляното си в сълзи лице.

— Господарю, има още по-лоши новини.

— Изправи се! — изсъска Оронтобат. Прислужникът не се подчини.

— Господарю, знаеш, че работя ден и нощ. — Говореше бавно, за да го разбира Мемнон. — Слушам докладите на шпионите ни от града. Точно преди да вдигнем тревога, един от най-добрите ми хора, трезвомислещ и разсъдлив...

— Хайде, казвай! — нервно го прекъсна Оронтобат.

— Този човек — прислужникът вдигна глава — се кълне в душата на майка си, че видял македонски щитоносци близо до двореца.

Оронтобат сграбчи мъжа за туниката, изправи го на крака и го разтърси.

— Лъжеш! Шпионите ти грешат!

Треперещ от страх, прислужникът поклати глава:

— Господарю, казвам истината!

Ефиалт рязко се отдръпна и ритна един стол. Оронтобат изблъска прислужника от стаята и блъсна вратата след него. Леопардът се приближи към него, но бързо се отдръпна, когато Оронтобат го срита. Животното изръмжа от болка и отиде да се скрие в един ъгъл.

— Възможно ли е това? — изсъска Ефиалт. — Щитоносци от елитния отряд на македонца тук? Как са влезли?

— Трябва да разпитаме шпионина — отвърна Мемнон. — Казал, че били двайсетина души. — Той се опита да се съсредоточи. — Може да е малка група, която се е укрила вграда преди началото на обсадата.

— Но са били въоръжени! — извика Ефиалт. — Защо да привличат внимание към себе си? Не разбираш ли, Мемнон? — Ефиалт пресуши чашата си и я хвърли на пода. — Искали са да бъдат видени. Откъде да знаем, че на други места в града няма още от тях? Ами ако решат да разбунтуват тълпата? Ако я подкупват със злато и сребро?

— А и смъртта на Евнуха — намеси се Оронтобат. — Съвпадение ли е? Първо съобщението до Ефиалт, а сега и македонци зад стените.

Мемнон взе подробната карта на града, помете чашите и чиниите от масата и я разтвори. Закрепи я с няколко чаши, за да не се навива и направи знак на събеседниците си да се приближат.

— Не е време за паника и гняв. — Той проследи с пръст крепостните стени. — Тук се намираме ние. — Пръстътму сочеше центъра на подковата. — Тук Александър и войниците му се опитват да разбият стената. Да оставим по другите места само най-необходимия брой войници и да съсредоточим силите си тук. Трябва да позволим на Македонца да разбие стената. — Той премести пръста си. — Между стените и пристанището се намира големият град Халикарнас. Сега ще ви опиша нещо кошмарно. Какво ще стане, ако в града има македонци? — Мемнон погледна към Ефиалт, предупреждавайки го да не се обажда. — Само боговете знаят откъде са дошли или къде са. Да предположим, че докато отбраняваме стените и се опитваме да отблъснем Александър, градът се разбунтува зад гърба ни, въоръжен и оглавяван от македонците. Тогава ще бъдем обградени. Ако тръгнем да се разправяме с тях, войниците може да пробият стените и да ни нападнат в гръб. Ако не им обърнем

внимание, те може да отворят портите и Александър няма да има нужда от обсадните си машини.

— Можем да разделим войската — обади се Ефиалт.

— Това означава да оголим стените, ще настъпи хаос. Ефиалт, ти си опитен командир. Сред войниците настъпва паника, когато разберат, че врагът е не само пред тях, но и зад тях. Ще има дезертъори, метежи, някои ще се предадат. Нас или ще ни убият, или ще ни пленят и предадат на Александър. — Той не сваляше поглед от очите на Ефиалт. — Той даде тържествено дума, че ако му паднем в ръцете, ще ни разпне така, че всички да ни видят.

Оронтобат свали шапката си и я хвърли на пода, после разтвори туниката под разкошната си мантия.

— Какво можем да направим? — прошепна той.

— Знаеш какво трябва да направим — отвърна Мемнон. — Мислех, че никога няма да се съглася, но колкото по-скоро приключим, толкова по-добре.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Пиксадор, цар на Кария, предложил една от дъщерите си за жена на Аридей.“

Квинт Курций Руф,
„История на Александър
Велики“, Книга 1, глава 9

— Защо уби жена си?

Генций се опита да скочи на крака, но Теламон, който седеше на стол пред него, го принуди да остане на мястото си. Актьорът отваряше и затваряше уста, пръстите му трепереха, очите му нервно примигваха. Той преглътна с мъка.

— Не разбирам за какво говориш — изрече той с мъка. Теламон погледна Касандра, която се беше облегла на вратата на стаята. Потисна прозявката си и потърка лице. Беше спал много малко, но реши, че е най-добре да действа без отлагане и да се изправи срещу убиеца.

— Ти си убил жена си — повтори Теламон. — Взел си връв и си удушил Демерата.

— Не съм.

— Тогава кой го е направил?

Главата на Генций трепна. Теламон забеляза как високо на бузата му заигра мускул.

— Не си много добър лъжец — тихо добави той. — Щом ти не си убил жена си, кой го е направил?

— Някой от останалите. Може да си бил дори ти!

— И защо ми е да убивам жена ти? Едва я познавах. Същото важи за Солан, Бес или Сарпедон. Генций, ти си убиец. Изпълнен си със съжаления и угризения. Отишъл си да търсиш жена си и си я намерил в стаята на Памен да жали за мъртвия си любим. Търпението ти се е изчерпало. Не си можел да понасяш повече. Носел си връв,

преметнал си я около гърлото ѝ и си я стегнал със силните си ръце. Умряла е бързо.

Генций се опита да каже нещо, но гласът му изневери. — А после си започнал представлението, впрочем не много успешно — престорил си се, че търсиш жена си. Повикал си войника горе, минали сте от стая на стая. Той не е знаел, че ти вече си убил жена си и си скрил тялото ѝ под леглото или зад вратата в стаята на Памен. Надникнали сте там, но било празно. После си насочил търсенето на други места. Докато войникът е претърсвал стаите, ти си се промъкнал обратно и си сложил тялото на леглото. Пазачът заел мястото си горе на стълбището, а ти си продължил да се правиш, че я търсиш. После си го помолил да те придружи и виж ти, трупът на жена ти лежал в стаята на Памен с примка около шията. Войникът бил свидетел колко отчаяно си я търсил. Вече сте били влизали в стаята на Памен, но там нямало никого. Значи убийството трябва да е станало, докато сте били някъде другаде. Разбира се, това са глупости, прилича на пиеса с нескопосан сюжет.

— Какво искаш да кажеш? — дрезгаво попита Генций.

— Никой не се е качвал горе да говори с Демерата — отвърна му Теламон. — Нямаше следи от борба. Макар и слабичка, Демерата би се борила с всекиго, който я приближи толкова, освен ако не го познава добре. Не. — Теламон замълча. — Има и друго доказателство. Измъчват те угризения. Докато преглеждах тялото, ти изглеждаше потънал в скръб, почти не на себе си. Но след като войникът разказа какво се е случило, ти отговаряше логично. Явно беше чул всичко, което е казал.

Лицето на Генций се отпусна, раменете му увиснаха.

— Защо я уби? — тихо попита Касандра.

— Защото я обичах. Демерата беше моята публика, моето вдъхновение. Всеки има своя муза, тя беше моята. — Очитена Генций се изпълниха със сълзи. — Запознахме се на празника на цветята в Атина преди 16 години. Беше дъщеря на търговец на вино. Идваше да гледа вечерните ми представления. Влюбих се в нея от пръв поглед. Нямахме деца, но тя ме придружаваше, когато пътувах от град на град, събирайки аплодисментите на знатните и на обикновените хора. — По бузите му се стичаха сълзи. — Жените ме преследваха, но аз не им обръщах внимание. Демерата също имаше обожатели. Отначало ги

търпях. Смятах, че в това няма нищо лошо, но после усетих, че нещо не е наред. Млади войници, млади поети. Скоро започна да ми слага рога, но това само ме накара да я обикна още повече. Прощавах ѝ. Тя винаги се кълнеше, че това е за последен път, че ще ми бъде вярна, че обича само мен. Смятах се за велик актьор, лекарю, но като си помисля — горчиво се изсмия Генций — Демерата ме превъзхождаше. Колко се разстройваше, когато нарушеше думата си. Бях тъжен, защото тя разби сърцето ми. Но Памен... — Той въздъхна. — Когато разбрахме, че Македонецът е спечелил битката при Граник, решихме, че ще е по-добре да оставим пътищата на настъпващите войски и да се подслоним за известно време в двора на царица Ада в крепостта Алинде. Беше хладно място, далеч от жегата и прахта, а старата царица ни посрещна с отворени обятия.

— И Демерата срещна Памен?

— Точно така. Този път беше по-различно, не беше краткотрайна връзка. — Генций с мъка сподави риданието си. — Демерата много го хареса. По това време дворът вече беше изпълнен със слухове, че Александър се придвижва на юг, че се кани да обсади Халикарнас. Че градът имал слабости в отбраната. Ръкописът на Питий се превърна в най-важното нещо за царица Ада. Солан, Бес... — Генций махна с ръка. — Тогава се запознах с всички тях.

— А Демерата и Памен станаха любовници?

— Да, така беше. Дотогава бях отстъпчивият съпруг. Бях ужасен от мисълта, че Демерата може да ме напусне. Реших да се направя, че не виждам нищо. Най-накрая напуснах Алинде. Демерата беше съсипана, но какво ме интересуваше болката ѝ? Бях спечелил благоволенieto на Александър. — Той разпери ръце. — Останалото го знаете.

— Разговарял ли си с Демерата за Памен?

— Тя се закле, че ще ми бъде вярна и ще го избягва, но той беше красавец, с тези влажни тъмни очи и загадъчно лице. Знаех, че тя ме лъже — добави той горчиво. — Върна се при него като куче при господаря си.

— И през нощта, когато Памен умря, ти си ходил да търсиш Демерата?

— Да, търсих я и я намерих късно през нощта в стаята на Памен. И двамата седяха на леглото. Не съм ги хванал на

местопрестъплението, но тези неща се усещат. Имам дарбата да различавам кое е истина и кое роля. Седяха там със зачервени лица, разбъркани дрехи, а на пода се търкаляше чаша вино.

— Скарахте ли се?

— Само ги погледнах, затворих вратата и тихо се оттеглих. Когато Демерата се върна, се престорих на заспал. Реших да се правя, че нищо не се е случило, репетирах ролята си, а тя се държеше като идеалната съпруга и ми суфлираше. — Актьорът леко се усмихна. — Биеше цимбалите при излизането ми. — Той изтри бузите с опакото на ръката си. — Когато откриха Памен мъртъв, си изиграх ролята. Придадох си мрачно изражение и се направих на загрижен.

— Ти ли го уби? — попита Касандра, без да обръща внимание на предупредителния поглед на Теламон.

— Не съм се приближавал до стаята на прелюбодееца — отвърна актьорът. — Не съм го убил, но бях доволен, че е мъртъв. Отидох да се разходя в градината и бях толкова щастлив, че танцувах като вакханка.

— Заподозря ли някого? — попита Теламон. Генций избухна в смях и се обърна.

— Наблюдавах те, лекарю. Ти изучаваш симптомите, нали? Винаги търсиш, винаги наблюдаваш. Не знам! Солан, Бес, Сарпедон и Памен бяха като четирите ъгъла на една стая. Бяха близки и потайни.

— Ами Херол?

— Той се присъедини към тях доста по-късно. Не му вярвам особено. С тази негова любов към змиите и онзи странен култ. Вярваш ли в боговете, Теламоне? Аз не вярвам. Херол наистина е жрец и вероятно шпионира останалите за царица Ада. — Актьорът поклати глава. — Не знам. Не ме интересува.

— Ами вчера? — попита лекарят.

— Всичко започна добре. Александър каза, че когато завземе Халикарнас...

— Моля? — прекъсна го Теламон.

— Така ми каза. Че ще го превземе, както Агамемнон Троя, но нищо друго не ми обясни. Както и да е — Генций потри ръце, — когато Халикарнас падне, ще играя в големия театър там. Бях много развълнуван. Ако Александър Македонски стане мой покровител...

— Но Демерата развали всичко.

— Да, тя изчезна. Войникът долу спеше, другите бяха в градината, видях Сарпедон в кухнята. Открих Демерата в стаята на Памен. Беше коленичила на пода, плачеше и рецитираше любовни стихове. Не ме чу да влизам. Стоях зад нея. Точно стиховете ми разкъсаха сърцето. Памен беше мъртъв, но тя все още обичаше сянката му и му шепнеше любовни слова. В кесията си имах връв, от онази, която нанизват в туниките. Бързо я увих около шията ѝ и я стегнах. Тя почти не се съпротивляваше — като птичка, която пърха в ръката ти. И после издъхна. Скрих тялото зад вратата. — Той направи гримаса. — Беше дребничка. След това се направих, че я търся — май не е било много убедително.

Теламон поклати глава отрицателно.

— Знаех, че е въпрос на време да бъда разкрит — замислено каза Генций, — но смятах, че ще си зает с други дела. Смъртта на Демерата щеше да бъде още едно от загадъчните убийства, извършени тук. — Той погледна лекаря в очите. — По-умен си, отколкото те мислех. От теб би излязъл добър актьор, лекарю. Бих ти дал ролята на Креон от „Антигона“ или на самия Едип.

— Това беше другата ти грешка — леко се усмихна Теламон. — На погребението рецитира стихове от „Антигона“. Ако добре си спомням, ти каза: „Затуй ме дебнат зорко отмъстителки“. Но това не е точният цитат. В пиесата Тирезий говори с цар Креон и би трябвало да казва: „Затуй те дебнат зорко отмъстителки“. Всъщност, ти си призна, че си виновен.

— Така ли? — Генций побутна стола си назад. — Нима съм направил подобна грешка? — Той потри лицето си с ръце. — И каква ще бъде съдбата ми, лекарю?

— Не аз ще я решавам. Ще те задържим, докато царят реши какво да прави с теб. — Сърцето на Теламон се смекчи, когато видя мъката в очите на Генций. — Ако говориш истината, бил си предизвикан. Изпаднал си в лудост, каквато боговете често ни изпрацат.

— Или демоните от Хадес! — отвърна актьорът.

— Ще те задържим тук — каза Теламон, — но има начин да смекчиш сърцето на царя.

Генций присви очи.

— Помниш ли вечерта, когато отиде в стаята на Памен? Беше ли тъмно?

Актьорът кимна.

— Но вътре горяха лампи.

— Да, бяха запалени три или четири, ако добре си спомням.

— Помисли си какво друго видя. Освен Памен и Демерата. Мисли, Генций.

Актьорът скръсти ръце и замря със сведена глава. Теламон чу тропот на копита от двора, викове и крясъци, но не им обърна внимание.

— Как изглеждаше стаята на Памен, Генций? Ти си актьор, имаш отлична памет. Представи си, че стоиш на вратата: тъмнината, светлината от лампите.

— Беше много подредено — отвърна Генций. — Да, точно това си помислих. Писалицето беше празно, а не отрупано с ръкописи.

— Сигурен ли си?

— Да, имаше и още нещо.

Теламон овладя нетърпението си — не искаше да му подсказва.

— Дисагите на Памен бяха изправени до стената. Бяха пълни с дрехи.

— Имаше ли чувството, че той се кани да замине?

Генций рязко вдигна глава:

— Защо питаш?

— Просто предполагам. Защо Демерата — настоя Теламон — го е посетила точно онази нощ? Каза ли ти нещо?

— По-късно, когато скърбеше за него, се скарахме. Тя ми каза, че смъртта на Памен нямала значение. Дори да бил жив, никога вече нямало да го види.

— Значи е заминавал...

Теламон млъкна, дочул стъпки в коридора. На вратата се почука и Хефестион, облечен за езда, нахлу в стаята. В едната си ръка носеше боен шлем, а в другата — къс камшик.

— Привет на новия Патрокъл — изсъска Касандра, — изпратен набързо от любимия си Ахил.

Хефестион, който беше свикнал с подмятанията й, й намигна. Погледна Теламон, после Генций.

— Проблеми ли има, лекарю?

— Да — отвърна Теламон. — И сигурно са повече, щом ти си тук.

— Господарят ни вика — промърмори Касандра.

— Изпратиха ме да те заведа. Царят има нужда от съвета ти. Искане да си близо до него.

Теламон се изправи и извика:

— Стража!

Войникът, който пазеше отвън, се появи на вратата. Теламон посочи актъора.

— Този човек ще стои затворен в стаята си — носете му там вода и храна. Придружавайте го навсякъде.

Войникът се изправи и посегна към дръжката на меч си.

— А ако се опита да избяга?

— Няма да избягам — уморено заяви Генций и се изправи на крака. — Няма къде да избягам от онова, което сторих.

Хефестион объркано погледна Теламон, който в отговор поклати глава.

— Спомняш ли си нещо друго? — попита лекарят. Генций се обърна.

— Да, последните хрипове на жена ми. — Той вдигна ръце към ушите си. — Където и да отида, непрекъснато ги чувам. — После войникът го отведе.

— Не, не ме питай какво става. — Теламон се протегна, за да разкърши гърба си. — Веднага ли трябва да тръгнем?

— Доведох коне — отвърна Хефестион. — Царят иска да знае разгадан ли е ръкописът на Питий.

Теламон го погледна учудено.

— Най-добре да тръгваме веднага — покани го Хефестион. — Царят има нужда от всички войници. Трябва да оставя тук само двама пазачи и да събера онези мързеливи негодници, които се припичат на полето.

— Какво е станало? — попита Теламон.

— Ще ти разкажа по пътя.

Малко по-късно, след като приготвиха багажа си, Теламон и Касандра, заобиколени от отряда на Хефестион, напуснаха Вилата на Кибела. Двама командири останаха да организират останалите войници. Отначало Касандра трябваше да се примири с подмятанията

на спътниците си. Един приближи коня си и я дръпна за косата. В отговор тя го наруга. Хефестион изръмжа през рамо и войниците я оставиха на мира.

— Какво беше това? — попита военачалникът.

— Ще ти обясня, след като кажа на царя.

— Ами ръкописът на Питий?

— Първо ще говоря с царя — усмихна се Теламон, — а той ще ти каже.

Хефестион сложи шлема си и погледна към небето.

— Снощи имаше големи вълнения — каза той. — В града става нещо. Александър най-последно видя огнените стрели.

— Огнени стрели ли? — попита Теламон.

— Да, пет или шест на фона на нощното небе. Само боговете знаят какво означава това. Александър беше полудял от радост.

Продължиха в лек галоп. Пътят стана по-оживен. Каруци караха провизии, отряди войници и разузнавачи се придвижваха към главния лагер. Изкачиха хълма и пред очите им се откри македонският лагер. Гледката беше поразяваща. Хълмистата равнина беше изчезнала под море от палатки и шатри, стада коне, окопи и постове; черни стълбове дим се издигаха към обляното в слънце безоблачно небе. Уханието на зеленина беше изместено от остър мирис на дим, печено месо, конски фъшкии, кожа, пот, восък и на десетки хиляди мъже, които чакаха да се впуснат в кървава битка.

Хефестион преведе отряда си през главния вход на лагера по широката алея, която беше умишлено оставена при издигането на палатките. Теламон се огледа.

— Целият свят — промърмори той — следва тази войска. Местните селяни се бяха струпали с каруци със стока: твърд хляб, презрели плодове, кожени кофи с вода. Въздухът миришеше на подправки, зехтин и смокини. Пътуващи актьори забавляваха войниците. Група сирийски танцьорки с изрисувани лица и черни коси до раменете, с тела, блестящи от маслата, с които се бяха намазали, се виеха сладострастно сред звън на гривни, под сърцераздирателни звуци от лютня и барабани. Те танцуваха сред море от ярки цветове и пляскаха с ръце, а войниците ги гледаха и аплодираха. Гледачка твърдеше, че има дарбата да предвижда кой ще умре в битката и кой не.

— Обзалагам се на една сребърна монета — каза Хефестион, — че на никого не казва, че ще умре.

Бръснари и лечители бяха подредили импровизирани сергии. Търговци предлагаха евтини гривни и пръстени. Магьосници продаваха амулети и талисмани, които да пазят от зло. От време на време Теламон виждаше познати лица и вдигаше ръка за поздрав.

— Палатките за ранените са в другия край, където има малко сянка — обясни Хефестион. — Но едва ли Александър те вика заради тях.

Стигнаха царското заграждение, пазено от отряд щитоносци. Коняри отведоха конете им. Хефестион поведе Теламон покрай големия олтар, заобиколен от трофеи. Касандра трябваше да почака. Въведоха лекаря в палатката на царя и той изненадан спря на входа: мислеше, че Александър ще е вътре, заобиколен от командирите си, наведен над купчини карти, но палатката беше тъмна и лампите не бяха запалени. Купчината дрехи на леглото помръдна. Александър се изправи и потърка лицето си, натезало от сън. Стана и пристъпи напред. Косата му беше подстригана, лицето — гладко избръснато, туниката му — чиста. Миришеше на благоуханни масла.

— Заспал съм.

— Сънува ли нещо? — Царят разтърка очи.

— Не, вече нямам кошмари. Онзи лекар от Коринт, Никий, ми даде приспивателно.

— Внимавай с тези отвари — предупреди го Теламон. — Можеш да заспиш и никога вече да не се събудиш.

— „Сънят е брат на смъртта“ — произнесе Александър известния стих. Взе наметката си от куката, забита в един от коловете, подпря се на Теламон и двамата отидоха до платнището. — Ръкописът на Питий — промърмори царят.

— Ти знаеше ли, че всъщност това е писмо от архитекта Питий до баща ти?

— Подозирах. — Лицето на Александър не издаваше нищо. — Пристигна в Пела пет дни преди смъртта му. Познаваш татко, той отделяше много време на всичките си гости. Затова не успя да го разчете докрай. А сега не ме притеснявай — вдигна ръка той, — почакай да ти покажа нещо. Хефестионе! Доведи отряд щитоносци. Ще покажа на Теламон каква работа сме свършили.

Прислужниците хукнаха да донесат бронята на царя. Той сложи бойния си шлем и ги разпъди. Качиха се на доведените коне и Александър ги поведе въвн от заграждението, през канавката. Миризмата беше ужасна — на човешки изпражнения, на долнокачествена мазнина, която войниците използваха за готвене и на задушливия дим от погребалната клада до лагера. Напуснаха ливадите и стигнаха до носа, където белите скали излъчваха горещината и блясъка на слънцето.

Александър се беше върнал в първоначалната точка на атака и тараните блъскаха по стените близо до Тройната порта. Теламон не беше виждал подобни разрушения. Сега стените на Халикарнас изглеждаха като останки от огромен пожар, почернели и напукани от основата до кулите. Зейналият ров бавно се запълваше с пръст или още заслони, имаше дори мост, който водеше до главната порта. Големите лъкове, катапултите и останалите обсадни машини се бяха доближили до стените, защитени от големи дървени щитове, обвити в кожи, за да не се запалят. Бойното поле между обсадните машини и рова беше зарито с трупове.

Александър проследи погледа на Теламон.

— Изпратих вестители — прошепна той, — да поискат разрешение да приберем мъртвците си.

— И Мемнон се съгласи?

— Налагаше се — мрачно отвърна Александър. — Той е грък. Някой ден може да поиска същото от мен.

Теламон погледна към укрепленията: дупките по парапета бяха запълнени с дървени щитове, но зад тях проблясваше оръжие. От време на време някой от щитовете рязко се отместваше и група войници пращаше облак стрели, а после се прибираше преди критяните, които се промъкваха като вълци в подножието на крепостта, да могат да им отговарят.

— Стените нямат никакво слабо място, нали? — попита Теламон, загледан в почернелите следи от масло, които покриваха цялата стена под една от градските кули.

— Защо мислиш така, разчете ли ръкописа докрай?

— Не, още съм в началото.

— Няма слабости — прошепна Александър. — Обзалагам се, че тази стена е също толкова здрава, колкото която и да е друга.

Той млъкна, когато прозвуча рог. Започна зареждане на катапултите и големите лъкове сред скърцане и стонове. Скрипците се плъзгаха, мъже крещяха. Отново се чу сигнал, който отекна във въздуха.

— Стреляй! — чу се заповед.

Сред скърцане и свистене смъртоносните стрели, камъни и запалени съдове полетяха към стените или прехвърлиха укрепленията, създавайки хаос. Тараните по стената приеха това като знак да подновят блъскането, което отекваше като ритъм на безброй барабани. Редици критски стрелци в червени бойни фустанели пристъпиха напред със заредени стрели. Щитовете по укрепленията бяха отдръпнати, съдове с пламтящо масло и камъни заваляха върху дебелите кожени покривки на покривите, предпазващи тараните. Хората на Александър отвърнаха на огъня. Един пламтящ съд удари група вражески стрелци, скупчени между зъберите на парапета. Те мигновено пламнаха като факли. Едно обхванато от пламъци тяло бавно падна от стената и се удари в заслоните, преди да цамбурне в рова.

— Така е непрекъснато — промърмори Александър. — Всеки ден едно и също, макар че са ми обещаваха изненада. Царят подкара коня си напред, без да обръща внимание на предупрежденията на Хефестион. Теламон усети, че нещо витае във въздуха. Видя как близо до стените избухнаха пламъци — там, където удряше един от тараните. Внезапно хората в кулата изскочиха от нея и хукнаха да се прикрият зад стрелците. Лекарят удивено ги наблюдаваше.

— Гледай! — извика Александър. — Ето там! В стената над тарана, вече изоставен от македонците, се беше появила пукнатина. Тя се разширяваше, мазилката се цепеше, сякаш беше парче пергамент, чу се трясък и частта над тараните се срути сред гъсти облаци бял прах. Това беше последвано от срутване от двете ѝ страни. Само горната част от стената, върху която се издигаха укрепленията, остана като мост във въздуха. Нови облаци прах, последвани от падащи тухли и парчета хоросан се сгромолясаха на земята, Преди и тя да се срути с оглушителен трясък. По лицето на Александър вече нямаше и следа от сънливост — той сияеше в усмивка.

Войниците, които обслужваха метателните машини, прекратиха обстрела и мощни възгласи се понесоха из македонския строй.

Известно време цареше объркване. Срутената част лежеше на земята като купчина камъни. Облаците прах все още се носеха във въздуха. От двете страни на укрепленията край нея вече нямаше никого. Когато прахът се разнесе, възгласите на македонците замряха.

— Така си и мислех! — извика Хефестион. — Издигнали са полукръгла стена! — Той показва с пръсти. — Има формата на полумесец — стена зад стената!

Теламон зърна онова, за което говореше Хефестион — стена, която приличаше досущ на онази, която бяха пробили, беше издигната отзад. Каменният полумесец не беше висок колкото външните стени, но все пак беше укрепен. Вражеските войници и стрелци вече бяха заели местата си по нея. Срутилата се стена беше унищожила кулата под нея, но Хефестион обясни, че таранът е бил спасен.

— Сега вече започва забавната част — прошепна той. — Ако атакуваме тази стена, Мемнон ще може да ни обстрелва от всички страни.

Но Александър не изглеждаше обезпокоен и нареди на командирите си да придвижат напред тараните.

— Атакувайте новата стена — каза им той. — Едва ли е толкова здрава, колкото предишната.

И като обърна коня си, той даде знак на Теламон и останалите да се върнат с него в лагера. Напуснаха бойното поле под рева на войниците, скърцането и грохота на катапултите, които подновиха зловещата си атака.

Щом стигнаха до царското ограждение, Александър позволи на Теламон да отиде при Касандра: бяха я отвели в съседната шатра, която щяха да споделят с другите царски лекари. Щом се успокои, че тя се е настанила, Теламон се върна в палатката на царя.

— Искам да довършиш работата си по ръкописа на Питий. — Александър посочи към една маса, на която лампите разпръскваха мрака.

— Защо сега? — попита Теламон. — Толкова ли е спешно?

— Искам да знам какво пише в него. Преди да завзема Халикарнас.

— Защо другите останаха във Вилата на Кибела?

— Защото не им се доверявам. Един от тях е шпионин и убиец. Хефестион ми каза, че Демерата била убита.

— Генций е виновникът — отвърна Теламон. — Убил я е от ревност. Наредих да го пазят.

— Ще го пусна — промърмори Александър и му даде знак да седне на масата.

— Щом не им вярваш — отвърна Теламон, докато вадеше писмените си принадлежности, — защо им повери ръкописа на Питий?

— Трябваше да приема предложението за помощ от царица Ада.

— Имаше нужда от всяка помощ, която ти се предложи — съгласи се Теламон, отваряйки мастилницата. — Опитвал си да го преведеш и преди, нали?

— Разбира се! Аристандър се опита, провали се и побесня. Дадох го на Аристотел, но той заяви, че било под достойнството му. — Царят присви очи. — Не знам дали му се е видял труден или просто не му се е занимавало. Ти си забележителен човек, Теламоне.

— Не, не съм — отвърна лекарят. — Памен, писарят, когото убиха, заслужава тази похвала. Той ми предостави ключа — просто трябваше да го пъкна в ключалката.

И той разказа на Александър какво беше открил Памен. Седнал на ръба на леглото, царят внимателно го изслуша, кимайки от време на време с глава и задавайки въпроси. Щом лекарят приключи с разказа си, Александър легна, сложи ръка на очите си и си замърмори нещо.

Теламон се върна към ръкописа. Прекъсваха го непрестанно — пратеници идваха и си отиваха, командири докладваха шепнешком. Денят течеше бавно. Теламон превеждаше ред след ред. На два пъти излиза, за да подиша чист въздух и да види как е Касандра, но после се връщаше обратно. Отначало вървеше бавно, но постепенно започна да свиква и работата му се улесни; скоро разбра защо Александър толкова бързаше да открие тайната на ръкописа. Преведе още един ред и вдигна поглед.

— Вилата на Кибела — каза той. — Знаеш ли, че някога е принадлежала на самия Питий?

Александър, който се беше отпуснал на един стол с карта в скута, рязко вдигна глава.

— Сигурен ли си? — Той внимателно се вгледа в лицето на Теламон. — Явно си сигурен. — Царят се усмихна. — Какво друго пише?

— Питий не е заровил съкровището си в града, а във вилата.

Лекарят изруга и притвори очи. Различни сцени се появяваха в съзнанието му. Солан и Бес, които работят в градината, а не вътре. Сарпедон, който се грижи за растенията и копае земята, сякаш е негова. Памен, проснат през прозореца, с глава напред тъмночервен ореол от кръв. Строгите нареждания на Солан прислугата да не влиза в къщата.

— Какво има? — Александър го наблюдаваше с любопитство.

— исля, че знам кой е шпионинът и как е бил убит амен.

Подведоха ни.

— Както винаги — отвърна царят.

— Ти знаеше ли?

Александър поклати глава.

— Знам само три неща, Теламоне. Първо, Питий изпрати това писмо на баща ми с копие до царица Ада. Някой от шпионите в двора ѝ го е превел и го е дал на персите. Второ, когато чул за смъртта на баща ми и за да си отмъсти на управниците на Халикарнас, архитектът разпространил слуха, че ръкописът съдържа тайни за слабостта на стените му — каза Александър. — И преди да избяга от града, е заровил съкровището си там. Не знаех, че Вилата на Кибела е била негова.

— А третата тайна?

Царят нави картата, остави я на масата и отиде до входа на палатката. Нареди на стражите да се отдалечат, взе стол и седна до Теламон.

— Да ти кажа ли третата тайна, Теламоне? Питий изпратил вестonosец с ръкописа до баща ми. Той му съобщил нещо изключително — че слабостта на Халикарнас се крие в скалите на Ниса.

— Ниса! — възкликна Теламон.

— Да, скалистата местност на изток от града, която е лабиринт от пещери. Според Питий, в една от тях има таен проход от древни времена, който минава под полуострова и стига до града. Той пратил вест на баща ми, че е минавал през този тунел — на места бил едва метър в диаметър, другаде затрупан, но един истински войник би могъл да мине през него. Знаеш, че баща ми имаше амбицията да завладее Персия. Халикарнас е най-голямото пристанище на Егейско

море. Рано или късно е трябвало да го завземе. Филип изпратил шпиони в града и те претърсили Ниса. Много от тях не се завърнали, но един успял — пратеникът на Питий, хитър мъж, който се наричаше Певецът от Ефес.

— Певецът от Ефес! — възкликна Теламон.

— Той притежаваше зорки очи и остър ум. Открил и входа, и прохода към града. Изпратих го обратно да шпионира, но не се върна — навярно е бил заловен и екзекутиран. Той ми остави груба карта. Когато пристигнах пред Халикарнас, Птолемей избра най-изявените щитоносци под командата на верни командири...

— Значи там изпрати Птолемей?

— Той имаше сериозна задача — обясни Александър. — Като шивач, който вдява игла, Птолемей изпращаше хора по прохода в града. Те трябваше да се присъединят към онези, които аз бях изпратил преди това. От това, което знам, те са влезли в града през пресъхнал кладенец в квартала на грънчарите. Членовете на анти-персийската партия в града ги приютили. Сега имаме достатъчно хора в града, за да представляват сериозна заплаха за Мемнон.

— По какъв начин?

— Накарах ги да ми дадат сигнал, когато сметнат, че имат достатъчно хора в Халикарнас, за да предизвикат размирици или да вдигнат бунт. Снощи го видях — пет запалени стрели в нощното небе. Птолемей има строги заповеди. Щом в града се съберат достатъчно хора, те ще се облекат и въоръжат като македонци и ще се постараят шпионите на Мемнон да ги забележат.

Лекарят се разсмя.

— Какво има? — попита Александър.

— Казал си, че ще превземеш Халикарнас както Агамемнон Троя. Птолемей е твоят Троянски кон.

— Точно така!

— Мемнон сигурно е ужасен!

— Би трябвало. Ако заподозре, че зад гърба му има противникови войници или по-лошо, че в града може да избухне бунт и да го отреже от войските в пристанището и персийската флота, хубавичко ще си помисли. — Александър се обърна и погледна към входа на палатката. — Вече притъмнява — прошепна той.

— Защо не си казал на никого за това?

— Заклех Птолемей да пази тайна. Никой освен мен не знаеше. Никой от мъжете, които отидоха в Ниса, няма да се върне преди да завземем града.

— А Аристандър знае ли? Александър поклати глава.

— Теламоне, ти си лекар, а не войник, но се опитай да се поставиш на мястото на Мемнон. Хората ти са по укрепленията край Тройната порта. Обсадните ми машини няма да престанат да рушат стените.

— Но щом Мемнон се бои от въстание — прекъсна го Теламон, — той ще бъде нащрек. Може да се справи със заплахата в града.

Александър поклати глава.

— Прекалено опасно е. Рисува да надцени силите си и сам да стане причина за онова, от което се опасява. Помисли, Теламоне.

— Ще организира атака — отвърна лекарят. — Ще се опита да отвлече вниманието с обща атака на обсадните ти машини, може би дори на лагера ти.

Александър леко го потупа по бузата, имитирайки любимия жест на Аристотел, когато говореше с ученик.

Много добре, мъдри лекарю. Мемнон не е и сънувал, че ще трябва да излезе извън градските стени, за да ме нападне. Ефиалт също, но няма да имат избор. На тяхно място и аз бих постъпил така. Ще нападна с всички сили, ще избивам стрелци, ще изгоря обсадните машини, ще атакувам лагера, а после ще се върна в града, за да се справя с бунта.

— Птолемей в града ли е? Александър поклати отрицателно глава.

— Не, животът му е прекалено ценен. Има строги заповеди да остане при скалите в Ниса и да изпрати хората си вътре. — Царят направи гримаса. — Както се досещаш, не бих могъл да кажа и дума за това на когото и да е. Трябваше да открия дали проходът може да бъде използван, дали мога да вкарам достатъчно хора в града. Представяш ли си какво би станало, ако Мемнон беше разбрал за това? Щеше да претърси града из основи. Питий е бил единственият, който е знаел за тунела. Открил го, докато надзиравал строежа на градските стени.

— Ами Певецът от Ефес?

— Семейството му е в Македония. Майка ми се грижи за него. — Александър леко се усмихна. — Възнаградихме го богато.

— Но ако персите са го заловили? Царят вдигна рамене.

— Било е твърде късно. Не би ме предал, защото персите нямаше да го помилват. — Той побутна назад стола си. — Освен това имам приятели в Халикарнас, които са се погрижили за него. Не се тревожи за Певеца от Ефес.

Теламон се взря в лицето на царя.

— Сега ти ще бъдеш обсипан с почести, нали, господарю? — попита той тихо. — Великият Халикарнас пада като зряла ябълка в ръцете на гениалния македонски пълководец, майсторът на обсадите, пред който никоя порта не остава затворена. Звездата ти ще се издигне още по-високо в небосклона. „Може ли някой град да устои на този мъж?“, ще се питат хората. „Очевидно той е избран от боговете и те го обсипват с благоволенieto си.“

— Новините ще се разпространят в цяла Персия и Гърция. — Александър разпери ръце. — Победа, голяма като тази при Граник.

— Баща ти каза ли ти за Ниса?

— Не, но казал на новата си жена Евридика. Когато убиха татко, майка, разбира се, залови Евридика и заплаши да убие нея и новородения ѝ син, ако не ѝ каже всичко, което знае от Филип. Горкото момиче ѝ повярва и призна всичко: кои са любовниците на Филип, какви са тайните му. Как пиян след сватбата се похвалил, че може да превземе непристъпния Халикарнас.

— И Олимпиада ти каза?

— Разбира се. — Царят се изправи. — Точно след като уби Евридика и сина ѝ. — Той се заигра с пръстените по ръцете си. — Аз нямам пръст в това, но познаваш майка ми. Не може да понася съперници. Тя ми разказа за скалите на Ниса. Не беше разбрала всичко, но аз се досетих. Познавах мисленето на баща си. Когато обсади Византион, Филип изпратил съобщение на гражданите му, че бил склонен да превземе града по мирен начин, но техните архонти му поискали твърде много пари, за да го стори.

— И какво стана?

Александър се разсмя.

— Повярвали му, избили архонтите и онези, които подкрепяли татко, му отворили портите.

— И ти ще превземеш Халикарнас?

— Ако боговете са на моя страна, Мемнон ще нападне довечера, но аз ще го очаквам. — Александър отново седна.

— Утре по това време може би ще пируваме в двореца на градоначалника. А сега, Теламоне, продължавай с работата си, но преди това ми разкажи какво друго стана във Вилата на Кибела.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Те успели да убият Ефиалт и много други и най-сетне принудили останалите да побягнат към града.“

Диодор Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 7,
Глава 27

„Архитектът Питий до Филип Македонски. Поздравявам те, царю и ти желая отлично здраве. Благодаря ти за писмата, които си ми пратил с нашия тайнопис. Прочетох ги и ги унищожих. Препоръчвам и на теб да направиш същото, за да запазиш личните ми интереси. Сега Пиксадор царува в Халикарнас и прогони царица Ада. Не ми плати за работата, измами ме по подъл и недостоеен начин...“

Теламон спря да чете и вдигна поглед. Навън беше паднал мрак. Царската шатра беше обкръжена от елитния отряд пехотинци. Само Александър беше тук, седнал в подобен на трон стол, плячкосан от персийския лагер след завземането на Милет. Беше облечен в полуброня, златистата му ризница беше подпряна на стола, а украсеният му боен шлем с червено-черни пера стоеше до него. Овалният щит с изображението на македонския лъв, застанал на задните си крака, лежеше на земята между царя и Теламон.

— Бил е много огорчен — каза лекарят.

— Продължавай да четеш! — нареди Александър.

„Ти ме питаше за укрепленията на Халикарнас.“ Теламон се изкашля, за да прочисти гърлото си. „Външните стени са силни и укрепени с кули, а страничните врати и Тройната порта могат лесно да бъдат подсилени. В случай на засада около града ще бъде построен широк ров във формата на полумесец, който да попречи обсадните машини и тараните да бъдат придвижени достатъчно близо, както и за

подкопаването на основите. Къщите, които се намират близо до стените, могат да бъдат съборени и да освободят място за военния лагер на защитниците, а цитаделите от двете страни на пристанището ще бъдат укрепени и защитавани от персийската флота. Полята отвъд носа на Халикарнас са тучни и плодородни, с много дървета, храни и цветя. Те ще осигурят добра паша за конете. Множество малки потоци се вливат в морето, има и няколко кладенци; тази плодородна земя ще бъде в помощ на армията от нападатели. Пристанищата на Халикарнас и Минд са заети от персийската флота, но бойните триреми могат да акостираат в заливчето на Хера, на няколко мили на юг. Моето жилище, Вилата на Кибела, се намира на пътя, който води за него. От нея ти пиша сега. Ще остана още един ден, после ще се присъединя към двора на царица Ада в крепостта в Алинде. Зарових тук богатството си, за да не го оставя в града.“

Теламон отново спря.

— Казах ти, господарю, какво мисля за Вилата на Кибела и убийствата, които станаха там.

За няколко секунди гневът разкриви лицето на Александър — той се приведе напред с издадена долна устна, а обувият му в сандал крак тропна по стола, сякаш искаше да го срита.

— Моля те, господарю...

— За теб съм Александър, Теламоне. Пак свърши добра работа.

— Трябва да изпратим веднага отряд копиеносци във вилата — настоя лекарят.

— Не мога да си го позволя. — Царят размаха ръка. — Не искам тази вечер в лагера да има безредие. Персите може да имат шпиони по пътищата, тази работа ще трябва да почака. Ти започна лова, Теламоне, ти ще го довършиш. Сега искам да разбера за Питий. Продължавай.

— „Истинската слабост на Халикарнас“ — Теламон взе писмото, — „не е в стените, укрепленията или портите му, а в тесния проход, който се намира при скалите на Ниса — пустинна местност на запад от брега, обитавана само от чакали, змии и влечуги. Ако съм прав, по време на обсада през него може да се влезе в града. Ако хората от Халикарнас го открият, ще го запушат. Намерих го случайно, докато търсех място за кариера и го използвах, за да избягам от града, далеч от войниците на Пиксадор.“

— Чакай! — Александър почеса брадичката си. — Писмото на Питий пристигна през пролетта, когато баща ми беше убит. — Царят се облегна на стола. — Представям си татко, с корем пълен с вино, разгорещен като стар пръч. — Той погледна изпод вежди Теламон. — Обичаше да вилнее в спалнята си като младо момче. Там е разказал на втората си жена Евридика за скалите на Ниса. Филип сигурно е мечтал да бъде най-великият военачалник на света, който ще плякосо Халикарнас. Толкова потаен, точно като метода „скютале“. — Той прехапа устни. — Бях чел и за него, но съм забравил. Парче пергамент, което се увива около прът. Колко любопитно, колко хитро!

Теламон го наблюдаваше.

— Знаеш ли какво пише след това Питий? Александър кимна.

— Подозирам. Продължавай.

— „Според мен...“ — Теламон разкваси устните и гърлото си с чаша вино. — „Според мен“, продължи той, следвайки мислите на мъртвия Питий, „укрепленията на Халикарнас могат да бъдат превзети само отвътре — ако не са скалите на Ниса, обсадата му може да трае толкова, колкото и тази на Троя. Градът може да се снабдява от морето, има и множество кладенци. Макар гърците да са по-голяма част от населението, повечето са приели персийското управление и се смятат за поданици на Великия цар. Колкото до другите неща, — Теламон нервно се изкашля, — може би си спомняш, че искаше да свържеш македонския царски род с този на Пиксатор, царят на Халикарнас. Ти предложи сина си Аридей за съпруг на една от роднините му. Без да знаеш за това, Пиксатор получи предложение за тази женитба и от другия ти син Александър, синът на Олимпиада. Съобщавам ти тези новини, макар да знам, че самата Олимпиада ти ги е съобщила“

— Какво?!

Александър скочи на крака и изрита стола. Тръгна към лекаря и посегна към дръжката на египетската кама, която висеше на колана му.

— Александре, аз не съм Олимпиада, а Теламон. Александър вдигна свития си юмрук, ръката му трепереше, високо на бузата му потрепваше мускул. Той не гледаше към лекаря, а в някаква точка над главата си; устните му мърдаха беззвучно, сякаш се молеше или проклинаше.

— Значи така е разбрал татко! — Царят се върна на стола си. — Винаги съм се чудил как е стигнало до него. — Беше в едно от най-

опасните си настроения, обзет от студен безмълвен гняв, който напомняше за този на Олимпиада.

— Филип се беше развел с Олимпиада — обясни Александър. — Пренебрегна ме и се надяваше да ожени горкия слабоумен Аридей за принцеса от Халикарнас. — Царят хвърли камата си на пода. — Мислех, че дните ни в Македония са приключили. Изпратих един от най-добрите си хора, актьор на име Тесалий, да преговаря с Пиксадор.

— Защо? — попита Теламон.

— Мислех, че трябва да бягам от Македония — каза Александър. — Ако исках да завоювам моя собствена империя, кое място би било по-удобно от Халикарнас? Но татко разбра за тайната мисия. Тесалий избяга в Коринт. Птолемей, Хефестион и останалите бяха прогонени в изгнание, а с мен проведе студен, жесток разговор, в който ме заплаши, че ако отново му се противопоставя, ще ме изпрати на място, където никога вече няма да му преча. Разказах всичко на майка.

— И няколко седмици по-късно Филип беше убит?

Александър го погледна в очите.

— Не бива да обвиняваш Олимпиада — опита се да го успокои Теламон.

— Защо?

— Не разбираш ли? — каза лекарят. — Тя е имала собствени планове за Филип. Не е искала да станеш някакъв дребен сановник в гръцки град в Персия. Твоята сила е Македония и е трябвало да останеш там. Олимпиада е имала свои планове за Филип, Евридика и малкия им син. — Той почука по писмото. — Както казваш, Филип не е имал време да прочете цялото писмо, преди Олимпиада да го унищожи.

— Да — отвърна Александър, сякаш говореше на себе си. — Майка ми нападна бързо и яростно като змия. Накара да убият Евридика и сина ѝ и да изгорят телата им. Всеки ден смесваше малко от прахта им във виното си: Нищо чудно няма в любимото ѝ твърдение — че ако стоиш достатъчно дълго край реката, ще видиш да носи труповете на враговете ти. В нейните очи отмъщението е най-сладко, когато е продължително, пълно и трайно. — Той махна ядно с ръка. — А останалата част от писмото?

— „Тези изненадващи разкрития“ — продължи Теламон, — „бяха обсъждани от Пиксадор и неговия съвет. Беше поставен следния

въпрос: дали Филип не е предложил сина си Александър заради слуховете, че той не му е законен син.“

Лекарят чу как царят рязко си пое дъх.

— „Твоят пратеник им отвърна, че Александър е твой законен син и син на бог.“ Това те интересуваше, нали? Когато Филип се разведе с майка ти, когато вече не те смятаха за законен претендент на трона, когато си взе друга жена и му се роди друг син, Филип още те е признавал за свое дете.

— Но какво значи „и син на бог“?

Теламон знаеше колко опасна насока е взел разговорът, затова замълча.

— Какво е искал да каже баща ми? — Александър се изправи на стола; разноцветните му очи разкриваха смесени чувства — удоволствие, гордост, облекчение, задоволство и любопитство.

— Подозираше ли всичко това? — попита лекарят.

— Пратеникът на Филип умря в кървавата баня, последвала убийството на баща ми. Олимпиада се погрижи за това. Не знаех какво да мисля.

— Този ръкопис — Теламон вдигна писмото на Питий — е предизвикал кошмарите ти. Очаквал си, че когато бъде разгадай, целият свят ще разбере, че Александър не е бил истински син на Филип.

— Прочети и останалото — рязко каза царят.

— „Възнамерявам да ти изпратя това писмо“, продължи Теламон, „и да избягам в двора на царица Ада. Вилата на Кибела ще остане празна. Вече освободих прислужниците си. Споровете ми с Пиксадор вече са обществено достояние. Не искам да бъда задържан принудително в Халикарнас. Засега всичко е спокойно. Имам повече доверие във Филип Македонски, отколкото в онези, на които служих вярно. Поздравявам те и ти желая отлично здраве. Сбогом.“

Лекарят остави ръкописа.

— Всичко останало — каза той — са измислици. Фантазии, разпространявани от Питий, че в това писмо пише коя част от укрепленията на Халикарнас е по-слаба, когато всъщност то съдържа далеч по-важни сведения. Очевидно той е направил копие и го е занесъл в двора на царица Ада. Памен го е открил и разгадал за своите господари.

Александър му направи знак да замълчи.

— Филип е мъртъв! Питий е мъртъв! — промърмори царят. — А Халикарнас е бил предаден. Довечера или утре вечер Мемнон ще направи своя ход. Ефиалт ще го принуди, защото е луда глава и действа прибързано. Всъщност те нямат избор — трябва да излязат и да се бият. — Той тръгна с протегнатата ръка към Теламон. — Добре се справи, лекарю.

— Ще отдам почит на сянката на Памен.

— Да. — Александър махна с ръка. — А аз ще превзема Халикарнас и ще кажа на майка си какво съм разбрал. Най-добре иди да поспиш, но не твърде дълбоко.

Лекарят едва се беше върнал в палатката си, когато чу сигнала на бойните рогове, обявена беше тревога, лагерът закипя от викове и шум от тичащи стъпки. Теламон взе въоръжението си — очукан шлем, ризница, щит и меч. Преметна колана през рамото си, без да обръща внимание на приглушените молби на Касандра да внимава. Знаеше, че няма друг избор освен да отиде. Беше член на царската свита и когато царят тръгнаше нанякъде, особено ако беше опасно, трябваше да го следва.

Александър вече се обличаше. Хефестион и Селевк — също. Другите военачалници прииждаха, повечето бяха готови, защото Александър беше издал тайна заповед лагерът да бъде на бойна нога. Командирите се трупаха наоколо. Бяха запалени още факли. Конете цвилеха и се вдигаха на задни крака, усещайки възбудата на ездачите си. Бойни рогове и тръби отекваха в нощта. Целият лагер беше на крак.

Теламон се качи на коня си и се приближи до царските телохранители, които бяха излезли от заграждението. Македонските отряди от щитоносци, фалангисти, стрелци, леко въоръжени копиеносци и наемниците под ръководството на командирите си излизаха от лагера, събаряйки палисадата и използваха части от нея, за да прекосят рова. После се насочиха като голяма стрела към мястото, където кипеше битката. Александър и неговата свита, зад които оставаше широка отгъпкана следа, прекосиха поляните и поеха по каменистия полуостров. Нощният въздух беше изпълнен с грохота на сражението, със звука на тромпетите и дрънченето на оръжие. Пламъци озаряваха нощното небе, задушливият дим проникваше навсякъде. Пред тях се появиха стените на Халикарнас с осветените си

укрепления; боят се водеше около Тройната порта. Обсадни машини и катапулти ярко горяха и превръщаха нощта в ден.

Александър спря. Сега персите имаха предимство. Конница и пехота бяха излезли от една странична порта и се опитваха да притиснат македонците до рова и да ги избият. Вече ги бяха отблъснали, подпалвайки машините, а нови части, гръцки и персийски, прииждаха от другата страна, за да обкръжат врага.

— Колко души имаме тук? — изкрещя Александър.

— Около три хиляди! — извика в отговор един офицер. Персите бяха толкова съсредоточени върху унищожението на притиснатите македонски части, че не бяха забелязали пристигането на царя. Александър беше рискувал и сега беше заложен на Тюхе, богинята на съдбата.

Вражеските части притискаха от двете страни, опитвайки се да затворят обръча. Александър седеше като статуя, наблюдавайки клането на хората му и унищожението на обсадните му машини. В тъмнината Теламон само чуваше как останалата част от македонската войски влиза в битката. Погледна през рамо — войниците приличаха на призраци, които се разпръскваха в обичайната формация с вид на полумесец — конница, лека пехота, наемници и щитоносци по двата фланга, а в центъра прочутите македонски фаланги с малките си щитове и шестметрови сариси. Звучаха бойни рогове, но персите, унесени в битката, сякаш не забелязваха войската, която се събираше в мрака зад тях. Никой не се беше измъкнал от стоманения им обръч, никой не бе успял да предупреди македонския лагер какво става.

— Ако не бяхме очаквали нападението — каза Александър на Хефестион — щяха да избият всички тук и да нападнат лагера. — Той извади меча си и го размаха — Напред за Македония! Бойният вик отекна по каменистия полуостров под възгласи и тръбен зов. Блъскан от хората около себе си, Теламон почувства страх. Персите още не разбираха какво става.

Бойният възглас прозвуча отново. Тръбачите на Александър дадоха сигнал за всеобщо настъпление — дълги и смразяващи звуци, които се извисиха над шума от битката. Нощта внезапно се промени — обсипаното със звезди небе и хладният ветрец, луната, която се полюляваше като закотвен кораб, сякаш изчезнаха, заменени от труповете, обсипали каменистата земя, огромните пожари, поглъщащи

страховитите бойни машини, телата, притиснати едно в друго, писъците на ранените. Теламон очакваше персийският строй да се обърне, за да посрещне новата заплаха или да побегне, но Тройната порта рязко се отвори с пронизителен звук и македонците спряха. Ескадрон след ескадрон персийска конница препускаха навън, за да попречат на новодошлите да се намесят в кървавата битка под стените. Зад тях, тичайки, се изсипа огромна маса пехотинци, между които ясно се отличаваха гръцките наемници на Мемнон с кръглите си щитове и шлемовете, украсени с пера. При появата на тази нова заплаха Александър нямаше друг избор, освен да спре. Персийската конница се раздели на две, отваряйки място и центъра за пехотата.

Атаката беше добре обмислена. Сега щяха да се водят две битки. За да победи, Александър трябваше да премине през тези нови подкрепления. Командирите му мърмореха недоволно, че се е забавил толкова, но Теламон знаеше причината. Черния Клит многократно им я беше повтарял. Дори Филип беше дошъл в горичките на Миеза, за да обясни колко сложни и коварни са тези битки. Александър трябваше да бъде сигурен, че никой повече няма да излиза иззад градските стени.

Маневрата на Мемнон още не беше завършила, когато царят вдигна меч и се спусна към бойното поле. Тръбачите засвириха продължителния сигнал за атака. Македонският строй тръгна напред. Разстоянието до войските на Мемнон беше твърде малко за пълен галоп, но водени от Александър, македонците удариха в средата. Царят, Хефестион и Черния Клит започнаха кървава сеч. Теламон имаше чувството, че препуска в кошмар. Ехтяха викове и писъци, хора и коне рухваха на земята. Копия летяха във въздуха. Тук-там някой конник беше улучен, ранени коне се вдигаха на задни крака и хвърляха ездачите си.

Лекарят не знаеше как върви битката по фланговете. Чуваше само рева и грохота на боя, дрънченето на оръжия и брони. Александър и свитата му се врязваха все по-дълбоко в редиците на врага и той нямаше друг избор, освен да ги следва. Беше го преживявал и преди и както беше споделил с Касандра, почти не беше участвал в боя. Ако кръгът от телохранители се разкъсаше, това щеше да бъде краят на легендата за Александър.

Македонската войска се движеше напред. Пред Теламон проблясваше желязо, мечове се удряха в щитове, всяка частица енергия

беше вложена в кървавия ръкопашен бой. Сега Александър и групата около него атакуваха елитните отряди на Мемнон, гърци се биеха срещу гърци не само заради пари и слава, но и подтиквани от стари вражди и разпри. Внезапно кръгът около царя се разкъса. Четирима гръцки хоплити с окървавени брони проникнаха през него, но веднага бяха обкръжени и повалени от телохранителите.

Теламон разбираше тактиката на Александър. Той трябваше да премине през линията на противника, за да отблъсне онези, които избиваха хората му край рова. Стените на Халикарнас приближаваха. Изпод ръба на шлема си лекарят виждаше малките фигури на укрепленията, очертани от заревото на пожарите. Силен трясък отдясно привлече вниманието му. Там вече нямаше македонци, а наемници на Мемнон. Част от войската на Александър беше отстъпила пред устрема им. Самият цар беше принуден да отстъпи, за да не бъде обкръжен. Той беше без шлем, златисточервената му коса беше сплъстена от пот, ръцете и краката оплискани в кръв. Изкрещя нещо на Хефестион, който се измъкна от боя. За кратко време македонската войска трябваше да отстъпва, бавно притискана от противниците. Теламон изгуби представа за реалността. Все едно голяма вълна го носеше напред-назад. От време на време поглеждаше надолу и съзираше изцъклените очи на някой труп или отсечена ръка, все още стискаща меч. Мъже, гърчещи се в агония, бяха прегазвани от отстъпващата конница на Александър. Грохотът на битката звучеше като барабанен ритъм, навсякъде се виждаха разкривени лица и изпълнени с решимост очи. Мъже, обладани от демоните на разрушението и кръвопролитие. Върхът на македонската стрела беше изтласкан обратно. Тук-там някой персиец или група от наемниците на Мемнон пробиваха бойната линия. Навсякъде мушкаха и сечаха, мечове пронизваха и разкъсваха плътта. Теламон с всички сили се мъчеше да се задържи на седлото; за щастие конят му беше добре обучен и не се поддаде на страха. Натискът беше толкова голям, че на някои места войниците не можеха да си помръднат ръцете. Прозвучаха тръби. Понесе се див рев. — Александър за Македония!

Няколко секунди цялото бойно поле сякаш замръзна във времето — мъжете застинаха като изображение на битка върху стената на храм. После ревят отново екна. Натискът започна да намалява като при река, пробила бента. Врагът отстъпваше. Александър поведе атаката.

Теламон имаше чувството, че се е срутила някаква огромна стена. Понесоха се напред, после спряха и се разделиха надясно и наляво. Сърцето на Теламон замря при вида на окървавените мъже, които се изправиха срещу тях, но те не бяха врагове, а остатъците от обсадната армия на Александър, притиснати от персите. Бяха успели да пробият! Персите и гърците на Мемнон бяха разбити и отчаяно се опитваха да достигнат до портите и да се приютят зад градските стени.

Лекарят погледна надясно и затаи дъх при вида на македонската фаланга с насочени копия като бодли на таралеж. Разпозна цветовете и броните им. Това бяха ветераните от Старата гвардия, сърцето на войската на Александър, войници, служили още при Филип, които винаги се сражаваха последни. Видели настъпилата суматоха, те се бяха придвижили напред, избутвайки встрани собствените си хора. Теламон не можеше да спре да трепери. Имаше чувство, че ще повърне. Виждаше пред себе си високите стени на Халикарнас; пожарите, които все още ярко пламтяха; чуваше пукота на дървото и усещаше горещината от пламъците; задушаваше се от дима, който се просмукваше навсякъде като мъгла и притъпяваше металния мирис на кръвта.

Сега македонците преследваха противника и водеха яростен ръкопашен бой пред Тройната порта. Наемниците на Мемнон се защитаваха смело, но останалата част от персийската войска се стичаше към импровизирания мост, за да се върне в града. Теламон дръпна юздите и в този миг стрела бръсна лицето му. Отправи се назад, там, където първоначално беше стояла македонската войска.

Погледна оранжевите отблясъци на фона на нощното небе — и зад стените бушуваше пожар. Навсякъде около него се носеше грохотът на битката. Отдясно персите бяха успели да си пробият път до страничната порта и да я затворят след себе си, но положението при Тройната порта беше по-сложно. Ариергардът на Мемнон в момента беше на моста. Теламон с ужас наблюдаваше как огромните порти, черни на фона на нощното небе, се сближаваха все повече. После се чу гръмовен трясък. Портите се затвориха, изоставяйки останалите вън на произвола на съдбата и в същия миг мостът се срути под тежестта на биещите се. Теламон затвори очи. Наемниците на Мемнон паднаха в рова като вълци в яма.

Македонските копиеносци се изтеглиха. Редиците на критските стрелци се спуснаха напред. Те коленичиха на ръба на рова и започнаха да изстрелват облаци стрели. Писъците на умиращите заглушиха всичко останало. Някои от по-решителните защитници застанаха по кулите и стените от двете страни на Тройната порта, но стотиците мъже в рова бяха кървавата цена за неуспеха на плана на Мемнон. Стрелците продължаваха да прииждат. Към тях се присъединиха и копиеносци. Теламон огледа бойното поле. Мъртвите лежах на купчини върху каменистата земя пред стените. Тук-там стенеха ранени. Обезумели от ужас коне се опитваха да се изправят, ритяха и въртяха глави като чудовища, които се мъчат да излязат изпод земята. Македонските редици отстъпваха, мъжете спираха само, за да прережат гърлото на някой агонизиращ другар или ранен противник. Лечители с носилки тичаха напред. Теламон бързо слезе от коня и запристъпва, олюлявайки се, по бойното поле, хлъзгайки се в локвите кръв. Една ръка хвана глезена му. Беше персиец с уголемени от болка очи и тръпнещо тяло. Лекарят се наведе и се освободи от хватката му, точно когато мъжът потръпна за последен път и се отпусна с невиждащ поглед. И другите ранени крещяха. Теламон спря до млад критски стрелец, който беше застанал на четири крака и се мъчеше да се изправи. Помогна му и го заведе до носилките. Спомни си думите на баща си: „Не забравяй, Теламоне, за ранените няма значение дали битката е спечелена или загубена.“

След като предаде ранения, за да се погрижат за него, лекарят се върна обратно и заоглежда камарите трупове, с надеждата, че ще забележи признак на живот. Виковете го оглушаваха. Какофония от виковете на различни езици се носеше над останките от битката — шлемове и щитове, ръкавици, нащърбени щитове и ками, лъкове и копия. Тук-там се появиха светлинки от факли. Македонците търсеха другарите си или плячка. Понякога нечий писък се извисяваше над общия хор от стенания, когато някой нещастник намираще смъртта си. Теламон откри двама перси, които напразно се мъчеха да се измъкнат изпод конски труп. Помогна им и ги побутна към македонските редици, показвайки им с жест как да обяснят, че се предават. Те едва бяха направили няколко крачки, когато бяха покосени от стрели. Преди да паднат на земята, критските стрелци изскочиха от тъмнината като

глутница вълци и ги заопипваха, търсейки плячка, Лекарят не можеше да издържи повече. Седна на земята и скри лице в ръцете си.

— Как си, Теламоне? Мекушав както винаги? Лекарят отдръпна ръце и погледна Черния Клит, който се беше приближил на бойния си кон, заедно с Александър.

— Е, дано си се наситил, кръвопице! — извика той в отговор.

Клит се разсмя, изхрачи се и плю към него. Александър смушка коня си. Бронята му беше нащърбена и изцапана с кал и кръв, а лицето ожулено и почерняло от дима.

— Ела, Теламоне. Какво правиш тук? Стани! Лекарят пое протегнатата ръка на царя и се изправи, Александър хвана юздите с една ръка и придържайки Теламон с другата, поведе свитата си извън бойното поле към кръга от факли, където се бяха събрали всички командири. Там слезе от коня и поиска вино. Дотичаха прислужници с глинени чаши и мехове с вино. Теламон усети, че още му се вие свят и отново седна на земята, Александър го остави, за да изслуша докладите на военачалниците Селевк, Аминт и Хефестион. Дори Птолемей се появи със загоряло като орех лице, весел, с блеснал поглед. Той нежно сложи ръка на тила на Теламон.

— Спечелихме битката и завладяхме града, лекарю. Теламон изруга, че портите са все още затворени, но Птолемей му отвърна, че още нищо не е видял, Отведоха конете и Александър, сложил ръка на рамото на един прислужник, отправи алчен поглед към Тройната порта.

— Искам тук най-добрите разузнавачи — нареди той. — Нека наблюдават укрепленията.

— Защо? — попита Клит.

— Защото след малко ще бъдат изоставени. Александър отпи от виното си. Канеше се да продължи, когато се чу вик и се появи група пехотинци, която носеше кървав вързоп. Оставиха го в краката на Александър и го разгърнаха. Царят и приятелите му се събраха наоколо. Трупът беше обезобразен — меч беше отсякъл част от лицето му — зъби, устни, челюст.

— Ефиалт! — възкликна Александър. Той коленичи и докосна сплъстената от кръв коса. — Къде го открихте?

— Близо до моста.

— Той умря като воин — прошепна Александър и се изправи. — Искаше ми се да е на моя страна, но заради Тива между нас съществуваше кръвна вражда на живот и смърт.

Ефиалт беше облечен в туника. Очевидно бяха плячкосали бронята, ръкавиците и фустанелата му заедно с шлема, щита и сандалите.

— Облечете го в броня! — Александър погледна пръстите на омазания в кал труп. — Измийте тялото му, намажете го с благовонни масла и го погребете както подобава на велик воин.

Войниците взеха кръвения си товар и го отнесоха в нощта. Царят отново се загледа в укрепленията.

— Вижте — посочи той.

Всички насочиха поглед нататък. Светлините вече изчезваха. Настъпи странна, поглъщаща тишина, пронизвана от време на време от виковете на ранените или цвиленето на някой кон.

— Хефестион! Клит! Стройте войската! — Той се обърна и хвана ръката на Теламон. — Лекарю, върни се в лагера. Пийни малко вино и се наспи добре, а утре вземи колкото хора ти трябват и се върни във Вилата на Кибела, за да направиш необходимото.

Теламон измърмори благодарностите си и се заклатушка сред мрака, докато Александър крещеше заповеди на тръбачите и вестителите си.

Мемнон седеше под едно акациево дърво в градините на двореца. До него се търкаляше окървавената му и нацърбена броня. Бавно и внимателно той почистваше с мокра гъба потта и калта от лицето и тялото си. От време по време взимаше чашата, която един от телохранителите му подаваше, отпиваше от нея и му я връщаше. Седналият наблизо Оронтобат вече се беше преоблякъл. Вместо обичайните си разкошни одежди на персийски военачалник, този път се беше примирил с най-обикновени дрехи; щитът, мечът и шапката му лежах на земята до него. Дворецът на градоначалника беше озарен от светлина, Писарите изгаряха ценните ръкописи, архиви, дневници — всичко, което нямаше да могат да носят.

— Ефиалт е мъртъв. — Мемнон се опитваше да говори спокойно. — Отстъпваше с мен назад към моста, когато беше обкръжен с войниците си от отряд щитоносци.

Той гневно погледна Оронтобат. Персиецът сякаш се беше състарил за часове — гладкото му лице се беше сбръчкало, помръкналите му очи блуждаеха. И той се беше бил смело.

— Всичко е загубено — прошепна персиецът.

— Все още можем да отбраняваме стените — отвърна Мемнон.
— И да ги удържим.

Но още докато го казваше, пратеник притича през тревата, коленичи и прошепна нещо на ухото на градоначалника. Оронтобат се изправи със стиснати юмруци и закричи напред-назад, удряйки се по бедрото. Навсякъде из градините се виждаха войници, които се съвземаха след кървавата битка при Тройната порта.

Някои от тях вече изчезваха в нощта и Мемнон не можеше да ги види. Ако македонците проникнеха в града, персите можеше да бъдат пощадени, но Александър беше заявил, че всички гърци, които са се били срещу него, не могат да очакват милост.

— Колко хора ни останаха? — обърна се той към един от командирите.

— Няколкостотин.

Мъжът не беше намерил време да се измие от битката и лицето му представляваше маска от спечени кал и кръв. Мемнон почувства угризения и му подаде чашата си.

— Пий — каза той и посочи към кошниците с храна. — Възстанови силите си. Искаш ли да си тръгнеш?

Мъжът поклати глава.

— Ще остана с теб, господарю, каквото и да се случи. Никой от твоите войници няма да напусне Мемнон от Родос. — Той въздъхна уморено. — Рискувахме и загубихме. Но другия път може да спечелим.

Мемнон го потупа по рамото.

— Напълни си стомаха — настоя той. — Кажи на нашите хора да направят същото, да съберат оръжията си и каквато плячка намерят.

Досещаше се какво са съобщили на Оронтобат, който продължаваше да крачи нервно и да мърмори под нос.

— Македонците са в града, нали? — попита Мемнон дрезгаво.

Градоначалникът кимна.

— Има поне един отряд щитоносци.

— Ще ни попречат ли да се измъкнем? — попита гъркът.

— Съмнявам се. Вероятно най-видните демократи ще повлияят на действията им. Ще се опитат да заемат най-важните сгради — съкровищницата, храмовете и всичко, от което македонците ще имат нужда.

Мемнон почувства как у него се надига гняв. — Как? — попита той, изправи се и щракна с пръсти към телохранителите си да му помогнат да се облече, Студеният нощен въздух прониза влажната му кожа. Той облече туниката си, после вдигна ръце, за да му сложат бронята.

— Не знам. — Оронтобат разпери ръце и вдигна очи към небето. — Онзи проклет ръкопис! Очевидно стените на Халикарнас нямат слабости, но съществува някакъв таен проход към града. — Той размаха ръка. — Вероятно някъде на полуострова, сигурно е корито на пресъхнала река.

— Ръкописът на Питий! — възкликна Мемнон. — Нашият Троянски кон! Бяхме заблудени! Нарочно ни подведоха.!

Той погледна двореца и си спомни за трупа на Певеца от Ефес и тялото на Евнуха, увиснало в килията му. Е, добре, щом Македонецът иска този град, нека си го вземе!

— Ще искаш ли милост? — Оронтобат се приближи и умолително протегна ръце. — Мемнон, ще остана с теб до края. Какво ще правим?

— Опожари града! — нареди гъркът. — Щом го отстъпваме, нека изгори. Част от твоите хора могат да го подпалят. Нека се облекат като обикновени граждани. Да унищожат всичко, което могат. — Той почеса наболата си брада.

— Вече има пожари — каза Оронтобат. — Македонците са ги подпалили.

— Тогава да довършим започнатото от тях. — Мемнон повика вестителите си. Прозвучаха тръби. Цялата градина оживя — мъжете събираха оръжието и търсеха командирите си, отрядите се строяваха. Оронтобат нареди на конницата да им разчиства път.

— Отстъпваме към пристанището! — извика той. — Ще се укрепим в двете крепости и ако боговете са с нас, ще се задържим, докато Великият цар ни изпрати подкрепление.

Думите му прозвучаха фалшиво. Той стреснато се извърна, когато Мемнон извади меча от ножницата си.

— Какво има?

Гъркът посочи към двореца.

— Трябва да свърша нещо.

Той прекоси моравата, следван от войниците си и хукна по коридора. Прислужниците вече бягаха, заграбили кой каквото може. Оронтобат ги последва, придружен от телохранителите си. Мемнон бързо крачеше по коридорите, обзет от ярост, че ще трябва да остави на враговете си целия този разкош.

— Изгорете го! — извика той. — Не позволявайте на македонците да спят в нашите постели!

Спътниците му се подчиниха: събаряха лампи и хвърляха факлите от коридорите в стаите. В края на коридора Мемнон се спря и тъжно погледна леопарда на градоначалника, който лежеше с прерязано гърло в локва кръв.

— Кой направи това? — Оронтобат си пробви път напред. — В името на бога на светлината! — Градоначалникът коленичи и нежно погали лапата на любимеца си. — Нищо лошо не е направил. Взели са дори веригата му.

Продължиха бързо напред. Мемнон стигна стълбите, които водеха към тъмниците и хукна надолу. Пазачи нямаше, вратите на килиите бяха отворени, коридорът празен, но тъмничарят Цербер и четирима от подчинените му седяха на столовете в залата за изтезания. Бяха пияни и дори не си дадоха труд да станат, когато Мемнон влезе.

— Господарю — Цербер се подпря на стената, — разбрах, че ни е сполетяло голямо нещастие.

Мемнон кипна при наглия вид на дебелия му отпуснато лице. Зад него войниците спряха, недоумяващи защо ги е завел там.

— Погледни какво има на врата си — прошепна Оронтобат. — Веригата на моя леопард!

Мемнон забеляза тежкия накит, скрит отчасти от лекьосаната туника на тъмничаря. Цербер проследи погледа му.

— Аз открих леопарда — провлече той. — Беше мъртъв, затова я взех.

— Певецът от Ефес — Мемнон пристъпи напред — можеше да ни каже много неща. Ти го уби, за да не признае всичко. Всъщност, той беше мъртъв, преди още Митра да пристигне. Македонските привърженици в града са те подкупили, нали?

Цербер се изправи, олюлявайки се, лицето му беше разкривено от страх. Един от другарите му посегна за меча, който лежеше на пода до него.

— Купили са те — повтори Мемнон. — Ти запали лятната къща на градоначалника и докато всички се занимаваха с пожара, с другарите ти обесихте Евнуха и изгорихте бележките му.

— Не е вярно!

— Напротив.

Мемнон пристъпи, Цербер посегна към меча си, а другарите му скочиха на крака. Единият замахна към гърка с кама. Мемнон го удари с юмрук, пресегна се през масата и заби меча си в гърдите на Цербер. Тъмничарят се задави и стисна острието с разширени очи и уста, разкривена от болка и страх. Гъркът заби острието докрай и го извади. Цербер политна напред и падна. Останалите тъмничари замръзнаха от ужас. Мемнон щракна с пръсти.

— Убийте ги! — нареди той.

После се завъртя на пета и излезе от помещението. Зад себе си чуваше писъците и стенанията на тъмничарите, докато войниците му ги убиваха. Не изпита жал. Беше изгубил поредната битка, но предстояха още.

ЕПИЛОГ

*„Мемнон... събрал командирите си...
обсъдили положението и решили да се изтеглят
от града.“*

Диодор Сикул,
„Историческа
библиотека“, Книга 17,
Глава 27

Клането във Вилата на Кибела започна малко след зазоряване. Първи загинаха готвачите и прислужниците. Едно момиче, което вадеше вода от кладенеца, чу странен звук и се огледа ужасено: маскирана фигура с мантия и качулка стоеше на портика със зареден лък. То пусна въжето и побягна, но стрелата го прониза в гърлото. Тялото му падна върху калдъръма, ръцете му леко потрепнаха, после замряха, докато кръвта му попиваше в прахта. Готвачите и прислужниците, общо четирима на брой, бяха още сънени, прозяваха се и се протягаха, докато палеха огъня и се подготвяха за ежедневните си задължения. Радваха се, че сега във вилата има по-малко хора, които да обслужват. Убиецът беше бърз като ястреб. За миг вратата се отвори и през нея нахлу сивата предизгревна светлина, в следващия миг на фона ѝ застана стрелецът, който изстреля две стрели, преди останалите живи да разберат какво ги очаква. Пекарят умря, докато посягаше към сатъра. Един млад прислужник понечи да избяга през задната врата, но една стрела го прикова към нея. Убиецът се огледа, зад маската очите му просветнаха доволно. Преди да преброи оставащите стрели в добре натъпкания си колчан, той провери дали всички са мъртви. После прекоси стаята, отпи вино от една кана и изля остатъка върху тлеещата жаравя.

Херол беше в стаята си, коленичил върху една възглавница с разперени ръце, впил поглед в своята богиня-змия. Трудно му беше да

се моли. От все сърце му се искаше да беше останал в двора на царица Ада. Какво общо имаше той с някакъв загадъчен ръкопис, който не можеше да бъде разгадан? Или с тези поганни писари, чиито тихи разговори бяха толкова трудни за подслушване? Задачата му беше да ги шпионира, но със съжаление трябваше да признае, че не се беше справил. Беше действал нескопосно. Онзи наблюдателен лекар, следван непрестанно от червенокосата кучка; бързо беше разбрал, че е влизал в стаята на Памен и е взел дисагите му. Добре де, въздъхна Херол, но той беше отишъл с войската. Може би никога нямаше да се върне. Може би всички македонци щяха да бъдат избити и Херол щеше да се върне към скучния си, но спокоен живот в мрачните зали и коридори на Алинде.

Дочу шум в коридора и се зачуди кой ли е станал толкова рано. Един от прислужниците беше изпратен рано сутринта до македонския лагер. Носеха се слухове, че македонците са победили, че защитниците на Халикарнас се опитали да пробият обсадата, но били отблъснати. Писарите бяха много натъжени от тази вест. Те не бяха успели да разгадаят ръкописа на Питий, а сега вече никой нямаше да има нужда от усилията им. Солан направо беше бесен: подозираше, че лекарят е научил тайните на Памен и вече ги е изпреварил с разчитането на ръкописа на Питий. Бес също изглеждаше разочарован и натъжен. Сарпедон само се беше изсмял. Наемникът бързаше да напусне вилата и да се включи в плякосването, когато македонците влязат в града.

В коридора отново се чу проскърцване. Раздразнен, Херол се изправи и отвори вратата. Стрелата го улучи в гърдите и го отпрати назад. Убиецът бързо влезе в стаята, затвори вратата след себе си с ритник и се наведе над жертвата си. Херол вдигна очи, докато се опитваше да си поеме дъх и да разбере защо така ужасно го болят гърдите и вратът, какво е това внезапно нападение и кръвта, която го давеше. Очите, които го наблюдаваха, сякаш искаха да уловят последната искрица живот. Той потръпна и замря.

Убиецът се промъкна надолу по стълбите и влезе в залата за пиршества, където двамата македонски войници се бяха справили добре с каните вино, дадени им предишната вечер и още спяха пиянски, сън. Той извади камата си и бързо преряза гърлата им. Движенията му бяха точни, като на селянин, който коли агне — ножът бързо премина през кожата, трахеята и артерията, от която бликна

кръв. Мъжете потръпнаха в смъртна агония. Убиецът изчака, докато телата им застинаха.

— Има ли някой вътре?

Той се усмихна зад маската при звука на разтревожения глас на Солан.

— Има ли някой вътре? Стража! Защо е толкова тихо тук?

Убиецът излезе от залата. Солан стоеше в края на коридора с гръб към него. Той зареди лъка си и замря. Писарят го чу и се обърна, но беше твърде късно. Стрелата го улучи в гърдите и го блъсна в стената, преди да се свлече на земята. Убиецът приближи и погледна замръзналото от изненада лице на стареца. Подритна трупа и се обърна към вратата. Слънцето се издигаше. Беше направил всичко по силите си.

Когато Теламон стигна до Вилата на Кибела, слънцето се беше издигнало високо в небето. Двамата с Касандра бяха успели да откраднат няколко часа сън, преди командирът на продромите, леката конница, която беше авангард на македонската войска и разубнаваше терена, да ги събуди грубо.

— Трябва да тръгваме, господарю — каза той, гледайки възторжено към Касандра, която се опитваше да се събуди. Теламон му беше наредил да изчака навън, докато двамата бързо се облякоха и хапнаха от сухия хляб и презрелите плодове, оставени им за закуска. Командирът на отряда конници беше още възбуден от случилото се през нощта и бързаше да заведе Теламон до вилата, за да се присъедини към останалата войска. Александър вече беше влязъл в Халикарнас и отчаяно се мъчеше да запази каквото може от пожарите, подпалени от Мемнон и Оронтобат.

Когато Теламон и Касандра излязоха от шатрата, откриха, че по-голямата част от лагера е вдигната. Много от палатките бяха събрани, включително онези от царското заграждение. Олтарът беше разглобен, а палисадата, която разделяше покоите на царя от останалия лагер — съборена.

— Всички са вече в града — беше отбелязал командирът на отряда. — Не можехме да повярваме на очите си. В един момент по укрепленията имаше хора, а в следващия блъскахме по портите с

тарана и никой не ни пречеше. — Той се изкашля, когато облак дим обви кавалкадата.

— Ами пожарът? — попита Касандра.

— Гори си — отвърна мъжът. — Опожарили са двореца на градоначалника и всяка сграда, покрай която са минали.

— А Мемнон?

— Заедно с персийския градоначалник са се изтеглили в една крепост в пристанището. Според слуховете ще ги оставят да изгният там.

Теламон привърза наметката си и кимна. Касандра се върна в палатката и си събра багажа, за да го „предпази“, както каза, от македонските крадци.

— Няма да останат дълго в крепостта — продължи словоохотливият командир. — Щом превзехме града, персите ще напуснат пристанището.

— Ами гражданите? — любопитства Теламон.

— Превзехме града без бой. Царят нареди да няма плячкосване и убийства. Единствените, които трябва да бъдат убивани, са онези, които се биха срещу нас, но те всички са изчезнали. Но побързай, господарю, слънцето става все по-жарко. О, и царят остави това за теб.

Лекарят разви свитъка. Съобщението беше кратко и ясно.

„Цар Александър изпраща поздрави и благопожелания на лекаря Теламон. Върни се във Вилата на Кибела и се погрижи за всичко. Прави каквото искаш, но ми донеси главата на предателя.“

Отдолу беше поставен царският печат.

Командирът на отряда му подаде мях с вино.

— Искаш ли да пийнеш, господарю? Или твоята жена?

— Аз не съм му жена! — изфуча Касандра, която в този момент излезе от палатката. — Какво ще стане с багажа ни?

Мъжът въздъхна, влезе и се върна с дисагите им. Теламон предложи да му помогне.

— Не, господарю. Царят ми нареди да се грижа за теб. Напуснаха опустялото заграждение. Ескадронът ги чакаше. Войниците бяха участвали в превземането на града и още не бяха успели да почистят лицата и оръжията си от саждите. Някои носеха скъпи накити на вратовете и китките си. Теламон заподозря, че когато никой не ги е наблюдавал, бяха нарушили царската заповед да не плячкосват.

Подсвирквания и подмятания посрещнаха появата на Касандра, но командирът извади меча си и настъпи тишина. Мъжете послушно сведоха погледи, сякаш внезапно се бяха заинтересували от сбруята на конете си. Доведоха муле, на което натовариха багажа на Теламон и Касандра. Лекарят яздеше коня си от нощта на битката.

— Изглеждаш по-добре, отколкото се чувствам аз — прошепна му той, потупвайки го по шията.

За Касандра доведоха един кротък и здрав кон.

Много от войниците предложиха да го водят, но тя грабна юздите и ги изгледа по начин, който не оставяше никакви съмнения за намеренията ѝ. Въпреки жегата се движеше бързо. Теламон се беше отпуснал на седлото, Касандра го следваше отблизо. Командирът не спираше да бърбори за богатствата на Халикарнас и колко бил доволен царят, че Мавзолеят оцелял. Още говореше, когато влязоха във вилата и видяха трупа до кладенеца.

Чак тогава командирът млъкна и кимна мълчаливо. Част от хората му обградиха Теламон, а останалите изтичаха във вилата и започнаха да я претърсват. Отвътре се чува викове, после един от войниците излезе.

— Няма опасност, господарю — каза той, — но е по-добре да влезеш.

Вътре ужасяващите открития следваха едно след друго: трупове в кухнята пред угасения огън, двамата стражи с прерязани гърла. Херол, проснат наред стаята си. Солан, още вкопчил ръце в стрелата, пронизала гърдите му. Теламон опипа труповете — бяха изстинали, кръвта по тях се беше съсирила, мухи и мравки ги бяха нападнали. Пребледняла, Касандра седна на най-долното стъпало.

— Трупове и кръв — промърмори тиванката.

— Какво е станало, господарю? — попита командирът на отряда.

— Не знам.

— Персите? Теламон поклати глава.

— Съмнявам се. Мисля, че... — Той замлъкна, дочул шум от галерията на горния етаж. Един от войниците слизаше, побутвайки Генций пред себе си. Актьорът беше разчорлен, мръсен и небръснат, със сънливи очи. Теламон усети винените пари, които лъхаха от устата му и забеляза петната върху сивата му туника. Генций погледна трупа на Солан, голямата локва кръв и падна на колене.

— Има още един, господарю.

Сарпедон слезе по стълбите с окървавено лице. Държеше китките си, после посегна към лявото слепоочие, където косата му беше сплъстена от кръв. На лицето му имаше рана и бузата му беше насинена.

— Доведете ги в стаята за тъкане! — нареди Теламон. Когато седнаха там, той поръча да им донесат вино и каквато храна намерят в кухнята. Сарпедон и Генций седяха, отпуснали рамене. Когато донесоха храна и вино, актьорът лакомо им се нахвърли, но Сарпедон, сякаш изпаднал в унес, отпи малка глътка и заръфа парче хляб.

— Всички са мъртви — обяви Теламон и млъкна, защото Касандра влезе в стаята, придружена от командира на отряда, който седна между Сарпедон и Генций.

— Хората ми са отвън, господарю. Разбрах, че един от писарите е изчезнал.

— Бес. — Сарпедон се огледа мрачно. — Бес е избягал, нали?

— Единствените останали са тези двамата — продължи мъжът. — Всички други са простреляни или с прерязани гърла.

— Какво стана? — попита Теламон.

— Всичко си беше както обикновено — отвърна Сарпедон. — Знаехме, че той е под стража — спартанецът посочи Генций. — Солан се чудеше какво става в града. Чухме слухове и пратихме един от кухненските прислужници да провери. Когато се върна, ни каза, че е имало голяма битка и градът е паднал, така че решихме да празнуваме. Всички, дори Генций ядоха и пиха. — Сарпедон сви рамене и се почука по главата. — После си легнахме.

— По кое време?

— Трябва да е било по времето на третата стража. Аз спях леко, но тъй като всички пихме много, по някое време станах, за да се облекча. Изведнъж някой ме удари по главата. Обърнах се — Сарпедон посочи синината до устната си, — но той ме удари отново. Помня как паднах. Когато се съвзех, бях в ъгъла на стаята си със завързани ръце и крака. От време на време идвах в съзнание. Чух писъци. Съвзех се напълно, когато войниците срязаха въжетата и ме изправиха на крака.

— А ти, Генций?

— Всички ли са мъртви? — Актьорът скръбно сведе поглед към масата. — Всички ли са мъртви като Демерата?

— Били са убити! — отсече Теламон. — Чудя се защо не са убили и вас.

— Бях уплашен — завалено каза Генций. — Солан каза, че независимо от нарежданията ти мога да празнувам с тях, но аз се боях. Привиждат ми се разни неща. Страхувах се, че Памен и Демерата ще ме посетят. — Той притисна пръсти до устните си и се взря в тавана.

— Изгубил е разсъдъка си — прошепна Касандра.

— Но защо не са те убили?

— Пуснах резето на вратата. Пуснах резето — повтори той — и съм заспал. Събудих се тази сутрин, излязох в коридора, но беше толкова студено, че си легнах пак.

— Там го намерихме да хърка като прасе — заяви командирът на стражата. — О, между другото, господарю, от конюшните липсва един кон.

— Бес! — дрезгаво викна Сарпедон. — Разбрал е, че градът е паднал и е избягал при персийските си господари.

— Би ли могъл Бес да избие всички тези хора? — попита Касандра.

— Защо не? — Сарпедон вдигна чашата вино и присви очи от болка, докато отпиваше.

Теламон кимна на командира на разузнавателния отряд и двамата напуснаха стаята за тъкане. Когато излязоха на двора, Теламон хвана мъжа за ръката.

— Наистина ли намерихте Генций да спи в леглото си?

— Безумеца ли? Да, както казах, хъркаше като прасе.

— Ами другият?

— Ръцете и краката му бяха завързани, вратата полуотворена, въжетата бяха здраво стегнати около китките и глезените му.

Теламон погледна към трупа на кухненската прислужница, който още лежеше до кладенеца сред локва кръв, затвори очи и въздъхна дълбоко. Беше очаквал виновниците за предателството да са избягали от вилата, но не и това, което завари. Помисли малко и нареди:

— Съберете труповете. Наоколо има достатъчно дърва. Скоро ще стане много горещо, затова трябва да ги изгорим незабавно. — После направи знак на мъжа да се приближи. — Нали хората ти са разузнавачи?

— Най-добрите в цялата войска, господарю.

— Има ли между тях следотърсачи? Избягалият Бес не е минал по пътищата, а най-вероятно е тръгнал през ливадите. Могат ли хората ти да го проследят?

— Могат ли птиците да летят? — усмихна се командирът. — Две от моите момчета могат да проследят дори охлюв, да не говорим за ездач.

— Кажи им — замислено произнесе Теламон, — че ако открият нещо необичайно — нали ме разбираш? — ще получат по една сребърна монета.

— Най-добре и аз да отида с тях.

— В такъв случай монетите ще бъдат три — отвърна лекарят.

Той кимна на мъжа и се върна в стаята за тъкане. Генций седеше със скръстени ръце и сведена глава и си говореше сам. Сарпедон ядеше. От време на време разтърсваше глава, сякаш се опитваше да се отърси от болката.

— Можете да си отпочинете тук известно време — обяви Теламон. — Ще ви донесат още храна, щом почистим кухнята. Ако искате да се облекчите, стражите отвън ще ви придружат. — После направи знак на Касандра да го последва.

— Какво има? — запита тя, когато излязоха навън.

— Не знам. — Лекарят изхлузи пръстена от пръста си и се вторачи в знака на Асклепий. После ѝ намигна. — Видя симптомите. Да открием причината.

Започнаха да претърсват вилата: галерията, стаите, мазетата, складовете и градините наоколо. Не усетиха кога стана обяд. Войниците събраха труповете на убитите, дърва, подпалки и масло. Теламон наблюдаваше скръбно как телата на мъжете и жените, които познаваше, се стопиха в пламъците.

— Това място вони на смърт! — заяви Касандра. — Няма да се върна във вилата.

Теламон отиде с нея в малката беседка. От време на време войници се отбиваха, за да проверят всичко ли е наред или да им предложат от виното и храната, които бяха намерили. Денят напредваше. Слънцето стана прекалено силно, затова те се преместиха в сянката на една смокиня. Там ги намери командирът на разузнавачите. Той седна срещу Теламон и му разказа какво бяха открили.

— Както каза ти, господарю, много необичайно.

— Продължавайте да търсите. — Лекарят отвори кесията си и сложи три сребърни монети в мазолестата ръка на войника. — Опитайте се да го откриете. Ще получите още три от тези.

Когато командирът се отдалечи, Касандра започна да разпитва Теламон, но той поклати глава и сложи пръст на устните си.

— Нека първо видим какво ще стане. Нямаме бърза работа, а и се чувствам много уморен.

Той се отпусна, разтърси крайниците си и позволи на ума си да витае. Мислите прииждаха и изчезваха. Ужасната битка пред стените на Халикарнас, кръвта и кръсъците, съпътстващи унищожението, безмълвните трупове, безумието на Генций, раните на Сарпедон. Събуди го командирът на отряда.

— Открихме го, господарю.

— Нали останалите не знаят? — попита Теламон, докато се изправяше. — Сигурен ли си, че никой нищо не знае?

— Само аз и двамата войници, господарю.

— Добре! — облекчено си пое дъх лекарят. — Когато всичко това свърши, ще ти разкажа цялата история, но преди това ще я споделя с някой друг.

Сарпедон и Генций се приличаха на двора. Теламон им нареди да се върнат в стаята със станове. И двамата изглеждаха по-силни и пободри. Лекарят ги изчака да седнат. Началникът на отряда седна между тях, а по заповед на Теламон няколко от хората му застанаха до стената, любопитни да разберат какво става — беше им интересно каква е загадката около тази пълна с трупове вила и защо лекарят се интересуваше толкова от избягалия конник.

— Защо сме тук? — попита Сарпедон.

Касандра забеляза, че той е по-нервен и бдителен от обичайно.

— Ще ви разкажа една история — отвърна Теламон — за Халикарнас. Предишният му владетел Пиксадор прогонил сестра си, царица Ада, която потърсила убежище в крепостта Алинде високо в планините. Била изгнаница. Никой не се интересувал от нея. Нищо интересно не ѝ се случвало, докато прочутият архитект, построил укрепленията на Халикарнас, не ѝ предал странен документ, който впоследствие бил наречен ръкописът на Питий. Питий бил особен човек и хората започнали да разказват какви ли не неща за написаното

от него. Че в него са описани подробно сериозни слабости на стените на Халикарнас, както и къде е скрил съкровището си. Всъщност ръкописът на Питий бил просто копие от негово писмо до Филип Македонски.

Сарпедон се обърна към Теламон, докато си играеше с кожената лента на китката си.

— Всички се интересували от съдържанието на ръкописа на Питий, особено владетелите на Персия, когато разбрали, че Македонецът се кани да нахлуе в западните им провинции. Халикарнас е най-голямото пристанище на Егейско море...

— Затова те се сдобили с копия от ръкописа — довърши Сарпедон.

— След битката при Граник — Теламон погледна спартанеца в очите — царица Ада решила, че е време ръкописът да бъде разгадан. Събрала около себе си група авантюристи, скитници, хора като теб, Сарпедоне — наемници, които били продали уменията или мечовете си. Онова, което царица Ада не знаела, било, че един от наетите писари, Памен, всъщност бил опитен персийски шпионин — жрец, който вероятно е работил за самия Митра — опитен писар, умел в разгадаването на тайнописи. Памен започнал да работи със Солан, Бес и техния пазач Сарпедон, спартански наемник. Царица Ада може и да е подозирала нещо, защото решила да наблюдава избраниците си с помощта на своя шпионин Херол.

— Това го знам — ухили се подигравателно Сарпедон. — Херол си пъхаше носа навсякъде.

— Да, и очевидно това е било известно на всички — каза Теламон. — Онова, което царица Ада не знаела, било, че ти, Сарпедоне, си влязъл в таен заговор с останалите. Защитата на Халикарнас не ви е интересувала. Какво значение би имало за теб, Солан или Бес кой владее града?

— Аз ли? — прекъсна го Сарпедон. — Мен ли обвиняваш?

— Ще докажа всичко — отвърна лекарят. — Интересувало ви е само съкровището на Питий и по-точно Вилата на Кибела, където някога е живял архитектът. Солан го е знаел и се е досетил, че ако Питий е заровил някъде съкровището си, то би го направил тук, а не в Халикарнас. — Лекарят сви рамене. — Сигурно е направил чудеса, за да изпратят точно тук него и писарите му. Сигурно всички вие сте

убеждавали царица Ада, че е от значение да бъдете близо до македонската войска. И тя с радост се е съгласила, както и нашият цар. В крайна сметка царицата е смятала да си върне обратно Халикарнас, а вие сте щели да бъдете наблюдавани от македонците и от Херол. Прав ли съм?

Сарпедон небрежно кимна.

— Мога да изпратя вестители при царица Ада — продължи Теламон. — Убеден съм, че тя има копия от заповедите Солан да наеме тази вила. — Той замълча.

Генций слушаше внимателно. Понякога вдигаше глава или поглеждаше към тавана, сякаш думите на лекаря разкъсваха мъглата, обвила съзнанието му.

— Както и да е, пристигнали сте във Вилата на Кибела — продължи Теламон. — Всичко било наред, освен едно — Памен. Той бил потаен, но Солан, Бес и ти, Сарпедоне, сте разбрали, че напредва бързо с разгадаването на ръкописа. Подозирам, че вече сте били разбрали, че Памен е персийски шпионин. Открили сте и как се свързва с господарите си в Халикарнас — чрез метода „скютале“.

— Кое? — попита Сарпедон.

— Стига, стига — усмихна се Теламон. — Този метод е използван от спартанските командири, когато са си изпращали тайни съобщения. Взимаш прът дълъг около метър, увиваш го с пергамент, пишеш съобщението, после развиваш. Ако човек не знае за какво става дума или няма прът със същия диаметър, ще вижда само ивица пергамент със странни символи.

Ръката на Сарпедон посегна към ножа върху масата, но началникът на отряда разузнавачи го изпревари и му го грабна. Спартанецът се усмихна.

— Сигурно сте наблюдавали Памен — продължи Теламон — както котка миша дупка. Рано или късно той е щял да разчете ръкописа на Питий и да избяга. Не сте можели да допуснете това. Трябвало е да останете тук, за да намерите съкровището на стария архитект. Освен това Памен можело да открие нещо интересно, което да ви помогне в търсенето. Вечерта, преди да го убиете, Памен се е готвел да избяга, знам го от него — Теламон посочи към Генций. — Нещо по-важно, и ти си го знаел. Рано сутринта, докато трябваше да работиш в градината, Солан и Бес са отишли в стаята на Памен. Подмамили го на

прозореца или може би самият той вече е стоял там, за да нахрани гълъбите. Памен бил арогантен. Знаел, че държи Солан и Бес в ръцете си. Нямамо от какво да се бои. Бил открил ключа към ръкописа на Питий и се канел да избяга преди пристигането на македонската войска. И така, той стоял на прозореца. Ти, Сарпедоне, си бил в градината, за да ги пазиш. Солан и Бес, които били залостили тихо вратата зад себе си, блъснали Памен през прозореца. По-късно казаха, че не са чули нито шум, нито викове. Благодарение на Генций, който в този момент репетираше, сте били още по-сигурни, че никой нищо няма да чуе заради шума на цимбалите. Когато паднал, ти си изтичал бързо, за да се увериш, че е мъртъв и си дал сигнал на съучастниците си, че всичко върви по плана. Междувременно те претърсили стаята на Памен и взели всички интересни документи...

— Но стаята беше залостена! — прекъсна го Генций. — Спомням си го много добре!

— Не, тя останала отворена — отвърна Теламон. — По-късно Бес съчини историята, че бил чул някой да ходи вътре — за да засили подозренията. Освен това е знаел, че Херол е искал да се види с Памен, така че спомена за тези стъпки, за да хвърли вината върху него.

— Вярно е — обади се Касандра. — Херол е влязъл, търсейки Памен, но и в двата случая, когато е попаднал в стаята, писарят е бил вече мъртъв и тялото му е лежало под прозореца.

— Херол не се интересува особено от Памен — продължи Теламон. — Той просто се опитвал да събере сведения за своята царствена господарка. Взел закопчаните дисаги, възнамерявайки да ги върне обратно при удобен момент. — Лекарят разпери ръце. — Когато трупът на Памен беше открит, Херол решил да скрие дисагите в градината — и без това не открил в тях нищо интересно. Солан и Бес били взели всичко важно.

Сарпедон въздъхна дълбоко и се опита да стане, но командирът на разузнавателния отряд бързо извади меча си и го опря във врата му. Войниците също застанаха нащрек и посегнаха към оръжията си.

— На твое място щях да си седя — промърмори Теламон. — Сарпедоне, няма да ходиш никъде, докато не приключим докрай разказа за онази съдбовна утрин. У теб е бил дневникът на Памен — подозирам, че Солан ти го е хвърлил през прозореца. Скрил си го в градината, заровил си го под онзи трънлив розов храст. После дойде

при мен и Касандра да превържем раните ти. Така щяхме да запомним, че си бил с нас, когато откриехме, че Памен е убит. През цялото време Сарпедон е бил в градината или си е превързвал ръцете — дребна цена за постигнатото.

— Нямах доказателства! — Лицето на спартанеца беше разкривено от гняв. Сякаш за да напомни на лекаря за нараняванията си, той притисна ръка към лицето си.

— Сега знам, че Памен е искал да избяга. Затова е бил със сандали — иначе е стоял бос в стаята си. Дисагите му са били готови. Освен това е имал любовна среща с Демерата, на която ѝ е казал, че заминава.

Когато чу името на жена си, Генций отново се разплака.

— Солан и Бес прегледали ръкописите на Памен набързо и ги преписали. А може и ти да си го направил, Сарпедоне. Не си невежата, за който се представяш. Разбираш от поезия. Знаеш, че си наречен на един син на Зевс, който се бил пред Троя. Но сега стигаме до най-интересната част...

Теламон стана и се приближи до масата под прозореца, откъдето наля вода на себе си и на Касандра.

— Памен работел за персите, а ти, Сарпедоне, за родоския отстъпник Мемнон, който ръководеше защитата на Халикарнас. Видя ли се с него? Подозирам, че е така. — Теламон не изчака отговора. — Предложил си му да шпионираш за него.

— Но според теб — извика Сарпедон — персите вече са имали шпионин — Памен!

— Познавам гърците и персите — отвърна Теламон. — Памен е работил за Митра и може би Оронтобат е знаел за него, но Мемнон не би пропуснал възможността да има свой собствен шпионин, който да му помогне да унищожи Александър. Теб лично не те интересуват нито Мемнон, нито Халикарнас. Искал си само да забогатееш, а Мемнон е щял да плати. И така — Теламон прокара пръст по ръба на чашата си — благодарение на теб и Памен, Вилата на Кибела е била под сериозно наблюдение. Всички знаем, че е така и че Памен е изпращал съобщенията си до града, оставяйки ги на някакво предварително уговорено място — под камък, в хралупа, в някой храст. Ти си действал по същия начин. Сутринта в деня, когато беше убит Памен, си съобщил на господарите си за това, както и че ще открият

записките му под неговия труп. Осведомил си ги и че Александър ще пристигне във Вилата на Кибела с незначителна охрана.

— И защо е трябвало да го правя? — попита ехидно Сарпедон.

— Трябвало е — и Бес, и Солан са се съгласили с теб. — Теламон отпи от чашата си. — Трябвало е да увериш господарите си от Халикарнас, че въпреки смъртта на Памен, има кой да ги осведомява.

— Но не биха ли се ядосали те — намеси се Генций, — че шпионинът им е бил убит? Нали е бил жрец, маг?

— Разбира се. Но Сарпедон познава персите — те на всяка цена биха взели трупа на Памен. Затова е оставил ръкописа под него, след като го отнесохме в пристройката. Не знам как е обяснил Сарпедон смъртта на Памен — вероятно като злополука или пък е обвинил хората на Александър, Херол, мен или дори теб, Генций. Много изобретателно. Солан, Бес и Сарпедон унищожили един от съперниците си и се сдобили с откритото от него. Същевременно неговата смърт донесла на Сарпедон още по-голямото благоволение на господарите му от Халикарнас. Солан и Бес се заели с разгадаването на ръкописа на Питий, докато ти, като градинар, си претърсвал околностите на вилата за съкровището. Постепенно и останалите са се присъединили към теб. Сега си спомням, че Солан и Бес в един момент започнаха да работят навън. Защо, Сарпедоне? Беше ли претърсил Солан цялата вила, само за да открие, че съкровището не е там? Затова ли беше заповядал на прислужниците да не се качват горе? Не е искал някой зорък слуга да разбере какво става.

— Нали каза, че Херол ги е следял? — попита Генций.

— Следях ги и аз — усмихна му се Теламон. — Херол не беше добър шпионин. Можеш да се разхождаш из вилата и да се преструваш, че просто й се любуваш, че си се загубил или че търсиш нещо. Скоро нашите заговорници се убедили в едно. Ако Питий бил скрил съкровището тук, то не било в самата вила, а някъде около нея.

— Не отговори на въпроса на Генций! — разпалено се провикна Сарпедон. — Когато се опитахме да влезем в стаята на Памен, вратата беше залостена, а във вилата няма стълба... — Той прехапа устни.

— Какво щеше да кажеш? — попита Теламон. — Че няма стълба, по която можеш да се качиш и да залостиш вратата, за да направиш убийството още по-загадъчно? Не. — Лекарят протегна ръка. — След като Солан и Бес си тръгнаха, дошъл Херол. Бес го чул и

ми го каза, за да насочи подозренията ми към жреца. След като превързахме ръцете ти, ти носеше ръкавици. Използвал си дървените рамки, към които са привързани лозите — те са достатъчно високи, за да стигнеш до стаята на Памен. Ти си добър войник и умел боец. Покатерил си се по пръта ловко като маймуна, влязъл си в стаята на Памен, проверил си наред ли е всичко, залостил си вратата и отново си слязъл долу.

— Можеха да ме видят — възрази Сарпедон.

— Съмнявам се. Спомням си как Бес излезе в градината, за да ни повика на срещата. Преди това е стоял на пост, докато ти се качиш и се върнеш. — Теламон сви рамене. — Бил си много бърз. Хвърлил си пръта в храстите. Бес е влязъл във вилата, ти също, преструвайки се на невинен. След срещата ти и съучастниците ти сте прегледали писанията на Памен, за да разберете какво е узнал. Изпратил си съобщение, написано по метода „скютале“, по някой местен селянин или скитник. Смъртта на Памен е трябвало да изглежда като злополука. Получил си каквото искаш и то е било достатъчно, за да бъдат господарите ти от Халикарнас доволни. Съобщил си им за предстоящото пристигане на царя, за малкото хора, които ще го придружават. Вероятно Мемнон го е знаел и от другите си шпиони. Искал си той да нападне вилата и да вземе сведенията, която си му бил осигурил. Теламон почука по масата. — Предполагам, че са ти оставили някъде възнаграждението.

— Какво възнаграждение? — избухна Сарпедон.

— Злато, оставено на предварително уговорено място, за да го споделиш с останалите. Разбира се, ти не си искал нападението да бъде успешно. Ти или някой от съучастниците ти е запалил фенер на прозореца, за да даде знак за атака на персите. За да не те заподозре никой, си излязъл навън с онова момиче от кухнята. Тя е щяла да потвърди, че си бил с нея и че не си могъл да размахваш фенер из вилата. Привлякъл си вниманието на момичето към него. Държа се като герой, пръв вдигна тревога. Искал си персите да нападнат, но не и да победят, а същевременно ти да блеснеш в ролята на бдителния и верен пазач. Персите дойдоха. Знаеха къде да търсят трупа на Памен. Отнесоха го заедно с документите. Оставили са ти и заплащането. Би трябвало да бъдеш доволен, Сарпедоне, но си прекалил с хитрините. Кухненската прислужница се оказала не толкова глупава, за колкото си

я смятал. Дали е започнала да се замисля защо си я извел навън точно тогава? Наистина ли е видяла фенера или ти си ѝ го показал?

От лицето на Сарпедон беше изчезнал изразът на войнственост, смелостта му започна да се топи, личеше, че е неспокоен. Генций рязко се изправи.

— Не се чувствам добре. — Той докосна стомаха си. — Не съм участвал в това.

Теламон даде знак на един от войниците, който хвана за ръка актьора и го изведе от стаята.

— Пази го! — извика след него лекарят. Огледа останалите войници. Повечето бяха македонци, заинтригувани от тази словесна битка. Командирът им очевидно не харесваше Сарпедон, а останалите започваха да разбират, че си имат работа с човек, който е предал и се е опитал да причини смъртта на техния любим цар.

— Убил си горкото момиче — заяви Теламон. — Ти не си влизал в кухнята, но Бес или Солан са сменили парчето сирене с отровно. Накарал си я да ти го донесе в градината. Знаел си, че обича сирене и няма да устои на изкушението. И отново се оказа вън от всякакво подозрение — не беше влизал в кухнята и отровата явно беше предназначена да убие теб. Тя е трябвало да умре, за да спре да задава въпроси, а баща ѝ беше сполетян от същата съдба, в случай, че е споделила нещо с него. Ти работиш в градината. Би могъл да събереш змии в торба и да ги прехвърлиш в делвата със змиорки. — Той замълча за миг. — Или да ги пуснеш в стаята ми.

Сарпедон сви юмруци, в изражението му се четеше отчаяние. Очите му се отправиха към вратата.

— Аз трябваше да умра, нали? — настоя Теламон. — Чия идея беше? На Бес, на Солан, твоя? Бояхте се, че ще стигна до истината по следите, останали в стаята на Памен? — Теламон отпи от чашата си. — Ти или някой от съучастниците си се опитахте да ме убие в овощната градина, но загадъчната смърт на Демерата ви попречи. Надявахте се да бъде обвинен Херол, защото почита богинята Меретсегер и разбира от змии. Убили сте онази нещастна котка, за да си мислим, че това е някакво кърваво жертвоприношение на египетската богиня, извършено от жреца. А ти е трябвало да продължиш избраната си роля на верния пазач...

— Аз помогнах на царя в заливчето на Хера! — извика Сарпедон.

— Мисля, че Александър вече знаеше къде да разтовари корабите си. А ти имаше интерес да му помогнеш. Искаше обсадата да продължи, докато приключиш с търсенето тук. Направил си услуга и на Мемнон, и на персите в Халикарнас. Подмамил си онзи критски стрелец наред полето. С храна, с вино или просто си го причакал? Повалил си го с бърз удар по главата, а после си го съблякъл и си взел лъка и колчана му. Същата нощ си написал съобщение по метода „скютале“ и си увил ивицата пергамент около една от дългите стрели. Ти си добър стрелец. Приближил си се до стените и си изстрелял съобщението, че Александър се кани да направи мост през рова. — Теламон сви рамене. — Мемнон се е зарадвал на новините. После ти дойде с мен до вилата. Опита се да ме убиеш, не успя, но сигурно си се зарадвал, когато тръгнах с Хефестион. Тогава си открил съкровището. Изпратил си кухненския прислужник в лагера и той е разбрал, че Халикарнас ще падне. Ти и съучастниците ти сте постигнали целта си и е било време да отпразнувате събитието и да си тръгнете. Само че ти си имал други идеи. — Лекарят се изправи и заобиколи масата. — Срещал съм хора като теб, Сарпедоне, смели като пантери, безмилостни, жилави и непреклонни, постоянни като пустинното слънце. Ти обичаш опасностите и обичаш вълнението от битката. Не си искал да споделиш плячката си, затова си избил всички тук.

— Удариха ме по главата. И командирът тук ти го каза. Теламон доближи лицето си до това на спартанеца.

— Всичко си си причинил сам. За сръчен човек като теб, Сарпедоне, това е мизерна цена срещу огромното съкровище! Завързал си глезените си и си увил въжето около китките си. На пръв поглед те са изглеждали здраво завързани, особено ако ги прережеш в тъмна стая. Бих искал да видя тези въжета, макар да съм сигурен, че си ги изхвърлил. Едва ли ще намеря възел по тях.

— Ако е имало друг убиец — намеси се командирът, — защо не е убил и теб, както другите?

— Добър въпрос — отвърна Теламон. — Бес е трябвало да бъде набеден за убиец. Сарпедон щеше да обясни всичко. Може би Бес се е уплашил? Може би е изпитвал приятелски чувства към Сарпедон и

Генций — затова актьорът също е останал жив — за да се приспят подозренията ни. Генций просто е спял пиански сън.

Сарпедон се опита да скочи на крака, но командирът на разузнавачите не му позволи.

— А къде е Бес? — извика той.

— Открихме трупа му.

— Не е възможно... — Сарпедон затвори очи.

— Може би, но все пак го намерихме — прекъсна го капитанът. — Аз и хората ми можем да проследим и охлюв. Да кажем какви птички са кълвали наоколо. Открихме следи от кон, който наскоро е излязъл през страничната порта. Решихме, че е необичайно, защото не бяха достатъчно дълбоки — както, ако имаше ездач. Открихме коня да пасе на няколко километра оттук. Намерихме и следи от човек, който е носил тежък товар. Изкопахме Бес от плиткия му гроб — гърлото му беше прерязано от ухо до ухо, а устата и очите пълни с пръст.

— Както виждаш — Теламон седна на пейката, освободена от Генций — не остава никой друг, Сарпедоне. Актьорът категорично не би бил способен на такива хладнокръвни действия. Толкова е обезумял и пиан, че би му било трудно да се качи по стълбите, камо ли да стреля с лък. Остава; само спартанецът Сарпедон, предател, шпионин и убиец. Хитреецът, който се е надявал да открие търсеното и да се измъкне.

Изразът на Сарпедон не се промени. Само трепкането на едното му око и капката пот, която се плъзна по бузата му, показваха, че е неспокоен.

— Царят ще те разпие — прошепна Теламон. — Агонията ти може да продължи дни, дори седмици наред.

— Без никаква милост? — дрезгаво попита Сарпедон.

— Може би една — отвърна Теламон, изправяйки се срещу убиеца, който беше унищожавал хора, без да се замисли. — Съкровището на Питий няма да ти трябва. Къде е то?

Сарпедон покри очите си с ръце.

— Намерихме го в кладенеца. Ще откриеш от едната страна стълби от желязо. Точно над водата има корниз. Върху него се намира бронзово ковчеже с персийски дарици и македонско сребро.

— А обвиненията ми? — попита Теламон.

— Памен умря по начина, който ти описа. Решихме, че смъртта му ще бъде приета за злополука. Знаех, че е шпионин. Отидох в Халикарнас и предложих услугите си на Мемнон. Той каза, че ще ми плати, когато извърша нещо, което си заслужава. Но какво значение имаше? — Сарпедон въздъхна и в очите му проблеснаха палави искрици. — Животът е хазарт, лекарю. Всичко беше така, както каза ти. Аз рискувах и загубих. Наруших първото правило. Станах алчен. Ще ми обещаеш ли бърза смърт?

Теламон погледна командира на разузнавачите.

— Донесете съкровището!

Мъжът нареди на двама войници да отидат при кладенеца. Теламон се върна на мястото си до Касандра. В коридора Генций нададе тих стон. След малко войниците се върнаха и сложиха на масата покритото с кал ковчеже. Теламон вдигна капака и Касандра възкликна при вида на златото и среброто, които заблестяха пред очите им.

— Убийте го бързо!

Чуха се заповеди. Без да се съпротивлява, Сарпедон беше изведен от стаята. Малко по-късно някой извика, Сарпедон му отвърна, после настъпи тишина, прекъсната от глухо изтрополяване. Лекарят притвори очи. Командирът на разузнавачите се върна, мечът му беше окървавен.

— Изгорете трупа с останалите — нареди му Теламон. — Главата сложете в кошница и я изпратете на царя. Касандра, намери ми въськ и здрава връв. — Той почука по ковчежето. — Царят ще бъде доволен.

Стаята се изпразни. Теламон сложи ръце върху масата и заоглежда помещението, вече толкова тихо и спокойно. Щяха ли тук, пред Дверите на ада, да бродят духове? Или щяха да последват войската? Щеше ли походът на Александър да бъде следван от нарастващата орда сенки на убитите, на онези, които бяха въввлечени в кървавия водовъртеж на неговите завоевания?

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

В този роман е описана обсадата на Халикарнас от Александър в края на лятото на 334 г. пр.Хр. Някои историци твърдят, че градът бил превзет не за седмици, а за дни и че битката била яростна и кървава. Мемнон, Ефиалт и Оронтобат били предпазливи и хитри командири: надявали се, че Александър ще изтощи войската си, опитвайки се да превземе високите стени на Халикарнас, че никога няма да успее да превземе града или дълбокото му пристанище. Александър отишъл да разгледа укрепленията, но се наложило да се оттегли набързо. Надявал се да завземе пристанището на Минд, но останал разочарован. Очевидно търсел някаква слабост в защитата на Халикарнас и редовно местел обсадните си машини на различни места. Трябвало да се справя и с внезапните нападения на войските на Мемнон, които нанесли значителни загуби на македонската армия. Последната голяма битка пред градските стени е подробно описана от очевидци. Когато успял да влезе в града, установил, че той е подпален.

Връзката на Александър с царица Ада тук е предадена достоверно, затова се съмнявам тя да е била виновна за пожара, унищожил града ѝ. Подозирам, че той е бил запален, когато персите са се изтеглили в крепостите на пристанището. Именно бързият успех на обсадата, внезапните нападения на Мемнон и пожарът, избухнал точно преди Александър да влезе в града, са в основата на моя разказ. Мемнон и Ефиалт знаели, че не бива да нападнат Александър на открит терен, но и двамата нарушили това правило при Халикарнас, за което Ефиалт платил с живота си. На няколко пъти, ако не била Старата гвардия на Александър, македонската войска щяла да бъде унищожена. Единственото обяснение за тактиката на Мемнон, бързото падане на града и последвалият пожар е, че Александър е имал нещо като „пета колона“ в Халикарнас, с която Мемнон и Ефиалт не са успели да се справят. Трябвало да се разправят с външния враг, преди да се обърнат към вътрешния. Според всички военни теории Мемнон и Ефиалт изобщо не е трябвало да отварят портите на Халикарнас и да се

впускат в отчаяна контраатака. Най-подходящата съвременна аналогия е екипаж на танк, който напуска машината, за да върви пеш и да стреля с пистолети. Обсадата била тежка, както съм я описал, а проявата на двамата пияни македонци, които предизвикали нощна битка от чисто перчене и под въздействието на алкохола, е описана от Ариан и други автори.

Медицинските теории и леченията, споменати в романа, се основават на откъси от съчиненията на Хипократ от Кос и на други източници. Гръцките лекари може да не са осъзнавали цялата сложност на човешкото тяло, но били ревностни наблюдатели. Лекари като Теламон пътували из целия познат свят и придобивали знанията си от различни източници — всъщност, прототип на Теламон е един от лекарите на Александър, Филип.

Политическата аксиома, че когато има борба за власт, интригите процъфтяват, шпиони и убийци пътуват от лагер на лагер и широко се използват тайнописи, е доказана от много източници. Методът „скютале“ е описан от Тукидид, Плутарх и Ксенофон, докато в съчинението си „За отбраната на крепостите“ Еней Тактик посвещава цяла глава на криптологията. Подреждането на азбуката в квадрат със страна пет е основа на модерната криптология, но е важно да споменем, че тази система се нарича Квадрат на Полибий на името на гръцкия автор Полибий, който я споменава в глава X на своите „Истории“.

Александър е многолика фигура, изменчив като хамелеон. Бил отличен актьор, който умишлено заблуждавал и неприятеля, и собствения си двор. Направил го при Граник, както и при блестящо проведената обсада на Халикарнас. Според Хегел е една от най-великите личности в историята, преминаващ през нея като комета. Животът и подвизите му продължават да ни вълнуват и сега, хиляди години след смъртта му: Той е бил силно повлиян от родителите си; отношенията му с тях могат да се окачествят като смесица от любов и омраза. Бил е силно привързан и към Филип, и към Олимпиада, но постоянната вражда между двамата имала своето отражение върху психиката му. През по-голямата част от живота си, Александър се опитвал да излезе от сянката на баща си и да се освободи от влиянието на майка си. Опитът на Филип да ожени Аридей и тайната намеса на Александър са истина. Това довело до остър конфликт между Филип и

Александър и подтикнало Олимпиада да премахне по-бързо бившия си съпруг.

Александър бил грък, който искал да бъде персиец. Човек, вярващ в демокрацията, който можел да упражнява по-подчертано едновластие от който и да било император. Можел да бъде щедър, да проявява разбиране и да прощава, но настроението му се променяло бързо и бил в състояние да бъде и жесток, и безмилостен. Съдбата на Тива и на гръцките наемници след битката при Граник доказват тъмните страни в нрава му. Доверчив и невинен, Александър бил склонен да приема живота като едно голямо приключение, но същевременно можел да прояви по-голямо лукавство от баща си Филип и по-голяма отмъстителност от майка си Олимпиада, а военните проблеми приемал като задачи, които трябва да реши.

Бил верен приятел, спазвал дадената дума. Имал слабост към поезията и драмата, особено към „Илиада“-та на Омир, а благодарение на учителя си Аристотел, проявявал задълбочен интерес и към естествените науки. Бил склонен към суеверие, достигащо до невроза, но при Халикарнас проявил зашеметяваща лична смелост. Геният му като военачалник и водач надали е надминат и досега, но същевременно той е бил склонен и към самоирония, и към смирение.

Слабостта му към пиенето е била предмет на множество спорове. Някои авторитети, като Квинт Курций Руф например, го представят като пияница, склонен към убийствени пристъпи на ярост. Аристокбул, негов близък приятел, цитиран от Ариан, твърди, че Александър пиел не толкова от пристрастяване към виното, колкото от желание да споделя слабостите на приятелите си. Той със сигурност е бил великолепен актьор: обичал да заблуждава приятели и врагове и често използвал пиршествата си, за да направи съобщенията си. Имал пристъпи на тревожност, но вероятно те се дължали на страхове от детството, защото личната му смелост била изключителна. Обичал да се шегува с приятелите си и понякога стигал твърде далеч, особено с Птолемей и Клит.

Така или иначе, Александър е имал своите слабости и виното ги е вадело на преден план! Може би това е едно от обясненията за непреходната му привлекателност — не само големите му победи и подвизи, но и личността му, която на моменти въплъщава най-лошите и най-добрите черти на човечеството.

Пол К. Дохърти

Издание:

Пол Дохърти „Дверите на ада“
английска, първо издание

Превод: Мариана Димитрова

Редактор: Боряна Джанабетска

Художник: Христо Хаджитанев

Издателство „Еднорог“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.